JOHN BURNHAM SCHWARTZ

O SINGURĂ CLIPĂ

Traducere din limba engleză
PETRU IAMANDI

editura rao

Descrierea CIP a bibliotecii Naţionale a României
SCHWARTZ, JOHN BURNHAM
O singură clipă / John Burnham Schwartz; trad.: Petru Iamandi –
Bucureşti: Editura RAO, 2012
ISBN 978-606-609-150-3

I. Iamandi, Petru (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN BURNHAM SCHWARTZ
Reservation Road
Copyright © 1998 by John Burnham Schwartz
Toate drepturile rezervate

© Editura RAO, 2007
pentru versiunea în limba română

2012

ISBN 978-606-609-150-3

În amintirea lui
F. Ned Rosen
1965–1997

Aleksandrei

Iar învinuirea scrisă de potrivnicii mei
voi purta-o pe umărul meu,
voi înnoda-o în jurul capului meu, ca o cunună.
Îi voi da socoteală de toți pașii mei,
ca un principe mă voi înfățișa înaintea Lui.[1]
– Cartea lui Iov

[1] *Biblia,* Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1975, p. 556

PARTEA I

Ethan

Vreau să povestesc totul așa cum a fost. Într-o zi frumoasă de vară, am ieşit la iarbă verde undeva, pe un câmp unde, într-un cort galben, cânta o orchestră.

Norii au început să se adune pe cerul albastru în jurul orei cinci. Händel se terminase, urma Beethoven, *Simfonia a 9-a* cu întreg corul, pe câmpul plin de verdeață mergeau agale perechi de tineri, iar doi băieți jucau frisbee, un câine negru alerga mereu după discul alb. La un moment dat, Emma s-a ridicat și a zis că vrea acasă; avea opt ani și Beethoven nu-i prea spunea nimic. Grace i-a propus să se plimbe puțin, Emma a acceptat bombănind, și astfel mama și fiica s-au îndepărtat, ținându-se de mână, lăsându-ne singuri pe mine și pe Josh.

Între timp coriștii și-au făcut loc sub cort și au rămas în picioare, pe iarbă, în haine de gală, discutând sau făcând vocalize. Frânturi de note muzicale, câte un cuvânt german ajungeau până la noi. Și poate pentru a doua sau a treia oară în ziua aceea, i-am explicat fiului meu că, de fapt, corul final din *Simfonia a 9-a* era *Oda bucuriei* scrisă de Schiller.

Josh n-a făcut decât să dea din cap. Avea zece ani, era slab și închis în el, cu părul negru, cârlionțat, ca al meu. Uneori, Josh era o adevărată enigmă pentru mine. Studia vioara la modul serios de când împlinise șapte ani și era destul de familiarizat cu Beethoven. De nenumărate ori stătuse cu mine în camera lui și ascultase un disc zgâriat cu *Simfonia a 9-a* în interpretarea Orchestrei și Corului Festivalului de la Bayreuth, cu Elisabeth Schwarzkopf în rol de soprană.

A băgat mâna în buzunarul blugilor și a scos o piatră plată, maronie. Privind absent în depărtare, a început să o șteargă cu degetul mare. I-am urmărit privirea și am văzut cum câinele negru sărea în aer după disc și discul îl depășea în zbor. L-am întrebat ce ține în mână.

S-a uitat la mine – surprins, de parcă ar fi crezut că e singur.

– Piatra aia.

– E un vârf de săgeată, a răspuns el, privind din nou aiurea.

– Pot să-l văd și eu?

A ridicat din umeri și a întins mâna, cu palma în sus. Am luat vârful de săgeată și l-am întors pe toate fețele. Arăta bine, încă ascuțit, neted și crestat pe alocuri.

– Interesant. De unde-l ai?

– L-am găsit.

– N-ar fi rău să-l arăți la ora de istorie, când începe școala. Ai face senzație.

A ridicat din umeri.

– Când eram de vârsta ta, am…

– Mi-l dai înapoi?

Am simțit cum îmi urcă tot sângele în cap. Prima pornire a fost să arunc vârful de săgeată cât colo, în pădure, dar eram tatăl lui și nu se cădea să fac așa ceva.

– Desigur.

I l-am înapoiat. Apoi am rămas amândoi așa, fără să vorbim, câteva minute, până când Grace și Emma s-au întors de la plimbare și toți patru ne-am așezat din nou pe pătură.

– Ați găsit ceva în peregrinările voastre? am întrebat eu.

– O doamnă foarte grasă, a răspuns Emma.

– Emma! a exclamat Grace.

– Dacă era grasă…

– Șt, începe, a anunțat Josh.

În cort se făcuse liniște, nimeni nu mai vorbea, nimeni nu-și mai acorda instrumentul. Dirijorul, îmbrăcat în frac, a făcut un semn cu bagheta și am auzit doar tusea stingheră a unui oboist din rândul trei. Apoi explozia primelor acorduri, de parcă s-ar fi deschis cerul. M-am uitat la Josh. Se ridicase în genunchi, ca să-i vadă mai bine pe violoniștii din primul rând. Stătea cu spatele drept și mișca din buze.

Niciodată n-am să uit partea finală. Cum au intrat vocile în forță, impetuos, dar atât de omenești, cărora li s-au alăturat altele și altele. Cum sunetul a crescut în cortul galben până s-a transformat într-un zeu, iar corpul dirijorului părea să-i îndeplinească fiecare poruncă. Și, în sfârșit, cum fiul meu, singur printre noi toți, s-a ridicat și a rămas așa, în picioare, tăcut, mult timp după ce muzica a încetat.

Soarele era în asfințit când am pornit-o spre casă. Căzuse într-un nor din dosul copacilor plini de frunze, iar lumina care răzbătea de acolo avea culoarea unei scoici. Pe bancheta din spate, Emma adormise cu degetul în gură, iar Josh privea absent pe geam, fredonând ceva.

Următoarea jumătate de oră a însemnat o dispariție; lumina pur și simplu s-a retras, chircindu-se în dosul lizierei. Copacii înșiruiți de-a lungul drumului s-au estompat… până când, pe neașteptate, au părut că se prefac în stane de piatră. Am aprins farurile. Ținând Route 7 spre sud, am traversat granița statului, am intrat în Canaan, am trecut peste calea ferată, pe lângă sediul poliției din Connecticut, pe dreapta, și apoi, pe stânga, pe lângă cabinetul dentistului meu, doctorul Zinser, și restaurantul lui Tommy. O jumătate de kilometru mai încolo am cotit spre est, pe Reservation Road, scurtătura folosită de localnici între Route 7 și orășelul nostru, Wyndham Falls.

Mai aveam douăzeci de minute până acasă. Se întunecase de-acum. Reservation Road era îngustă și neluminată, flancată de copaci și pe o parte, și pe alta. Deasupra lor, cerul arăta ca o vânătaie enormă. Tocmai luam o curbă, când am văzut cum se învolbură aerul acolo unde lumina farurilor se îngemăna cu întunericul, ca un mic nor de ploaie care cade în sus. Mașina a pătruns cu toată viteza și brusc parbrizul s-a acoperit de insecte moarte. Am apăsat tare pe frână, dar nu cât să opresc mașina.

– Ce-a fost asta? a întrebat Grace.

– Gâze, a răspuns Josh, tulburat. Un roi de gâze.

– Muște de mai, l-am corectat eu.

– Am trecut de luna mai, a replicat el.

Am pornit ștergătoarele, dar n-am reușit decât să vârstez parbrizul cu insecte moarte. Când am încercat să folosesc lichidul de spălat parbrizul, am descoperit că se terminase. Ștergătoarele nu făceau

decât să scârțâie pe sticlă, drept care le-am oprit. Eram nervos; concertul parcă nici nu avusese loc.

– Ei, drăcie!

– Tati, nu înjura, a spus Emma cu o voce dulce, pe jumătate adormită.

– Aș fi jurat că dormi.

– „Ei, drăcie" nu e o înjurătură, a zis Josh.

– Mulțumesc, Josh, am spus eu.

Am încercat să-i văd chipul în oglinda retrovizoare, dar era fixată pentru drumul de noapte, de aceea n-am văzut decât tavanul fumuriu de deasupra capului său. Nu știu de ce episodul cu muștele mă întorsese pe dos, ca și cum m-ar fi zgâriat cineva pe întuneric.

Grace m-a atins ușor.

– Calm, da?

Am înclinat din cap, mai relaxat după atingerea ei.

Apoi Emma a spus:

– Trebuie să merg la baie.

Grace s-a întors și a privit-o lung.

– Mai avem puțin și ajungem acasă.

– Cât de puțin?

– Cel mult douăzeci de minute, am răspuns eu.

– Nu mă mai pot ține.

Grace a oftat.

– Ba da, te poți ține.

– E doar un copil, a zis Josh.

– Ba nu sunt!

– Josh, termină, a spus Grace și s-a întors spre mine. Ethan, hai să oprim!

– Exclus. Unde să opresc?

– Parcă e o benzinărie puțin mai încolo, nu?

Da, era, puțin mai încolo. Și, m-am gândit eu, parbrizul era plin de muște și nu mai aveam nici lichid de parbriz. Puteam cumpăra de acolo.

Benzinăria și atelierul de reparații auto Tod se aflau pe partea cealaltă a unei curbe abrupte din șosea, un luminiș printre copaci, care ar fi putut fi luată drept oază dacă n-ar fi arătat ca un depozit de vechituri. Lumina puternică arăta că ambele pompe antice și de

demult erau stricate, iar firma de neon, roșie, pe care tatăl lui Tod o instalase în vremuri mai bune, se redusese la primele trei litere, creând o impresie jalnică, de așteptări neîmplinite. Jumătate dintr-o mașină accidentată era abandonată în dreapta clădirii joase, cu acoperișul plat. Era un loc sumbru, neprimitor, mai ales noaptea. Singurele semne de viață erau cele trei litere ce bâzâiau încontinuu și o singură fereastră luminată lângă garaj, prin care am văzut, când am oprit mașina, un tânăr care ședea pe un scăunel și citea o revistă.

Am coborât toți patru; am lăsat portierele deschise, de parcă am fi vrut să revenim la cea mai mică amenințare. Am scos o cârpă din torpedou și am început să șterg parbrizul, în timp ce Grace a dus-o pe Emma înăuntru. Ușa era din sticlă și clopoțeii au zornăit când am intrat. M-am oprit din șters și le-am urmărit cu privirea. Față de întunericul de afară, interiorul arăta ca o scenă în lumina reflectoarelor. Am văzut frumusețea soției și fiicei mele, în total dezacord cu ambianța, capetele lor blonde fiind în contrast, în mintea mea, cu capul meu și al lui Josh, cu părul de o culoare atât de diferită. Am văzut cum soția mea vorbește și cum tânărul – îmbrăcat în blugi și într-o cămașă cadrilată scoasă peste pantaloni – îi dă cheia de la toaletă, ușor timid, încăperea atât de luminată dându-mi impresia că văd o piesă de teatru. Apoi clopoțeii au zornăit, Grace și Emma au ieșit și au dispărut după colțul clădirii.

– Tată.

M-am întors. Josh era în spatele meu, în umbrele de lângă șosea. Purta un vindiac bleumarin, jeanși clasici și tenișI, și nu i se vedea decât fața, ușor roșiatică de la literele care supraviețuiseră deasupra garajului. Habar nu aveam cum de ajunsese atât de aproape de șosea.

– Josh, dă-te la o parte.

Josh a privit în pământ și și-a vârât mâinile în buzunare; era clar că iar îl dezamăgisem profund, iar nu-i respectasem ideea pe care și-o formase despre sine. Am încercat să zâmbesc.

– Hei, am spus eu, cu o falsă voioșie în voce.

Am întins mâna spre el, așa, fără nici o noimă, gestul unui profesor afectat. Îmi lipsea senzația pe care o avusesem în timpul concertului, cum stătusem pe câmpul acela, lângă fiul meu, și ascultasem muzica.

– Tată, nu mai sunt copil, a zis el cu ochii în pământ.

– Bineînțeles că nu mai ești. Ești fiul meu. Iar eu sunt tatăl tău, așa cum mă pricep eu mai bine. Mă ierți?

A rămas tăcut, privind în jos. Când, în sfârșit, a ridicat ochii din nou, aproape că am zâmbit cu o ușurare vinovată.

– Cum rămâne cu gâzele? a întrebat el.

– Gâzele? Apoi mi-am amintit. A, *muștele de mai,* am spus eu declarativ, de parcă n-aș fi fost aici, cu fiul meu, ci la colegiu, unde predam „Romanul de după cel de-al Doilea Război Mondial".

Poate o nouă mișcare literară. În clipa aceea, m-am simțit ca un netot.

– Nu mai avem lichid de parbriz. Ce-ar fi să întrebi dacă au așa ceva?

A șovăit, apoi a clătinat din cap.

Am vrut să-i atrag atenția să nu stea prea aproape de șosea, dar îmi învățasem lecția.

– Atunci rămâi de pază, i-am spus eu și m-am îndreptat spre fereastra luminată unde tânărul se uita din nou pe revistă.

Când am ajuns în fața ușii, m-am întors ca să văd ce-mi face fiul. Stătea exact unde îl lăsasem, privind absent spre curba abruptă din șosea. Părea cu totul în altă parte, ca și cum s-ar fi întors la concert. Și m-am întrebat dacă auzea muzica, notele ca niște stele căzătoare.

Clopoțeii au zornăit când am deschis ușa. Tânărul și-a ridicat privirea de pe revistă, dar nu s-a clintit de pe scaun. Era mai tânăr decât mi se păruse mie, cu o acnee evidentă și un simulacru de barbișon. Șovăise și se intimidase în prezența frumoasei mele soții, dar, după privirea scurtă pe care tocmai mi-o aruncase, impresia defavorabilă era clară, motiv pentru care nici nu-mi acorda atenție; atitudinea lui m-a descumpănit. Poate că mă etichetase drept un tip bogat, care își petrecea weekendurile prin diverse locuri. Nu cred să fi ghicit că eram mai rău de-atât – profesor. Nu eram bogat, dar nici nu mă puteam plânge că nu am ce-mi trebuie. Aceasta fusese întotdeauna premisa fundamentală a vieții mele.

Mi-a spus că nu e sigur dacă are lichid de parbriz, dar că va verifica. A intrat în garajul de alături și a aprins lumina. În mijlocul podelei pătate de ulei, se afla o mașină ridicată pe suporți de ciment, cu motorul sub ea, ca o inimă căzută din piept. Mirosul de ulei și benzină era insuportabil și brusc am simțit cum mă ia durerea de cap. Voiam să ajung acasă, să citesc o carte, cu un pahar în mână.

Tânărul a reapărut cu un bidon de vreo cinci litri cu lichid de parbriz, albastru. I-am dat banii și am luat bidonul. Greutatea lui m-a luat prin surprindere; parcă-mi pierdusem vlaga. Clopoțeii au zornăit, iar eu am pornit spre mașină, cu capul plecat, uitându-mă la genunchiul stâng care mă durea inexplicabil, cugetând la meciurile mele de tenis, la corpul și la vârsta mea.

Vreau să povestesc totul așa cum a fost. Aveam 38 de ani. Îmi petrecusem toată viața de adult căutând înțelesuri în poveștile altor oameni, descoperind desenul din covor[1], ordinea lucrurilor. Dumnezeu era în detalii, nicăieri altundeva.

Mașina a apărut de nicăieri. Nu, a apărut din stânga, luând curba cu toată viteza. Pneurile au scrâșnit și eu am ridicat privirea. Mașina era de un albastru-închis sau verde, sau neagră. Numai un far funcționa. A țâșnit dintre copaci, ca o nălucă. Iar fiul meu stătea pe șoseaua întunecată. Cu capul plecat, de parcă ar fi căutat ceva. L-am strigat, și-a ridicat brusc capul și a văzut cum lumina se îndreaptă spre el. Și în lumina aceea, care s-a urcat pe el, de la picioare în sus, a făcut ochii mari și a deschis gura fără să scoată vreun sunet. Partea din dreapta a mașinii l-a izbit direct în piept. Parcă s-ar fi crăpat o bucată de gheață. Corpul i-a zburat zece metri.

---

[1] Aluzie la nuvela *Desenul din covor* (1896) a scriitorului american Henry James (n.tr.)

Grace

Benzinăria le apăru în față, în timp ce ieșeau din curbă. Și, pe neașteptate, cuvintele începură să-i răsune în minte, semnalând o schimbare bruscă a stării de spirit: „Așa ceva nu, nu aici". Clădirea părăginită, dărăpănată, abandonată, întunecată; firma înjumătățită; o mașină ca o navă avariată, lăsată să ruginească printre buruieni. Totul pe dos, altfel decât comandase ea. Dar Ethan frâna deja și trăgea pe dreapta; se întâmpla deja. Să-l convingă acum să renunțe era ca și cum ar fi recunoscut aceeași teamă veche. Ethan ar motiva că sosise, în sfârșit, momentul să se lepede de ea. Da, desigur. Dar cum? Nu atât de ușor. „Toată viața mea", gândi ea. Mașina încetini și mai mult, apoi Grace auzi clar pneurile, unul după altul pe șosea, pietricele și bucățele de lemn, din ce în ce mai încet, mașina luând-o spre dreapta, în timp ce ea se mustra, își reproșa, gândind: „Dar e absurd". Și avea din nou opt ani.

Iarba fusese stropită în dimineața aceea; îi simțea răcoarea și umezeala sub picioarele desculțe. Îi auzea lângă piscină, în spatele ei, în timp ce intra în casă: tata râzând tare, vesel ca un cintezoi, la o glumă spusă de unul dintre invitați. În bucătărie, Gloria tăia roșiile pentru prânz. A ridicat cana cu ambele mâini și Gloria, zâmbitoare, i-a umplut-o cu ceai rece dintr-o altă cană, apoi s-a dus din nou afară. Cana era grea, o dureau brațele. O fixa cu privirea în timp ce traversa peluza cu pași mici și repezi, încercând să n-o verse. Soarele strălucitor o făcea să clipească și iarba a întâmpinat-o din nou, răcoroasă și încă umedă.

Nici acum nu știa cum a scăpat cana; pur și simplu a căzut pe peluză, cu fundul în sus și, înainte ca tot ceaiul rece să dispară în iarbă, a început să plângă. Apoi un zgomot puternic lângă piscină a făcut-o să privească într-acolo. Primul gând a fost că mama și tata scăpaseră și ei ceva acolo și, preț de o clipă, a răsuflat ușurată, aproape veselă. Dar, privind mai atent, a văzut o scenă ciudată, înfricoșătoare: tata stătea întins pe pământ, iar unul dintre invitații îl apăsa tare pe piept. Iar mama, care era atât de politicoasă, striga la Dumnezeu s-o ajute...

Ethan opri motorul, portierele se deschiseră: Grace coborî, toți coborâră, Grace o luă de mână pe Emma și o duse spre micul oficiu luminat, încercând din greu, cu o disciplină cazonă, să-și concentreze atenția pe orice, numai pe imaginea aceea îngrozitoare nu, care-i tăia respirația și o obseda de atâta timp, sau pe pavajul crăpat, năpădit de buruieni – cântecul greierilor de peste drum, de jur împrejur, muzica oricărei nopți de vară; era de-ajuns. Orice. Orice numai frica aceasta nu, care-i pătrunsese în suflet cu atâta vreme în urmă și încă se mai agăța de memoria ei, precum pânzele de păianjen în podul casei. Când deschise ușa oficiului, tresări la zornăitul clopoțeilor. Și se întrebă: „Ce rost au clopoțeii aici, într-un loc ca ăsta?" Acum voia să meargă acasă. „Să facem pipi și să plecăm de-aici." Un tânăr într-o cămașă cadrilată – cu un fel de barbă, cu coșuri pe față și ochii limpezi, albaștri –, roșind și privind în jos în timp ce-i dădea cheia de la toaletă, atașată la un dreptunghi de placaj de zece centimetri pe șapte, ca să-i descurajeze pe hoți și vagabonzi; apa lui de colonie, de casă, prea puternică, atenția pe care o acorda trupului ei, bine-venită în momentul acela, doar în momentul acela. „M-am gândit destul la asta pe ziua de azi."

Luă cheia și, apucând-o pe Emma de mână, ieși în noaptea caldă, înmiresmată, clopoțeii zornăind în spatele ei ca un cântec întrerupt.

Ethan curăța parbrizul cu o cârpă, Josh stătea câțiva pași mai încolo, plictisit, absent, atât starea lui de spirit, cât și hainele sumbre, în culoarea nopții. Și încă un lucru: așa cum stătea acolo părea un spirit, o umbră, nu un băiat. Grace se sili să se întoarcă.

„Destul." Sosise momentul. O luă la stânga, cu Emma de mână, pe un fel de fundătură. Becul ars. Era fixat de marginea clădirii,

inutil, iar sub el – un tomberon mare, din metal. Un loc unde te treceau toți fiorii; încercă să zâmbească în clipa în care Emma o strânse de mână. Trecu pe lângă mai multe cutii de lemn, desfăcute, și văzu ușa toaletei, de care se sprijinea un capac de roată, hodorogit: unisex probabil. Deschise toaleta cu cheia și, cu pulsul accelerat, întinse o mână tremurândă și aprinse lumina.

Rămaseră pe loc, mijindu-și ochii și încercând să respire pe gură.

– Vai, ce mizerie! exclamă Emma.

– E o benzinărie, Emma.

Emma întoarse capul, refuzând să și privească.

– Dar tot mizerie se cheamă.

– Vrei să intru cu tine?

– Mă pot ține.

– Am oprit tocmai pentru asta.

– Știu, mami, dar…

– Intru cu tine dacă vrei.

– OK.

Emma nu vru să intre cu ea; toaleta îți muta nasul din loc. Dar Grace se oferise să o însoțească. Nu-și permitea, în propriii ochi sau ai altcuiva, să fie mai puțin îndrăzneață decât fiica ei de opt ani; totul avea o limită. Împinse ușa cu piciorul și păși înăuntru. Emma o urmă fără tragere de inimă; reprimându-și un fior, Grace închise ușa la fel cum o deschisese, cu piciorul. WC-ul nu avea capac – Emma rămase în fața WC-ului gol, strâmbând din nas de parcă s-ar fi sufocat dintr-o clipă într-alta.

– Nu putem lăsa ușa deschisă?

– Nu. Em. Nu putem.

– De ce?

– Fiindcă nu e o idee bună. Hai, fă pipi și taci. Vreau să ies de aici la fel de mult ca și tine.

Emma își trase fermoarul de la jeanși, îi lăsă în vine, ca și chiloțeii ei albi, și se așeză deasupra WC-ului, având grijă să lase câțiva centimetri între ea și orice suprafață tare – ceea ce, la înălțimea ei, era o adevărată performanță. Rămasă lângă chiuvetă, Grace se privi în oglinda murdară, apoi își întoarse privirea în altă parte: își știa ridurile din jurul ochilor și părul blond, moale, lipsit de strălucire; nu înțelegea de ce tânărul din oficiu se ambalase atât de mult; nici nu-i

păsa. Se săturase să simtă moartea peste tot, de această luptă de o viață, numai a ei, cu o fragilitate pe care numai ea părea să o simtă; se săturase să tot care tolba cu tertipuri psihologice care o asigurau că totul e în ordine când, de fapt, nimic nu era în ordine. Voia să meargă acasă acum și să facă o baie fierbinte.

Auzi, în sfârșit, zgomotul. Emma făcea pipi, cu privirea fixată, ciudat, ca un adult, pe peretele din față, extrem de concentrată. Grace era și surprinsă, și impresionată de freamătul ușor al coapselor slabe, goale; de bronzul care se pusese doar ieri. Trecuseră săptămâni, poate chiar luni, de când nu mai fusese cu Emma la toaletă. Era genul acela de corvoadă maternă de care, pe vremea când copiii erau foarte mici, era disperată să scape și care acum îi lipsea. Și mâna care o ținea strâns: „n-ar trebui să te sperii de moarte că ai parte de astfel de lucruri în viață", gândi ea. Se temea îngrozitor, pur și simplu se temea îngrozitor de momentul în care Emma va avea treisprezece ani.

Dwight

Undeva, acolo, e adevărul; e începutul. Mi-am dus fiul de zece ani la Fenway, ca să vadă meciul dintre Sox și Yankees[1], cum Clemens se ia la întrecere cu Key. Am mers două ore și jumătate cu mașina ca să ajungem acolo. Luasem bilete la lojă; aproape tot meciul Sam a stat în picioare, cu bărbia deasupra grilajului, privind în jos la baza trei, cu pumnii încleștați. O vreme, ziua mi s-a părut perfectă.

Dar meciul nu s-a terminat când trebuia. Aruncătorii s-au înfruntat cât au putut, dar nici unul nu a câștigat. S-a intrat în prelungiri. Pumnii lui Sam s-au încleștat și mai tare, iar eu am început să mă uit la ceas. Mama lui îl aștepta să se întoarcă până în ora șapte; mama lui, adică fosta mea soție. S-a făcut cinci, apoi cinci și jumătate, anticipam deja scandalul care mă aștepta, așa cum simți că va ploua înainte de căderea primelor picături. Parcă o auzeam pe Ruth cum bate din picior nerăbdătoare pe veranda pe care chiar eu o construisem, în Bow Mills, unde încă mai locuia, la o distanță de două ore și jumătate.

Meciul era cât pe ce să se sfârșească la al treisprezecelea schimb de aruncători, dar alergătorul din Boston nu a reușit să atingă baza. Nu-mi venea să cred. Acum mă întreb dacă nu cumva a fost vorba de ceva predestinat. Obstacolele îmi apăreau în față, unul după altul, iar eu eram obligat să le înlătur.

La șase fără zece, Sox în sfârșit a reușit să încheie jocul cu un mare șlem. Sam a spus că a fost cel mai frumos meci din viața lui. Mai târziu, pumnii care se încleștaseră ore întregi s-au destins și, în

[1] Boston Red Soxs și The New York Yankees, echipe de baseball (n.tr.)

timp ce ne croiam drum spre parcarea înțesată de mașini, unul din ei s-a strecurat în mâna mea. I-a trebuit un minut ca să înțeleagă ce făcuse și să-și retragă mâna. Eu m-am purtat de parcă nu mi-aș fi dat seama – de ce avusesem parte, de ce pierdusem. Ne-am urcat în mașină și ne-am apropiat încet de șosea.

Soarele încă mai era pe cer, aproape de linia orizontului, reflectând prin geam părul lui Sam, de culoarea nisipului. Nu știu cum se face, dar culoarea luminii m-a făcut să mă gândesc la Golful Buzzards, unde toți trei, eu, el și Ruth, petrecurăm un weekend pe când Sam avea cinci ani, cu puțin înainte de accident. Amintirea aceasta îmi venea mereu, nu-și găsea locul. Iar eu goneam cât îmi permitea traficul, discutând despre baseball cu fiul meu.

Se vedea că e obosit. Fusese o zi plină. În cele din urmă n-am mai vorbit, ca să-l las să doarmă. Sam a căscat de câteva ori și a tăcut. Ideea că va ațipi un pic mi se părea foarte bună. Am văzut-o ca pe un plan de economii: o modalitate de a mă asigura că își va aminti cu mare plăcere de ziua petrecută împreună. De parcă un pui de somn putea face ca timpul să se oprească brusc pentru el, iar ziua aceea să fie încapsulată, împachetată ca un cadou, astfel încât să țină până duminica următoare, când aveam să încerc din nou.

Am aprins farurile pe la opt, tocmai când ieșeam de pe șosea. Taxatorul de la barieră mi-a spus că farul din dreapta nu funcționa. Și a adăugat că e ilegal să merg cu un far stricat. Ceva din tonul lui m-a enervat. Vârând restul în buzunar, i-am spus prietenește că sunt avocat, că, fără îndoială, cunosc legea mai bine decât el și că tocmai mergeam la un atelier ca să-l repar. Nu i-am spus nimic despre fosta mea soție. Nu era treaba lui. Farul mai putea aștepta, dar Ruth Wheldon, fosta Ruth Arno, nu. Cu puțin noroc, îl puteam duce acasă pe Sam înainte de nouă, cu două ore întârziere. Cu puțin noroc, Ruth nu mă aștepta cu vreo doi polițiști pe verandă (veranda pe care o construisem cu mâinile mele), toți bătând din picioare de nerăbdare. M-am gândit s-o sun de la un telefon public, dar gestul meu ar fi fost luat drept slăbiciune. Mi-am aprins o țigară și am apăsat pe accelerator.

Fusese o vreme în care întâlnirea cu fiul meu nu avea nimic de-a face cu legea. Nu o găsești nicăieri în cărțile de istorie – momentele

de liniște nu au ce căuta acolo. Încă mai eram căsătorit cu Ruth. Toți trei eram ceea ce se cheamă o familie. Sam avea cinci ani când totul s-a sfârșit.

Multă lume a spus după aceea că-l băteam. Ceea ce era o minciună, iar Ruth știa că e o minciună, dar nu recunoștea. Îi lăsa pe ceilalți să o ia de bună. Adevărul e că nu l-am atins nici măcar o dată pe fiul meu, până în seara în care a fost cât pe ce să-l omor.

Dormea în camera lui când m-am întors de la serviciu. Pe atunci eram angajatul unei firme prospere din Hartford, mă ocupam de testamente, contracte și alte cele, trăgeam din greu și ajungeam târziu acasă. O carieră în plină ascensiune, s-ar putea spune. M-am dus în camera lui și l-am sărutat pe întuneric. M-am așezat o clipă pe marginea patului, sperând într-un fel să se trezească și să vorbim puțin. Dar dormea dus. Mi-am închipuit că, la vârsta aceea, zilele lui erau pline.

Când am ieșit din camera lui Sam, Ruth îmi pusese deja mâncarea pe masă. Am spus: „Doarme buștean", dar ea a rămas tăcută. Am deschis o cutie cu bere și am mâncat ce-mi gătise ea. S-a așezat în fața mea și a început să-mi vorbească precipitat despre unul dintre elevii ei de la școală, un băiețel pe care îl învăța să cânte la pian. Apoi a tăcut, de parcă nu mai avea ce să-mi spună. Și, treptat, în timp ce minutele moarte începeau să se strângă între noi, în timp ce beam a doua cutie cu bere, apoi a treia, am început să simt că e ceva în neregulă, un fel de liniște pe care nu o recunoșteam sau de care nu-mi păsa. În clipele acelea Ruth nu mai era soția mea, ci o femeie oarecare, singură într-un local de la marginea drumului, seara târziu; o femeie oarecare așteptând orice sau pe oricine, mai puțin scena obișnuită în care îi întorceam privirea absentă. Și atunci mi-am dat seama că, de săptămâni întregi, îi vedeam atât de rar, pe ea și pe Sam; de fapt, habar nu aveam la ce se gândea, așa cum stătea în fața mea, cu gura închisă și ochii ațintiți asupra mesei. Plictiseală? Indiferență? Ură? Habar nu aveam. Ceea ce, până la urmă, a fost singurul lucru pe care i-l puteam spune. Că nu știu. Și chiar în clipa aceea, când încă mai stătea cu ochii ațintiți asupra mesei, mi-a spus că are o aventură cu un bărbat pe nume Norris Wheldon.

De aici totul pare simplu. De regulă mă înfurii foarte ușor, deși o mare parte din viață am reușit să ascund asta, undeva, la loc sigur, ca lumea să nu-și dea seama. Tatăl meu a fost un tip violent, mă bătea

cu o creangă de ienupăr jupuită de coajă, ruptă din curte. Avea metoda lui. De fiecare dată ridica creanga și aștepta, în speranța că mă va prinde că tresar sau, și mai mult, că voi ridica mâna la el. Orice semn de teamă sau furie din partea mea îi dădea dreptul să mă snopească în bătaie ca pe orice golan care face scandal într-un bar. Cea mai fericită vară a copilăriei mele a fost atunci când am devenit, în sfârșit, bărbat. Dacă nu aș fi plecat la colegiu, probabil că l-aș fi omorât. Eram în anul întâi la Universitatea Connecticut când a murit subit, în urma unui atac de cord. Nu m-am dus la înmormântare.

Soția mi-a spus că îl iubește pe Norris Wheldon și că vrea să divorțeze ca să se poată mărita cu el. Și a adăugat că vrea ca Sam să rămână la ea. Îl puteam vizita ori de câte ori doream, a spus ea, atâta vreme cât nu stăteam cu el mai mult de o zi pe săptămână. Mi-a spus totul foarte repede, de parcă ar fi repetat în timp ce-mi pregătea cina. Eram avocat. Ar fi trebuit să-mi păstrez calmul, calm și pregătit să-mi găsesc calea de atac. Eu însă am simțit altceva. Vechiul meu amic, Jack Cutter, care ulterior mi-a fost avocat la proces, a făcut mare caz la tribunal de cele cinci cutii cu bere pe care le băusem în seara aceea (le inclusese și pe cele două pe care le băusem la serviciu). „Afectarea dublă" a simțurilor, a numit el ceea ce s-a întâmplat, cauzată de alcool și gelozie. În aceasta a constat, de fapt, apărarea mea. Mie mi se părea plauzibilă. Aveam nevoie ca să-mi explice mie cineva și să explice celorlalți cum de am făcut ce-am făcut, iar Jack a acceptat. Judecata îmi fusese afectată. Judecătorul a fost de acord, până la un punct.

Chiar și astăzi mi se pare la fel; exact la fel. Parcă de-abia s-a întâmplat. Ruth îmi spune repede tot ce a pregătit despre ea și Norris, despre fiul meu și viitorul nostru, cu ochii fugindu-i în toate părțile. Apoi, după ce termină, așteaptă reacția mea. Și, când vede că nu reacționez, că stau acolo, cu farfuria goală și cele trei cutii de bere, goale și ele, începe să se agite. Și spune, prea repede: „Asta e, Dwight. Asta e. M-am gândit să-ți spun chiar eu și uite că ți-am spus. S-a terminat. Bob Jamison va fi avocatul meu. Îmi pare rău". Se ridică și îmi ia farfuria din față, curățând masa cum făcea în oricare altă zi, și se duce la bucătărie.

Când să ajungă la chiuvetă, o lovesc. O lovesc cu pumnul cât pot eu de tare, monturile degetelor o nimeresc în urechea dreaptă și îi dă sângele. Țipă și cade la podea. Soția mea. Farfuria se sparge de

linoleum. O privesc cum zace pe podea, dar încă nu mi-am dat seama ce-am făcut, încă nu s-a întâmplat. Altcineva a dat cu pumnul. Nu mă simt nici eliberat, nici ușurat. Și vreau să plec. Nu mai e casa mea. Nu mai e soția mea. Totul în jurul meu e o greșeală. Ajung la ușa de la intrare și îmi pun pardesiul.

Ea mă înșfacă de păr, pe la spate, și mă trage, urlând: „Nenorocitule!" Îmi smulge un smoc de păr, cu tot cu scalp, de parcă mi-ar înfige ace fierbinți în creier. Văd roșu în fața ochilor și o lovesc fără să mă uit, un upercut spre stomacul ei. Ca s-o liniștesc.

Și îmi lovesc și fiul în față.

Venise în fugă ca să ne apere de noi înșine. Nu mă gândisem că va face așa ceva. Avea oasele feței fragile ca ale unei păsări și am simțit cum trosnesc sub lovitura pumnului meu.

Câteva secunde a rămas inconștient. Avea comoție. Am aflat că a stat cu falca imobilizată mai multe săptămâni.

Jack Cutter, vechiul meu amic, s-a dat peste cap și a obținut o condamnare pe doi ani cu suspendare, răstimp în care nu mi-am mai putut practica meseria. Mi s-a recomandat să mă mut în alt oraș, ceea ce am și făcut. Am mers la psihiatru. I-am scris în fiecare săptămână lui Sam. Mi-a răspuns, când și când. Spunea că se simte bine, cu școala merge bine și că nu-i place prea mult de tatăl lui vitreg. Făcea greșeli de ortografie și uneori mă temeam să nu-i fi afectat vreun centru vital. De-abia după patru ani am avut voie să-l văd din nou.

M-am mutat înapoi, în colțul de nord-vest al statului, într-un orășel numit Box Corner, la vreo șaisprezece kilometri sud-est de Bow Mills. Așa am putut să-mi văd fiul din nou – duminica, trebuia să-l aduc acasă până la ora șapte, viu și nevătămat. Sub privirea necruțătoare a lui Ruth Wheldon. A fost greu la început, dar era mai bine. Jack Cutter a fost înțelegător și m-a luat asociat la micul lui cabinet de avocatură din Canaan, fiind răbdător cu mine când nu reușeam să aduc prea mulți clienți. Nu toată lumea era foarte prietenoasă. Mai erau tipi în Bow Mills care își aminteau foarte bine ceea ce credeau ei că se întâmplase în seara aceea. Sam însă nu era unul dintre ei. Niciodată nu aducea vorba de ceea ce-i făcusem și nici nu părea că se gândește la asta. Dacă nu aveai habar de întâmplare, nu-ți dădea de înțeles că și-ar fi amintit-o. Era un băiat și jumătate.

Mergeam împreună la tot felul de meciuri. Și, o vreme, la asta s-a redus viața mea.

Era nouă fără un sfert și tot mai aveam douăzeci, douăzeci și cinci de minute până la casa lui Ruth. Cum se întâmplase? O luasem pe scurtătura pe care o știam ca-n palmă și acum mergeam ca vântul prin întuneric, fără farul drept, copacii de pe marginea șoselei la fel de negri ca și bezna din jur. De-abia deslușeam ce și cum. Am aruncat un muc de țigară și mi-am aprins alta. Eram în întârziere. Sam dormea cu obrazul lipit de portieră, iar eu începusem să vorbesc singur.

– Scuză-mă că am întârziat, Ruth! Meciul a intrat în prelungiri. Sam spune că a fost cel mai frumos meci din viața lui, Ruth. Hai, întreabă-l… Vezi? Totul e-n regulă. Și scoate-mi lațul ăsta afurisit din jurul gâtului.

Ori de câte ori mă lăsam pradă gândurilor, îmi venea foarte greu să nu apăs și mai tare pe accelerator; creierul meu încerca să dea o formă mai acceptabilă situației în care mă aflam. Am deschis radioul – încet, ca să nu-l trezesc pe Sam. Puțină muzică country ca să mă mai destind.

Dar n-am putut pune stavilă gândurilor; la lumina zilei se vedea cicatricea de pe fața netedă a lui Sam, un firișor alb, subțire, care îi marca falca reconstruită.

Nu-mi aduc aminte să mă fi uitat la vitezometru. Reservation Road era prea întunecată pentru viteza aceea. Mă gândeam la Sam, sperând că-și va aduce aminte de tot ceea ce fusese frumos în ziua aceea, când am intrat prea repede în cele două curbe abrupte, străjuite de prea mulți copaci, care duceau la benzinăria lui Tod Lovell. Mașina a început să oscileze pe linia de mijloc și prea târziu am încercat să o redresez, trăgând de volan spre dreapta. Dar am tras prea tare. Roțile din față ajunseseră deja la a doua curbă, când am tras de volan spre stânga, pneurile au scrâșnit, repede și ascuțit, până am tras din nou de volan și mașina a reușit să țină linia dreaptă, deși șoseaua era în curbă, dar am simțit că o pot controla și aproape că am răsuflat ușurat. Apoi, pe neașteptate, în dreapta mea copacii parcă s-au dat la o parte și în față au apărut cele trei litere roșii, strălucitoare, din firma lui Tod.

Nu înțeleg cum de încăpeau atâtea într-un singur loc: două pompe învechite și o clădire cu acoperișul plat, cu o singură fereastră luminată puternic, fără alte lumini, de parcă planeta, acolo, fusese acoperită de apă. O mașină parcată în față, cu toate portierele deschise, parcă avea aripi. Și un bărbat înalt, cu părul negru, cu ochelari mici, rotunzi, care ieșea din benzinărie având ceva în mână. Se uita la mine, eu mă uitam la el, prin întuneric. Am văzut cum deschide gura și apoi cum se uită în altă parte, întorcând brusc capul spre șoseaua din față.

Și atunci am văzut ce vedea el.

Băiatul care stătea pe șosea de parcă ar fi răsărit din ea. Cu părul negru, ca și tatăl lui. Și strigătul tatălui, care brusc însemna ceva: „Josh!" L-am lovit direct în piept. Farul stricat a pocnit ca o împușcătură. Și băiatul a zburat în întuneric.

Mașina s-a zguduit. Piciorul mi-a sărit de pe pedală. Dar ne-am continuat drumul, tot acolo, în mișcare însă, fugind. Doar dacă nu frânam acum: „Fă-o". Am dat să apăs frâna. Dar Sam a început să se vaite de durere și eu am înghețat. L-am privit, își ținea fața cu ambele mâini și țipa de durere. M-a luat cu frig. „Sam!" am strigat, numele lui venind din străfundurile mele și răsunând mai tare și mai disperat pentru urechile mele decât orice alt sunet pe care îl scosesem vreodată. Nu a răspuns. „Sam!"

În oglinda retrovizoare, l-am văzut pe bărbatul cu părul negru luându-se după noi. Furia și teama răzbăteau din fața lui pe jumătate întunecată, din felul în care dădea din brațe. Venea ca să mă pedepsească și, preț de o clipă, chiar am și vrut să o facă. Piciorul meu se apropia de frână, centimetru cu centimetru. Dar brusc l-am simțit pe Sam, lipit de mine, ghemuit, apucându-mă strâns și plângând ca un copil mic. Am apăsat pe accelerator.

În timp ce ne îndepărtam, am mai privit o dată în oglinda retrovizoare: bărbatul părăsise șoseaua și acum stătea aplecat peste tufele groase de la marginea drumului. Acolo se afla copilul lui. Cam de vârsta fiului meu, poate încă în viață, deși știam că nu avea cum.

Mașina prindea viteză. Apoi am lăsat în urmă acel luminiș, înghițit de copaci.

Ethan

Explică-mi de ce, cu puțină vreme în urmă, aici era un băiat, o viață plină de posibilități, și acum sunt mașini ale poliției, străini în uniformă și luminile care se rotesc cu intermitență. Asta e tot ce, pe neașteptate, poate oferi lumea.

E un frig de neimaginat. O mână care ține o lanternă metalică, neagră. O gură care întreabă cu asprime: Cine? Ce? Unde? Fiul meu acoperit de un cearșaf.

Au venit. Au venit repede, trebuie să recunosc. Păreau că știu toți unde se află benzinăria lui Tod. Practic, era acolo de mult timp. Cei îmbrăcați în alb roiau ca niște paparazzi în jurul cadavrului zdrobit al lui Josh; blițurile explodau în noapte. Mi-au închis fiul într-un sac de plastic alb, apoi l-au vârât într-un sac de plastic roșu și l-au înfășurat într-un cearșaf. Și ni l-au luat.

Grace i-a urmat în mașina noastră. Nu văzuse nimic, motiv pentru care poliția îi propusese să plece acasă. Nu voiam să conducă ea. O strânsesem la piept până când plânsul ei devenise mai controlat, aproape ritmic, dar șocul și refuzul de a accepta realitatea, care i se citeau pe față, vorbeau de la sine. A luat-o pe Emma cu ea. Emma n-a plâns. Tremura toată, atât.

Fugă de la locul accidentului: suficient ca să alerteze poliția statală din Canaan. Ofițerul Burke era cel care conducea investigațiile. Ken Burke. Avea, poate, patruzeci de ani, părul șaten tuns scurt, cărunt pe la tâmple. Lat în umeri, cu fața pătrată, cu nasul pătrat, cu o expresie hotărâtă. O voce joasă, basso profundo. Mi-a inspirat

neîncredere din prima clipă. Și, după câteva schimburi de replici seci – nicicum nu le-aș fi numit conversație, am simțit că senzația este reciprocă.

Mă rezemasem de una din pompele de benzină. Mă rezemasem de ea ca să nu cad. Mirosul de benzină, care îmi displăcea profund, era singurul fir care mă lega de lumea în care mă aflam acum: ofițerul Burke cu carnețelul lui oficial, cu insigna care reflecta lumina roșiatică, stranie, care venea dinspre firma pe jumătate stricată a lui Tod, și girofarurile mașinii de poliție care continuau să se rotească la marginea drumului, deși acum se roteau fără sunet și fără sens – accidentul deja avusese loc.

– Domnule?

Poftim? Era ofițerul Burke, gata să-și pună întrebările, să pună mecanismul în mișcare. Mai târziu, mi-am dat seama că există un sistem de descoperire a adevărului, o cale anume. M-am uitat pe fereastra încăperii luminate unde, cu mai puțin de douăzeci de minute în urmă, cugetasem la viața mea, și am văzut cum colegul mai tânăr al lui Burke îi pune întrebări tânărului în cămașa de flanel. Care nu văzuse nimic.

Afară, pe șosea, doi polițiști căutau probe. Era sticlă spartă, da. Și sânge. Lanterne nervoase și voci care strigau una la alta: „Ai găsit ceva?“ „Nimic.“

– Domnule?

Același ofițer Burke.

– Mă iertați, dar trebuie să vă pun câteva întrebări.

Nu știam ce să spun, cum se procedează.

– Despre cum ați ajuns aici, împreună cu familia dumneavoastră, ce-ați văzut. Ca să putem lua urma celui care v-a omorât fiul, ca să câștigăm timp.

– Atunci am să vă ușurez sarcina, am spus eu, îndreptându-mă de spate. Simțeam cum mi se amărăște gura. Mă numesc Ethan Learner. Sunt profesor universitar. Soția mea se numește Grace Learner și e designer de grădini. Locuim în Wyndham Falls. Fiica noastră se numește Emma. Fiul nostru se numește... se numea... Josh. Avea zece ani. Cânta foarte frumos la vioară. Și-l iubeam cu toții. Vă rog să mă scuzați.

M-am îndreptat cu pași repezi spre marginea asfaltului, unde se aflau tufele, și am vomat și mațele din mine.

Când mi-am revenit, ofițerul Burke și-a pregătit carnețelul.

– Scuze, am spus eu, ștergându-mi gura cu dosul mâinii.

A înclinat din cap. Cu compasiune – sau varianta ei rigidă –, dar nu aveam nevoie de așa ceva.

– Mai bine să începem cu ce-ați văzut.

Am răsuflat adânc, umplând aerul din jur cu un miros de acid.

– Am oprit pentru că fiica mea voia să meargă la toaletă. Nu eram departe de casă, dar spunea că nu se mai poate ține, drept care am oprit. Soția mea a dus-o acolo.

Ofițerul Burke a înclinat repede din cap.

– Eu am rămas aici, cu fiul meu... cu Josh.

Am tăcut, dar ofițerul Burke nu m-a grăbit. Avea răbdarea unui vânător sau a unui terapeut. Am privit peste drum și am încercat să mă pierd în copacii negri, în neantul dens. Nu voiam să mai vomit. Ceea ce era mai greu decât îmi închipuisem. Nu-mi închipuisem. Avusesem coșmaruri, desigur, coșmaruri cu ochii deschiși despre siguranța copiilor mei. Dar nici măcar o dată în viața mea nu mă gândisem serios la asta.

– Josh stătea... stătea lângă șosea. Acolo. Mi s-a făcut teamă. I-am spus să nu stea atât de aproape de șosea. Dar asta l-a deranjat. I-a rănit orgoliul. Este... era... foarte mândru. N-ar fi trebuit să-i spun asta. Și atunci, într-un fel, am retractat. Am mers înăuntru.

– În benzinărie?

– Da.

– Din ce motiv?

– Poftim? Ca să văd dacă... ni se terminase lichidul de parbriz.

Ofițerul Burke și-a mijit ochii.

– Să vedeți, pe drum am intrat într-un roi de... am crezut că sunt muște de mai, dar Josh m-a contrazis. Acum nu mai știu nici eu. Acoperiseră tot parbrizul. Am încercat să le alung, dar mi se terminase lichidul de parbriz.

Am observat că ofițerul Burke nu își nota toate amănuntele astea.

– Așadar, ați intrat în benzinărie ca să cumpărați un bidon de lichid de parbriz. Unde era... unde era fiul dumneavoastră în momentul acela?

– V-am spus. Stătea lângă șosea.

– Îmi puteți spune cam cât era ceasul?

– Ceasul? Nu... trebuie să fi fost aproape nouă. M-am uitat la ceas când am oprit aici. Îmi pierdusem răbdarea. Voiam să ajung acasă. Trebuie să fi fost nouă fără un sfert.

Ofițerul Burke și-a notat ora în carnețel.

– Cât timp ați stat în benzinărie?

– Nu știu. Băiatul s-a dus după bidon. Trei, poate cinci minute.

– V-ați văzut fiul în tot acest timp?

– Nu... nu. Nu, nu l-am văzut.

Am simțit că nu mai am aer. Timpul, care până atunci se învolburase, acum se liniștise și brusc, acolo unde întrebarea plutise între noi, suspendată în aer, se insinuase o tăcere neagră, impenetrabilă, care era vina mea; nimic altceva nu era real. L-am văzut pe Josh stând lângă șosea, cu spatele la mine. Treptat, am văzut cum mă întorc, lepădându-mă de el, până când l-am lăsat în urmă și a dispărut.

– E vina mea, am șoptit eu.

Fără să-mi dau seama mă ghemuisem, ședeam pe vine, atingând cu mâinile pământul tare.

Ofițerul Burke nu a părut să mă audă. A întors privirea spre benzinăria luminată puternic unde, într-o teribilă pantomimă, colegul lui își nota ce spunea tânărul. Burke și-a trecut greutatea de pe un picior pe altul. Am rămas pe loc, aproape pe pământ.

– M-am uitat cu puțin înainte de a intra. Ca să mă asigur. Stătea lângă șosea și privea în gol. Se gândea la ceva. Poate la muzică. Deja îi rănisem sentimentele arătându-mi îngrijorarea. Așa că l-am lăsat în pace.

– Apoi când l-ați mai văzut?

– Când am ieșit.

– Ce s-a întâmplat atunci?

– Dumneavoastră ce credeți?

Ofițerul Burke s-a încordat și a privit în altă parte. M-am forțat să mă ridic în picioare.

– Îmi cer scuze, am spus eu. A fost o impolitețe din partea mea.

– Înțeleg.

– Îmi este foarte greu.

– Înțeleg.

– Mă uitam în pământ când am ieșit. Eram... eram obosit și mă gândeam la ale mele... la nimic... în clipa în care am auzit scrâșnetul pneurilor...

– Din ce direcție?

– De acolo. Din stânga.

– Și apoi?

– M-am uitat după Josh. M-am uitat acolo unde îl lăsasem, dar nu mai era. Era pe șosea. Stătea acolo, pur și simplu. Am strigat...

Mașina venea din nou, îl lovea în piept și îl arunca în tufele de la marginea drumului. Cu o dâră de sânge care-i curgea din gură, cu o gaură de grosimea unui țăruș de gard în piept. Strivit. Când l-am ridicat, capul i-a căzut pe spate și i s-a deschis gura. Avea dinții pătați de sângele care părea negru în întuneric.

– Vă puteți aminti ceva despre vehicul?

Am închis ochii. În mașina întunecată, care venea cu viteză, era un punct luminos, portocaliu: o țigară. Un bărbat la volan.

– Era un bărbat.

Ofițerul Burke a rămas nemișcat.

– La volan?

Am încuviințat din cap.

– Mai era cineva cu el?

– Nu.

Ridicasem capul și, preț de o clipă, în timp ce mașina trecea în goană, parcă își întorsese fața spre mine.

– S-a uitat la mine.

– L-ați putea descrie?

– Fuma. Avea o țigară aprinsă în gură.

Ofițerul Burke aștepta. Am încercat să-mi amintesc altceva, orice, despre bărbatul acela care îmi omorâse fiul, dar n-am putut.

– Nu, am zis eu cu amărăciune. Nimic.

Ofițerul Burke a rămas tăcut, privindu-și carnețelul.

– Să continuăm, a spus el în cele din urmă. Vă amintiți ceva despre vehicul în sine?

Am simțit cum mă cuprinde panica. Încercând să vizualizez mașina, am văzut doar vârful aprins al țigării și bărbatul ascuns în umbră.

– Nu știu.

Ofițerul Burke a scos un oftat abia auzit. Și-a lăsat capul pe o parte și m-a privit lung.

– Orice.

– Să mă gândesc.

M-am forțat să retrăiesc scena. Pneurile care scrâșneau. Mașina care apărea dintre copaci, ca o nălucă.

– Unul din faruri era stins.

Ofițerul Burke a atins carnețelul cu vârful pixului.

– Cel din dreapta sau cel din stânga?

– Poftim?

– Farul din dreapta sau cel din stânga?

– Cel din stânga... nu. Cel din dreapta.

– Care din ele? Cel din dreapta sau cel din stânga?

– Cel din dreapta.

– Sunteți absolut sigur?

– Da.

Și-a notat în carnețel.

– OK. Ce fel de vehicul era?

– Cred că... cred că era o berlină.

– Marca?

– Nu știu. Nu mă prea pricep la mașini.

– Cu patru uși sau cu două?

Am încercat să mă concentrez. Ofițerul Burke a ridicat repede privirea spre mine.

– Era de culoare închisă.

– Aha.

– Cu patru uși. Avea patru uși.

Ofițerul Burke m-a privit atent.

– Sunteți absolut sigur?

– Da.

Și-a notat.

– OK. Ce culoare avea vehiculul?

– Era închis la culoare.

– Puteți fi mai precis?

– S-ar putea să fi fost negru. Sau albastru-închis, verde-închis. Mergea repede și vedeți ce fel de lumină...

– Acum să vedem ce nuanță. Era mată sau lucioasă?

– Parcă lucea puțin.

– Adică reflecta lumina?

– Da.

– Încerc să aflu dacă vehiculul era vechi sau nou, dacă vopseaua era metalizată sau nu.

– V-am spus. Lucea puțin.

Nu și-a notat asta.

– Nu știu ce să vă mai spun.

A clătinat din cap aproape imperceptibil.

– Să continuăm. I-ați reținut numărul?

– Nu.

– Nici măcar câteva cifre?

Ofițerul Burke părea dezamăgit.

– Dar statul de origine? Avea vreun desen pe el? Sau orice alt semn distinctiv pe care să-l fi remarcat – vreun sticker pe bara de protecție?

– Nu. Nu știu.

Clopoțeii au zornăit: ușa de sticlă a benzinăriei s-a deschis și cei doi tineri au ieșit, semn că terminaseră cu întrebările. Colegul mai tânăr al ofițerului Burke s-a oprit ca să-și pună pălăria din fetru – cu amândouă mâinile, nici mai mult, nici mai puțin. Angajatul benzinăriei își vârâse cămașa de flanel în pantaloni.

– Îmi mai puteți spune ceva, domnule?

Îmi aminteam ceva, dar întrebarea lui mă deruta: cum am fugit după mașină, auzind doar zvâcnetul sângelui în inimă și motorul ambalat, cum am văzut doar umbra mică a capului său deasupra tetierei. Apoi... ce? Și-a luat piciorul de pe accelerator, asta fără doar și poate – motorul părea că moare, mașina a încetinit brusc, iar eu m-am apropiat de el. L-am auzit strigând ceva. Cred că geamul era lăsat fiindcă i-am auzit vocea puternică, dar n-am înțeles mare lucru, doar un cuvânt sau un sunet. „Sham!" parcă. „Sham!" Și prin lunetă am văzut umbra cefei și a umerilor lui cum se apleacă spre locul de lângă el. Mașina a derapat ușor, iar el a strigat din nou: „Sham!", sau „Sam!", sau „Slam!" Nu avea sens. Iar eu mă apropiam tot mai mult, aveam șansa să-l ajung. Apoi n-a mai strigat și mașina a demarat în trombă.

– Domnule?

– Poftim?

– Mai aveți ceva de adăugat?

M-am străduit să mă concentrez la ce-mi cerea ofițerul Burke.

– Da. A strigat ceva. Cel din mașină. Alergam după el. Același cuvânt – parcă „Sham", sau „Slam", sau „Sam". Nu știu. Același cuvânt. Nu știu ce poate fi. Poate că-și striga ceva, poate că-mi striga ceva mie. Nu știu. Tot ce știu e că a strigat. De două ori. L-am auzit. Apoi s-a îndepărtat.

– „Sham"?

– Sau ceva asemănător. Ceva ce rimează cu „Sham". Sigur l-am auzit.

În spatele meu, am auzit cum pornește o mașină și cum se îndepărtează. Trebuie să fi fost angajatul benzinăriei. Încotro? La un bar, pentru una mică. Acasă la prietena lui sau la mama lui. Apoi am auzit radioul poliției și am văzut cum ochii ofițerului Burke se întorc spre mașină, unde îl aștepta colegul. Ofițerul Burke trebuia să plece.

Și-a închis carnețelul, l-a vârât în buzunarul de la spate și și-a prins pixul de buzunarul cămășii. Fără să se grăbească. Apoi a dat să plece.

– Domnule.

– Tocmai v-am spus ceva important.

Ofițerul Burke arăta impasibil; ca o statuie.

– Important, domnule? a repetat el, clătinând din cap în semn de scuză. Nu, domnule. Îmi pare rău.

– Tocmai v-am spus ceva important și aș vrea să vă notați.

– Nu, domnule. Îmi pare rău.

– Ba da, la naiba. Da!

Gâfâiam, gata să strig la el, împungându-l cu degetul în piept.

– Ușurel.

– Încă n-am terminat aici. Nici pe departe.

– Eu și colegul meu vă ducem acasă acum. Mai vorbim dimineață.

– Ascultați-mă. Mașina era condusă de un bărbat. Un bărbat care fuma o amărâtă de țigară și care s-a uitat drept la mine înainte să-mi pună fiul la pământ. L-am văzut cu ochii mei.

– Am înțeles.

– Atunci, de ce mă tot luați cu „domnule"? De ce nu vorbiți ca oamenii?

Ofițerul Burke s-a îndepărtat puțin de mine, nesigur de ceea ce ar putea face.

– Am să trec cu vederea ce-ați spus. Sunteți tulburat.

– Bineînțeles că sunt tulburat.

Mi-am dat seama că tremur și că nu mă pot stăpâni. Și m-am ghemuit din nou, poziția aceea dizgrațioasă în care îmi puteam lipi palmele de pământ ca să mă liniștesc. Orice, numai să ating lumea așa cum fusese înainte. Dar lumea nu mai voia să fie ca înainte. Tremuram în continuare. Gândindu-mă acum la Emma, la valurile de durere și teamă care o asaltau, fără speranța de a se domoli vreodată.

Dwight

Peisajul întunecat trecea în goană pe lângă noi. În cele din urmă, pădurea s-a deschis de parcă ar fi fost despicată de un topor și această mașină a noastră a țâșnit în noaptea fără lună pe lângă câmpurile cu garduri de piatră, negre și nemișcate. Am trecut pe lângă o fermă sau pe lângă umbra ei, silozul înălțându-se ca un turn de supraveghere al unei închisori.

Lăsându-l în urmă pe băiatul acela.

Încă treisprezece kilometri până la Bow Mills. Am menținut viteza, luând curbele cu mâinile încleștate pe volan. Din când în când pneurile scrâșneau, mai ușor, nu cum scrâșniseră înainte. Transpiram de parcă aș fi avut febră.

– Mă doare, a scâncit Sam. Mă doare.

Se lipise de mine, ghemuit, și plângea în continuare, cu o mână peste ochiul drept. Nu mai suportam.

– Te doare ochiul?

– Da, a scâncit el, din nou ca un copil de cinci ani.

– Stai să mă uit.

Am încercat să-i desprind mâna de pe ochi, dar plânsul i-a urcat cu o octavă, așa că m-am lăsat păgubaș.

– Lasă-mă să mă uit.

Și-a luat mâna. Era prea întuneric ca să văd ceva. M-am aplecat peste el. În secunda următoare, mașina a luat-o la stânga și am simțit cum îmi stă inima în loc. Dar nimic mai grav de-atât; am tras de volan și am revenit pe partea dreaptă a șoselei.

– Sam, nu mă pot uita acum.

Cu ochii pe șosea, am bâjbâit prin întuneric până am dat de capul lui și i-am pus mâna pe părul moale. Apoi cu degetele i-am pipăit fruntea netedă și i-am atins ușor ochiul rănit. Am simțit urmele de lacrimi, umflătura din jurul ochiului drept. A țipat și a încercat să-mi dea peste braț.

– Încetează, a spus el și am încetat.

– Trebuie să știu. Nu sângerezi, dar vei avea un binoclu de toată frumusețea. O să-ți punem puțină gheață când ajungem acasă la mama.

A urmat o scurtă tăcere; nu mai plângea.

– Cum adică „un binoclu"?

– Un ochi vânăt.

– Vânăt? a întrebat el, contrariat.

Mi-a venit să zâmbesc.

Brusc, Sam s-a ridicat în capul oaselor.

– Tăticule?

Vorbea pe nas de-atâta plâns. Era ciudat. Părea de două ori mai mare decât băiatul care vorbise adineauri.

Urma întrebarea. Care se reducea la: Ce știa? Ce văzuse? Trebuia să i-o iau înainte.

– Sam. Ascultă-mă un pic.

Fiul meu m-a privit prin întunericul din mașină. Renunțase la ce voia să întrebe.

– Am lovit ceva pe șosea, am spus eu.

– Știu.

– Știi ce-am lovit?

N-a răspuns.

– Știi?

– Nu.

Am răsuflat ușurat.

– Am lovit un câine.

Sam a rămas tăcut.

– Era mare? a întrebat el într-un târziu.

– Da.

– Cum de știi asta dacă n-am oprit?

– Știu.

– Ar putea fi încă în viață.

– Nu, Sam. Sunt sigur. Am văzut când a murit.

– Dar...

– Nu, Sam. Crede-mă. OK?

– Te cred, tăticule.

Asta fost tot. Mă simțeam amorțit. Mort. Imaginația fiului meu era plină de amprentele mele murdare. Am intrat în Bow Mills și am trecut pe străzile străjuite de copaci, pline de oameni pe care îi cunoscusem cândva. Am pătruns pe Larch Road, unde, în capăt, era vechea mea casă.

Lumina de pe verandă s-a aprins în clipa în care farurile au apărut pe alee. Ușa s-a deschis și Ruth a ieșit în fugă până la trepte. Își pusese în grabă un cardigan peste umerii goi și rochia lungă, cadrilată, iar ochelarii de citit, prinși de un lănțișor, i se bălăngăneau pe sâni în timp ce se agita de colo-colo.

La scurtă vreme după ce se măritase cu Norris, Ruth începuse să se îmbrace ciudat, uneori ca o guvernantă de modă veche, alteori ca o regină a frumuseții dintr-un cartier mărginaș, care apăruse timp de câteva secunde la *Hee Haw*[1]. Norris lucra în domeniul asigurărilor, slujbă care părea să-i placă foarte mult. Pentru mine însă, atunci când mă gândeam la fosta soție, noaptea, fapt care se întâmpla din când în când, ea purta jeanși, atunci când purta ceva. Așa era îmbrăcată când am întâlnit-o la colegiu, ca și în primii ani de căsătorie. Ruth arăta mai bine într-o pereche de Levi's prespălați decât orice altă femeie pe care o cunoscusem vreodată.

Am oprit mașina, cu fața la verandă, și am stins farul imediat. Întuneric era tot ce-mi doream. Dar nu și Ruth: în mâna ei am văzut o lanternă lungă de vreun sfert de metru – îndeajuns de grea ca, la nevoie, să poată fi folosită și pe post de bâtă. A coborât de pe verandă într-o clipă și a traversat peluza mică în fugă. Călcasem băiatul cuiva și încercam cu disperare să mi-l păstrez pe-al meu, dar, văzând-o, m-am surprins gândindu-mă la cum făcusem peluza și veranda aceea, cum totul venise de la mine și fusese al meu, cândva. Un gând meschin, de toată rușinea.

[1] Emisiune TV de varietăți (1969–1971) care se adresa cu precădere telespectatorilor din zonele rurale. (n.tr.)

– Norris! a strigat Ruth peste umăr. Norris!

Norris a apărut în ușă, dar nu a înaintat. Odată îl amenințasem că am să-l omor și poate că la asta se gândea acum. Luminat din spate, îmbrăcat în haine lejere, ca de duminică – o cămașă cu mâneca scurtă, cu imprimeu, și pantaloni subțiri cu talia înaltă – arăta ca una din figurile acelea de carton din parcuri, în care arunci cu mingi de baseball. În cele din urmă, a făcut câțiva pași și s-a oprit.

– Norris! a urlat Ruth.

Alerga cât o țineau picioarele. Nici eu, nici Sam nu dăduserăm vreun semn că am vrea să coborâm din mașină. Eram ca niște statui.

– Se pare că mama ta e un pic supărată.

– Mda.

– Când o să vadă ce ai la ochi va fi și mai supărată.

– Știu.

– Se pare că va trebui să înfruntăm furtuna amândoi.

A clătinat din cap. Părea palid la față în întuneric, mai puțin în jurul ochiului, unde pielea deja își schimba culoarea. M-am întins și l-am apucat ușor de bărbie. A tresărit și a vrut să se tragă înapoi.

– Ce-ți mai face ochiul?

– Mă doare. Arată a binoclu?

Am zâmbit.

– Da. Arăți ca un tip dur. Nu uita de gheață.

– OK.

– A fost un meci pe cinste, nu?

Înainte să poată răspunde, Ruth a deschis portiera de pe partea lui. Mi-am retras mâna de pe fața lui Sam, de parcă m-ar fi mușcat. Ruth l-a luat în brațe și a spus:

– Hai la mama, puișor.

În același timp a reușit să-mi pună lanterna în ochi.

– Ruth, ia-mi lanterna din ochi!

– Du-te la dracu', Dwight!

– Ruth, pentru numele lui Dumnezeu, stinge lanterna!

– Sper să fie teafăr și nevătămat. Dacă nu-i, ai încurcat-o rău de tot. Ai înțeles? Oricum ai încurcat-o.

– Lanterna.

Dar nu mă asculta. Îl scosese pe Sam din mașină ca să-l îmbrățișeze și să vadă dacă nu pățise ceva. Am coborât – nu voiam să mă prindă pe scaun când vedea ce are la ochi.

– Salut, Norris.

– Salut, Dwight.

– Îmi cer scuze pentru întârziere. Meciul a intrat în prelungiri.

Norris era un fan înfocat al echipei Red Sox.

– Serios? Cine-a câștigat?

– Sox. Mo Vaughan a marcat punctele decisive.

– Seri...

– Ia mai taci, Norris, s-a răstit Ruth.

Ținea lanterna îndreptată asupra feței lui Sam. Băiatul își mijea ochii, evident deranjat, dar nu spunea nimic. Lumina era puternică și nu ascundea nimic. Ochiul era umflat, aproape închis, iar pielea din jurul lui părea să fi fost injectată cu vopsea neagră-purpurie. Am privit în altă parte.

– Norris, a spus Ruth. Cheamă poliția.

– Poftim? am făcut eu. Nu face asta.

– Îmi duci fiul la meci și mi-l aduci într-o stare deplorabilă, de parcă ar fi fost bătut de golani. Dar bineînțeles că n-a fost bătut de golani, doar a ieșit cu bunul lui tătic. Ești bolnav, Dwight. Ai o problemă și ar trebui să fii ținut cât mai departe de noi, cei care nu simțim o plăcere deosebită în a ne snopi copiii în bătaie. Cheamă poliția, Norris.

– Norris. Nu face asta.

– Ruth... a spus Norris!

– Mămică, a fost din cauza unui câine, a zis Sam.

Toți am privit spre el. Iar fiul meu, cu ochiul ca o vânătă, a întins mâna și a împins lanterna ca să nu-l mai orbească.

– Am lovit un câine, mămică. L-am omorât. A fost groaznic.

Ruth a rămas cu ochii ațintiți asupra lui. Pe fața ei se amestecau atâtea trăiri, pe care i le cunoșteam din vremea căsniciei noastre: ușurare vecină cu fericirea; dezamăgire meschină fiindcă ratase scena; furie pe mine care, până la urmă, trecea dincolo de cuvinte; dragostea necruțătoare a unei mame față de fiul ei. O clipă mai târziu, și-a dat seama că lanterna lumina inutil peluza și a stins-o. Ne mai liniștiserăm, luminați acum doar de becul slab de pe verandă.

– Asta nu explică ce-ai pățit la ochi.

– M-am lovit.

– *Poftim?*

– Dormea cu fața lipită de portieră și, când am lovit câinele, s-a lovit și el, am spus eu repede.

– Unde era câinele?

Ruth îl întreba pe Sam, dar băiatul clătina din cap. Avea zece ani și nu știa numele drumurilor prea bine. Așa că, fără tragere de inimă, Ruth s-a întors spre mine.

– Unde s-a întâmplat?

– Pe Cantwell Road, am răspuns eu spunând numele unei șosele la vreo jumătate de oră de Reservation Road.

O șosea pe care eram sigur că o știe: într-o după-amiază, cu ani în urmă, opriserăm acolo și făcuserăm dragoste în mașină. Asta nu se uită. Dar Ruth nu arătă deloc că și-ar fi amintit detaliile acelei zile.

– Ce căutați pe Cantwell?

– Veneam de la meci. Am luat-o pe scurtătură. Am mers cu toată viteza fiindcă, așa cum i-am spus lui Norris, s-a intrat în prelungiri.

– Ba bine că nu.

– E-adevărat, mămică.

– Las-o moartă, Ruth, am spus eu.

– Am s-o las moartă când am să fiu convinsă. Ai un far stricat.

– Din cauza câinelui, a zis Sam.

– Așa e, am spus eu. L-am auzit cum pocnește când am lovit câinele.

Lanterna s-a aprins brusc, m-a găsit mai întâi pe mine, apoi botul mașinii și farul din dreapta, stricat. Ruth le-a examinat pe îndelete, de parcă ar fi fost un alt simptom al vieții mele date peste cap de când femeia asta încetase să mă mai iubească.

Apoi am simțit cum îmi stă inima în loc.

Eram cam la un metru de mașină. Un fragment minuscul de pânză de culoare închisă, cam cât o monedă, era prins de unul din dinții ca de rechin al sticlei care mai rămăsese din farul stricat. Șocat, mă așteptam să găsesc și urme de sânge, dar nu erau. M-am uitat pe furiș la Ruth, care stătea cu Sam la vreo trei metri de mașină. Dar expresia ei – dură, rezervată – era imposibil de descifrat.

Am așteptat.

O clipă mai târziu a stins lanterna. Am respirat din nou, auzind-o cum spune:

– Sărmanul!

Vocea îi era moale pentru prima oară în seara aceea. Iubea mult animalele, mai ales câinii. Când, la un an după nașterea lui Sam, a murit primul nostru câine – un câine de aport pe nume Sanford, Ruth a plâns trei zile în șir.

– Era negru, am spus eu. Destul de mare. A intrat chiar în față. N-am avut ce face, Ruth. Nu vreau să mă mai gândesc la asta… Și cred că nici Sam nu vrea.

Ruth a încuviințat din cap. A urmat o tăcere scurtă, obosită. Am văzut cum o parte din părul ei, de culoarea nisipului, ca și părul lui Sam, se desprinsese din cocul pe care și-l făcuse și acum îi atârna pe obraz ca o panglică de mătase.

– Îmi pare rău, Ruth. Ce pot să spun? În cea mai mare parte, a fost o zi frumoasă. Doar că am dat câteva rateuri.

– Același Dwight, a zis Ruth aproape tristă, clătinând din cap.

Am simțit în vocea ei ceva din tandrețea de odinioară; dacă n-ar fi fost întunericul, aș fi jurat că mă privea drept în ochi. Preț de o clipă, am uitat ce fel de zi fusese aceea.

Apoi a rupt vraja. Fosta mea soție. L-a tras pe fiul meu lângă ea, l-a apucat de umeri cu spatele lipit de ea, de parcă ar fi vrut să-l împiedice să o ia la fugă spre un loc care i se părea periculos.

– Asta e, Dwight, a spus ea. Ești un om liber, cred eu.

– Adică liber să plec.

– Cam așa ceva.

– Atunci, pe duminica viitoare.

– Așa e regula.

Am privit spre Sam.

– Hei, amice, ce vrei să facem duminică?

A ridicat din umeri; fusese o zi lungă.

– Nu știu.

– Ne mai gândim. OK?

– OK, tăticule.

– Te iubesc.

Am urcat în mașină fără să mai aștept să văd dacă îmi răspunde la fel. Mă lăsaseră puterile și acum simțeam cum mă cuprinde panica, gata să dea pe dinafară. Am pornit motorul și am aprins farul.

– Ai grijă să repari farul ăla, Dwight, a spus Norris. N-ai voie să mergi așa.

– Mulțumesc pentru informație, Norris. Așa am să fac.

Ruth și Sam urcau deja treptele verandei. Norris s-a grăbit să-i ajungă din urmă.

Am încercat să plec, dar n-am putut. M-am uitat cum fiul meu intră în sfera strălucitoare a luminii de pe verandă, cum ochiul lui tumefiat parcă prinde viață.

Norris i-a ajuns din urmă. Ruth a deschis ușa din sită. Cei trei tocmai intrau în casă, când Sam s-a întors brusc și mi-a făcut un mic semn cu mâna, țeapăn, dar atât de copleșit de întâmplările tragice ale vieții încât imediat mi-au dat lacrimile.

Am scos capul pe geam și am strigat:

– Nu uita să pui gheață pe ochi!

Dar ușa se închisese deja; lumina de pe verandă s-a stins. Rămăsese doar farul meu, care măsura casa de jos în sus, rearanjând spațiul. Magie proastă. Am băgat mașina în viteză și am întors, lăsând urme de pneuri pe peluză.

Grace

Ședea ghemuită pe scaunul capitonat cu catifea verde, uzată, din atelierul ei, ținându-și genunchii cu brațele de parcă ar fi fost o persoană, o dragoste. Camera era plină de umbre. Plantele îngrijite, din ghivecele de lut sau care atârnau de tavan, de niște sârme lungi, ca pânza de păianjen – plantele pe care le udase, în care căutase inspirație și cu care chiar vorbise uneori, ca unor oameni –, erau adunate în jurul ei ca întotdeauna. Dar, în absența luminii, frunzele și florile care îi păruseră mereu niște forme naturale ale cuvintelor, un fel de poezie vie, erau brusc doar niște umbre moarte ca toate celelalte, spațiul absent, întunecat, unde se aflase cândva ceva de valoare. Ca și cum, gândi ea, cineva i-ar fi spus cum funcționează trucul magic și cum strică totul.

Era un simulacru. Pierdere, doar pierdere.

Simți că i se lipește ceva de fluierul piciorului, cald și insistent: Sallie. O corcitură de ciobănesc și collie, de opt ani. De-o seamă cu Emma. Întinse mâna și mângâie capul aristocratic, masându-i urechile frumoase, ciulite. Cățeaua se uita țintă la ea, cu ochii ei căprui, luminoși, unul ușor mai deschis la culoare decât celălalt; un întreg univers, imposibil de delicat și de apos. Și blana ca de baga, scoasă parcă din cufărul plin de comori al unui sultan.

– Sallie, șopti ea.

Apoi, închizând ușa propriei ființe, care stătuse întredeschisă, alungă cățeaua. Sallie se retrase puțin și șovăi, cu ochii mirați, în timp ce Grace se închise în ea, nemaivăzând nimic din ce e în jur. Curând,

se auziră doar labele cățelei pășind ușor pe covor și lipăind pe podea, ieșind din cameră.

Se întrebă: „Unde-i Ethan?“ Ar fi trebuit să fie acasă de-acum.

Își spuse: „Bea. Ce mai aștepți?“ Își luă mâna de pe un genunchi și găsi paharul asudând în întuneric, luă o înghițitură de whisky, prea slab după atâtea cubulețe de gheață topite.

Își spuse: „Ia și pastilele“.

Dar nu avea ce face. Lucrurile erau cât se poate de clare. „Zeiță“, își aduse ea aminte pe neașteptate: așa îi spunea Mattie Gilmore când erau la liceu. Mattie Gilmore, care o invidia; care fusese la fel de invidioasă și anul trecut, când Grace venise în Durham, împreună cu Ethan și copiii, ca să-și viziteze familia, iar Mattie trecuse pe acolo. Grace nu-i mai adresase nici un cuvânt de la balul absolvenților. Acum se numea Mattie Tucker, era mamă a trei copii și se îngrășase cu vreo cincisprezece kilograme, sfredelindu-i cu privirea pe absolut toți, încercând să le facă un compliment specific zonei, care semăna mai mult cu un măr de Halloween în care înfipsese un cuțit: „Măi să fie, dar chiar sunteți imaginea *perfectă* a familiei!“

În momentul acela, remarca ei nu deranjase. Dimpotrivă, chiar îi amuzase. În seara aceea, alături de Ethan și mama ei, se distrase de minune pe seama lui Mattie, aceeași fire răzbunătoare, stând la masa așezată lângă piscina din spatele casei, chiar în locul în care tatăl ei murise în urma unui atac de cord. Acum însă o deranja. O deranja și o va deranja mereu. Imaginea perfectă a familiei. De parcă Mattie Gilmore ar fi fost un fel de vrăjitoare care îi blestemase. De ce? Ce rău făcuse ea? Ce rău făcuseră ceilalți? Să dăruiești cuiva un copil doar ca să i-l iei înapoi. Să faci și apoi să desfaci, ca și cum o familie n-ar fi alcătuită din mai multe vieți, ci din obiecte care pot fi sparte, înapoiate, aruncate...

Își ținea din nou genunchii la piept. Plângea. Durerea ca mod de viață, acum înțelegea, era ca respirația. Prețul plătit pentru că ești părinte.

Auzi un zgomot la ușă.

– Mami.

Picioarele albe ale Emmei, chiloțeii ei albi, fața luminoasă și părul ei blond străluceau în pragul întunecat al ușii; bluza de pijama era bleumarin și aproape că-i ascundea bustul, de parcă nu știu ce jivină

ar fi mușcat din ea în visele ei. Și brusc, fără să vrea, Grace gândi: „Dacă era Emma în locul lui Josh?“ Emma care ar fi dispărut și Josh care ar fi aici, acum, pe care să-l strângă în brațe, să-l alinte și să-l consoleze? Josh, în pragul ușii, chemând-o? Preț de o clipă, simți că totul e atât de real încât i se păru că îl vede. Purta pijamaua lui cu dungi roșii și albe, buclele părului negru îi acopereau urechile și, în timp ce venea spre ea, observă cu un fel de mândrie nostimă cum degetele lui de la picioare aduceau puțin cu ghearele unui porumbel. Când deschise gura ca să o cheme din nou, o făcu la fel ca întotdeauna, cu vocea aceea de seară târzie, vocea unui băiețel somnoros, nazală, guturală, la care Grace reacționa cu un zâmbet, și atunci își întinse brațele spre el...

– Mami?

Grace clipi de câteva ori: Emma stătea în pragul ușii, Emma. Josh dispăruse, era doar Emma.

– A, șopti ea, ca și cum ar fi fost un balon plin de aer care tocmai se spărsese din greșeală, aerul țâșnind din ea.

Se simțea amețită de-atâta confuzie, de-atâta vină.

Emma rămăsese în pragul ușii, avea nevoie de ea. Eliberându-și genunchii, Grace își șterse repede lacrimile cât de bine putu.

– Ce e, scumpa mea, nu poți să dormi?

– Am visat urât.

– Hai, vino aici și povestește-mi.

Grace își bătu ușor genunchii și, fără să scoată vreun cuvânt, Emma se apropie de ea și i se urcă în poală; era din nou fetița ei. Grace își trecu mâinile pe după talia îngustă a Emmei și o așeză mai bine, cu fața spre ea, cuprinzând-o cu picioarele ei subțiri, pe care văzuse primii mușchi în toaleta de la benzinărie.

– Ce bine-mi pare că te văd! Nici nu-ți dai seama.

Emma o privea în ochi.

– Plângeai?

– Da.

Grace încercă să zâmbească, dar imediat își dădu seama că, dacă ar face-o, și-ar pierde din nou controlul. Drept care renunță și simți cum îi împietrește fața, cum îngheață, schimonosită. Își luă mâna de pe Emma și își șterse ochii umflați de plâns.

– Îmi pare rău. Se pare că e singurul lucru de care sunt în stare în clipele astea.

– Eu n-am putut.

– Ce n-ai putut?

– Să plâng.

– Em, scumpa mea, zise Grace și o strânse în brațe, simțindu-i firele de păr mătăsos lipite de obrajii ei.

– N-am putut. Am încercat, dar n-am putut.

– Inima-ți spune că suferă prea mult ca să înțeleagă totul acum. Asta e explicația. Dar va înțelege. Și când o va face, Em, când o va face, va fi foarte tristă, dar nu înseamnă că lumea se va sfârși. Până la urmă ai să-ți revii. Îți promit.

Dar Grace plângea din nou, cu respirația întretăiată, îngrozitoare. Simțea că se înecă. Și Emma era cea care încerca să o salveze, nu invers. Emma îi mângâia părul și repeta:

– Nu plânge, mami, nu plânge.

Iar și iar. Trecură minute bune până când această mamă să poată respira din nou ca o ființă umană. Până când să poată gândi. Până când să știe, incontestabil, irevocabil, că nu era nici un fel de mamă. *Nu așa.* Rămasă cu un singur copil, dar fără puterea de a mai face ce trebuie. Puterea aceea dispăruse.

– Aoleu, făcu Emma, retrăgându-se un pic. Nu așa tare.

– Ce s-a-ntâmplat?

O strânsese prea tare, o îmbrățișase prea tare; slăbi strânsoarea. Încerca să înțeleagă cum se întâmplase totul, să priceapă de ce se întâmplase.

– Acum e mai bine, zise Emma, de parcă ea ar fi hotărât ce și cum.

„Întotdeauna greșești, îți cauți vina“, gândi Grace, mereu o fundătură ce se termina în prăpastie: „Atunci n-o face“. Îi spusese lui Ethan să oprească la benzinărie; poate chiar îl obligase. Patru portiere care se deschid brusc... „De ce?“ Emma în toaletă, lumina gălbuie, mirosul insuportabil. Ethan cu Josh lângă mașină, șoseaua întunecată...

– Bravo, spuse Emma, aproape mulțumită. Nu mai plângi.

Era adevărat, într-un fel: brusc era ca un câmp fără ploaie, uscat de secetă, crăpat. Furia. Furia o secase, îi redirecționase sângele. Văzu cum Ethan șterge parbrizul cu o cârpă, orb, fără să se întoarcă măcar o dată...

Emma i se mișcă în poală; Grace privi spre ea și o văzu.

– Cred că ar fi timpul să mergem la culcare, zise ea.

– Promite-mi că rămâi cu mine până adorm.

Ochii albaștri ai Emmei, brusc înspăimântați, îi rătăciră pe față, căutând certitudinea.

– Promit.

Dar, chiar dacă promisese, nu se mișcă din loc. Gândind: „Fiecare promisiune acum trebuie să fie o minciună". Văzând cum nimic, nici cel mai neînsemnat fapt, gest sau cuvânt, nu va mai fi simplu sau ușor, sau chiar posibil.

– Încă un minut, murmură ea. Te mai las un minut.

Un minut: poate mai puțin, poate mai mult. Esențial era să se țină în brațe nemișcate, imperturbabile; esențială era supraviețuirea.

Apoi Emma se mișcă, se foi.

– Tati are necazuri?

– Cum adică?

– L-am văzut când vorbea cu omul acela. Cu polițistul.

– Spune „domnul polițist", Em.

O corectase fără să vrea – „În locul Emmei, mi-aș râde în față", își spuse. Acum nu mai avea sens. Dar ce bine era să spună ceva fără să gândească, să redevină mamă chiar și pentru o clipă, obsedată de normele înguste ale vieții de zi cu zi!

– Tati nu făcea decât să răspundă la niște întrebări. Încerca să dea o mână de ajutor.

– A văzut ce s-a întâmplat?

– Da, Em, cred că a văzut.

– L-a durut pe Josh, mami?

– Păi...

Ethan îi spusese să nu se uite. Purtând greutatea în brațe, apropiindu-se de ea pe șosea: era fiul ei. Și lumea nu s-a oprit. Ethan se apropia din ce în ce mai mult, clătinându-se. Apoi a alergat spre el. Strigându-l pe Josh. Când a ajuns în fața lui, Ethan s-a întors cu spatele, încercând să o protejeze. Din fiul ei nu vedea decât două picioare strivite. Îl lovea pe Ethan în spate cu pumnii, iar el o implora, o implora să nu se uite...

– Nu, Em. Nu l-a durut.

– A murit?

Ce-i spusese Emmei? Despre moarte. Ce-i spusese Ethan? Grace nu-și amintea. Va trebui să îi explice totul din nou sau să îi spună pentru prima dată.

Dar nu acum. De aceea nu spuse decât:

– Da.

Emma o strânse și mai tare. Trupul ei tânăr, perfect se lipi de sânii lui Grace ca o mână peste o rană, oprind o vreme sângerarea. Grace își închise ochii și își imagină că trăiește.

– Mi-e frică, spuse Emma.

– Știu, draga mea.

– L-am visat pe Josh.

– Poftim?

Grace se smuci înapoi; avea nevoie de toată stăpânirea de sine de care era în stare ca să nu sară în picioare și s-o lase pe Emma să cadă pe podea.

– M-am trezit și mi s-a făcut frică.

– Adineauri?

Emma înclină din cap, lipită de umărul ei.

– Fratele tău te-a iubit mult.

Grace nu mai știa cum izbutește să scoată acele cuvinte; era ca o operație, o excizie cu mult sânge; poate că o va ajuta, poate că îi va fi fatal. Gândind: „Ce sunt eu, până la urmă?" Și cunoscând răspunsul: „O victimă, nu o mamă". În brațele ei, Emma începuse să suspine, trupul ei firav tremurând ca după o răceală zdravănă. Grace simți cum durerea copilului pătrundea în ea ca un curent.

– Fetița mea!

Brusc, Emma o strânse tare și îi țâșniră suspinele ca niște cuvinte scoase cu forcepsul; încerca să spună ceva:

– A-am...

Sunetele erau teribile. „Moare, gândi Grace, moare și ea."

– Emma, scumpa mea, spune-mi...

– A-am oprit din cauza *mea,* suspină Emma.

Grace simți cum o trec toți fiorii.

– Nu, scumpa mea, nu...

– Ba da. Ca să m-mă duc la t-toaletă. Din cauza *mea.*

– Nu, protestă Grace. Nu. A fost un accident, un accident îngrozitor, dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu...

Dar vocea ei era prea slabă, iar cuvintele care i-ar fi adus alinare muriră în ea. Singură și plină de ură fără ele, se ridică în picioare, nesigură ca un mânz nou-născut – și simți cum, chiar și așa, Emma o strângea și se lipea și mai tare de ea: dragostea de nestăpânit a unui copil și greutatea lui. Grace se clătină ușor; până când, reușind să se țină pe picioare, găsi dacă nu echilibrul, măcar puterea de a păși înainte. Strângându-și fiica la piept, o scoase așa din cameră și urcă treptele spre dormitor.

Dwight

Casa pe care o închiriasem în Box Corner avea un singur nivel, era vopsită în albastru-deschis și avea un garaj alăturat, pentru două mașini. Nu avea nimic în ea – nici un ochi de geam, nici un perete uscat, nici o țeavă la baie – care să fie mai vechi de cinci ani, care să aibă suflet sau o istorie. Nimeni nu locuise acolo până la venirea mea, cu chitanța chiriei achitate într-o mână și disperarea în cealaltă. Cel care o construise avusese speranțe mari, gândeam eu, dar ceea ce crezuse că va fi o afacere prosperă se dovedise a fi un fiasco. Dăduse faliment, reversul goanei după aur a Americii: prescrierea ipotecii, licitația eșuată, nevoia de a găsi un chiriaș până când piața se mai redresa. Cam tot atunci expirase pedeapsa de doi ani cu suspendare, iar eu mă întorsesem, încercând să fiu cât mai aproape de fiul meu. Acesta era locul pe care îl găsisem. Lipsit de orice însemnătate. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să pregătesc al doilea dormitor pentru Sam, să-l pregătesc pentru ziua în care, printr-o hotărâre judecătorească, să nu mai fiu nevoit să-l duc acasă la Ruth până la ora șapte.

Se făcuse aproape unsprezece când am parcat mașina în garaj. Bucățica de pânză neagră încă mai era prinsă de farul spart, dar n-am luat-o. Am lăsat-o acolo, apăsând pe buton în timp ce ieșeam, auzind zumzetul sacadat al ușii care cobora de sus. Ascunzând probele.

Omul se poate convinge de orice, o vreme. Am încercat și eu. Am intrat în casă, am aruncat portofelul și cheile pe masa lungă, marca Formica, și ea vopsită în albastru-deschis, care separa bucătăria (nefolosită; utilată cu cele mai moderne obiecte de uz casnic) de

camera de zi (unde stăteam mai tot timpul) și am mers întins spre frigider ca să-mi iau o bere. Am deschis televizorul și m-am așezat pe canapeaua din piele cenușie pe care o găsisem în această casă, ca aproape toate celelalte lucruri. Am așteptat știrile de la ora unsprezece trăgând câte o dușcă. Apoi am mai luat o bere din frigider și am dat-o pe gât. Mi-am aprins o țigară.

Pământul se oprise în loc, și eu odată cu el ca unul dintre astronauții cu părul ridicat, filmați în spațiul cosmic, care încearcă să bea o cană de lapte, să mănânce ceva liofilizat, înainte ca și alimentele să înceapă să plutească. Era posibil ca, de exemplu, între unsprezece fără zece și unsprezece, să mă simt de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Adică să nu simt nimic. Să nu văd decât sticla verde, transpirată, reclama TV pentru Pizza Hut, mobilierul care mirosea mereu de parcă ar fi fost ambalat în plastic.

Asta era liniștea? Zece minute goale, liniștite, înainte de știri. O prezentatoare blondă pe nume Kyle. O știam bine din momentele liniștite, de casă, precum cel de față, în care ședeam pe canapeaua din piele cenușie, cu berea și țigara în mână. M-am aplecat înainte. Atunci când nu izbucnea un război pe undeva – care nu era legat de cel puțin o țară a naibii de Mare și Importantă –, știrile de la ora unsprezece din acest colț al statului începeau de obicei cu vreo tragedie locală. Adevărul e că aceste știri erau rareori lipsite de ingredientele picante care îi făceau pe bărbații ca mine – solitari, băutori de bere, părinți ratați, care știau mult mai mult despre cum funcționează sistemul juridic – să-și ciulească urechile. Să uite de fotbal. În fiecare seară cineva pierdea controlul mașinii, al propriului corp, al minții, și altcineva suferea din cauza asta. Se vărsa sânge. Oameni care dispăreau sau nu mai erau găsiți niciodată. Copii care mureau.

În seara aceasta, se ciocniseră trei mașini pe Route 8, la ieșirea din Waterbury. Doi băieți, amândoi de șaptesprezece ani, muriseră; un altul, de optsprezece ani, era în stare critică. Poliția reținuse mai multe nume. Accidentul era pus pe seama consumului de alcool. În spatele reporterului TV – nu mai era Kyle, ci un ins mai dur, aflat la locul faptei – se roteau girofarurile roșii. Prin geamul lăsat al unei mașini parcate, am auzit clar un singur cuvânt venit dinspre stația de radio: „Nu". Apoi numai sunete amestecate.

Poliția, pompierii, ambulanța: lumini roșii care se roteau ca într-un spectacol ieftin. Câțiva privitori stăteau pe marginea zonei delimitate de cordoanele polițienești, atrași mai întâi de accident sau chiar de grozăvia lui, apoi de luminile halucinante ale carului TV. Unde erau părinții victimelor? Duminică seara îți lași băiatul să iasă la niște sendvișuri și un joc de biliard și îl primești înapoi într-un sac de plastic. Și afli totul la știrile de la ora unsprezece…

Vraja s-a destrămat. M-am trezit în camera mea, pe canapeaua din piele cenușie, cu aceeași sticlă și aceeași țigară (sau poate că acum cu altă sticlă și altă țigară) – forța de gravitație revenise.

Mașina mea, din nou, ieșind din a doua curbă. Îmi recăpătasem controlul, echilibrasem mașina. Firma din trei litere a lui Tod a apărut dintre copaci ca un far fracturat și am văzut cum bărbatul înalt, cu părul negru și ochelari iese din oficiul puternic luminat în întuneric. L-am văzut cum ridică privirea, direct spre mine, am simțit cum surprinderea, groaza și durerea se amestecă și ne strâng ca un laț pe amândoi. Pentru totdeauna.

Numele băiatului era Josh.

În acest moment la știri, brusc și fără noimă, tragerea loto săptămânală; mingi de ping-pong cu numere pe ele țâșneau dintr-un aparat de făcut floricele modificat, într-un tub de plastic transparent. M-am ridicat de pe canapea, m-am dus la frigider și am mai luat o bere. Jumătate am dat-o pe gât până să ajung la masa pe care se aflau cheile și portofelul. Ca și o cutie de trabucuri goală (din zilele bune), în care îmi țineam tot felul de obiecte importante, cum ar fi telecomanda de rezervă pentru ușa de la garaj. Am deschis cutia și am apăsat pe butonul alb, dreptunghiular, de pe telecomandă. Pe fereastră, peste televizor, am văzut peluza și aleea care ducea la garaj și am urmărit cum o pată de lumină din ce în ce mai mare apare în fața garajului, iarba îngălbenindu-se brusc în bezna din jur, iar pavajul devenind cafeniu. Apoi mi-am dat seama că mașina mea e vizibilă dinspre șosea, parcă ar fi stat pe o scenă.

Dar tot nu era de-ajuns. Am luat cheile de la mașină și am ieșit. Lumina s-a revărsat prin ușa de la intrare pe peluza pe care o tundeam și o udam mereu (eram un cetățean și un vecin model). Oricine ar fi trecut pe acolo ar fi fost frapat de spectacolul ciudat al existenței mele, această casă nelocuită în trecut și garajul ce demonstrau o viață

atât de atipică, ușile larg deschise, luminile aprinse, mingile tragerii loto sărind cu toate numerele ghicite. Iarba era acoperită de rouă. Ca în orice altă noapte. Am intrat în coșciugul luminat al garajului. În partea goală (fusese construit pentru o familie cu două mașini) se aflau vechiturile obișnuite: un fișet, un grătar pe mangal, o Honda de tuns iarba, manuală, un lampadar care făcuse scurtcircuit cu luni în urmă, un set de crose de golf vechi de zece ani, schiuri zgâriate, date cu ceară, un banc de lucru (o scândură pe două capre de tăiat lemne) cu menghină și lampă, cu o grămadă de unelte împrăștiate pe el și sub el, cauciucuri de iarnă, o minge de fotbal dezumflată, două bâte de baseball, una mare și una mică, și trei mingi de baseball, pătate de iarbă, vechea mea mănușă de baseball din anii studenției și o mănușă mai nouă, mai rigidă și mai mică pentru Sam.

Nu m-am uitat la far și nici la bucățica de pânză. Nu era nevoie. M-am urcat în mașină, la volan. Mirosea altfel, greu de definit, un miros înțepător, de metal, ca după fulger. Am pornit motorul. Zgomotul a umplut spațiul acela aproape etanș cu reverberațiile lui, rezultat al instalației de exhaustare Ford, veche de cinci ani, și al amortizorului Midas, vechi de optsprezece luni. Momentul unei schimbări? A unui compromis? Prea târziu. Obișnuiește-te cu gândul. Încă mai țineam în mână berea pe jumătate băută. Am dat-o pe gât, dacă tot o adusesem. Gândindu-mă pentru prima dată la situația mea. La urma urmelor eram avocat, nu? Farul spart și faptul că nu oprisem la locul faptei. Cazierul și viața mea. Băiatul mort pe marginea drumului. În ochii legii, nu era vorba de nici un accident.

Motorul mergea înainte. Dacă apăsam pe butonul alb prins de oglinda de deasupra capului meu, ușa garajului se lăsa în jos. Și cu telecomanda o puteam închide. Tot bioxidul de carbon intra în mine ca un ultim vis lung, nocturn, adormindu-mă pentru totdeauna. Ca să nu mai văd nimic, cum se va sfârși totul. Durerea surdă a vieții. Se putea sfârși așa dacă voiam.

Sunt atâtea eșecuri în viața unui om; o olimpiadă de umilințe. Poate asta era doar o altă variație: am vârât mașina în marșarier și am scos-o din garaj. Am întors-o, am oprit motorul și am coborât. Am lăsat mașina pe alee, cu farul spart spre șosea, luminos ca o firmă de neon spunând „Pedepsiți-mă".

Ethan

Ofițerul Burke și colegul lui, pe nume Tomlinson, m-au dus acasă cu mașina. Trebuie să fi fost în jur de unsprezece. Drumurile erau pustii și liniștite. Am stat pe bancheta din spate a mașinii de poliție, ascultând tăcerea intermitentă și mesajele radio; vreme de douăzeci de minute nimeni nu a rostit o vorbă. Era întuneric pe bancheta din spate, nici măcar licărirea beculețelor de pe tabloul de bord. Am stat cu genunchii aliniați, cu mâinile strânse – ca și cum cu mâna asta și cu mâna aia m-aș fi putut ține la un loc. L-am auzit pe Tomlinson, la volan, cum trage scurt aer în piept de două ori – încă mai aveam urme de vomă pe cămașă și mirosul ei umpluse mașina. A lăsat jos geamul. Burke i-a aruncat o privire, a mormăit ceva, n-am înțeles ce, și atunci Tomlinson a ridicat puțin geamul și l-a lăsat așa.

Am intrat pe Pine Creek Road. La scurt timp, au apărut primele lumini, pe stânga, o lumină gălbuie, ca o pată ușoară, răzbătând prin câteva ferestre ale unei case vechi, în stil colonial, albă, cu obloanele vopsite, înconjurată de o curte întinsă, dreptunghiulară, mărginită de un gard din bușteni: casa mea. Când am oprit lângă cutia poștală, delimitarea precisă a luminii ce venea dinăuntru a devenit și mai clară: holul de la etaj iluminat; bucătăria, la parter; din atelierul lui Grace, în colțul de jos al casei, parcă licărea ceva, ca flacăra unei lumânări într-o biserică. De unde eram, casa părea pustie, un cuib gol.

La această scenă liniștită, amorțită, să adăugăm farurile și luminile din spate ale mașinii poliției, ca și cacofonia mesajelor radio, venită ca dintr-o zonă de război. Tomlinson a oprit mașina. Și brusc am ajuns acasă.

Burke, pe locul de lângă șofer, și-a strecurat brațul pe după scaunul lui Tomlinson, s-a întors spre mine și m-a privit cu ceea ce mi s-a părut a fi o amabilitate exagerată.

– Credeți că vă veți descurca?

Cum să răspund? O întrebare care era mai mult o încurajare generică, o mână eufemistă pe umăr; absolut nimic despre revelație. Și astfel, cocârjat ca un răufăcător pe banca din spate, întunecată, a mașinii poliției, am încuviințat dând din cap. Apoi am deschis portiera și am coborât.

– Domnule Learner, a spus Burke, coborând și el.

Oftând ușor, s-a sprijinit de portiera deschisă și m-a privit în ochi. Apoi a scos o carte de vizită din buzunarul cămășii și mi-a oferit-o. Am luat-o, dar nu m-am uitat la ea.

– Ne vom ocupa de cazul acesta cu toată seriozitatea, domnule, să n-aveți nici o grijă. Și, dacă simțiți nevoia să luați legătura cu mine, mă puteți suna la secție. Vă voi răspunde imediat. Vă promit solemn. Vom ține legătura.

A așteptat un răspuns, dar, când a văzut că nu spun nimic, a părut că ia o hotărâre. Înclinând din cap, a murmurat:

– Noapte bună, domnule.

Și a urcat în mașină.

I-am urmărit cu privirea cum se îndepărtează.

N-am intrat imediat. Am rămas la marginea peluzei, lângă gardul din bușteni și cutia poștală, uitându-mă la casa noastră. Era o noapte caldă, fără lună și liniștită; greierii nu mai cântau. În aer plutea parfumul umed, luxuriant, unic al grădinii lipsite de soare: liliac, lavandă, mentă, cimbru. Am văzut ferestrele luminate ale casei noastre – care trebuia să fie locul permanenței noastre, căminul și vatra noastră, sacrosancte: Construiește și va dăinui, aceasta era ideea; seamănă și vei culege. Locul acesta în care ne mutaserăm cu zece ani în urmă, când Josh era încă în landou; această casă ușor lăsată pe o parte, pe care o consolidaserăm și o renovaserăm cu atâta dragoste; unde, încetul cu încetul, Grace făcuse grădina. Plantase copaci – corni, ienuperi, arțari japonezi, piersici, meri, cireși. Și îi arătase totul lui Josh, plante, flori, vorbindu-i, uneori dând glas ideilor care îi veneau pe neașteptate. În partea de vest a casei, unde solul se înălța, se oprise

într-o zi imaginându-și cum ar putea avea aici o grădină numai cu plante perene. La sfârșitul fiecărei veri plantele vor înflori, așa îi promisese ea, iar fluturii le vor asalta în valuri. Spunea că vedea totul ca într-un vis: va fi grădina lui Josh.

Fereastra de la etaj era deschisă: Grace stătea pe hol, în lumina artificială, cu palmele lipite de geam, și își mijea ochii ca și cum s-ar fi uitat la soare. Preț de o clipă, poate, pur și simplu am privit unul la altul. Apoi a coborât.

Grace

Când Ethan intră pe ușă și o îmbrățișă, avu senzația că o face doar fiindcă stătea acolo, doar fiindcă știa că așa va face și ea; că nu o recunoștea. Dar senzația trecu. Ethan o strânse tare în brațe, cu o nevoie teribilă, neașteptată; părea că se destramă în brațele ei și apoi Grace simți că ea îl împiedică să nu se prăbușească într-un mod la care nu se gândise niciodată. Îi simțea inima bătând violent, lipită de sânul ei. Mirosea a vomă. Nu era nimic de zis.

Fără cuvinte, ca o femeie cu limba tăiată, umplu două pahare, unul pentru el, unul pentru ea. Stând în camera de zi, lângă servantă, urechile i se umplură de un zgomot asurzitor și își lipi paharul rece, umed, de frunte. Apoi se adună, luă paharele și îl urmă pe Ethan în bucătărie, unde îl purtaseră pașii, apatic, ca o stafie. Bucătăria: o masă din lemn de esență tare, două scaune, două taburete. „Taburetele pentru copii", gândi ea, privindu-l cum se lasă greoi, egoist, pe taburetul lui Josh, și simți cum îi răsare în piept o stea strălucitoare a furiei: „Cum de-ndrăznește!" Dar în clipa următoare se potoli, spunându-și: „Lumea aceea nu mai există". Nu mai existau limite. Totul se năruise. Nu mai aveai ce face.

Se așeză pe un scaun.

În fața ei, Ethan își scosese ochelarii și acum se freca la ochi. „Termină!", vru să țipe la el. Practic, era orb. Fără ochelari arăta prea tânăr, tot aerul acela erudit, toată siguranța de sine dispărându-i; îi venea să-l zgâlțâie, dar nu făcu decât să privească în altă parte.

– Ce face Emma? întrebă el.

Avea vocea pierită; vocea unei victime. Îl privi din nou. Își pusese ochelarii. În dosul lentilelor rotunde, limpezi, avea ochii injectați. O expresie de om năuc, înfrânt, cu gura deschisă, de parcă ar fi avut probleme cu respirația. Apoi, cu un efort eroic, patetic, se întinse peste masă și o prinse de mână – ea însă nu-i simți atingerea, nu simți nimic.

– Ce face Emma? întrebă el din nou.

Emma.

– Doarme. S-a trezit și...

Nu-și putu duce fraza până la capăt. Ethan înclină din cap posomorât, ca și cum Grace ar fi spus totuși ceva. Bău jumătate din pahar și rămase tăcut.

Grace se forță să-l întrebe.

– S-a aflat ceva?

Ar fi vrut să spună „poliția", dar își dădu seama că nu voia să folosească acest cuvânt; acum limbajul era un câmp minat.

Ethan își retrase mâna. Deschise gura, dar nu izbuti să rostească nici măcar un cuvânt. Clătină din cap.

– Ethan.

Nu voia să o privească.

– Trebuie să știu ce s-a întâmplat. Ce-ai văzut. Fiindcă pur și simplu... nu înțeleg. Era acolo, viu. Și-apoi... pur și simplu nu înțeleg.

Îl privi îndelung; așteptă. Dar Ethan nu îi dădu nici un răspuns sau nu dorea să i-l dea pe cel pe care-l știa. Și nici nu avea curajul să o privească în ochi. Se ridică în picioare și părăsi bucătăria.

Plecă doar pentru un minut. Grace urmări ceasul de pe perete fiindcă nu reprezenta viața. Apoi se sfârși, Ethan reveni, mergând încet, nesigur, cu sticla de whisky în mână. O puse pe masă, în fața ei, dar nu se așeză.

– Pur și simplu nu pot vorbi despre asta acum. Era... stătea lângă șosea. Era întuneric. Acolo l-am lăsat.

Ethan se opri și privi în altă parte. Grace îl văzu cum înghite în sec, de mai multe ori, de parcă s-ar fi înecat cu ceva. Apoi se uită din nou la ea și vocea îi reveni, abia auzit, fără viață, împinsă cât mai departe de durerea pe care o avea în suflet.

– M-am întors cu spatele la el. Când l-am văzut din nou, era prea târziu. Am văzut mașina. L-am văzut când l-a lovit. Dar parcă n-aș ști nimic. Și, din cauza mea, nici poliția nu știe nimic.

Avea lacrimi în ochi, care încercau să țâșnească. Înțelegând că Ethan se stăpânește să nu plângă, Grace simți că se sufocă. Închise ochii și își văzu băiatul pe șoseaua întunecată – singur, înspăimântat, lipsit de apărare. Scăpă un geamăt de durere, ca un animal prins în capcană.

Apoi simți capul lui Ethan în poală și îl auzi plângând în hohote:

– E vina mea. Dumnezeule, e vina mea.

Dwight

M-a trezit ceva. Poate păsările. Ședeam pe canapeaua din piele cenușie, cu picioarele proptite pe măsuța de sticlă. Lumina dinaintea zorilor. Pustiuri verzi de jur împrejur – am numărat cinci – și scrumiera dând pe dinafară de mucuri și scrum. Am încercat să mă ridic, dar îmi simțeam genunchii de parcă m-ar fi lovit cineva cu o daltă și un ciocan. Ecranul televizorului era de un cenușiu estompat, cu o dungă violetă pe mijloc. Arăta chiar drăguț.

Lumina, venită prin ferestrele camerei de zi, m-a izbit direct în față, aducând cu ea o nouă zi. Am simțit nevoia să fug undeva și să tot fug. Am reușit să mă ridic în picioare și m-am apropiat de fereastră. Mașina mea era pe alee. Roua o poleise cu o plasă fină, iar lumina soarelui ce dădea să răsară îi făcea să lucească pielea umedă, întunecată. Părea vie. În jurul ei, pe iarbă, câțiva porumbei vineții scormoneau după râme, gânguritul lor fiind singurul sunet la ora aceasta. Toate celelalte erau nemișcate.

De ce nu veniseră după mine? Box Corner nu era atât de departe de restul lumii ca să nu poată fi găsit. Poliția ar fi putut trece ușor pe aici, ar fi putut zări mașina de pe alee, cu fața la șosea. Ar fi putut vedea bucățica ruptă din haina băiatului mort prinsă în farul spart, ultimul lucru care i se luase cât încă mai era în viață.

Intrasem în casă aseară și mă așezasem pe canapea să mai beau o bere, să mai fumez câteva țigări și să aștept ca poliția să afle cine sunt și ce făcusem. Ajunsesem la timp ca să prind sfârșitul știrilor de la ora unsprezece. Ca să prind sportul, baseballul, Fenway Park și hotdog. Îl revăzusem pe Mo Vaughn marcând punctele decisive la capătul

prelungirilor și aducând astfel victoria echipei Sox. Camera surprinsese mulțimea sărind în picioare în momentul loviturii, o mare de capete ridicate ca la comandă, urmărind zborul mingii peste terenul verde și peste zidul uriaș din stânga. Apoi bucuria ce explodase în tribunele arhipline – un strigăt de război, un ritual al fertilității, un dans al ploii.

Așa s-a terminat reportajul, așa s-au terminat știrile. Noapte bună. În doar câteva minute văzusem moartea unor adolescenți, numerele câștigătoare la loto, finalul apoteotic al unui meci de baseball. Și îmi adusesem aminte de pumnii strânși ai fiului meu în timpul meciului; apoi ușurat, fericit, destins și încrezător. Al meu, pentru doar un minut.

Am ieșit pe hol. Mocheta sintetică și ea de un albastru-deschis, groasă și tare sub picioare, de parcă aș fi călcat pe cauciuc spongios. Dacă mă luam după proprietar, dormitorul meu era o adevărată anfiladă. Tot mobilierul era al casei. Patul era rotund. Biroul și noptierele erau dintr-un lemn laminat alb, ce amintea de saloanele de coafură ieftine și de femei cu pieptul mare, în pijamale lucioase. În camera aceasta erau cele mai multe lucruri care însemnau ceva pentru mine, îngrămădite în piesele de mobilier pe care nu le suportam. Comoara mea de amintiri, Oda pe care o închinam Vieții. Scrisorile lui Sam le țineam în sertarul de sus al noptierei din stânga, de unde le puteam lua noaptea, când nu aveam somn, în timp ce îmi aduceam aminte, în timp ce încercam să-mi explic, ca victimă a unui șoc, cum și de ce se întâmplaseră atâtea. Le-am găsit acum, le-am scos și am îndepărtat elasticul cu care erau prinse. Am luat una la întâmplare și m-am așezat pe pat ca să o citesc:

TăticulE

la ȘcoALĂ ÎnVăț sĂ cÂnT lA TRoMpetĂ. MămicA VrEA sĂ cÂnt la peaN CA EA DaR eu Nu VrEAU. îmI PlACe mAi MuLt lA TRompetĂ.

TăticU Meu vItReG VrEA săi SpUN aȘa DaR eu Nu VrEAU, ÎNceaRcĂ sĂ jOace MinGeA CU miNe DaR nUi lA fEl de bUn CA TiNE. iam SpUS aSTa și MămicA sa ÎnFuRiAT. A îNCepuT sĂ țiPE și SpuNĂ tOt FeLul de luCRUrI dEsPRE tine. îMi pARE rĂu.

BoGGs A ReUșIT pAtrU îNCErcăRI. miE DoR de TiNE. SaM. MămicA NA CitiT Asta.

Scrisoarea nu era datată, dar nici nu era nevoie. Sam avea opt ani când o scrisese. Ruth era deja măritată cu Norris. De fapt, Norris locuia în casa mea. (Dintr-un motiv numai de ea știut, Ruth fusese foarte grijulie în privința asigurării noastre comune și mersese de câteva ori la birourile Companiei de Asigurări Wheldon și Peterson ca să se informeze despre gama largă de avantaje oferite familiei americane. Până la urmă cel mai de preț s-a dovedit a fi Norris.)

Am recitit scrisoarea. Ortografia lui îmi dădea de gândit. Sam fusese diagnosticat cu dislexie. La școală, învățătoarea făcea ore suplimentare cu el, drept care scrisul i se îmbunătățise un pic. Cu toate acestea, era în urma ritmului de dezvoltare a băieților de vârsta lui.

Dar, din alte puncte de vedere, scrisoarea suna ca un buletin de știri foarte bune. Chiar am zâmbit o dată: Norris nu le avea cu mingea, în nici un caz. Domnul Tătic Vitreg. Sam vedea care era diferența. Știa să separe grâul de neghină. Nu se va atașa de el niciodată. Ruth voia să-l învețe să cânte la pian. Ceea ce era, într-un fel, firesc – doar își câștiga existența învățându-i pe copiii altora să cânte la pian. Dar visul lui Sam nu era să facă parte dintr-o falangă de copii de bani gata care zdrăngăneau la pian. Avea o personalitate puternică și personalitățile puternice cântă la trompetă.

Îi răspunsesem, desigur. Ca să-i spun că sunt mândru de hotărârea lui de a cânta la trompetă. Ca să-i spun că, deși îi înțelegeam dezamăgirea legată de lipsa de talent la baseball a tatălui său vitreg, uneori adevărul doare mai mult decât ai crede, de aceea trebuie să aibă grijă ce le spune oamenilor despre ei înșiși fiindcă oamenii – mai ales adulții – sunt adesea orbi când vine vorba de propriile defecte. Și ca să-i spun că Boggs este cel mai tehnic dintre toți aruncătorii din baseball. Dar asta o știa toată lumea, recunosc, deci poate că nu eram mai breaz decât alții. Ceea ce mă deosebea, într-un fel, de ceilalți era dragostea pe care i-o purtam fiului meu.

Câteodată mama ta spune lucruri urâte despre mine. E supărată pe mine pentru multe lucruri și, în mare măsură, are dreptate. Am făcut câteva greșeli mari și știi cât de rău îmi pare că le-am

făcut. Dar nimic din ce se spune despre mine nu e mai adevărat decât ce-ți spun eu acum: te iubesc, Sam. Am să-ți scriu din nou săptămâna viitoare. Ne vedem cât de curând. Și-am să te ascult cum cânți la trompetă. Tăticul.

Am îndoit scrisoarea boțită și am vârât-o în plic (pe clapă: „saM aRNo"). Ca un cartofor care pune o carte norocoasă la loc în pachet, am vârât plicul în teancul de scrisori cu încercarea unui obsedat de a-și aduce aminte; îmi spusese ceva și deja mă bazam că îl voi vedea din nou. Apoi am prins teancul cu elastic, l-am închis în sertar și am ieșit.

Soarele se înălțase deasupra șirului de copaci de peste drum. Lumina era slabă, dar îndeajuns ca să topească roua de pe mașina mea. Fordul Taurus din '89, albastru-închis, era uscat ca o felie de pâine prăjită și cu toate secretele la vedere.

Am urcat în el, am pornit motorul și l-am întors. L-am băgat în garaj și am ascultat zumzetul ușii ce cobora.

Există eroi, și existăm noi, ceilalți. Vine o clipă în care pur și simplu renunți la stafia omului mai bun care ai fi putut fi.

PARTEA a II-a

Ethan

A doua zi dimineață, când am ajuns la sediul poliției din Canaan, chiar în față am văzut o cisternă cu pompa duduind și cu furtunul pe jumătate îngropat în pământ. Un negru într-o salopetă gri stătea în lumina soarelui, cu furtunul care-i pulsa în mână, și verifica presiunea, aburii produși de căldură sclipindu-i deasupra capului de parcă ar fi fost pus la copt.

Ușa de la intrare dădea direct într-o mică sală de așteptare cu trei scaune din plastic, o cișmea și o masă joasă, pe care trona un stativ cu broșuri ale organizației Alcoolicii Anonimi, „A.A. dintr-o privire" și „Mi se potrivește A.A.?". În dreapta mea, un geam din plexiglas dădea într-o încăpere mai mare în care trei polițiste în uniformă de culoare albastru-deschis, cu tighel bleumarin stăteau la birou și vorbeau. Una dintre ele – îndesată, cu ochii mici și părul roșcat, făcut permanent – a înclinat din cap când i-am spus cine sunt. M-a informat că era de-abia opt și un sfert și că ofițerul Burke încă nu sosise, deși trebuia să ajungă, dacă voiam să-l aștept.

M-am așezat pe un scaun de plastic. Sala de așteptare nu avea ferestre. După o vreme, m-am ridicat ca să iau o gură de apă. Lângă cișmea era o ușă de oțel pe care stătea scris „Numai personalul autorizat". În cele din urmă, m-am așezat la loc și mi-am ațintit privirea asupra peretelui din față, pe care se afla avizierul unde erau prinse mesaje xeroxate precum „Pierdut câine care răspunde la numele Moby – văzut ultima oară în Sheffield", „Urmărit pentru neplata pensiei alimentare" și „Evadat", completate de fotografiile șterse ale unor violatori și criminali. Era un perete al fărădelegii, rușinii și

suferinței, drept care l-am privit mult timp, până când multe nume, fotografii și fapte au început să se încețoșeze, devenind de nedeslușit.

Stând acolo, sub întregul avizier, menirea lui era mai ușor de înțeles. Era un mesaj pe care oricine îl putea înțelege, dacă persoana respectivă fusese afectată îndeajuns. Spunea că tu, cel care suferi, tu, care ești victima unei fărădelegi de neimaginat, care ai pierdut o viață, care nu-ți poți găsi soția, căruia ți s-a răpit copilul – că nu ești, așa cum ai crezut, singurul aflat în această situație. Nici pe departe. Sunt mulți alții exact ca tine, mulți chiar într-o situație mai disperată. În consecință, n-ai cum să beneficiezi de un tratament special. Există un sistem imparțial. Balanța este echilibrată. E o chestiune de protocol etc. Te așezi la rând, primești un număr. Rândul îți vine nici mai devreme, nici mai târziu. Toți sunt egali.

Și astfel, în timp ce ședeam în camera fără ferestre citind ce era scris pe avizier, imaginile propriului sentiment de vinovăție au început să se deruleze în spatele ochilor ca un coșmar de tipul Zapruder[1]: imaginile mașinii care se năpustește asupra lui Josh și nemișcarea acestuia, absolută, anticipând ce se va întâmpla, groaza care îl lăsase fără cuvinte – dar totul văzut acum printr-o prismă întunecată, geometria difuză a neglijenței mele: văzut peste umărul meu întors, prin umbre și beznă, din unghi, la o distanță prea mare ca să poată fi măsurată, micșorată sau acoperită, de parcă nu doar îi întorsesem spatele, ci și fugisem de acolo, iar acum nu mă mai puteam întoarce...

Inima îmi bătea cu putere. Transpiram. Broșurile A.A. zăceau pe podea, la picioarele mele, și eu le priveam lung; lovisem piciorul mesei și dărâmasem stativul. M-am lăsat în genunchi și am început să le adun.

Departe, dincolo de scutul din plexiglas, polițista cu care vorbisem mai înainte privea în direcția mea. Nu-i vedeam decât treimea de sus a corpului, ca și cum ar fi fost doar un bust. M-a fixat cu ochii ei mici până când am pus toate broșurile la loc, pe stativ, și apoi pe masă, amestecate fără speranță, și m-am așezat pe scaunul din plastic. S-a întors spre o altă polițistă, o brunetă cu umerii lați care a spus,

[1] Aluzie la Abraham Zapruder care, în timp ce filma trecerea președintelui John Fitzgerald Kennedy prin centrul orașului Dallas, a surprins momentul asasinării acestuia. (n.tr.)

legat de nu știu ce: „E așa de frumos". Apoi toate s-au întors în clipa în care un polițist – ofițer, dar nu Burke – a intrat și a început să povestească despre un lucru amuzant, care i se întâmplase cu o seară în urmă, dar n-am prins nimic fiindcă tocmai atunci ușa de oțel s-a deschis, iar eu m-am ridicat, crezând că a sosit Burke.

Nu era Burke – doar o femeie mărunțică, cu părul cărunt, într-un halat verde, care mi-a zâmbit înainte de a face loc unui ins roșcat, înarmat cu un mop și o găleată. Insul avea capul mare, ochii mici, pielea palidă și zâmbetul ușor nelalocul lui, al unui copil cu sindromul Down; arăta ca un adolescent, deși avea în jur de treizeci de ani. Văzându-mă acolo, s-a oprit și am observat că mă privește cu multă teamă. M-am așezat la loc. Femeia i-a pus o mână pe umăr.

– Hai, a spus ea calm. Nu-i nimic.

Insul a intrat în sala de așteptare și a început să dea cu mopul pe jos, cu mișcări largi, lente, iar femeia a ieșit pe ușa pe care scria „Numai personalul autorizat", iar eu am ridicat picioarele pentru ca mopul să poată trece pe sub scaunul meu.

La dispecerat, ofițerul își încheia povestea:

–... Iar când ticălosul a deschis ușa, eu tocmai scoteam plăcinta din cuptor!

Cele trei polițiste au izbucnit în râs. Pământul îmi fugea de sub picioare și numai eu păream să-mi dau seama de asta. Roșcatul bea cu nesaț din cișmea, apa scurgându-i-se de pe bărbie pe podeaua de-abia ștearsă. Oricum erau mici ochiuri de apă peste tot. La întoarcerea bătrânei a ridicat privirea.

– Ai terminat? a întrebat ea.

Roșcatul a încuviințat din cap, ștergându-se la gură cu mâneca.

– Se usucă imediat, l-a asigurat femeia, părând mulțumită.

Apoi s-a apropiat de ușa de la intrare și a deschis-o. Am încercat să mă pregătesc pentru revederea cu cisterna parcată acolo, pentru mirosul insuportabil de benzină și duduitul pompei. Mi-am dat seama că amintirile neplăcute erau îngropate peste tot și că așa vor fi pentru totdeauna.

Dar, spre surprinderea mea, cisterna dispăruse și aerul care pătrundea prin ușa deschisă era proaspăt și curat. În același timp pătrundea și lumina soarelui de dimineață. O clipă, am crezut că o să izbucnesc în plâns.

*

Ofițerul Burke trebuie să fi folosit o intrare prin spate; când, în sfârșit, a apărut, a intrat pe ușa pe care scria „Numai personalul autorizat" cu o cană pe jumătate plină de cafea.

M-a întrebat dacă așteptam de mult, dar n-am știut ce să-i răspund; în dimineața aceea îmi uitasem ceasul acasă, se întâmpla pentru prima oară. Nu că ar fi contat, absolut deloc. L-am urmat pe holul cu dungi de apă (roșcatul trecuse și pe aici) și am intrat într-o cameră spațioasă, fără ferestre, luminată fluorescent, cu vreo șase birouri de metal. Ceasul de pe perete arăta nouă și zece. Trei birouri erau ocupate de bărbați în uniformă, tunși scurt, care vorbeau la telefon, tocul de pistol prins la subsuoară făcându-i să stea nefiresc de drepți. Biroul lui Burke se afla în colțul cel mai îndepărtat, plin de cărți de telefon și teancuri de hârtii, plus fotografiile înrămate în care apăreau două fetițe și o femeie atrăgătoare, care trebuie să fi fost soția lui. Rama acestei fotografii era ciobită într-un colț, iar sticla era crăpată pe diagonală, motiv pentru care m-am întrebat ce se întâmplase.

Burke a tras un scaun de la un birou neocupat și mi-a făcut semn să iau loc. M-am conformat, s-a așezat și el, a pus un carnețel pe sugativă, și-a scos pixul din buzunarul de la cămașă, a luat o gură de cafea și m-a privit.

Văzând că nu încep, a întrebat:

– Vreți o cafea sau altceva?

– O cafea. Vă rog!

– Cu lapte? Cu zahăr?

Am clătinat din cap, iar el s-a dus după cafea. Peretele din spatele biroului era alcătuit din blocuri de ciment vopsite în alb, fără ornamente. Un afiș cu Disney World era lipit de el, ca o fereastră Magritte[1], iar sub afiș, pe podea, era un ghiveci din plastic. Frunzele artificiale ale plantei se înălțau spre soarele din afiș – poziția unei dorințe false, mi s-a părut mie, un optimism perpetuu, rece. Mi-am întors privirea spre fotografiile de pe birou, copiii zâmbitori ai lui Burke și soția lui, rama crăpată și ciobită, și lângă ele de data asta am văzut ceva ce nu văzusem până acum: un calendar mic, de birou, cu „Stația de benzină și atelierul de reparații auto Tod" scris jos cu cerneală roșie. La început, numele nu mi-a spus nimic. Am rămas calm, privind cerneala roșie și literele groase, rețeaua zilelor și a datelor, până când am simțit cum mă trece un fior și m-am cutremurat. Apoi am luat calendarul de pe birou și l-am mototolit în mâini și, după ce am aruncat o privire scurtă în jur, l-am aruncat în coșul de hârtii de sub biroul lui Burke.

[1] René François Ghislain Magritte (1898–1967), pictor belgian renumit pentru tablourile lui suprarealiste (n.tr.)

Când am ridicat ochii, era în capătul celălalt al încăperii, venind încet spre mine cu paharul din plastic plin de cafea, privindu-l fix, străduindu-se să nu-l verse. Nu văzuse nimic. Arăta perfect uman în momentul acela, un ins cumsecade, stângaci, în uniformă, și imediat am simțit nevoia acută să fiu legat de el într-un fel sau altul. Dar legătura era atât de subțire – mă simțeam gol, departe chiar și de durere, conștient de tot și de nimic.

Burke a pus paharul pe birou, în fața mea, și s-a așezat din nou pe scaun. Era bronzat, semn că petrecea mult timp în aer liber, cu linii albe, abia vizibile, în colțul ochilor, care arătau ca niște cicatrice minuscule. „Nu el este dușmanul", mi-am spus eu. Mi l-am imaginat stând în curtea din spate a casei lui și ridicându-și una din fiice în brațe spre soare.

– Așadar, a făcut el și m-a privit în ochi. Probabil că nici dumneavoastră, nici soția dumneavoastră nu ați dormit prea mult azi-noapte.

Am clătinat din cap, cu gândul la calendarul din coșul de hârtii de sub biroul lui.

– V-ați amintit ceva despre care ați vrea să discutăm? Ceva legat de accident? Un lucru pe care l-ați văzut?

– Azi-noapte am avut un vis.

– Un vis?

– Întocmai.

Ochii cenușii ai lui Burke au părut că se aprind.

– Un vis, a repetat el.

Brusc, am simțit cum adrenalina o ia la vale prin brațele mele, spre degete; m-am apucat de coapse și am strâns cât am putut.

– Nu credeți în vise, domnule ofițer?

– Nu, domnule, așa ceva nu-și are locul în activitatea poliției.

– Mă cheamă Learner. Nu „domnule". Ethan Learner. Așa mă cheamă.

– Știu asta, domnule Learner.

– Sunt un om la fel ca dumneavoastră, în caz că nu v-ați dat seama până acum. Și v-aș fi recunoscător, v-aș fi al naibii de recunoscător, dacă ați asculta ce vreau să vă spun.

Dar nu mai era atent la mine. Privirea îi alunecase și se oprise asupra unei persoane sau a unui obiect dincolo de umărul meu, poate alt polițist. Fața lui devenise un fel de enigmă, indescifrabilă pentru mine, și imediat am simțit liniștea stranie ce se lăsase în cameră (cu excepția unui telefon care a sunat fără să răspundă cineva) și am avut sentimentul că sunt privit.

Lumina care cădea din tavan era rece și albă. Mi-a venit să vomit, m-am îndoit de mijloc și am privit podeaua.

Oftând, Burke s-a ridicat în picioare.

– Domnule Learner, mai aduc niște cafea. Când mă întorc, ori discutăm, ori ne lăsăm păgubași. Oricum sunt ocupat până peste cap cu cercetările în cazul fiului dumneavoastră. Sper că mă înțelegeți.

Am ridicat ochii spre el.

– Îmi cer scuze, domnule ofițer.

Burke s-a întins și a aliniat fotografiile de pe birou, deși nu era nevoie. Nu a dat semn că ar fi sesizat dispariția calendarului. Avea degetul mare foarte ocupat, deschizând și închizând pixul.

– Aș vrea s-o iau de la început.

– Eu îmi fac datoria, domnule Learner. Asta-i datoria mea.

Am încuviințat din cap fără să-l privesc, iar el s-a așezat, oftând din nou.

– OK. Vă ascult.

– Vă mulțumesc.

– OK.

– Aseară, v-am spus că l-am auzit strigând ceva.

– Pe făptaș.

– Pe făptaș. M-am trezit la miezul nopții. Tocmai visam asta. Un coșmar. A strigat „Sam", nu altceva. „Sam", numele cuiva. Sunt sigur acum. A strigat de două ori.

– Sam? a făcut Burke, privindu-mă sceptic.

– Da.

– Sunteți absolut sigur? a întrebat Burke fără să pară convins.

– Da. Absolut sigur. L-am auzit.

– Sam.

– Exact. Sam.

– Hmm.

Am așteptat. Apoi încet, tacticos, Burke și-a deschis carnețelul, apoi pixul și a scris „Sam".

– Mulțumesc.

– Întrebări. Prima: sunteți sigur că nu mai era și altcineva în mașină? Suspectul era absolut singur?

– V-am spus aseară. N-am văzut pe nimeni altcineva, dar era întuneric.

– Deci nu sunteți sigur.

– Nu. Cred că nu.

– A doua: fiul dumneavoastră avea vreo poreclă?

– Nu.

– Nu mă refer la cum îi spuneați dumneavoastră în familie. E posibil să fi avut o poreclă la școală despre care să nu aveți habar?

– E posibil, dar mă îndoiesc.

– Sam, de exemplu.

– Nu.

– A treia: numele acesta, Sam, vă spune ceva? Îl recunoașteți? Cunoașteți vreun Sam? Orice?

– Nu. M-am gândit la asta toată noaptea. Nu, nu-mi spune nimic.

Burke s-a oprit ca să soarbă din cafea, amăreala și faptul că era rece l-au făcut să strâmbe din nas. Apoi a căzut pe gânduri, de parcă ar fi fost singur și, câteva momente mai târziu, și-a închis carnețelul și a început să se joace din nou cu pixul. Undeva zbârnâia un telefon – dacă era aceeași persoană care suna sau altcineva, nu aveam cum să știu. Pe urmă am văzut alt ins, unul ca mine, gârbovit, dărâmat, peste un birou, în partea cealaltă a încăperii, vorbind cu un ofițer.

– Așa că nu-i destul ca să înaintați cu ancheta? Nu-i destul.

Burke și-a dres glasul și și-a îndreptat spinarea:

– Domnule Learner, am să fiu sincer și am să vă spun exact cum cred că va evolua cazul acesta. Pe moment, nu prea avem de ce să ne agățăm, ceea ce nu înseamnă că ne lăsăm păgubași. Oricând poate să apară ceva. Am trimis deja tuturor secțiilor de poliție din statul ăsta informațiile pe care le deținem și dintr-o clipă într-alta vom institui controale pe drumurile principale. Dacă făptașul încearcă să

fugă sau nu face decât să meargă de colo-colo ca un idiot, sunt toate șansele să aflăm ce și cum. Între timp, încercăm să descoperim vehiculul. În astfel de cazuri vehiculul este, de obicei, veriga cea mai slabă a făptașului, la fel de edificator ca și amprentele, dacă putem lega omul de mașină. În același context, am dus deja cioburile de sticlă la laborator și bucățele din haina fiului dumneavoastră – am putea găsi urme de vopsea, nedetectabile cu ochiul liber. Orice caracteristici ale vehiculului pe care le putem identifica astfel ne pot duce la marca și modelul lui. Odată știute marca și modelul, vom fi și mai aproape de făptaș. Apoi mai este și autopsia. Care trebuie făcută până în după-amiaza asta. Și acolo apar unele indicii – vopsea, sticlă, bucăți de plastic. Nu se știe niciodată. Un vehicul care se deplasează rapid lasă aproape întotdeauna o urmă sau alta pe victimă. Mă scuzați că vă spun toate astea, dar țin de meseria mea.

– Care sunt șansele?

– Ca să-l prindem? a întrebat Burke, clătinând din cap. Eu nu calculez șansele, domnule Learner. Sper să mă înțelegeți. Ar trebui să fiu nebun ca să fac asta și nu sunt.

– Vă cer opinia ca specialist.

Burke s-a gândit o clipă, trecându-și ochii peste birou, în timp ce cântărea în minte implicațiile întrebării. Privirea i s-a oprit brusc asupra locului în care fusese calendarul. Dar, spre surprinderea mea, n-a spus că lipsește ceva, și când s-a uitat din nou la mine, avea ochii foarte limpezi.

– Domnule Learner, am să fiu sincer. Cazurile în care făptașul fuge de la locul accidentului sunt cele mai dificile. Problema e că, în ultimă instanță, nu doar probele contează. Poți avea toate probele din lume și tot să nu știi încotro s-o apuci. Să spunem că-l identificăm pe făptaș, da? Insul despre care credeți că era la volanul mașinii. Să spunem că îl găsim și-l aducem aici. Tot noi trebuie să dovedim că a știut că v-a lovit fiul, că a părăsit locul accidentului fiind conștient că a lovit mortal pe cineva, nu un animal sau un obiect, ci o ființă umană, vie, și că a fugit, nu doar și-a continuat drumul. Înțelegeți ce vreau să spun? Că știa ce-a făcut. Cum dovedim asta? E foarte greu. Am să fiu sincer cu dumneavoastră, uneori este aproape imposibil. Iar fără dovada asta nu prea avem ce să-i facem. Chiar și cu ea, când vine vorba de condamnare, suntem aproape cu mâinile legate.

– Cum așa?

– Cu alte cuvinte, dacă obținem condamnarea lui, aceasta nu poate fi de lungă durată.

Am simți imediat cum se cască pământul sub picioarele mele, din ce în ce mai mult și mai adânc. Și apoi cum cad în hău și cum îmi vâjâie ceva în urechi.

– Cât de lungă poate fi?

Burke și-a privit pixul din mână.

– Probabil că sunt mai cinic decât majoritatea colegilor mei.

Am izbit cu pumnul în birou, răsturnând paharul, vărsându-l pe podea. În cameră s-a făcut brusc liniște, Burke însă nici nu a tresărit.

– Ușurel.

– La naiba, spune-mi, Burke, cât ar lua?

– Poate un an.

– Imposibil.

– Poate șase luni. Trebuie să înțelegeți...

– Nu. Dumnezeule, nu!

Am sărit în picioare, fără să am habar cum de ajunsesem acolo, Burke se ridica și el, cu o mână întinsă ca să mă facă să stau jos, să mă liniștească.

– Domnule Learner...

Am auzit pași ușori în spatele meu și am văzut cum Burke clatină iute din cap către persoana care era acolo, apoi pașii și umbra albastră, mare, din spatele meu, s-au îndepărtat.

– Stați jos. Vă rog!

Am stat jos. Gâfâiam, dar nu de epuizare, și atunci mi-am lăsat capul între genunchi și am închis ochii.

– Domnule Learner, cred că ar trebui să ne îngrijim ca dumneavoastră și familia dumneavoastră să beneficiați de consiliere.

În vocea lui am deslușit un îndemn la calm, de parcă ar fi încercat să mă convingă să nu mă arunc de undeva, de la etaj.

– Avem o specialistă aici, o doamnă foarte cumsecade.

– Nu vreau nici un fel de consiliere. Vorbiți cu soția mea.

– Sunteți într-o situație foarte delicată. O situație foarte dificilă. Știu asta prea bine.

– Ba nu știți. E vina mea. Înțelegeți ce spun eu aici? Fiul meu a murit din cauza mea.

– Fiul dumneavoastră e mort fiindcă cineva a dat peste el cu mașina, domnule Learner! Accident de mașină. Și vă asigur că...

Am sărit ca ars. Camera nu se învârtea în jurul meu, dar nici nu stătea pe loc, drept care m-am proptit bine pe picioare în eventualitatea că se înclină. Apoi am dat să ies.

Burke a strigat după mine:

– De îndată ce aflăm ceva, promit că vă anunțăm.

Mi-am continuat drumul pe sub neoanele albe, reci, pe lângă polițiștii care ședeau la birou și mă priveau cu precauție, pe lângă cel care era ca mine, așezat într-un colț, gârbovit, șoptind ceva confesorului lui de la poliție, pe hol și pe ușa grea, de oțel, pe care scria „Numai personalul autorizat". La dispecerat, în spatele scutului din plexiglas, femeia cu părul roșcat dezlega cuvinte încrucișate. N-a ridicat ochii la trecerea mea.

Dwight

Am lăsat mașina în garaj, am închis tot și am luat un taxi până la reprezentanța Chevrolet din Winsted, unde am închiriat o Corsica albă pentru o lună de zile, cu posibilitatea de reînnoire a contractului. Apoi, îmbrăcat ca de serviciu, într-un costum de vară, bleumarin, cravată roșie și pantofi negri, cu vârful ascuțit, am ieșit cu noua mașină pe Route 44, am trecut prin Wyndham Falls și am intrat în Canaan.

Birourile firmei de avocatură Cutter & Trope ocupau parterul unei clădiri elegante, pe două nivele, construită în stilul Renașterii grecești și situată la est de centrul minuscul al orașului Canaan. În fața clădirii erau arbuști tăiați în formă de pătrat, iar în spatele lor se întindea un spațiu de parcare pavat. Spațiul respectiv era suficient de mare pentru ca să poată intra cinci mașini, parca și ieși fără să se ciocnească, dacă șoferii erau îndeajuns de îndemânatici și atenți. Azi mai ales am încercat să-mi demonstrez îndemânarea. Era deja târziu când am coborât din mașină, iar soarele de iulie ardea cu putere. Am ocolit, am trecut printre arbuști și am urcat treptele de la intrare. Prin ușă am auzit-o pe Donna Kabrisky, secretara mea și a lui Bob Trope, vorbind la telefon. Donna era o femeie drăguță, osoasă, de treizeci și patru de ani, divorțată, fără copii, cu care mă culcam din când în când, dar nu fără succes, de vreo șase luni.

– Domnul Trope e în concediu săptămâna aceasta și următoarea, spunea ea. Îmi pare rău, domnule James, nu pot să vă spun... Întocmai, două săptămâni... OK, am să-i transmit... Vă mulțumesc și eu, domnule James... OK, la revedere.

Am intrat tocmai când lăsa receptorul jos și am văzut cum se schimbă la față.

– Ca să vezi, e chiar Dwight, a zis ea.

În această dimineață numele meu, așa cum îl rostise ea, nu suna deloc a nume, ci mai curând a boală, o molimă care se abătuse asupra fermierilor și a oamenilor obișnuiți din toată țara. Oamenii mureau pe capete, ca și animalele lor, totul numai din cauza mea. (Nici nu știa câtă dreptate avea.) Aveam gura uscată și mi-am trecut limba peste buze.

– 'Neața, Donna.

– E aproape de prânz, a replicat Donna cu răceală. Ce faci, recuperezi somnul?

– De fapt, mi s-a stricat transmisia și a trebuit să-mi duc mașina la reparat. Tipul de-acolo mi-a spus că e într-o stare jalnică, s-ar putea s-o dau la fier vechi. Așa că am închiriat alta.

Îmi pregătisem scuza pe drum. Trebuia să-mi acopăr urmele, să găsesc alibiuri și să văd ce fel de viață voi duce de acum încolo. Transpiram, drept care mi-am scos haina, mi-am slăbit nodul la cravată și m-am descheiat la nasturele de sus al cămășii.

– Sărmanul Dwight! Ai o zi proastă, nu-i așa?

Donna nu părea deloc să mă compătimească. Dacă n-ar fi fost bluza de vară cu decolteu adânc, sânii mari și cerceii lungi, africani (Ruth nu ar fi purtat așa ceva, inclusiv sânii, nici moartă), aș fi spus că vorbește fosta mea soție.

– Mă crezi sau nu, chiar am.

Donna a clătinat din cap și atunci am zărit fire cărunte în părul ei șaten, cârlionțat, care nu erau acolo când am început să ne întâlnim. A smuls o pilă dintr-o cană plină cu creioane și a început să-și pilească o unghie rozalie cu mișcări brutale, de expert.

– Știu și eu, Dwight? Poate e din cauza vârstei. Te apropii de patruzeci, nu? Poate ai Alzheimer.

– Problema mea este exact opusul. Îmi amintesc prea multe. Ceva mesaje?

Donna s-a oprit din pilit, și-a studiat unghia rozalie și a trecut la degetul inelar.

– De fapt, Dwight, mă simt bine. Nu mă plâng. Mulțumesc de întrebare.

Am oftat.

– Ce-am făcut, Donna?

– Nimic. N-ai făcut nimic. Aseară m-am distrat de minune. Nu mi-ai lipsit câtuși de puțin. S-a oprit din pilit și s-a uitat la mine. Greșesc eu sau ai spus că mă suni aseară?

În clipa aceea mi-am adus aminte.

– Nu greșești.

– Măcar îți pare rău?

– Da. Îmi pare.

– S-a ivit ceva mai bun?

– L-am dus pe Sam la meci. Cred că ți-am spus despre asta săptămâna trecută.

– A, da. Am uitat. Bărbații, băieții și sporturile, ha-ha. Ar fi trebuit să mă suni, totuși.

– Oricum, a fost un fiasco total. Am crezut că am să mă întorc la timp, dar n-am putut. Meciul a ținut până la șase și a trebuit să conduc mașina ca nebunul ca să-l duc pe Sam acasă înainte ca Ruth să-și iasă din minți.

M-am oprit ca să nu-mi pierd cumpătul. Încă mai transpiram și gura îmi era din nou uscată.

– Unde mai pui că, pe drum, am lovit un câine pe Cantwell Road. A fost un fiasco total.

Am privit-o mai atent. Donna închisese ochii și își ridicase capul, gata să mă compătimească.

– Un câine? Dumnezeule mare, Dwight, dar e groaznic. A murit? L-ai omorât?

– Da.

– Dumnezeule! Sărmanul Sam.

În dreapta mea era o fereastră, nu mare, dar deschisă și de afară intra o boare de vânt aducând mirosul arbuștilor verzi. M-am întors și am privit spre șosea. Am văzut un camion Ben & Jerry[1] care se îndrepta spre est, spre Bow Mills și vechea mea viață; preț de o clipă, mi l-am imaginat pe Sam cum mânca înghețată și zâmbea. Apoi camionul a dispărut. A urmat un automobil mare, condus de mama a trei fete blonde care stăteau pe bancheta din spate, tricourile lor

[1] Companie americană producătoare de înghețată (n.tr.)

albe, de tenis, aducând a steaguri de capitulare – apoi o mașină a poliției care m-a făcut să-mi țin respirația. (Ceea ce, chiar și în momentul acela, am înțeles că e o reacție strict instinctuală, reacția de autoconservare a unui ins care e pe punctul de a se îneca; un ins care e aruncat într-o piscină în timp ce doarme.) L-am văzut pe polițist pe locul de lângă șofer. Nu-l cunoșteam. Era cu capul descoperit și purta ochelari, cu mânecile cămășii albastre bine suflecate și cu antebrațul gol peste geam, cum fac adolescenții vara, și nu părea să caute pe cineva ca mine. Pe urmă a dispărut și el, iar eu am revenit la suprafața vieții mele și am respirat în voie.

Donna mă privea lung, nici încruntată, nici destinsă, doar curioasă, atentă. Nu eram prieteni apropiați, doar intimi într-un fel anume. În cele șase luni în care făceam sex cam o dată pe săptămână avuseserăm parte de acele revelații de moment, intense, legate de noi înșine, pe care numai sexul le poate oferi. Adormeam mângâindu-ne și ne trezeam ca doi străini, dar reușiserăm să ne spunem câteva lucruri importante. Știa ce-i făcusem fiului meu, ca să nu mai pomenesc de fosta mea soție, iar eu știam ce-i făcuse fostul soț cândva, cum încă mai avea coșmaruri și se trezea noaptea plângând.

– Dwight?

– Ce-i?

– S-a întâmplat ceva?

– Da. Îmi pare rău de seara trecută.

– Și mie.

O clipă, am simțit dorința copleșitoare de a-i spune adevărul. Dar chiar atunci a sunat telefonul, iar ea a ridicat receptorul și a spus:

– Cutter & Trope, Avocați, o clipă, vă rog.

A acoperit receptorul cu mâna.

– Dwight, Stu Carmody încearcă de dimineață să dea de tine. Spune că iar vrea să-și modifice testamentul. Iar Jack vrea ultimele informații despre averea lui Peckham.

Pe urmă și-a luat palma de pe receptor și a început să vorbească din nou, iar eu am intrat în birou la mine și am închis ușa.

M-am așezat la birou. Era din lemn de cireș, foarte scump, adus de mine din vremurile bune, când eram avocat de succes în Hartford. Vremurile bune când mă ocupam de proprietățile, fondurile și testamentele bogătașilor. Oameni care dădeau o grămadă de verzișori pentru serviciile mele. Vremurile bune când mă ocupam cu contracte și moșteniri. Ce-mi aminteam mai mult era că oamenii tot mureau. Mureau bogați și, după ce mureau, nu mai erau bogați. Mă plăteau ca să-i scutesc de complicații, să fac în așa fel încât să poată dormi mai bine noaptea, pe urmă mureau, iar eu muream odată cu ei, căci cel care are întotdeauna dreptate e clientul. La urma urmei, totul se reducea la bani. Și la faptul că ceea ce îmi pusesem în gând să fac cu viața mea era singurul lucru pe care nu-l puteam face. Aveam un birou pe colț și un loc de parcare în garaj. Munceam pe brânci și ajungeam acasă târziu, ascultând meciurile din Fenway la radio, și îmi găseam singurul fiu adormit, fără să putem comunica, iar pe soția mea – îndrăgostită de altcineva. Ajungeam acasă târziu, prea târziu, amăgindu-mă că pot recupera timpul pierdut. Băiatul stătea pe șosea, iar eu aveam viteză prea mare ca să-l mai observ. Am auzit cum îi trosnesc oasele, cum viața i se face fărâme, și l-am văzut cum zboară de pe șosea.

Donna a ciocănit și a vârât capul pe ușă.

– A sosit domnul Carmody.

– Carmody?

Am privit în jos și am văzut trei mesaje noi, rozalii, pe sugativă, cu numele lui Carmody pe fiecare.

– Are programare?

– Nu.

– În ce problemă vine?

– Ți-am spus. Vrea să-și modifice testamentul.

– Iar? De-abia l-am modificat săptămâna trecută.

– Spune că e urgent.

Am oftat.

– Bine. Spune-i să intre.

L-am așteptat așezat la birou. Nu mă mai gândeam la băiatul care a zburat de pe șosea. Pe birou erau o sugativă într-un suport de piele decolorată, mai multe carnețele cu foi galbene și o cană plină cu creioane galbene. Și două fotografii înrămate cu Sam, una făcută înainte de accident și alta după. În ambele, Sam avea o mină serioasă, părul blond-deschis, ochii verzi-aurii, un băiat prea mic pentru vârsta lui. Trebuie să știi unde-i cicatricea ca s-o poți vedea, am

gândit eu, ca să vezi diferența – în afară de înălțime, greutate și ochii triști, întrebători – dintre fotografia mai recentă și cea mai veche. Trebuie să te uiți la lobul urechii stângi, apoi mai jos cu doi centimetri, să cercetezi maxilarul, poate chiar cu o lupă, ca să dai de ea, un fir de soare, șters. Oricine o poate vedea dacă știe unde să caute.

Am luat un creion bont din cană și l-am vârât în ascuțitoarea electrică, albastră, pe care o aveam din timpul facultății. Motorașul pufăia ca o locomotivă de jucărie, iar lamele ascunse se roteau în legea lor. După ce a ascuțit creionul, l-am scos și l-am rupt în două. Apoi am pus cele două bucăți la loc, alături de celelalte creioane.

Stu Carmody a apărut în cadrul ușii. Era un bărbat înalt, sfrijit, de șaizeci și nouă de ani, cu părul alb tuns scurt, cu ochi albaștri, tăioși, și mărul lui Adam de mărimea unei smochine. Avea o fermă destul de mare aproape de Falls Village și purta mereu o cămașă cadrilată, blugi cu o curea lată, și cizme de piele lustruite lună. M-am ridicat și m-am apropiat ca să dau mâna cu el.

– Stu.

– Dwight. Te-am căutat toată dimineața.

– Am avut probleme cu mașina. Ia loc.

Stu s-a așezat pe unul din cele două scaune cu spătar drept, iar eu m-am întors la birou și am făcut la fel. L-am văzut că se uită spre stânga, la cărțile de drept legate în piele de pe rafturi. Nu aveam destule cărți ca să umplu rafturile, motiv pentru care spațiile dintre ele îți săreau imediat în ochi, dând impresia că biroul fusese prădat de curând.

– Ce s-a-ntâmplat, Stu?

– Sunt pe moarte.

– N-ai făcut nici măcar șaptezeci de ani.

– Joi am fost la control, Dwight.

Avea privirea atât de albastră, încât te dureau ochii dacă te uitai la el prea mult.

– Un control de rutină a spus doctorul. Rutină pe naiba. Până vineri dimineață eram în New Haven cu venele pline de ace. M-au vârât într-una din drăciile alea de RMN și au apăsat pe toate butoanele. M-au cotrobăit peste tot. M-a costat și-o avere, chiar dacă am asigurare. Și pentru ce? Cancer.

Cuvântul nu însemna atât de mult pentru mine cât știam că ar trebui să însemne. Am încercat să mă gândesc la Stu, dar m-am surprins gândindu-mă la testamentul pe care i-l redactasem. Soția lui murise și ambii copii se mutaseră în vestul țării. Oricum le lăsa ferma, știind că cel mai probabil o vor vinde chiar în ziua în care va închide ochii. Adevărul e că nu avea de ales. Deși Stu nu era genul de om care să se lamenteze, iar testamentul nu fusese greu de redactat.

– Îmi pare tare rău, Stu.

– Mi-e greață de doctori, a spus Stu pe un ton firesc.

– Unde-l ai?

– Aici.

Și-a atins gâtul chiar sub mărul lui Adam, unde se aflau nodulii limfatici, umflați și maligni, sub pielea ridată, tăbăcită.

– Și aici, și aici.

S-a atins la subsuori.

– Limfom malign?

– Te pricepi mai bine decât doctorul ăla.

– Se poate trata.

A clătinat din cap.

– Se poate trata, dar nu se poate vindeca.

– Cu tratament câștigi timp. Mult timp, poate.

– Nu, mulțumesc.

– De ce?

– Fiindcă eu privesc înainte, Dwight, și nu trebuie să fiu un geniu în medicină ca să înțeleg cum va fi. Durere, urinare la greu, medicamente, tot tacâmul. Nu vreau așa ceva. Absolut deloc. La naiba, e vorba de viața mea. Pentru asta-mi și fac testamentul, nu? Ca să dovedesc că e amărâta mea de viață și să arăt ce vreau să se aleagă de ea. Vreau să-ți fie foarte clar, Dwight!

Respira greu, coșul pieptului i se ridica și cobora sacadat.

– Mi-e foarte clar, Stu.

– În regulă.

– Ce vrei să fac? Deja am redactat testamentul.

– Vreau să știu ceva.

– Ce?

– Testamentul rămâne valabil dacă nu mor de moarte bună?

L-am privit în ochi.

– Adică dacă te sinucizi?

– La asta mă refer.

– Rămâne valabil, am răspuns eu cu precauție. E viața ta, e testamentul tău, Stu. Asta spune legea.

– Atunci e-n regulă.

– Ce e-n regulă?

– Nimic. Doar că e-n regulă.

Am rămas tăcuți mai bine de un minut. Am încercat să mă gândesc la Stu și la situația în care se afla, dar ceea ce simțeam eu nu era foarte clar, foarte bine definit, nu avea nici o legătură cu el și nici cu realitatea. Aveam senzația că fusesem supus unei amputări, inima mea zburând odată cu băiatul de pe șosea, trupul meu rămânând în urmă. Iar trupul nu înseamnă nimic. Stu voia să-și ia viața, iar eu nu aveam ce să-i spun fiindcă asta simțeam acum. Fiindcă avea să moară oricum și nu putea fi ajutat. Erau doar creioanele galbene din cană și cele două jumătăți. Era și fiul meu, erau Sam și cele două fotografii de pe birou.

Stu și-a dres glasul și atunci am ridicat privirea și l-am văzut uitându-se la mine. Mi-am dat seama după expresia lui că știa că eram cu gândurile aiurea. Neputința mea copleșise parcă întreaga încăpere, cu toate lucrurile din ea.

– Îmi pare rău, am spus.

Puteam spune acele cuvinte pentru o sută de alte lucruri.

– Ești avocatul meu, Dwight.

– Da.

A vârât mâna în buzunarul de la spate și a scos un plic alb, împăturit, și l-a pus pe birou.

– Asta-i o scrisoare pentru după. Vreau să mă asiguri că lucrurile sunt în ordine, Dwight. Nu vreau ca ăia mici și oamenii în general să se plângă de ce-am lăsat în urmă. Întotdeauna am fost un tip ordonat.

– N-avea nici o grijă, Stu. Dacă ești sigur că asta vrei.

– Sunt sigur.

– În regulă.

– Așadar, ne-am înțeles?

– Da, totul e clar.

– Atunci, am plecat.

S-a ridicat, m-am ridicat și eu și am dat mâna cu el. Avea mâna subțire, bătătorită și uscată, și nu putea fi luată drept mâna unui tânăr. Ochii ni s-au întâlnit până când am privit în altă parte. Apoi a ieșit, închizând ușa după el, iar eu m-am așezat din nou la birou, rotindu-mi scaunul ca să mă uit pe fereastră la micul spațiu de parcare. Dincolo de el se întindea un câmp, moale și verde vara, plin de margarete, cu un teren de joacă alături. Peste câteva clipe, l-am văzut pe Stu Carmody urcându-se în camionetă și îndepărtându-se.

Am încercat să mă gândesc la el. Dar cu fiecare lucru nou pe care îl vedeam pe fereastră, cu fiecare gând pe care îl aveam, mi se părea că mă îndepărtez tot mai mult. La fel cum apa se umflă la inundații, tot așa și memoria umple spațiile goale, acoperă tot ce e mort.

Un spațiu de joacă era și în curtea năpădită de buruieni din fața casei din North Haven, în care m-am născut. Mi-am adus aminte că tata adusese și el un jungle gym acasă, cu mare tam-tam, scosese piesele componente din cutia lungă, de carton, de la Sears, și le ridicase ceremonios ca să le vedem bine, eu și mama. De parcă ne-ar fi dezvăluit un secret. Până să le asambleze s-a făcut întuneric, chiar dacă era vară, și a trebuit să-i țin lanterna ca să vadă cum le pune. Când mi-a obosit brațul și n-am mai putut ține lumina unde voia el, a început să țipe la mine. Mai târziu, după ce-a murit, m-am întors, l-am desfăcut și l-am dus bucată cu bucată la gunoi. Dar, mai târziu, după ce m-am însurat și s-a născut Sam, m-am dus la Sears și am cumpărat un jungle gym pe care l-am asamblat cu mâinile mele. Sam se juca în el. Apoi, în anii în care n-am avut dreptul să-l văd, nu s-a mai jucat. Niciodată nu l-am întrebat de ce. Poate că, așa cum se întâmplă cu toți băieții care cresc, pur și simplu și-a pierdut interesul față de el, a trecut la alte lucruri. Oricum, eu unul nu l-am mai văzut niciodată jucându-se în el.

Ethan

L-am înmormântat. Ne-am înmormântat fiul într-o zi de marți, într-un cimitir cu ziduri de piatră, sub un cer de culoarea cenușii. Ar fi împlinit zece ani, trei luni și nouăsprezece zile. N-a plouat. Au fost două duzini de oameni, un preot și un rabin. Nu-mi amintesc ce s-a spus. Ce-mi amintesc este mirosul de pământ reavăn și că Grace o ținea de-o mână pe Emma, iar eu de cealaltă.

Pe urmă, oamenii au venit acasă la noi. Prieteni, vecini buni, care au adus mâncare; au venit cu copiii lor, care îl cunoscuseră pe Josh, merseseră la școală cu el, se jucaseră împreună. Au rămas cât au putut, apoi au plecat, luându-și copiii uluiți, înspăimântați, cărora trebuiau să le dea explicații.

Am rămas în holul de la intrare, în hainele noastre cernite, neștiind ce să facem. Mama lui Grace, Leila, a luat în sfârșit inițiativa sugerându-i Emmei, cu un entuziasm forțat, chinuitor, să urce în camera ei, să se schimbe și apoi poate să citească o carte împreună. Emma n-a spus nu, dar a refuzat să urce; s-a așezat pe podea și a început să plângă.

– Hai cu mama, scumpa mea, i-a spus Grace, disperată.

A luat-o în brațe ca pe un bebeluș și a dus-o sus.

Plânsetul ei s-a estompat; curând, am auzit cum se închide o ușă.

Leila și-a pus mâna pe brațul meu și m-a privit în ochi.

– O să-și revină, Ethan, a zis ea blând. Cu timpul o să-ți revii și tu.

Doar era fiica ei cea mare: era o frumusețe de femeie, bine proporționată, cu un păr alb extraordinar, pe care îl purta scurt, mereu

aranjat. Poate că era mai rafinată decât Grace, fiind din Sud și de o anumită vârstă. Își pierduse soțul cu mulți ani în urmă.

Am vrut să-i mulțumesc pentru bunăvoință, dar nu mi-a venit în minte nici un gest. Dându-și seama, Leila s-a aplecat și m-a sărutat pe obraz.

– Mă duc să fac un ceai, a murmurat ea și s-a îndreptat spre bucătărie.

Afară începuse să plouă.

Am rămas acolo, derutat mult prea mult timp, și mi-am pipăit buzunarele de parcă aș fi pierdut un obiect de care aveam nevoie, un briceag sau o pipă – imaginea tristă a profesorului zăpăcit, mi-am dat eu seama vag, prin ceața unor adevăruri și mai triste. Nu numai clipa mă paraliza, ci vasta circumferință a timpului care îmi stătea în față; nu știam cum o voi umple sau cum mă voi feri de tăcerea de dincolo de ea. Degetele mele au găsit un obiect mic, tare și lunguieț în buzunarul pantalonilor și am început să-l întorc pe toate fețele.

O parte din lucrurile lui Josh ne fuseseră înapoiate în dimineața aceea. Doar cămașa și vindiacul fuseseră reținute pentru analize, restul de haine și ce mai avusese el sosise în două pungi cafenii de hârtie, pe care era scris numele lui. Polițistul Tomlinson le adusese acasă tocmai când ne pregăteam să mergem la înmormântare. Un ins întreprinzător de la laboratorul medicului legist sau de la morgă dăduse de vârful de săgeată din buzunarul jeanșilor lui Josh și îl pusese într-o pungă de plastic ca să descopere, spre dezamăgirea lui, că nu era nici un fel de probă sau cel puțin un obiect cu o cât de mică semnificație.

Iată-l. L-am scos, m-am uitat la el: cenușiu, neted, derutant, vechi, strălucitor, placid, secret.

„Mi-l dai înapoi?“

Nu-mi aminteam să-l fi îmbrățișat în ziua aceea.

Ce alte lucruri? Doar pe cele din camera lui le puteam enumera din memorie: pana de păun, cuibul de vrăbiuțe, foaia de mică, bucata de cuarț roz, pucul de hockey de la un meci al echipei Hartford Whalers, pieptănul știrb, țepușa scoasă dintr-un grilaj, muzicuța, o minge de baseball, ce semăna cu globul pământesc. Și vioara lui, în cutie, sub pat, și partiturile.

Astea-i plăceau fiului meu: bazinele cu valuri, căile ferate abandonate, zgomotul făcut de ciocănitoare, mersul țestoaselor. Astea nu-i plăceau: pieptănatul, gustul ouălor, șosetele de lână, minciunile.

Un tunet, jos, aproape: vântul se înteți̧se și împroșca ferestrele cu ploaie. Am ieșit din casă. Ploua torențial.

Dwight

Băiatul cu ziarele a trecut vineri dimineață, puțin după ora șase. Stăteam treaz în pat, cu ferestrele deschise, și mă bucuram de adierea dulce, încă răcoroasă, când am auzit cum săptămânalul *Winsted Register-Citizen,* făcut sul și legat cu elastic, este aruncat pe aleea care ducea la garaj. Apoi camioneta a trecut mai departe și am auzit ce auzeam și înainte, cântecul păsărilor, porumbeii care gângureau pe peluza mea. O însorită dimineață de vară ca oricare alta.

Am rămas în pat încercând să nu mă gândesc la ziar, la zgomotul făcut când a aterizat pe alee, la existența lui. Dar nu puteam. Ai un sentiment ciudat când trăiești într-o zonă rurală și într-una din zile te duci în oraș, în orice oraș, mergi de colo-colo și îți vezi de treburile tale, crezând nu numai că ești singur, ci și absolut anonim, când deodată, ca din senin, și aproape întotdeauna din spate, cineva te strigă. Îți sare inima din loc. Nu contează dacă ești vinovat sau nu. Îți auzi numele într-un loc în care nu te așteptai să te cunoască cineva și e de-ajuns să te dea peste cap și, o clipă, să înțelegi cum e să fii persoana nepotrivită în locul nepotrivit, în lumina reflectoarelor, ales dintr-un șir de indivizi. Și, chiar dacă până la urmă se dovedește că a fost o greșeală crasă, totul devine personal. De aceea am încercat să uit de ziarul care mă aștepta pe alee, dar n-am putut.

Articolul trebuia să fie la pagina „Infracțiuni" sau „Accidente", sau poate chiar pe prima pagină. Cu tot tacâmul, fapte, nume și locuri. În seara zilei de duminică, familia cutare din localitatea cutare și-a pierdut fiul pe nume Josh. Mașina n-a oprit. Înmormântarea a avut loc în data de... Suspectul încă n-a fost prins. Se oferă recompensă.

Tatăl era înalt și brunet, slab, cu ochelari. Imaginea lui îmi era foarte clară. Întotdeauna am să mi-l amintesc cu claritate. Sigur avea soție, probabil și alți copii. Acum sau peste o oră vor ieși după ziar – același sau altul, nu conta, despre infracțiuni, accidente și incidente tragice nerezolvate se scria în orice săptămânal local –, pe urmă la cafea, dacă rezistă, își vor vedea numele tipărite și unde locuiesc, numele fiului lor mort și detalii despre cum a murit. Și totul li se va părea o glumă proastă; de parcă nu și-ar cunoaște numele și n-ar ști unde locuiesc, n-ar ști numele și vârsta fiului lor și cum a murit.

Am simțit din nou adierea care pătrundea în cameră prin ferestrele deschise. Afară începea să se încălzească, avea să fie o zi toridă. Porumbeii încetaseră să se mai cheme între ei, să mă cheme pe mine. A trecut o mașină și în tăcerea ce a urmat am simțit o singurătate care nu mai voia să plece. Am tras cearșaful de pe mine și am rămas gol-goluț în pat, imaginându-mi-l pe bărbatul acela înalt, brunet, stând la o masă de lemn, undeva într-o bucătărie, citind ziarul. Ochelarii lui erau rotunzi și reflectau lumina. Mi l-am imaginat cum ajunge la cuvântul „suspect" și nu știe ce să facă. Neștiind nimic despre mine. În locul numelui meu, va găsi doar cuvântul acela; și nu va găsi nimic acolo unde ar trebui să fie fotografia mea.

Mi-am imaginat că îl cunosc și că mă cunoaște. Mi-am imaginat că îi spun adevărul despre mine, că umplu spațiile goale.

Acest suspect avea treizeci și opt de ani. Era voinic, bine făcut – înalt de 1,80 m, cu o greutate de 90 de kilograme. Îndeajuns de solid ca să poată bate pe cineva. A jucat fotbal la facultate până când, din cauza accidentărilor, a trebuit să renunțe; avea cicatrice de la operații pe umărul drept și pe genunchiul stâng, ambele încheieturi durându-l când se răcea vremea. Își spărsese și nasul, sau poate o făcuse tatăl lui, cu mult timp în urmă, dar nasul nu se prinsese bine și rămăsese cu o protuberanță. Semnul îi dădea o „notă aparte", după cum spuneau unii. Ochii lui băteau spre verde și bărbia îi era ușor despicată, de parcă o bucățică din el s-ar fi desprins în timpul nașterii. Avea părul șaten și drept, cu câteva fire cărunte, și îl purta scurt, ca orice avocat, deși acum se știa că, pentru el, vremurile bune erau demult apuse.

Altceva? Își amintea cum, într-o după-amiază, ședea într-un cimitir, rezemat de un zid curbat, din piatră cenușie. Pietrele din zid

erau masive și rotunde și îl apăsau pe vânătăile făcute de tatăl lui mai devreme; odată cu durerea simțea și mirosul de iarbă proaspăt cosită și de pământ desțelenit. Apoi, câțiva ani mai târziu, cum era solid, puternic pentru prima dată, cum ridica greutăți în sala de sport a școlii și cum învăța să lovească sacul de box. Își amintea mirosul de transpirație, de piele tăbăcită, și de sunetul scos de pumnii lui lipiți cu bandă adezivă la contactul cu sacul, de fiecare dată altul, ca o muzică, și flacăra magică pe care o simțea în brațele încordate. Își amintea de cei care se temeau de el și cum tatăl lui începea să arate ca un ins mărunțel, oarecare. Nu-și amintea să fi plâns vreodată.

Altceva? Ne apropiam acum, eu și bărbatul înalt, brunet, făcându-ne loc prin această întâmplare. Ceea ce era important. Voiam să-i spun că ziarele nu dădeau doi bani pe el. Nici măcar nu voiau să-l asculte. Ascultatul era o artă care se pierduse și ziarele nu aveau de gând s-o scuture de praf doar de dragul lui. Nu, îi vor spune exact ce s-a întâmplat, cine fusese acolo, pe șoseaua întunecată, prin ce trecuse el și familia lui, numele celui pe care îl pierduseră. Cel mai probabil articolul va fi lung de vreo cinci centimetri. Va apărea pe o pagină precum „Infracțiuni", „Accidente" sau „Decese", sau poate chiar pe prima pagină. Va conține toate numele necesare, în afară de unul.

Ar trebui să arunce ziarul cât colo, asta voiam să-i spun eu. Ar trebui s-o ia de mână pe soția lui. Ar trebui să vorbească și să fie ascultat. Ar trebui să știe toată povestea.

Altceva? Spune adevărul acum, nu minți. Despre ceea ce înseamnă viața, da, despre hazard, despre lucrurile elementare și despre ce faci cu ele. Până la urmă contează doar ce faci cu ele. Asta e important. (Într-un fel, suspectul nu învățase asta.) Bărbatul înalt, brunet asculta? Avusese parte de dragoste și de o căsnicie normală, dar într-o zi suspectul își lovise soția. Avea un copil, unicul lui fiu, dar suspectul își lovise și fiul. Și mai avea restul vieții, posibilitatea de a fi un tată și un om la locul lui, dar suspectul îl călcase cu mașina pe fiul altui om, îl omorâse și nu oprise.

Afară, a mai trecut o mașină. Probabil că era ora șapte de-acum, vecinii plecau la muncă. Poate că deja se făcuse foarte cald. Undeva, bărbatul înalt, brunet, bea o cafea și citea ziarul. Auzeam păsările cântând, nu porumbeii, ci cintezoii și gaițele. Și încă ceva. Am auzit ceva ce semăna cu zgomotul pe care îl face gheața când crapă la

căldură și mi-am dus mâna la piept. Între mușchii pectorali tari, bine reliefați, era sternul, subțire și fragil, și mi-am pus degetul pe el, în locul în care mașina mea trebuie să-l fi lovit pe băiatul lui, sfărâmându-i osul, și am apăsat.

Ethan

Am lăsat-o pe Grace dormind. Lumina zorilor pătrundea printre draperiile trase pe jumătate. Mi-am lăsat visele cu fiul meu la marginea șoselei întunecate, și m-am dat jos din pat. Acum fiecare noapte era ca o vizită la cimitir.

Grace nici măcar nu s-a mișcat. M-am întrebat dacă nu cumva luase ceva, un somnifer, atât de regulată îi era respirația. Lumina cădea chiar pe ea. Pleoapele ei închise păreau umflate. Ținea gura încleștată, vedeam cum îi zvâcnește un mușchi, iar și iar. Dar tot frumoasă era. Frumoasa mea soție. Stătea întinsă pe spate, dezvelită, cămașa de noapte îi alunecase de pe umăr, dezvelindu-i un sân. Am privit; nu eram mort. Mi-am amintit când i-am văzut pielea așa, pentru prima dată, neprotejată, naturală, când stătea pe o saltea subțire de pe podeaua apartamentului meu de la universitate. Avea douăzeci de ani. Atunci ținea ochii deschiși.

Brusc am vrut s-o acopăr; m-am aplecat și am tras de cearșaf. Grace nu s-a mișcat. Am simțit parfumul cald, de rufă proaspăt spălată, al somnului ei și i-am văzut de aproape sfârcul de o rotunjime imperfectă, broboanele minuscule de pe pielea luminoasă, de un roz pal, ca și cum ar fi stat în calea unui curent de aer rece. Și crestătura abia vizibilă din mijlocul sfârcului, prin care îi cursese laptele. Și mi-am amintit cum îl purta pe Josh prin grădină, zi de zi, alăptându-l din mers. Vorbindu-i. Spunându-i cum se cheamă una sau alta.

Am acoperit-o și m-am întors.

Fiind conștient că încă mai erau ale lui, toate. Îi aparțineau. Tot ce atinsese, tot ce-și dorise, fiecare loc în care fusese.

*

Ușa de la camera Emmei era deschisă: nu voia să doarmă cu ea închisă. Camera ei era orientată spre vest, iar lumina din interior era cenușie. Se dezvelise în timpul nopții: cu picioarele subțiri, bronzate; cu bluza de pijama de culoare bleumarin; cu părul ei blond; cu degetul în gură; ținând strâns sub brațul îndoit gâtul lung al lui Twigs, girafa, de parcă ar fi vrut să o sufoce cu dragostea ei. M-am așezat pe marginea patului cu rotile și i-am pus mâna pe șold.

– Emma. Trebuie să te scoli.

– Nu.

Cu un scâncet somnoros s-a făcut ghem, îndoindu-i gâtul lui Twigs.

– E vineri – ziua cursurilor de muzică. Ai uitat?

Am zgâlțâit-o ușor până când, în sfârșit, a deschis ochii și a clipit spre mine.

– Hai! Pune ceva pe tine cât pregătesc micul dejun.

– Mami unde-i?

– Azi o lăsăm să doarmă.

– De ce?

– Hai, grăbește-te!

Am ieșit din cameră și am văzut-o pe Sallie ridicându-se din cuibușul ei de la capătul holului. A căscat, arătându-și toți colții, și s-a întins pe labele din față, aplecându-se ca un musulman care se roagă.

– Mecca e în partea *cealaltă*, am spus eu arătând spre est.

Ridicându-se, Sallie m-a privit lung.

– Dar ce-mi pasă mie. Faci cum vrei.

A coborât pe scări după mine.

Privind atent în lumina ca de pe cealaltă lume a frigiderului, am văzut o jumătate de pachet de brioșe englezești, un ou, puțin lapte smântânit, un borcan de muștar Dijon. Nici urmă de fulgi sau de fructe. Nimic care i-ar plăcea unui copil. În congelator erau trei pachețele de unt, o pungă cu boabe de cafea prăjită, franțuzească și câteva tăvițe pentru cuburi de gheață, toate goale.

La etaj, am auzit-o pe Emma cum trage apa. Se pregătea de plecare, făcea ce-i spusesem. În timp ce eu mă uitam în frigiderul gol, încercând să iau o hotărâre. Micul dejun pentru copilul meu. Ce să-i fac? Alege sau lasă-te păgubaș. Dar nu aveam ce alege.

Un zgomot m-a făcut să răsuflu ușurat: Sallie zgâria la ușa din spate. Uitasem cu totul de ea. Am lăsat-o să iasă și a țâșnit ca din pușcă spre copacul ei preferat, un arțar, unde s-a lăsat pe vine și a urinat ca o doamnă ce era, privind spre cer.

Am rămas în ușă. Vedeam lumina soarelui, dar nu și soarele. Aerul de dimineață se agăța de ce mai rămăsese din noapte, roua părăsind deja pământul, ridicându-se din nou la cer. Un aer de țară, proaspăt. Porumbeii dimineții pășeau cu precauție pe iarbă, dând din cap precum înțelepții, gânguritul lor răgușit invocând siguranța și pacea, lăudând acest ținut în care veniserăm, viața pe care o aleseserăm – departe de pericole, de zgomot, de orice viclenie, de mâinile lungi ale străinilor. Copiii noștri nu cunoscuseră viața la oraș.

Sallie a dat ocol copacului și a traversat peluza în fugă. Porumbeii s-au împrăștiat în văzduh.

Mi-am amintit de felul în care crescusem eu. Singurul copil al unor părinți mai în vârstă, ambii intelectuali, care trăiau cu teama în suflet. Tatăl meu, care privea parcă fără să-și creadă ochilor cum, an de an cartierul nostru de lângă University of Chicago, unde preda lingvistica, se transforma într-un loc periculos, straniu. Dar era un om încăpățânat și nici nu voia să audă de mutat. De parcă orașul – și, prin extensie lumea – avea datoria să fie așa cum poftea el, iar el avea să se mențină pe poziție până când își împlinea datoria.

Apoi, într-o seară, când se întorcea pe jos din campus, a fost tâlhărit și bătut cu sălbăticie. Eu aveam zece ani pe atunci. Și am văzut cum, după acea întâmplare, i s-a făcut frică să mai vină pe jos de la facultate; atât de frică încât până la urmă n-a mai luat nici autobuzul. Am văzut cum, deși refuza în continuare să vorbească despre mutare, absolut în fiecare seară mama îl aducea cu mașina acasă. Iar la cină se înfuria perorând despre violența care domnea în lume. Pentru el asta era un fel de răzbunare personală, iar disperarea lui era atât de mare încât nu putea decât să o intelectualizeze.

Și așa, în timp, tatăl meu a devenit un paradox ambulant. S-a alăturat mișcării pentru nonviolență și a început să-i citeze pe Gandhi și King, având o furie în privire ce se trăgea tocmai din Vechiul Testament. Își declara ura față de arme și față de cei cei care le foloseau. Când am împlinit doisprezece ani, mi-a spus că mă va pedepsi dacă va auzi vreodată că m-am bătut cu cineva la școală, indiferent de

motiv. „Violența înseamnă slăbiciune", spunea el, și nici el, nici fiul lui nu trebuia să fie slab.

Am plecat de acasă de îndată ce mi s-a ivit ocazia. Mi-am clădit o viață departe de casă. M-am însurat cu o femeie care avea temerile ei, dar în același timp era și foarte puternică. Și aici ne-am crescut copiii și i-am învățat să nu le fie frică.

Sallie sprinta pe peluză. Fericirea câinelui care tocmai s-a ușurat. A ajuns lângă garajul roșu și a dat ocol mașinii lui Grace, care era parcată pe alee. A dispărut în dosul ei.

– Sallie, vino aici! am strigat eu.

Nu voiam să ajungă pe șosea.

– Sallie! Vino aici!

Sallie m-a lăsat să-i iau ziarul din gură. *The Lakeville Journal,* care ne era aruncat pe alee în fiecare joi seara. De data aceasta nu-l văzuserăm. Grace fusese în biroul ei toată seara, eu – în biroul meu, iar Emma se uitase la un DVD cu *Frumoasa și Bestia.* Ieri citisem douăsprezece ore fiindcă numai asta am putut face. Fără să mă gândesc că venise ziarul.

Acum era umed de la rouă. Nu l-am răsfoit. L-am dus înăuntru, lăsând-o pe Sallie să alerge în voie. Emma nu era în bucătărie, ceea ce era o ușurare. Am lăsat ziarul pe masă, am scos punga de cafea din frigider, am măcinat-o, am pus-o în filtru și am pornit mașinăria. Inima îmi bătea cu putere. La sfârșit, mi-am umplut o cană de cafea și m-am așezat la masă.

L-am găsit mai întâi la pagina 2, sub „Anunțuri mortuare":

JOSHUA B. LEARNER

WYNDHAM FALLS – Joshua B. Learner, în vârstă de 10 ani, a decedat pe 24 iulie 1994, fiind lovit de un automobil pe Reservation Road în North Canaan. A fost fiul lui Ethan și Grace Learner.

Joshua Learner s-a născut pe 7 aprilie 1984 în Wyndham Falls, Connecticut.În septembrie urma să intre în clasa a 6-a la Școala de Stat Sherman R. Lewis de pe Route 44 din Wyndham Falls. Pe lângă

părinți, decedatul lasă în urmă o soră, Emma, în Wyndham Falls, și o bunică din partea mamei, Leila Spring, din Carolina de Nord.

Slujba de înmormântare a avut loc pe 26 iulie, la reședința familiei.

Pe pagina aceea mai erau încă paisprezece anunțuri mortuare. Fiul meu era cel mai tânăr. Cea mai în vârstă era o femeie de 96 de ani, care murise de bătrânețe într-un azil de bătrâni.

Am luat o gură de cafea și mi-am fript limba. Îmi tremura mâna și am vărsat puțină cafea pe pagina 2 din *Lakeville Journal,* udând-o de-a binelea. Și așa ziarul era umed.

Scurt și la obiect anunțul. O specie literară venerabilă.

Dă-i mai departe. Termină cu el.

Pe paginile următoare rubricile familiare, atât de ciudate azi, de parcă ar fi fost o serie de glume suprarealiste: „Rețete pentru vârsta a treia", „Calendarul Salisbury", „Cronica Canaanului", „Pe scurt", „Colțul din nord-vest". Apoi, pe pagina 6, sub „Știri regionale", l-am găsit pe Josh din nou:

MOARTEA UNUI BĂIAT DEPLÂNSĂ ÎN WYNDHAM FALLS

WYNDHAM FALLS – Familia și prietenii și-au luat rămas-bun de la Joshua Learner în timpul slujbei de marțea trecută de la reședința familiei Learner.

Băiatul de 10 ani cu domiciliul pe Pine Creek Road a fost lovit în plin de o mașină pe 24 iulie, în timp ce se afla pe marginea Reservation Road din North Canaan. Potrivit poliției, elevul din clasa a 5-a se afla în fața benzinăriei și a atelierului de reparații auto Tod în jurul orei 20.45, după toate probabilitățile așteptându-și părinții care se aflau în benzinărie.

Identitatea șoferului încă nu a fost stabilită.

Joshua Learner a absolvit de curând clasa a 5-a la Școala de Stat Sherman R. Lewis din Wyndham Falls, unde cânta în orchestra școlii.

„Josh Learner a fost un elev strălucit și cel mai talentat muzician care a urmat cursurile acestei școli de când lucrez aici", a declarat Lawrence Briggs, directorul școlii din 1988.

Orchestra școlii intenționează să planteze un copac în amintirea lui.

Tatăl băiatului, Ethan Learner, este profesor de engleză la Colegiul Smithfiled din Great Barrington, Massachusetts. Mama băiatului, Grace Learner, este designer de grădini.

Emma Learner, în vârstă de 8 ani, sora decedatului, urmează în septembrie să intre în clasa a 4-a la Școala de Stat Sherman R. Lewis.

Atât.

Am terminat de băut cafeaua, privind pe fereastră la Sallie, care alerga de colo-colo și la dimineața care își intra în drepturi, fără să țină seama de nimeni și de nimic. Nu mai era o chestiune ce ținea de teorie sau de interpretare; desigur, nu fusese niciodată. Îl lăsasem pe Josh la marginea șoselei fiindcă nu avusesem curajul să-i spun să plece de acolo. I-am întors spatele ca să scap de o discuție în plus. Acesta era adevărul. Dincolo de iertare. Iar ziarele, cu respectul lor exagerat față de fapte, nu surprinseseră adevărul.

Și nu scriseseră aproape nimic despre celălalt vinovat. Necunoscutul căutat de poliție. Ucigașul din mașină. Care nu oprise.

M-am ridicat și m-am dus în cămară. Gresia de pe jos era rece, mereu rece, acolo mirosea a făină, a supă la cutie și hrană pentru câini. Un miros de familie, mirosul casei noastre. Mirosul sigur al alimentelor aflate în așteptare. Clătite azi, friganele mâine.

Nu trebuia să mai întorc lucrurile pe toate fețele. De acum înainte. Trebuia să renunț complet la lipsa de încredere. Altfel înnebuneam. Altfel dărâmam casa, cărămidă cu cărămidă, până când o împrăștiam pe toată peluza, ca după o explozie, nici mai mult, nici mai puțin decât bucățile din care se întrupase.

Altfel îmi puneam capăt zilelor.

Grace

Vineri după-amiază Ethan o găsi tot în atelierul ei. Stătea acolo de dimineață, asculta cum sună telefonul, auzea robotul răspunzând, de parcă nu se mai putea baza decât pe această tăcere ce semăna cu moartea. Nu se mișca, nu vorbea. Robotul se îngrijea de toate, trimițând vocile imateriale ale prietenilor și rudelor fiecare spre propriul ungher al încăperii, unde rămâneau liniștite și supuse. Dar ea asculta în continuare fiindcă acum orice cuvânt era mai puțin otrăvitor decât propriile cuvinte. Ca atunci când Judy Aronson a sunat a doua oară: „Grace? Grace, ești acasă? Sună-mă, draga mea! Te rog! Știu cât de greu îți este". Și Pam Foster, care a spus că ea și Dick tocmai au aflat vestea de la Judy și cât de rău...

Apoi robotul nu mai răspunse. Ceea ce era o mare ușurare. Iar ea rămase ghemuită pe scaunul tapițat cu catifea verde, în timp ce umbrele după-amiezii se prelingeau din lumea de afară pe podeaua de la picioarele ei, iar ea număra mesajele, fiecare precedat de o luminiță roșie: „Îmi pare atât de rău... Îmi pare atât de rău..."

Până când apăru Ethan. Oprindu-se în fața ei, cu fața acoperită de barba nerasă, purtând aceiași pantaloni kaki și aceeași cămașă albastră de la înmormântare. Cămașa avea o gaură în cot, iar pantalonii – o pată de cerneală neagră pe buzunarul din dreapta. Deși nu-i putea reproșa nimic pentru asta, își spuse Grace; ea însăși arăta la fel de rău. Nepieptănată. Cu jeanșii nespălați de prea mult timp, într-o bluză albă cu o pată de rugină pe piept, desculță.

Ethan rămase la un metru de ea și își încrucișă brațele pe piept. Ceva din gestul lui o făcu să se simtă stingheră, ca și cum Ethan ar fi

fost un simplu musafir, iar ea s-ar fi purtat nepoliticos cu el. Era adevărat: ea aranjase camera așa. Era a ei, și nu pentru ceilalți oameni. Nu era o cameră de zi. Nu puteai sta decât la masa de lucru sau pe scaunul verde.

– Unde-i Emma? întrebă el.

– Poftim?

– Emma.

– Emma?

Inima i se opri o clipă. *Emma*. Uitase cu desăvârșire. Emma era la cursul de muzică. Trei zile pe săptămână, în care exersa la pian cu doamna Wheldon. Rămăsese acasă lunea și miercurea trecută, dar, după înmormântare, părinții hotărâseră că era important, probabil, era important ca Emma să-și trăiască viața, să facă ceva, chiar după toate câte se întâmplaseră. Drept care, în dimineața aceasta, Ethan revenise la vechiul program și o dusese pe Emma la școală, unde se țineau cursurile de muzică. Ea trebuia să o ia pe Emma la sfârșitul programului. Întotdeauna fusese sarcina ei, azi însă uitase de Emma, iar acum, dându-și seama, era speriată și rușinată. Și furioasă. Voia să lovească ceva.

– E la cursurile de muzică, ca de obicei.

– Și n-o iei de acolo?

– Ba bineînțeles că o iau.

– La ce oră?

Nu-i plăcea tonul lui. Era un fel de test, pe care știa deja că-l va pica.

– Tu ce crezi, Ethan? Când se termină. La patru și jumătate.

– Grace, e cinci și un sfert!

Acum nu mai stătea ghemuită pe scaun, ci se ridicase în picioare. Gata să pară fermă pe poziție, să nu-i arate că deja pierduse lupta.

– Zău? De data asta cred c-am dat-o-n bară. Nu mai sunt bună de nimic.

– Nu asta am vrut să spun.

– Nu? Atunci, ce-ai vrut să spui? Mai exact?

Ethan oftă furios și se frecă pe față cu ambele mâini.

– Grace, ascultă-mă. Nu s-a întâmplat nimic. Doar că unul din noi trebuie s-o ia de la școală. Asta-i tot. Acum.

– Mă duc eu. Mă duc imediat.

Nu voia să plângă. Își culese pantofii de pe podea și trecu pe lângă el. Fără să se atingă.

– Grace.

Se întoarse.

– Ce-ai făcut toată ziua?

– Am stat aici. Și-am ascultat robotul. E plin. Nu mai primește mesaje. Și știi ceva? M-am hotărât să nu-l mai ascult.

Apoi se întoarse și ieși, lăsându-l singur în cameră.

Pe Route 44, în capătul de est al orășelului Wyndham Falls, se înălța clădirea modernă, din cărămidă roșie, cu un brâu de piatră cenușie și cruci în relief, din același material, pe fațadă, a Școlii Elementare Sherman R. Lewis. Holul era pustiu, răcoros; vacanța de vară. La început, Grace își auzi doar propriii pași răsunând pe podeaua de gresie. Zgomotul o obseda, era plin de Josh, și răsuflă ușurată când, după ce se opri și rămase tăcută în spațiul pătrat, pustiu, auzi dinspre subsol vocea estompată a unei femei și apoi sunetele înalte ale unui pian.

Se îndreptă spre colțul celălalt al holului. Acolo erau treptele ce duceau spre clasele de muzică, de unde sunetele se auzeau mai tare. Auzi notele. Apoi notele încetară și Emma întrebă:

– V-a plăcut?

– Tot prea puternice, Emma, răspunse doamna Wheldon. Nu uita, *pianissimo*.

Apoi Grace auzi aceleași note, doar că mai încet, și se rezemă de perete privind spre intrarea din față.

Crucile din piatră cenușie de pe fațadă se vedeau și din interior, își dădu ea seama acum. Numără șase. Erau încastrate în cărămida roșie, trebuie să fi fost groase de mai bine de un metru. Doar lumina din mijlocul holului era aprinsă, pereții fiind în umbră, crucile strălucind ca într-o biserică și, în timp ce își ridica privirea, simți cum i se mișcă ceva în piept și apoi se prăbușește. Se gândi cât de mult îl enervau crucile acestea pe Ethan. Soțul ei chiar spusese odată cât de bucuros era că tatăl lui, evreu, nu ajunsese să-și vadă nepoții mergând la o școală cu cruci încastrate. Nu se referise și la reacția mamei lui, de origine anglo-saxonă, protestantă, sau la faptul că și ea era moartă. Nu că ar mai fi contat. Dumnezeu nu însemnase niciodată

prea mult pentru Ethan, doar ca protagonistul unei opere literare lungi, imperfecte, frumos scrise, numită Biblia. Nu legile lui Dumnezeu și nici înțelepciunea Lui proverbială erau cele care îl atrăgeau atât de mult cât chestiunile romanești legate de personaj și motivație. Pentru Ethan credința putea fi exprimată în cuvinte, pe care le respecta cum se cuvine, dar numai prin prisma nemiloasă a criticului.

Rămase nemișcată amintindu-și cum, la începutul relației lor, discutaseră la nesfârșit despre natura credinței. Ethan încerca să o surprindă, să o facă să spună clar și răspicat în ce crede, unde stă Dumnezeu, de parcă Dumnezeu ar fi trebuit să stea într-o casă, cu un număr și o cutie poștală. Nu-i putea accepta răspunsul – „Nu știu" sau că, fără îndoială, credea în El și că avusese momente în viață în care știuse precis ce legătură avea cu El (avea opt ani când găsise în pod scrisorile de dragoste ale mamei adresate tatălui ei în timpul Războiului din Coreea), dar că acele momente trecuseră și în locul lor rămăseseră doar întrebările constante: de ce, unde și când i se va revela această relație și că aceasta era probabil credința imperfectă în care ajunsese să trăiască.

Discutaseră îndelung, se ciondăniseră, dar nu se înțeleseseră, nu ajunseseră la nici un compromis. Apoi, spre sfârșitul primului an de când erau împreună, la fel de repede și de presant pe cât apăruse subiectul în viața lor, îl făcuseră uitat, trecând la alte lucruri.

Jos încă se mai auzeau voci, dar muzica încetase. Acum vocile deveneau mai clare. Se dezlipi de peretele de care se rezemase, se adună și începu să coboare treptele.

– E o sală aici unde putem vorbi, spuse doamna Wheldon.

Grace o urmă într-una din sălile de muzică albe, goale. Era mică și simplă. O pianină neagră și o banchetă lăcuită, alături de un scaun pliant, din metal. Ca în toate subsolurile, lumina te ducea cu gândul la moarte.

– Aici nu ne deranjează nimeni, adăugă doamna Wheldon.

Avea probabil patruzeci de ani, dar arăta mai tânără. Purta o fustă de vară lungă până la genunchi și o bluză albă care părea ciudat de sobră pentru o femeie atât de drăguță, cu un aer atât de tineresc. Ochelarii îi erau prinși de un lănțișor. Bluza era încheiată la gât cu un papion negru, iar părul de culoarea nisipului îi era prins într-un fel de

coc. Un efect straniu, gândi Grace – observând în același timp, că Ruth Wheldon avea gambele bine proporționate și tinerești, ca și gleznele.

– Mă scuzați că am întârziat atât de mult, murmură ea.

Deja spusese asta de două ori, acum era a treia oară. Pur și simplu simțea nevoia să o repete.

– Nu vă faceți probleme. Oricum trebuia să mai repetăm câteva game.

Grace însă își făcea probleme. I se păru, cu puțin înainte ca doamna Wheldon să închidă ușa, că aude pașii Emmei pe gresia holului; spera ca Emma să aștepte acolo unde îi spusese ea să aștepte, și nu să se plimbe de colo-colo. Apoi ușa se închise și în sală se așternu brusc tăcerea absolută. Ușa era groasă, izolată fonic, iar podeaua era acoperită de un covor. Doamna Wheldon se așeză pe marginea banchetei și îi făcu semn lui Grace să ia și ea loc, pe scaunul pliant. Grace se conformă.

– Chiar azi speram să vorbesc cu dumneavoastră.

Grace clătină din cap, dar nu spuse nimic. Gândi doar: „Aici sunt". Scaunul pliant era tare și incomod, fundul de metal fiind netapisat și călduț după ce doamna Wheldon stătuse acolo cu câteva minute în urmă, în timp ce o învăța pe Emma cum să cânte la pian.

– Azi-dimineață soțul dumneavoastră a plecat înainte să-i pot spune ceva.

Grace clătină iar din cap, gândindu-se că femeia aceasta era prima persoană străină pe care o vedea după înmormântare – deși nu era chiar străină; doamna Wheldon îi dădea lecții de pian Emmei de aproape un an. Și timp de câteva luni, fiul ei, Sam, chiar fusese coleg cu Josh în clasa întâi – apoi Josh fusese mutat în clasa a doua. De atunci Grace îl mai văzuse din când în când pe Sam, în mulțimea de puștani care se îmbulzeau să iasă pe poarta școlii după ore și apoi se repezeau în brațele părinților, care îi așteptau cu nerăbdare, așa cum aștepta și ea; un băiețel trist, cu părul de culoarea nisipului fin, ca și al mamei lui. Cânta la trompetă câteodată, la ședințele cu părinții, nu foarte bine, iar numele lui era Sam Arno, își amintea acum, nu Sam Wheldon. Avea senzația că se gândise tot timpul la băiatul acesta fără să-și dea seama. Ceea ce era imposibil.

– Voiam să vă spun cât de rău îmi pare, doamnă Learner, zise profesoara. Toată lumea regretă ce s-a întâmplat. Josh era un băiat minunat. O tragedie de neconceput.

Nu cuvântul „tragedie" o impresionă, nici măcar numele fiului ei rostit de buzele acestei femei, ci termenul „de neconceput"; cuvintele acestea apăsaseră parcă pe un buton din creierul ei despre care habar nu avea că se află acolo și imediat Grace se trezi spunând, pe un ton aproape normal:

– Mulțumesc, doamnă Wheldon.

– Te rog, spune-mi Ruth.

– De acord.

– Voiam să discutăm despre Emma.

– Cum dorești.

– Ceea ce s-a întâmplat e foarte greu de suportat de către adulți, darămite de copii... Mă îngrijorează Emma.

– E de înțeles.

– Pot să te întreb dacă ai dus-o la vreun terapeut?

– N-am dus-o.

– Dar ai de gând?

– Nu. Încă nu.

Doamna Wheldon privi de parcă ar fi vrut să adauge ceva, dar nu o făcu. Tăcerea începu să se insinueze în sală. Ca o dâră de fum, fără să aducă ușurarea la care spera Grace. Cu un gest reflex, mâna stângă a doamnei Wheldon se întinse peste capacul închis al pianului și câteva degete ale ei dansară repede deasupra, apoi femeia își dădu seama ce face și își retrase mâna, lăsând-o în poală. Grace sesiză că doamnei Wheldon îi este teamă. Teamă de ceea ce i se întâmplase unui băiețel de zece ani pe o șosea întunecată, teamă de accidente, de moarte și de durerea altei femei, de vina altei femei. Era greu să privești cum cineva se pierde cu firea, gândi Grace – drept care se întinse și făcu ceea ce doamna Wheldon încercase, dar nu putuse: deschise pianul, dând la iveală șirul lung de clape, albe și negre, tocite. Se săturase să vorbească despre viața ei.

– Doamnă Wheldon?

– Ruth.

– Ruth, ce mai face fiul tău? Ce mai face Sam? Nu l-am mai văzut de mult.

Doamna Wheldon își așeză degetele pe pian. Apăsă pe două clape, Do și Fa diez, repede, și cele două note scrutătoare umplură încăperea și apoi se stinseră. Femeia se simți brusc stingheră și se înroși la față.

– Sam e bine. E OK. Mulțumesc de întrebare.

Lui Grace i se păru că doamna Wheldon își schimbase puțin accentul; renunțase la ceva, devenise liniar și monoton.

– Mai cântă la trompetă?

– A, da, răspunse doamna Wheldon, schițând un zâmbet la care renunță imediat. Cântă tot timpul. Face o gălăgie...

– Mi-aduc aminte că l-am văzut cântând la ședințele cu părinții.

– Sigur, Sam n-are talentul pe care-l avea Josh la vioară. Mereu mi-a părut rău că n-am putut fi profesoara lui.

– Ești bună să-l saluți pe Sam din partea mea? Chiar dacă nu-și aduce aminte de mine, mi-ar părea bine s-o faci.

– De acord.

Ruth Wheldon o privea ciudat. Dar lui Grace nu-i păsa. Nu se mai aștepta ca lumea să-și amintească de ea sau să o înțeleagă. Avea și ea tot felul de amintiri, care acum, în încăperea aceasta, o asaltau din toate părțile, și îi era imposibil să vorbească despre ele cuiva care era viu.

Se ridică.

– Trebuie să plec. Mulțumesc, Ruth.

– Nu pleca.

Ruth Wheldon sări în picioare.

– Mă așteaptă Emma.

– A, desigur. Îmi cer scuze. Ce prostie din partea mea!

Grace clătină din cap și se întoarse. Când aproape să ajungă la ușă, doamna Wheldon spuse:

– Doamnă Learner?

– Da?

– Miercuri e ultima zi de cursuri. Întotdeauna încheiem cu un concert în sala de sport. Copiii care vor pot cânta pentru părinții și prietenii lor. Fără presiunea la care v-ați gândi. E ceva intim, în familie, spectatorii își arată prețuirea față de munca depusă de copii. Emma s-a străduit din plin luna asta, doamnă Learner! E o fată conștiincioasă, a progresat mult și suntem mândri de ea. Aș zice că acum,

după toate cele întâmplate, e foarte important ca ea să cânte în fața tuturor și ca toată lumea s-o asculte.

– Vrea să cânte?

– Am întrebat-o azi și a spus că da.

Grace încercă să și-o imagineze pe Emma cântând pe o scenă, dar nu izbuti. Într-un fel, tabloul pe care și-l zugrăvea în minte se împotmoli la spectatori, toți oameni pe care îi cunoștea, plini de compasiune și șoapte.

– Dacă vrea să cânte, n-am s-o opresc.

– Mă bucur. Atunci, ne vedem miercuri seară?

– Sper.

Grace își luă la revedere, ieși din sală și urcă treptele spre hol. Emma aștepta acolo, lângă peretele înalt cu crucile de piatră.

Dwight

Politica mea era ca, dacă se putea, de câte ori mă duceam să-mi iau și să las acasă fiul, să nu anunț în prealabil. Duminica dimineață, când Ruth nu-l scotea deja pe verandă – pieptănat, cu dinții spălați și, mai mult ca sigur, curățați cu ața dentară, arătând de parcă ar fi fost copilul altcuiva – îmi plăcea să mă furișez pe ușa de la intrare fără să bat, obicei care o scotea din minți pe Ruth fiindcă știa prea bine ce urmăream, care era adevăratul meu scop: să strâng cât mai multe probe. Să arunc un ochi, poate, la cei trei membri ai familiei – troica – așezați în jurul mesei, la micul dejun; să-l văd pe Sam cum se uită prin cartea cu benzi desenate, ignorând orice încercare venită din partea tatălui vitreg (pe care îl considera cât se poate de plictisitor, dacă nu chiar prost de-a binelea) de a face conversație și a „întări legătura dintre ei"; s-o văd pe Ruth cum îl ignoră și ea pe Norris din motive deloc diferite (considerându-l și ea cât se poate de plictisitor, dacă nu prost de-a binelea); să-l văd chiar și pe Norris, îmbrăcat într-o cămașă subțire, de bumbac, trăncănind vrute și nevrute, gata să renunțe și să se retragă în grabă spre pacea verde a terenului de golf.

Adevărat era și că, în ciuda tacticilor mele de gherilă menite să-i surprind viața așa cum era ea acum, Ruth nu știa sau nici nu-i păsa prea mult de cum trăiam eu. Atâta timp cât pensia alimentară, destul de mică, sosea la timp (o trimiteam de bunăvoie, nu silit, din moment ce se măritase cu Norris) și respectam programul cu Sam, curiozitatea ei privind existența mea de zi cu zi era minimă. Nu mă vizitase niciodată în Box Corner, deși era la doar 15 kilometri depărtare. Nu mă întreba niciodată despre serviciul meu sau ce-mi mai fac prietenii. Fapt care îmi convenea într-un fel, fiindcă acasă la mine nu avea ce vedea,

despre serviciu nu merita să vorbim, iar prietenii mi-i număram pe degete. Fiindcă multe lucruri nu mai erau ca înainte și, precum mulți dintre cei care trăiesc mai mult din regrete, ajunsesem la concluzia că era mai bine să nu împărtășesc cu nimeni nimic din ce-mi mai rămăsese.

Oricum, după ce povestea noastră se încheiase și fusese aruncată la gunoi, lui Ruth părea să nu-i pese nici cât negru sub unghie de ceea că făceam eu dincolo de ieșirile cu fiul nostru. De parcă nu putea uita trecutul meu și nu-și putea aminti de prezent.

Poate era trist faptul că însemnam atât de puțin pentru ea. Ceea ce îmi demonstra cât de singur eram. Dar într-un fel mă bazam pe asta, așa puteam minți mai ușor.

Am urcat pe verandă și am intrat în casă. Nu m-a văzut nimeni. Am auzit vocea cicălitoare a lui Ruth, era sus; părea că-i reproșează ceva cuiva. Din hol am luat-o la stânga spre sufragerie (mi-am amintit de magazinul de antichități din Sheffield de unde cumpărasem candelabrul din fier forjat cu 138 de dolari), unde l-am găsit pe Norris la masă, în hainele lui de golf, verde cu galben; bea cafea și citea *The Litchfield County Times*. Era cât pe-aci să verse cana când m-a văzut.

– Dwight!

– Salut, Norris. Nu te ridica.

Norris însă era deja în picioare, strângându-mi mâna, nevrând să se așeze.

– Când ai ajuns aici, Dwight?

– Adineauri.

– Cum ai intrat?

– Pe ușă.

Norris a dat din cap de câteva ori, dar părea că nu știe ce să spună. Culoarea i-a reapărut brusc în obraji, iar eu am avut senzația că, dacă ar fi avut o rangă în mână și ar fi fost un alt fel de bărbat, sigur s-ar fi repezit la mine.

– Sam e aici, Norris? Dar Ruth?

– Sunt sus.

– Ce-ar fi să urc și să le spun că am venit?

– Să urci?

– Sau să strig.

– Ca să fiu sincer, Dwight, nu cred că asta ar fi pe placul lui Ruth, a spus Norris puțin agitat (mi s-a părut mie). Ce-ar fi să iei loc? Vrei o cafea? Tocmai am făcut-o.

Norris mi-a umplut o cană, și-a reumplut-o pe a lui și ne-am așezat amândoi, unul în fața celuilalt. Brusc mi s-a părut puțin încordat, sufla inutil în cafea și bătea darabana pe masă. În clipa aceea m-am gândit, nu pentru prima oară, că tacticile mele de strângere a dovezilor erau de fapt un mod de a mă amăgi. Nu aflam nimic nou, iar tot ceea ce știam nu-mi convenea deloc.

Norris și-a dres glasul:

– Ei, Dwight, care mai e treaba?

Am auzit o bufnitură, ceva mare și greu, ca o bilă de popice, s-a izbit de podea chiar deasupra noastră. Norris nu a dat de înțeles că ar fi auzit ceva neobișnuit. Era camera lui Sam acolo și imediat am auzit vocea ascuțită a lui Ruth trecând prin tavan:

– Nu te juca aici cu aia!

Am încercat să-mi dau seama la ce se referea Ruth, ce fel de minge sau unealtă arunca Sam de colo-colo. Dar trecuse mult timp de când fusesem ultima oară în camera lui, nu mai eram familiarizat cu obiectele lui.

– Prea multe noutăți n-am, Norris. Doar știi, aceeași viață.

– Știu, știu, Dwight, cum să nu știu, a zis Norris și, după ce a mai bătut puțin darabana pe masă, s-a oprit brusc. Ia spune, ce-ai făcut cu mașina?

– Poftim?

– Am întrebat ce-ai făcut cu mașina.

Am avut grijă să sorb mai întâi din cafea și să nu dau pe jos.

– Cum adică?

– Ai reparat farul?

– Farul? Păi...

– Poliția nu se joacă în cazuri din astea. Sigur te amendează – o sută, poate o sută cincizeci de mardei – și, ca să-ți pună fondanta pe colivă, te tractează până la secție și te tratează ca pe un criminal. Lui Norris i s-a părut hazliu, drept care a izbucnit în râs, arătându-mi și câțiva molari din viplă. Te ard de două ori pentru același lucru, a adăugat el.

– De fapt, mașina-i la service. Am descoperit că farul e doar vârful aisbergului. Transmisia e făcută praf. Tipul de acolo mi-a zis că n-ar fi rău să dau mașina la fier vechi... Așa că am închiriat una.

Norris a scos un fluierat.

– Câinele ăla pe care l-ai lovit a fost scump, nu glumă.

M-am forțat să zâmbesc.

– Nu chiar așa. Am închiriat-o destul de convenabil. Fără avans.

– A, nu-i rău deloc. Dar, Dwight, e mare ghinion să calci un câine. Poate cel mai mare. Să nu-mi spui că era și *negru*. Aoleu! Slavă Domnului că nu mi s-a întâmplat mie.

– A fost un accident.

– Poate, dar poliția crede altceva, a spus Norris luând o gură de cafea. Când lovești un câine și nu anunți poliția, tot te alegi cu o amendă. Oricum ai da-o, tot trebuie să plătești.

L-am privit atent câteva clipe, ca să văd unde vrea să ajungă. Dar Norris nu făcea decât să țină cana în mână și să privească în ea, întorcând-o pe o parte și pe alta, fără să dea impresia că ar fi făcut vreo aluzie.

– Am anunțat poliția a doua zi, am mințit eu.

– Mda, avocații știu cel mai bine ce trebuie să facă, a zis Norris fără convingere.

S-a ridicat și și-a umplut cana din nou. Apoi s-a așezat la loc.

– Norris, mi-am tot făcut griji în privința lui Sam. După accident. Ți se pare că nu e în apele lui?

– În apele lui?

Norris s-a arătat surprins; a clătinat din cap, ținându-și buzele.

– Nu cred. Cel puțin nu față de mine. Nu are coșmaruri din care să se trezească țipând, dacă la asta te gândești. Sigur, ochiul încă nu i s-a vindecat. Mai vrei cafea?

Când să răspund, am auzit pași ușori și repezi pe trepte, apoi pe podeaua veche din sufragerie, și o clipă mai târziu și-a făcut apariția Sam. Primul lucru pe care l-am observat a fost ochiul lui. Era vânăt și purpuriu prin unele locuri, galben de jur împrejur, ceea ce poate că era mai puțin șocant, dar și mai urât. Ochiul în sine era roșu de la vasele sparte. Un adevărat rubin pe care Sam îl purta ca un prinț, ca și cum i-ar fi știut valoarea reală, nu că i-ar fi păsat prea mult. A zâmbit puțin timid când m-a văzut și, pentru prima dată în săptămâna aceea, am simțit o mică ușurare.

– Salut, amice.

Sam și-a mutat privirea de la mine la Norris și din nou la mine.

– Salut, tăticule.

Acum vocea lui era liniștită, mai liniștită decât pașii atunci când alerga prin casă; privea în jos, la picioarele încălțate cu tenișii, unul peste celălalt, ca păsările flamingo. Purta jeanși scurtați și un tricou alb.

– Vine și mama ta?

– Cred că da, a răspuns el privindu-și în continuare picioarele.

Cunoșteam destul de bine genul acesta de timiditate, motiv pentru care am încercat să nu pun la inimă. Dacă nu-ți vezi fiul cu anii și apoi îl vezi numai duminica, doar opt ore, și mai e și un alt bărbat în casă, se schimbă radical situația, matematica firească a pierderilor și câștigurilor. Compară-l cu ce vrei tu – cu oceanul care duce nisipul în altă parte a plajei –, dar nu te aștepta ca săptămâna viitoare tot ceea ce lași în urmă săptămâna asta să fie exact acolo, exact cum l-ai lăsat. La începutul fiecărei duminici, fiul meu era din nou timid cu mine. Dar de fiecare dată încercam să nu-mi pierd încrederea. Îmi spuneam că trecuserăm prin momente și mai proaste, ne apropiaserăm și după perioade mai critice.

– M-am gândit să trecem pe la mine un pic, am spus eu. Găsim noi ceva de făcut. Ce zici?

– Cum vrei tu.

– În regulă.

M-am ridicat, Norris la fel – imediat, de parcă ar fi fost legat de mine cu un arc.

– Mulțumesc pentru cafea, Norris. Ne întoarcem la ora obișnuită.

– Mda, de fapt, Dwight, cred că Ruth ar vrea să-ți spună ceva.

– Mie?

– Așa a spus.

– N-am nimic împotrivă, Norris, dacă își face apariția până ajung cu Sam la mașină. Corect, nu?

Am pus mâna pe umărul lui Sam și am ieșit amândoi din bucătărie. Norris ne-a urmat. Tocmai pășeam pe verandă, când am auzit-o pe Ruth coborând de la etaj și ajungând în spatele nostru. O clipă mai târziu, a ieșit pe verandă. Purta o vestă din dril și pantaloni scurți, din bumbac, ce păreau să fi stat în congelator de pe vremea când Eisenhower era președinte, șosete albe, de adolescentă, și pantofi cu talpa de cauciuc. Vestimentația ei m-a lăsat cu gura căscată.

– Hei, Dwight!

– Bună, Ruth.

– Ți-a spus Norris că vreau să discutăm ceva?

– I-am spus.

– Mi-a spus.

– Deci putem discuta?

– Sigur. Sam, ce-ar fi să te uiți cu tăticul tău vitreg la roțile alea noi cât stau eu puțin de vorbă cu mămica ta? OK?

Sam a încuviințat dând din cap și, împreună cu Norris, a coborât treptele și s-a îndreptat spre mașină. Eu am rămas lângă Ruth, privind cum Norris deschide portiera din partea șoferului, iar Sam se urcă la volan și cum Norris dă ocol mașinii și se urcă pe locul de lângă șofer. Ca la o lecție de condus.

– Arăți bine, Ruth. Ai aceeași siluetă de invidiat.

– Îmi pare bine că-ți place, a replicat Ruth pe un ton rece.

– Vorbesc serios.

– Frumos din partea ta. Ascultă, Dwight. Marți l-am dus pe Sam la doctor. Ca să vadă ce-i cu ochiul ăla.

– Și?

– Nu-i nimic grav.

– Asta puteam să-ți spun și eu. De fapt, ți-am și spus.

– Am vrut opinia unui specialist.

– Și-ai obținut-o. Altceva?

– Asigurarea nu acoperă și consultația.

– A, despre asta era vorba, am spus eu, oftând. Trimite-mi nota de plată. E-n regulă?

– Mulțumesc.

Ruth s-a îmbujorat la față. Cred că era stânjenită. Deci tot îi mai păsa.

– Ei, dacă am rezolvat și problema asta, cred că ar fi cazul să plecăm. Ceasul ticăie în continuare. Îl aduc înapoi la ora convenită. Promit.

Am dat să plec, dar ea m-a oprit, punându-mi mâna pe braț.

– Dwight?

– Ce mai e?

– M-am întâlnit cu Grace Learner deunăzi.

Am înțepenit la auzul numelui. O stare bruscă de leșin mi-a adus tot sângele în obraji.

– N-o cunosc.

– N-ai citit ziarele?

– Nu.

– Fiul ei a fost omorât duminică noaptea. Lovit de o mașină la benzinăria lui Tod, pe Reservation Road. Poliția încă nu știe cine-i făptașul. Îți stă mintea-n loc. Nu știu ce-ar putea fi mai rău decât asta.

– Poliția nu știe cine-i făptașul?

– Habar n-are.

Am răsuflat ușurat în sinea mea, în timp ce senzația mi se răspândea în tot corpul, ca un tonic.

– Cum de te-ai întâlnit cu ea?

– Fiica ei este la cursurile de muzică și a venit s-o ia cu mașina. Am încercat să-i spun cât de rău îmi pare, cât de rău ne pare tuturor, dar mă tem că n-am găsit momentul cel mai potrivit. Era... nu știu cum să spun, terminată.

Ruth avea lacrimi în ochi, ceva ce nu mai văzusem de ani de zile.

– Dwight, fiul lor era de vârsta lui Sam. N-avea decât zece ani. Nu-mi pot lua gândul de la el. Dacă era Sam în locul lui? I se putea întâmpla oricui, dar li s-a întâmplat lor, nu nouă. Nu cred că aș putea suporta așa ceva.

Ruth stătea aproape de mine, nu mai stătuse de mult atât de aproape; apoi, în clipa următoare, s-a apropiat și mai mult, de parcă ar fi vrut să o țin în brațe. Ceea ce am și făcut. Acolo, pe verandă, în fața fiului nostru și a soțului ei, am îmbrățișat-o și am simțit cum vechea afecțiune se înfiripă din nou, doar pentru câteva momente, veche, familiară, trecută. În acele câteva momente, nu mi-a mai păsat de ce făcusem, am simțit doar teama noastră pentru soarta lui Sam, teama noastră de ceea ce i-ar putea face lumea; noi eram protectorii lui. Până când Ruth mi-a șoptit la ureche: „Gata", iar eu am lăsat brațele jos. Am făcut un pas înapoi și am plecat. M-am trezit traversând peluza spre mașină.

Norris a coborât și mi-a aruncat o privire cruntă, à la Charles Bronson, pe unul mai slab l-ar fi pus la pământ. El însă era doar supărat că-i atinsesem soția și poate că era și un pic derutat. Dar, oricât de mult am încercat, resentimentele lui nu m-au afectat în nici un fel. L-am privit de parcă nu-l mai văzusem până atunci. Apoi m-am urcat în mașină și, împreună cu fiul meu, m-am îndepărtat de casa aceea, îndreptându-mă spre casa mea.

Ethan

Duminică: Josh era mort de o săptămână.

Casa noastră, locul unei diaspore fără cuvinte, interiorizată, într-un peisaj brăzdat de falii: Emma în camera ei, Grace în atelierul ei, eu în biroul meu. Tăcere.

Dacă scazi ritualul meselor luate împreună de membrii unei familii, nu rămâi decât cu o haltă: contactul uman nu e garantat, nici chiar de dragoste. Trebuie să lupți pentru el, să-l câștigi, să-l dorești, să-l întreții. E nevoie de speranță și curaj. Ultima oară când mâncaserăm împreună fusese la concert, toți patru pe pătură, aerul fiind încărcat de muzica aceea sublimă. Josh ședea turcește și mânca singurul lucru care îi plăcea cu adevărat, un sendviș cu sos bolognese și castraveciori, cu pâine albă fără coajă, fără maioneză, fără muștar, și un pahar de lapte cu ciocolată Hershey, plus prăjiturele. Prizonier al mulțumirii de sine, concentrat și senin în același timp, ca un copil atins de misticism, fără să bage în seamă privirea scrutătoare a tatălui, dorința nestăvilită, dar zădărnicită a tatălui de a cunoaște cele mai ascunse gânduri ale fiului, atent mai ales la degetele lungi și subțiri care desfăceau cutia de carton și deschizându-i gura pătrată, cafenie, lăsând să cadă prăjiturelele una câte una în paharul cu lapte, până se aranjau într-o ordine perfectă.

Acum eram în birou.

Și îi vedeam mâinile, care erau atât de frumoase.

Îmi aminteam mâinile lui, le vedeam cum se prindeau de frânghie, când avea nouă ani.

Îmi aminteam frânghia care atârna de ulmul înalt de lângă râul Connecticut, cum o strângea cu mâinile, și lumina soarelui care se strecura printre frunze.

Se teme. Nu vrea. Stă pe o platformă de lemn joasă, cu vedere spre râul verde-cenușiu din vale. Sunt cu el. Îi spun să-și sprijine picioarele pe nodul din capătul frânghiei și să-și strângă genunchii. Îi iau mâinile și i le pun în jurul frânghiei, care e aspră și groasă de vreo opt centimetri; îi spun să strângă tare, nu se va întâmpla nimic, sigur o să-i placă; și-i spun: „Pe locuri, fiți gata, start"; și îi fac vânt, tare, dar cu grijă părintească, trimițându-l peste platformă, în spațiul liber, peste terenul povârnit, iar frânghia de care i se încleștează mâinile se înalță spre cer; și îl văd cum se ridică și plutește, iar el nu scoate nici un sunet. Apoi, când frânghia ajunge sus de tot, îl văd cum cade ca un bolovan. Pur și simplu pare că a dat drumul frânghiei. De la o înălțime de patru metri. Se face grămăjoară.

Dar nu a pățit nimic. Un miracol. Se ridică, cu genunchii plini de praf, și trece pe lângă mine fără să scoată un cuvânt. Fiindcă l-am mințit.

Dwight

Meciul era transmis la radio. L-am ascultat împreună cu Sam, în timp ce jucam mingea pe peluză – Sam în pantaloni scurți și tricou alb, eu, tatăl, într-un echipament semisportiv antic și de demult: bermude și o bluză de trening cu însemnele U Conn, căreia îi tăiasem mânecile (un fel de Spartacus din liga veteranilor). Zgomotul pe care îl scotea mingea în contact cu mănușile noastre era constant, dar altfel de fiecare dată. O adevărată muzică, mai complicată decât ai crede și mult mai plăcută.

Am aruncat mingea și Sam a prins-o puțin mai jos de șiret, aproape de mijloc; mingea a plesnit pielea unsă a mănușii și palma lui, amintindu-mi brusc de anii copilăriei, ridicându-i între noi, ca un zid, în aerul cald, de vară, pielea, transpirația și sunetul pumnilor mei lovind sacul de box în sala de sport a școlii, demult.

– Aoleu! am strigat eu, încercând în ultima clipă să-i dau o notă comică.

– Aoleu! a țipat Sam, imitându-mă, și apoi a râs fericit, scoțându-și mănușa și scuturându-și mâna de parcă ar fi luat foc, fapt care m-a făcut și pe mine să râd.

La urma urmelor, nu eram niște clovni prea răi, noi doi.

– Credeam că ești un tip dur, am zis eu zâmbind.

– *Sunt* dur!

– Cât pe-aci să cred că te-a durut.

– Sunt mai dur decât tine, tăticule! De ce-ai spus: „Aoleu"?

– Din empatie. Hai, aruncă mingea.

Dar încă nu era gata să arunce mingea.

– Ce e aia „empatie"?

– „Empatia" este un cuvânt care înseamnă... Nu știu prea bine, înseamnă că mă gândesc la tine. Cam așa ceva. Mă gândesc atât de mult la ce simți încât încep să simt și eu la fel.

Sam n-a spus nimic. Expresia lui îmi arăta că încearcă să-mi înțeleagă explicația și că e destul de sceptic în privința ei.

– Mâna ta nu te doare, a spus el în cele din urmă.

O constatare. A aruncat mingea și eu am prins-o.

– Ai dreptate. Nu mă doare.

Mi-am luat elan și i-am aruncat mingea înapoi – ușor, dar nu foarte ușor ca să nu-i rănesc mândria. De data aceasta a prins-o chiar de mijloc, ca un mic profesionist.

– E complicat, am zis eu.

– Cum așa?

– Păi, în cazul ăsta s-ar putea spune că empatia are legătură mai mare cu ceea ce simt eu în suflet decât cu ceea ce simte mâna ta.

Sam a luat mingea și a privit-o atent. S-a uitat la petele de iarbă și la crestături. Era concentrat, o noblețe a spiritului pe care i-o prețuiam mai mult decât orice.

– Adică te doare sufletul?

– Atunci când cred că te doare și pe tine.

– Ar trebui să-l scuturi. Așa durerea îți trece mai repede.

– Ai dreptate. Așa ar trebui să fac.

– Doar tu mi-ai spus asta, tăticule. Ai uitat?

– N-am uitat, Sam.

Apoi mi-a aruncat mingea și eu am prins-o.

A spus că vrea hotdog la cină. Îi prefera pe cei din Ball Park. Îi păstram în congelator numai pentru el. Din când în când îi plăcea să îngâne reclama de la radio – „Se fac dolofani când îi fierbi". Am scos un pachet și l-am pus pe masa din bucătărie, tare ca piatra, am scos din sertarul cuptorului electric tava pe care mi-o dăduse Donna de Ziua Tatălui. La radio cânta Tony Bennett – era ora cinci și meciul celor de la Sox se terminase, ca și emisiunea de după meci – și, în timp ce desfăceam pachetul, fluieram și eu odată cu cântecul. Gândindu-mă că mai aveam timp de un hotdog și o cutie de Sprite, după

care urma să-l duc acasă pe Sam și să pun capăt unei zile frumoase. Am deschis cuptorul.

– Nu-i pregătim afară? a întrebat Sam stând pe unul din scaunele înalte de la masa Formica de un albastru-pal, bând Sprite, cu picioarele atârnând la aproape un metru de podea.

– Nu.

– Credeam că-i pregătim afară.

– N-avem timp. Trebuie să te duc acasă la mama ta până în ora șapte.

– Au un gust mai bun afară.

– Ai dreptate. Dar nu mai avem timp.

– Și e mai distractiv.

– Depinde pentru cine. Eu sunt bucătarul, pentru mine nu-i distractiv. Înseamnă mai multă muncă. Trebuie să scot grătarul...

– Ultima oară așa ai promis.

– Nu. Nu ultima oară.

– Penultima oară.

– Poate că da. Nu-mi amintesc.

– Sigur. Ai promis.

– OK, am promis. Dar tot n-avem timp.

– Hai, tăticule!

– Nu, Sam.

– Te rog!

– Sper că nu te smiorcăi. Spune-mi că nu te smiorcăi.

– Nu mă smiotcăi.

– Bravo ție.

– Tăticule.

– Ce mai e?

– Uită-te la aragaz.

M-am uitat la aragaz. Tigaia era uscată ca un os și din ea se ridica un nor gros de fum negru.

– La naiba!

Am închis ochiul, am înșfăcat un șervet și am aruncat tigaia fumegândă în chiuvetă unde, în contact cu apa, a sfârâit, a pocnit de câteva ori și apoi în sfârșit s-a liniștit.

M-am întors și l-am văzut pe Sam râzând cu gura până la urechi și imitându-mă.

– La naiba! a zis și el, exact pe același ton.

M-am încruntat la el și s-a oprit din râs.

– Crezi că e de râs?

– Într-un fel.

Am schițat un zâmbet.

– Ai dreptate. E amuzant, într-un fel.

Sam a coborât de pe scaun.

– Deci până la urmă gătim afară?

– Cam așa ceva.

– Pot să duc eu grătarul?

Era plin de entuziasm acum, lângă masă, umblând la capacul cutiei de trabucuri în care îmi țineam cheile, mai multe nimicuri și ceva mărunțiș.

– OK.

Am vorbit fără să mă gândesc. Într-o clipă, a înșfăcat telecomanda de rezervă de la garaj și a apăsat pe butonul alb, pătrat; apoi, de-abia când mi-am dat seama ce se întâmplă, a ieșit în fugă din bucătărie.

L-am strigat, am strigat după el să aștepte. Poate că nu a auzit. Poate că a auzit, dar pur și simplu era prea incitat ca să se oprească. Ușa din sită s-a închis cu zgomot și l-am văzut pe fereastră cum se îndreaptă în goană spre garaj. Am simțit cum îmi pocnesc venele. Cât ai clipi, am țâșnit din bucătărie, pe ușa din față, pe peluză, cât mă țineau picioarele. L-am văzut în fața mea, deja aproape de garaj și, dincolo de el, lumina palidă care se revarsa din șopron pe aleea acoperită de gudron, amestecându-se aproape invizibil cu lumina după-amiezii târzii. Mai aveam puțin și îl ajungeam din urmă. Nu alerga foarte repede. În locul lui ar fi putut fi altcineva. Corsica albă stătea pe alee cu fața spre mașina mea, la vedere dinspre șosea, dar nici eu și nici Sam nu o puteam zări încă. L-am strigat din nou, iar el m-a privit peste umăr și m-a văzut alergând după el, dar n-a făcut decât să râdă și să alerge mai departe – ca într-un joc, o întrecere pe care spera să o câștige. Am lăsat capul jos și am alergat și mai tare. Farurile din spate ale Fordului aveau să-i apară în față dintr-o clipă într-alta și Sam se va întreba de ce e acolo. Am iuțit pasul cât am putut și, când l-am ajuns din urmă, am întins mâna, l-am înșfăcat de tricou și l-am trântit la pământ.

S-a rostogolit o dată, de două ori – de parcă s-ar fi mișcat cu încetinitorul. Mai întâi m-a privit uluit: fusese un joc, o întrecere. Apoi uluiala s-a evaporat și durerea a devenit universul lui. Nu doar fizică. După o rostogolire și jumătate stătea întins pe iarbă, de-abia răsuflând, cu capul la nici trei metri de alee. Preț de o clipă a privit drept în sus, spre cer (cerul nu-l minți niciodată). Avea ochii plini de lacrimi; toate lucrurile în care credea se dovedeau false. Nu putea avea încredere în tatăl lui. Iar. Apoi a văzut doar fața mea aplecată deasupra lui, mâinile mele noduroase, întinse ca niște rufe puse la uscat, gura mea atât de plină de „îmi pare rău" și de „iartă-mă". „Îmi pare rău, tată." Apoi doar două opțiuni – să se ghemuiască sau să o ia la fugă. Sam a luat-o la fugă. În timp ce eu rămăsesem pironit locului și mă uitam cum dispare în casă.

La întoarcere a stat tot drumul lipit de portieră, cât mai departe de mine. Am încercat să vorbesc cu el, dar nu mi-a răspuns. Și nici nu a vrut să se uite la mine. Se oprise din plâns înainte de a pleca. Aveam doar corpul lui în mașină și nimic altceva din ceea ce era el. De parcă aș fi livrat un pachet.

Am continuat să vorbesc. Nu știu ce am mai spus în afară de „îmi pare rău". Îmi tremurau mâinile pe volan și gândurile îmi zburau care-ncotro. Mi-am amintit că în unele țări islamice hoților li se taie mâinile. Am trecut pe lângă o benzinărie închisă și m-am văzut pierzându-mi mâinile una după alta, apoi picioarele. M-am văzut pierzându-mi limba, un lucru mai puțin groaznic decât ai crede. Mi-am spus că există destule modalități prin care răufăcătorii să scape de povara păcatului, dar nu i-am spus și fiului meu, care stătea cu capul aproape scos pe fereastră ca să nu fie nevoit să mă vadă.

Ne apropiam de Bow Mills. Șinele de cale ferată se întindeau de-a lungul marginii de vest a orașului. Trenurile erau mai mult marfare și circulau la cele mai neașteptate ore din zi și din noapte. Am privit înainte, spre locul în care șinele traversau șoseaua ca niște copci care leagă o rană și mi-am adus aminte de zgomotul trenului care trecea la miezul nopții, șuierul obsesiv al sirenei, cum mă trezeam și o găseam pe Ruth lângă mine, în capul oaselor. Mi-am amintit cum Sam dădea buzna în cameră, în pijama, și se cuibărea lângă noi, avea doar patru ani. Apoi casa atât de tăcută după trecerea trenului, sirena

din depărtare ca un petic de vis și Sam vârât între noi, ca o pernă, toți trei treji și ascultând. Acum, în timp ce ne apropiam de calea ferată, brațele roșii ale barierei începeau să se legene și să fulgere, prevenitor, clopotul suna dogit, iar bariera se lăsa ușor. Am oprit mașina și apoi motorul.

– Trenul, am zis eu.

Sam nu a spus nimic, a rămas nemișcat, privind pe fereastră, spre sud. Așa putea vedea trenul doar după ce trecea prin fața noastră.

– Ai să-l pierzi.

– Și ce-mi pasă?

– Îți pasă.

– Nu-mi pasă.

Trenul venea încet, doar o locomotivă și câteva vagoane. Zgomotul din ce în ce mai puternic și pământul care huruia sub roțile mașinii noastre; ca un val uriaș care încearcă să-și facă loc, am simțit nevoia să pornesc mașina și să o pun pe șine. Dar nu am făcut nimic.

– Sam, n-are rost să mă mai scuz. Nu mai înseamnă nimic dacă repet de o sută de ori. E ca și cum aș vorbi într-o doară.

– Te urăsc.

Mi-am lăsat capul pe spate – de parcă Sam mi-ar fi pus degetul mare între ochi și ar fi împins cu toată puterea. Trenul s-a apropiat de noi precum pumnul încleștat al unei furtuni, învolburând aerul și pătrunzându-mi în suflet. Sam și-a astupat urechile. Le-a ținut așa până când a trecut trenul, până când a încetat semnalul de avertizare și s-a ridicat bariera; de fapt, le-a ținut așa până a ajuns acasă, din nou în siguranță lângă mama lui. Moment în care a plecat de lângă mine fără nici un cuvânt.

Ethan

Trebuia să ies din casa aia.

Am făcut un duș, m-am bărbierit. Am părăsit casa în tăcere, fără să-mi iau la revedere, cu două bucățele de hârtie igienică lipite pe gât, pătate de sânge. În timp ce trânteam portiera și porneam motorul, m-am gândit că Grace aude ce fac. Probabil că se întorcea ca să se uite pe ferestrele atelierului care, în mod deliberat, nu dădeau spre șosea. Scopul acelor ferestre era să o protejeze de alți oameni – oameni poate ca mine –, de mașinile care soseau, de mașinile care plecau. Atelierul ei era plin de verdeață, răcoros, intim, numai al ei.

Am luat-o în singura direcție care mi-a venit în minte; la vest pe Route 44, apoi spre nord, pe Route 7. La o depărtare de o jumătate de oră, Smithfield College stătea cuibărit între două dealuri, lângă orașul Great Barrington. De doisprezece ani predam la acest colegiu mic și cochet. Puteam ajunge acolo și în somn. Am urcat dealul, printre copacii verzi, plini de frunze, am trecut de case vopsite în alb, cenușiu și cafeniu. Un câine negru lătra la marginea drumului. Apoi casele au rămas în urmă, ca și copacii, și în față mi-a apărut vârful dealului, curat și verde. Am trecut pe lângă intrarea colegiului pe care trona „Smithfield College, fondat în 1902", pe lângă lacul artificial, cele opt terenuri de tenis de câmp și terenul de lacrosse, cu gazonul încă nerefăcut după meciurile din campionatul trecut. Soarele atârna pe cer, ușor portocaliu. Un grup de alergători de cross au apărut în față, ca un cârd de gâște canadiene. Am trecut pe lângă ei. Drumul o lua la vale și apoi spre dreapta, într-o depresiune care, o vreme, se menținea la același nivel. Aerul mirosea a ace de pin. Am trecut pe lângă camerele din

cărămidă roșie ale studenților din anul întâi, cantina în stilul Renașterii grecești și sediul ligii studențești, din bârne, donat de un absolvent care se îmbogățise din vânzarea prin poștă a unor truse de scule în partea de nord-vest a țării. Mașina a urcat al doilea deal, identic cu primul, și a trecut pe lângă clădirea vopsită într-un galben dulce, ce adăpostea secretariatul și rectoratul, apoi pe lângă clădirea albă, mică a conservatorului, cu ferestrele pline de vitralii, ca niște scuturi arthuriene, care întotdeauna îmi dădea impresia unui loc sacru în miniatură, un colț divin, unde nu o dată Josh cântase la vioară în timp ce eu corectam lucrări. Am parcat în spatele clădirii din cărămidă roșie a Catedrei de engleză, de lângă biblioteca în stil richardsonian, din piatră masivă, cu acoperișul stacojiu, ce conținea 46 000 de volume, două dintre ele scrise de mine. În parcare mai era o singură mașină, un Jeep roșu ce aparținea unei profesoare de engleză pe nume Jean Olsen. Am coborât din mașină și am intrat.

Luminile erau stinse și le-am lăsat așa. La parter, clubul studenților era pustiu. Mobilierul multifuncțional, tapițat cu un material aspru, portocaliu – specific unor astfel de locuri – părea că strălucește în crepusculul natural, ca și afișele lipite de pereți: Irlanda; Turnul Londrei și paznicii lui; prezentarea lui Oscar Wilde, lângă cea a lui James Michener, făcută de cei de la Barnes and Noble. În capătul celălalt al încăperii, părțile componente ale unui automat de cafea stăteau întinse pe o masă pliantă, lungă, ca o bombă care așteaptă să fie asamblată.

Cu pașii răsunând pe linoleum, am urcat la primul etaj, am intrat în sala profesorilor, unde mobilierul era precum cel de dedesubt, doar afișele arătau mai bine, iar bibliorafturile profesorilor semănau cu un puzzle chinezesc. Un automat cu dulciuri bâzâia și dădea rateuri. De-a lungul holului ușile erau închise, mai puțin cea din capăt, pe sub care se strecura un fir de lumină, tulburând semiîntunericul monoton; dinăuntru se auzea păcănitul rapid al degetelor pe tastatura unui computer. Mi-am adus aminte de Jeepul lui Jean Olsen și de studiul despre R.P. Blackmur la care lucra, de cât de mult își dorea postul acesta, dar nu am simțit nimic, doar regretul că nu rămăsese acasă. Biroul meu era la trei uși de al ei, drept care am mers fără să fac zgomot. Am descuiat ușa, am închis-o, am aprins lumina și imediat am simțit că mă relaxez și mă las cuprins de singurătate; singurătatea de care aveam nevoie. O nevoie pe care mă străduisem să

nu o observe nimeni. Totul era neschimbat. Fereastra era închisă. Aerul stătut de șase săptămâni era îmbâcsit de praf, iar praful îmi intra în nas și în gură, îl simțeam pe limbă, avea gustul morții, stătea într-un strat gros pe masa de scris, pe cotorul cărților mele, pe fotografiile înrămate ale soției și copiilor mei.

Zgomot și mișcare pe fundul oceanului: am clipit și mi-am ridicat capul de pe brațe. Ușa era deschisă, cineva stătea în umbră. O femeie. Jean Olsen. Am rămas aplecat peste masă, unde dormisem – nu dormisem, îmi pierdusem cunoștința. Îmi înțepenise gâtul, mă durea. M-am silit să mă îndrept de spate.

– Să aprind lumina? a întrebat Jean.

– Nu.

– Să plec?

N-am răspuns.

– Atunci rămân până mă dai afară în șuturi.

Jean a făcut câțiva pași și s-a lăsat să cadă pe canapeaua uzată, din catifea cord, care timp de treizeci de ani stătuse în biroul tatălui meu de la University of Chicago.

– Mă gândeam eu că ești tu. Când ți-am auzit pașii. Nu am crezut că ar putea veni altcineva aici, într-o seară de vară.

– În afară de tine, am zis eu indiferent.

– Exact. În afară de mine.

Parcă eram undeva, sub apă. De-abia îi distingeam fața în semiîntunericul din jur. Apoi, pe ușa deschisă, am auzit cum pornește automatul, un zumzet ușor, precum cel din moteluri. M-am frecat pe gât și am simțit cum greutatea copleșitoare din interior se mută inexplicabil din piept în abdomen, unde atârna și mai tare, durea și mai tare, pentru ca în același timp să pară mai îndepărtată. Dacă asta însemna suferință, nu mai înțelegeam nimic. Nu mai puteam atinge nimic, nici viața asta, nici o altă viață, și în timp ce Jean Olsen se uita la mine, am încercat să-mi amintesc ce băuturi puteau fi cumpărate cu 75 de cenți și un drum până la sală: Pepsi, Mountain Dew, Sprite, Nestea, Dr. Pepper... Brusc, automatul a tăcut din nou. Iar Jean Olsen și-a lăsat pantofii să cadă pe podea, mai întâi unul, apoi celălalt.

– Știi ceva? Puțin aer proaspăt n-ar strica aici.

N-am spus nimic.

– Am să deschid puțin fereastra, da?

S-a ridicat și a crăpat fereastra vreo cincisprezece centimetri. Aerul serii a pătruns imediat, surprinzător de repede. Cântecul greierilor. Jean s-a așezat la loc.

– Și, în ciuda a ceea ce ai spus despre lumină, am să aprind veioza asta de aici, OK? Cred că ar fi mai bine.

Veioza s-a aprins. Am clipit amândoi. Jean purta jeanși decolorați și un tricou fără mâneci care îi scotea în evidență brațele bronzate. Avea un chip frumos, ce transmitea forță, și părul mai scurt decât al meu. Avea 31 de ani, iar corpul încă mai păstra vigoarea unei atlete înalte, cu mușchii fermi, cu șoldurile înguste. Ședea cu genunchii strânși sub bărbie, picioarele ei goale sprijinindu-se confortabil de catifeaua uzată.

După o lungă tăcere a spus:

– Ceea ce ți s-a întâmplat ție și familiei tale e dincolo de orice închipuire.

– Nu mi s-a întâmplat mie. I s-a întâmplat lui Josh. El e mort, eu sunt viu.

– Ți s-a întâmplat și ție, Ethan.

– S-a întâmplat fiindcă am lăsat eu să se întâmple.

– Nu-i adevărat...

– Ce știi tu...

– Nimic, a murmurat Jean și a privit în altă parte.

Liniștea din încăpere era insuportabilă.

– Îmi pare rău. Iartă-mă.

Jean a ridicat din umeri, nesigură.

– Nu face nimic.

S-a ridicat și s-a apropiat de fereastră, a privit afară prin plasa fină care făcea ca noaptea de afară să pară că își pierduse prospețimea, că era prea uzată.

– Cum merge cu Blackmur? am întrebat eu cât am putut de amabil.

Jean a schițat un zâmbet pierit.

– Mai mult stă.

– Jean, ești o fată deșteaptă. Deșteaptă și onestă. Sigur ai s-o scoți la capăt.

– N-am venit aici ca să vorbesc despre mine, a replicat Jean, întorcându-se de la fereastră și privindu-mă în ochi. Mă gândeam, după ce-ai venit, cum ne-ai luat partea, mie și Larissei, acum doi ani.

– N-am făcut nimic deosebit.

– Voiam să stăm amândouă într-o cameră, Ethan, ca lesbiene și consultanți științifici, și tu i-ai convins să fie de acord. Asta a însemnat mult pentru noi.

Pe masa mea de scris era un exemplar cartonat din *Caietele* lui Henry James, ediție îngrijită de Leon Edel. Jean s-a întins și l-a luat. Degetele i s-au făcut cenușii de praf, motiv pentru care s-a șters cu mâna de jeanși. A deschis cartea aceea groasă și a frunzărit primele pagini. Citind câteva rânduri, a spus:

– Cred că am vrut să vin aici ca să-ți spun că ești un om cumsecade.

Cuvintele ei au făcut ceva, au avut un efect numai al lor; ascunse sub masă, mâinile mi s-au încleștat amarnic.

– Mă bucur să aud asta, Jean, am spus eu cu o voce rigidă.

– Mi-aduc mereu aminte de ziua aceea, toamna trecută, a continuat ea, cu ochii în carte. Cred că era Columbus Day, fiindcă era pustiu pe aici. Treceam pe lângă sălile de muzică, veneam ca să lucrez la ceva, când am auzit pe cineva cântând la vioară. Era atât de frumos, că m-am oprit să ascult. Am băgat capul pe ușă. Josh stătea pe un scaun, în spate, pe podiumul ăla mic, unde se țin concertele noastre. Exersa. Avea în față un stativ, dar cânta mai tot timpul cu ochii închiși, iar corpul lui părea și încordat, și relaxat, iar lumina soarelui pătrundea printr-una din ferestrele cu vitralii și îi transforma chipul într-un curcubeu. Era atât de frumos, Ethan! Și era clar că și ție ți se părea la fel. Îți vedeam doar ceafa. Ședeai pe ultimul rând de bănci și corectai ceva. Dar din când în când te uitai la el și clătinai din cap.

Jean a închis cartea. A pus-o la loc. Și-a ridicat privirea și m-a văzut că plâng.

– Și voiam să-ți mai spun că eu n-am avut parte de un tată ca tine. Ca majoritatea oamenilor. Majoritatea oamenilor se maturizează așteptându-și tatăl să vină, să-i asculte și să clatine din cap, dar tatăl nu vine niciodată. E prea ocupat cu meciurile, cu mașina de tuns iarba pe care o tot repară. Tu l-ai ascultat, Ethan. L-ai *auzit*.

Am înmărmurit. Nu puteam vorbi, nu mă puteam mișca, drept care Jean a făcut singurul lucru care se impunea.

– Acum am să te las singur.

Grace

Se trezi într-o casă pustie. Se trezi într-o ceață, fără percepția propriei ființe. Treptat, își înțelese din nou dimensiunile vieții. Stătea nemișcată și simțea cum pereții se apropie încet de ea, aspri și reci la pipăit.

Ceasul arăta unsprezece fără un sfert. Era luni – ziua în care își promisese să facă unele lucruri pe care trebuia să le facă. Atât de multe lucruri! Lucruri rămase neterminate. Închise ochii și văzu cum sicriul lui Josh dispare în pământ.

Ascunsă sub pătură, se făcu ghem, ca o minge, ca mijlocul ei, căutând tihna primordială.

La parter, în capot și desculță, se așeză la masa din bucătărie cu o cană de cafea în mână. Nu putea mânca. Îi venea să vomite numai când zărea un pachet de brioșe englezești în frigider. Se vedea murind de foame fără nici o greutate, prefăcându-se treptat în ceva fără trup, apoi fără minte, fără memorie, în nimic. Doar că așa ar fi fost prea ușor. Privi lung pe fereastră la grădina pe care o făcuse cu mâinile ei. Sallie fugărea o veveriță ce se urcă într-un stejar.

Erau aceste perioade, mici bălți de timp subacvatic, când Josh nu era acolo. Când Grace nu putea sau nu voia să se gândească la el, în consecință, nu-l putea localiza, nici chiar în memorie. *Dus. Deja.* În timp ce ea călca apa, pierdută în uitare. În timp ce ea era descumpănită de asemenea manevre complicate precum sculatul în picioare și așezatul. Descumpănită de brioșele englezești. Lumea auzind-o vorbind singură: „Nici nu mai pot să mă pieptăn".

Se ridică de la masă, își duse cana la chiuvetă și o așeză într-un echilibru precar pe mormanul de vase murdare: cana nu căzu.

„Dacă va cădea mai încolo, își spuse ea, în timp ce eu mă voi gândi la altceva, nu-mi va păsa."

Avea în minte o listă cu ce trebuia să facă, completă și îngrijit scrisă. Problema era să și-o amintească. Rândurile se rupseră, se îndepărtară, ca o bucată de hârtie făcută bucăți, fiecare petic cu un alt cuvânt pe ea. Putea extrage doar câte un cuvânt o dată, ceea ce era inutil.

Alese baia mai întâi, a ei și a lui Ethan. Luă din cămară tot ce-i trebuia, plus mănușile galbene, de cauciuc, le puse într-o găleată de plastic și urcă la etaj, apoi merse pe hol. Nu se uită nici în dreapta, nici în stânga. Dar nu putea trece cu vederea: ușa de la camera lui Josh era închisă, ușa de la camera Emmei era deschisă. Mergea repede, simțind cum i se întoarce stomacul pe dos, cum mintea îi strigă disperată, apoi se trezi în camera ei. Lumina soarelui pătrundea, pestriță, printre perdele, oprindu-se pe podeaua din lemn tare, plină de hainele ei aruncate care-ncotro, patul de lângă perete arătând dezgolit și pângărit pe partea ei, acolo unde dăduse pătura deoparte. Dar nu și pe partea lui Ethan: Ethan trăsese cearșaful până aproape de capul patului, de parcă ar fi vrut să-și acopere orice urmă. Nu-și amintea când se dăduse jos din pat Ethan; nu-și amintea nici măcar ca Ethan să fi fost acolo, doar că el stinsese lumina. Felul ordonat în care arăta partea lui de pat o dezgustă. Cât calm degaja, cât egoism. Nu-ți spunea nimic din ce gândea sau ce simțea, sau cât de mult suferea.

Acum, stând în mijlocul acelei camere spațioase, luminate de soare, se aplecă de parcă tocmai ar fi pornit la vânătoare printr-un tunel. Găleata îi căzu din mână. Se lovi de podea cu zgomot și se vărsă tot: Fantastik, Windex, Comet, un burete vechi, ieftin, mănușile galbene, o speriaseră precum un țipăt. Și începu să plângă, lăsându-se în genunchi pe podeaua tare.

Mai târziu, se așeză pe patul lui Josh cu picioarele atingând podeaua, cu palmele lipite de pătură. Totul era rece la pipăit. Totul era mai ordonat decât ar fi trebuit să fie în camera unui băiețel de

zece ani. Își aminti dimineața aceea din urmă cu opt ani când intrase pe ușa aceasta și îi spusese că nu va merge la concert dacă nu va face curat lună în camera lui – „Te lăsăm acasă". Amenințarea inutilă, din prea multă dragoste, a unei mame. Și cât de mult o durea acum să descopere măsura în care Josh o ascultase și se supusese. Camera era ordonată, patul – făcut. Toate secretele lui se ascundeau în locurile lor secrete. Ce ironie crudă ca aceasta să fie singura cameră din casă în care domnea ordinea! De parcă peste toate celelalte ar fi căzut o bombă. Mda, Grace putea exista aici, în această cameră. Era singurul loc. Se putea ghemui aici, putea lăsa ca lumea de afară să rămână așa cum este, dincolo de ea, fără să înțeleagă, fără să-i pese...

Undeva departe, jos, auzi soneria de la intrare.

Nu. *Pleacă.*

Așteptă. Dar auzi din nou soneria și se ridică în picioare ca un robot. Când auzi soneria pentru a treia oară, ieși pe hol. Forța gravitațională îi grăbi pașii pe trepte. Apoi ajunse la ușa de la intrare. O deschise: un polițist care se întorcea pe aleea cu dale de piatră spre mașina parcată la marginea străzii. Purta ochelari fumurii și nu-și dădu seama dacă era tot cel pe care îl văzuse mai înainte.

– Ce doriți?

Polițistul făcu doi pași spre ea.

– Doamna Learner?

– Da.

Polițistul își scoase șapca cenușie și o ținea la șold.

– Sunt ofițerul Burke, doamnă Learner. Poliția statală din Canaan. Sunt cel care se ocupă de cazul fiului dumneavoastră.

„Spune domnule polițist, Em."

– Grace Learner, spuse ea, simțindu-se dislocată, scoasă din încheieturi.

Polițistul dădu din cap. Ochelarii nu-i puteau ascunde privirea ciudată. „Încearcă să fie atent și corect", gândi ea.

– Ne-am mai întâlnit o dată, doamnă.

– Da, desigur.

– Am vrut să vă sun, dar, dacă tot aveam drum încoace, m-am gândit să trec pe la dumneavoastră. I-am promis soțului că îl voi ține la curent cu mersul anchetei.

– Soțul meu nu e acasă.

Polițistul dădu iar din cap. „Acum va pleca." Dar acesta rămase pe loc, privind-o. Așteptând probabil să vadă cât de curioasă e: „Ducă-se la dracu'". Curiozitatea e un alt fel de speranță, iar speranța e bolnavă, e dorința de moarte. Îi venea să-i tragă una peste ochelari.

– Poate că ar trebui să revin...

– E bine și acum, zise Grace, surprinsă de propria reacție.

Făcu un pas înapoi și polițistul se apropie agale pe dalele de piatră, apoi intră în casă. Preț de o clipă, Grace văzu cum fața îi prinde formă în ochelarii lui, înainte ca polițistul să și-i scoată. Avea ochii cenușii. Apoi, coborându-și privirea, îi văzu pistolul în toc, mânerul încovoiat ieșindu-i de lângă șold ca un os sau un corn, și își aminti de pistolul pe care tatăl ei îl adusese din război, pistolul pe care îl păstrase, împreună cu uniforma, medaliile și scrisorile de dragoste pe care le primise pe front, într-un cufăr militar lăsat în pod. Unde o găsise odată cotrobăind.

Pentru scrisori urcase acolo, dar tatăl ei nu știa asta. El bănuise că pentru pistol. Își aminti de căldura uscată din pod și de mirosul cufărului, naftalină și mucegai. Și cum tatăl ei scosese pistolul din cutia lui metalică, crestată, și i-l arătase, spunându-i încruntat: „Ăsta-i un obiect foarte periculos, Gracie. Un obiect teribil, extrem de periculos. Îl păstrez fiindcă a însemnat mult pentru mine în război. Dar n-are nici o legătură cu viața noastră de aici, scumpa mea, de-aceea trebuie să-mi promiți că niciodată n-ai să te atingi de el".

Îi promisese. Își iubise tatăl atât de mult! Apoi, peste ani, după ce murise, iar ea crescuse și se măritase, într-una din zile cufărul și tot ce conținea el fusese adus de la Durham într-un camion. Gândindu-se la băiețelul ei de-abia născut, îl ascunsese în hambar, îi pusese un lăcățel și nu-l mai deschisese.

– Doriți o cafea?

– Ar fi foarte amabil din partea dumneavoastră, mulțumesc.

Pe perete, în stânga scării, se afla oglinda pe care o primiseră de la bunicii ei ca dar de nuntă. Era frumoasă, simplă și veritabilă. Întotdeauna o admirase. Acum, conducându-l pe ofițer în bucătărie, se văzu în ea. Uitase cu totul de capotul urât pe care îl purta, de părul nepieptănat și de ochii roșii, umflați. Și brusc înțelese de ce ofițerul arăta atât de stânjenit, de ce stătea cu umerii ușor gârboviți, de parcă ar fi vrut să se ferească de ea: nefericirea ei, care făcea din ea o ființă

anostă, urâtă, îl deprima. Nu că i-ar fi găsit vreo vină. Dădu să se scuze pentru felul în care arăta, dar nu reuși să rostească nici un cuvânt. Simți pe neașteptate o oboseală copleșitoare.

Îi umplu o cană cu cafea și îl conduse în camera de zi. O cameră veche, cu podeaua lăsată în mijloc, cu pereții ușor încovoiați. Pe un perete o acuarelă pictată de ea pe când era la colegiu.

Ofițerul Burke se așeză pe unul din scaunele confortabile din fața șemineului și sorbi din cafea, privind-o cum lua loc pe canapea. Apoi privirea îi alunecă pe lângă ea, măsurând camera și tot ce era acolo, pe ferestrele din sticlă veche, suflată. Bulele de aer și imperfecțiunile din geamuri transformau lumina soarelui în ceva ce Grace nu înțelegea deloc. Și atunci își spuse în gând: „Are darul observației omul ăsta, e un adevărat profesionist – un detectiv care știe să adune datele cele mai importante. Va vedea tot ce trebuie să vadă despre noi".

– E bună cafeaua.

– Poftim?

– Cafeaua, repetă el ridicând cana. Are gust bun.

– A, făcu ea și încercă să zâmbească. Mai doriți?

– Nu, mulțumesc, doamnă.

Grace privi în șemineul de piatră, rece. „Rece de când?" O noapte rece de la începutul lunii iunie. Lemnele care trosneau. Îi citea Emmei din *Șifonierul, leul și vrăjitoarea,* în timp ce Ethan juca șah cu Josh. Josh câștigase – câștigase, șah-mat. Își duse mâna la față.

– Nu știu unde e soțul meu, domnule ofițer.

Polițistul rămase tăcut.

– Ce zi e azi? Luni?

– Da, doamnă.

– Ethan o duce pe Emma la cursurile de muzică.

– Trebuie să fie în drum spre casă, zise Burke, încurajator.

– Cred că e în jur de prânz.

Ofițerul Burke privi în podea.

– E trecut de trei, doamnă.

– Atât de târziu?

Conștientă că degetele ei se desprind de marginea prăpastiei unul câte unul, spre spațiul necuprins de dedesubt. De nimic legate. „Nu vreau să cad." Își încrucișă brațele la piept și le apăsă până când respirația îi deveni anevoioasă cel puțin câteva secunde.

– Doamnă, spuse polițistul cu o voce nesigură, stingheră. Nu știu ce v-a spus soțul dumneavoastră, dar noi avem un consilier cu care colaborăm la sediu. Se numește Charlotte Lewis. Are un masterat în asistență socială. În plus, e foarte cumsecade. Dacă, în fine, aveți vreodată nevoie...

– Nevoie?

Grace simți gustul metalic al cuvântului.

– Să discutați. Să discutați despre ce s-a întâmplat.

– Cu cine, domnule ofițer? Cu femeia aceea? L-a întâlnit vreodată pe fiul meu? L-a cunoscut? Știe ceva despre personalitatea lui?

Cine vorbea? se întrebă ea brusc. A cui era vocea care îi ieșea din gură? „N-o recunosc."

Privirea lui Burke o părăsi, cercetând ce era în spatele ei.

– Știu cât de îndurerată sunteți, doamnă Learner...

– Îndurerată?

Grace clătină din cap. Furia o părăsea deja, se strecura ca apa prin strecurătoare, dar Grace însă se agăța de ea. Era ca o păstaie; niciodată nu se simțise atât de goală. Vocea ei era de un calm înspăimântător.

– Greșiți, domnule ofițer. Nu sunt îndurerată. Nici nu știu dacă sunt aici.

În alte împrejurări, privirea lui derutată ar fi fost un fel de victorie pentru ea, un lucru de care ar fi râs împreună cu prietenele ei. Dar nu și astăzi. Rămaseră într-o tăcere stingheră, deloc profesionistă, pe măsură ce secundele treceau implacabil.

„Sunt terminată."

Undeva, afară, auzi cum se trântește o portieră.

Ofițerul Burke se ridică.

– Trebuie să fie soțul dumneavoastră.

– Da, spuse ea încet. Soțul meu.

Ethan

Luni dimineața am plecat cu Emma la timp și am dus-o la cursurile de muzică.

Am vorbit foarte puțin pe drum. Poate că nu se trezise prea bine. Poate că nu eram eu în stare de nici un fel de conversație. Afară era deja zăpușeală, dădusem drumul la aerul condiționat și ridicasem geamurile, ca un șofer de la oraș sau cineva care merge pe o autostradă interstatală. Emma ședea lângă mine și își ținea întinse picioarele bronzate. Se îmbrăcase, ca întotdeauna, după propriul ei simț estetic: un tricou roșu cu anchior și pantaloni scurți de dril, tenișii cu dungi purpurii și benzi adezive în loc de șireturi. N-am deschis radioul. Și așa erau doar zece minute până în centru – magazinul universal, pub-ul mediocru, fast-foodul, farmacia – pe lângă peticul de verdeață dreptunghiular, dincolo de casele albe și biserica albă, înaltă, în spatele căreia păsările cântau probabil sub singurul stejar, masiv, și în cele din urmă Școala Elementară Sherman R. Lewis, unde am parcat lângă o mașină verde.

– Am ajuns, am spus eu oprind motorul.

– Asta-i mașina doamnei Wheldon, a remarcat Emma.

N-am știut ce să spun. M-am întins după partiturile de pe bancheta din spate.

– Sam Arno are un ochi vânăt, a adăugat Emma.

– Nu zău?

– Da. Arată rău de tot.

– Regret, am replicat eu și m-am ales cu o privire dezamăgită din partea Emmei, chiar plină de milă, reacția ei la indiferența mea.

I-am dat partiturile. În ordine inversă, o selecție de piese pentru cei ce învață pianul la nivel intermediar.

– Vrei să intru cu tine?

– Nu...

Se uita pe geam la terenul de joacă, gardul de metal albit de razele puternice ale soarelui. Se întâmpla ceva cu ea, însă eu nu aveam habar ce anume. Am simțit cum mă pierd cu firea.

– Emma?

– Nu-i nimic, a îngânat ea.

A apăsat pe butonul roșu de lângă șoldul ei și centura de siguranță a alunecat ușor. Dar nu a dat de înțeles că ar vrea să coboare.

M-am aplecat și am sărutat-o pe cap.

– Sper să meargă totul bine.

– Mami mă ia azi?

– Da.

– Spune-i să nu întârzie, da?

– N-o să întârzie.

– Foarte bine.

A mai rămas acolo încă vreo zece secunde, fără să spună nimic, privindu-și picioarele, făcându-și curaj. Apoi a deschis portiera și a coborât.

Am privit-o prin oglinda retrovizoare: o pată roșie, strălucitoare, care cobora din pata mea neagră în căldura albă a dimineții. Refractată, părea deja ajunsă departe. Apoi, după ce a mers vreo zece metri, am văzut că se oprește.

Am așteptat. Rămăsese chiar în fața oglinzii, cu spatele ei roșu spre mine, la jumătatea distanței până la intrarea în școală. Speram să pornească din nou, dar n-a făcut-o. În cele din urmă am deschis portiera și am coborât.

Aerul era înăbușitor și uscat, soarele se reflecta din pavaj cu atâta forță încât părea că te izbește în față. M-am îndreptat spre ea. Nu s-a întors nici când am ajuns aproape. M-am lăsat pe vine în spatele ei și i-am pus mâinile pe umeri. În clipa aceea am simțit cum tremură, ca o sârmă întinsă la maximum, și am avut senzația că o strâng la piept din nou, pe Reservation Road, încercând să-i absorb tremurul și dându-mi seama că nu pot. Încetișor, am întors-o cu fața spre mine. Avea fața roșie și brăzdată de lacrimi. Îi curgea nasul. Am luat-o în

brațe și partiturile s-au împrăștiat pe jos. Plânsul îi era străvechi, aprig și aproape tăcut.

Avea opt ani. Știam totul și nimic despre ea. După ce s-a oprit din plâns, am întrebat-o dacă vrea să meargă acasă. A spus că totul e în regulă. A insistat să meargă la cursurile de muzică. Era încăpățânată. N-am mai spus nimic, n-am mai explicat nimic, nici eu, nici ea. Am cules partiturile de pe jos și am intrat în școală.

Din lumina și căldura strălucitoare în răcoare și semiîntuneric; mi-a luat ceva timp să mi se obișnuiască ochii. O țineam de mână pe fiica mea, ca să fiu mai sigur. O clipă numai mi-am amintit, aproape fără să văd: cum îl țineam de mână pe tatăl meu, umplându-mi plămânii de răcoarea aproape insuportabilă a sinagogii de piatră la care mă ducea, în partea de sud a orașului Chicago. Un templu al durerii. Un fel de vertij. Apoi m-am reîntors în holul pătrat și înalt, cu crucile cenușii, de piatră, încastrate, imposibil de adânc. Emma mă ținea de mână. Iar femeia din fața noastră, cu mâinile în șolduri, era Ruth Wheldon.

– Bună dimineața, domnule Learner, a spus ea.

Gâfâia ușor, de parcă ar fi urcat treptele în fugă.

– Bună dimineața.

– Bună dimineața, Emma.

– Bună dimineața, doamnă Wheldon.

Ruth Wheldon i-a zâmbit Emmei. Era un zâmbet frumos, ușor agitat la sfârșit; după toate aparențele, își epuizase cuvintele pe care le pregătise.

– Am adus-o pe Emma. Sper că nu e prea târziu.

– A, nici vorbă.

M-am aplecat și mi-am sărutat fiica.

– La revedere, Em.

Ruth Wheldon a făcut un pas șovăitor spre noi. Purta un fel de costum-pantalon verde și pantofi cu tocuri înalte.

– Domnule Learner?

– Da?

– Putem sta de vorbă câteva minute?

I-am aruncat o privire Emmei care se uita în pământ.

– Desigur.

– Emma, ce-ar fi să cobori la subsol alături de ceilalți copii? i-a propus Ruth Wheldon. Spune-i doamnei Peabody că vin și eu imediat. OK?

Emma a încuviințat dând din cap. Părea, ca și mine, frântă de oboseală, prea obosită ca să mai opună rezistență.

– Termin la patru și jumătate, mi-a spus fiica mea – cu reproș, ca un adult –, apoi cu partiturile în mână a pornit spre capătul holului, a făcut la dreapta și a dispărut pe trepte în jos.

Ruth Wheldon și-a dres glasul:

– Aș vrea să vă spun că îmi pare tare rău. Tare, tare rău.

Răspunsul meu avea gust de cenușă:

– Mulțumesc.

Ruth Wheldon părea că vrea să adauge ceva, dar nu-și găsea puterea să o facă. Ochii îi străluceau chiar și când nu se afla în lumină; poate din cauza lacrimilor. A rămas pe loc, privind în pământ, apoi spre mine, apoi deasupra capului meu. Nu știam nimic despre ea, doar că se îmbrăca extravagant, dar chiar și așa arăta bine. Că durerea ei, deși părea adevărată, nu mă impresiona mai mult decât dacă ar fi fost falsă.

– Probabil că vreți să discutăm despre Emma, am spus eu ca să o ajut.

A înclinat din cap recunoscătoare.

– Am vorbit cu soția dumneavoastră săptămâna trecută.

– Știu.

– Despre concertul de miercuri seara... Sunteți de acord?

– Depinde de Emma.

– Desigur.

Încercarea ei de a zâmbi i se stinse pe buze. Nu-i era ușor să facă asta, iar crucile din pereți nu o ajutau deloc. Moartea e moarte. M-am gândit la tatăl meu în templu, cu umerii gârboviți, suferind pentru secolele de dureri și pierderi, ale lui doar o părticică.

– Am întrebat-o pe soția dumneavoastră și despre o eventuală consiliere a Emmei, domnule Learner. Dacă v-ați gândit la așa ceva. Nu vreau să fiu indiscretă. Nu e treaba mea și ultimul lucru pe care mi l-aș dori ar fi să vă îngreunez și mai mult situația după tragedia prin care ați trecut. Dar îmi fac griji în privința Emmei. Uneori se poartă de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic; alteori e gata-gata să

cedeze. Cred că o încearcă un puternic sentiment de vinovăție. Aproape că se simte răspunzătoare pentru ceea ce s-a întâmplat, de parcă ar fi fost vina ei.

– Vina ei? E absurd.

Vocea mea, furioasă și agresivă, a reverberat ușor lovindu-se de pereți și a făcut ca tăcerea care a urmat să pară și mai regretabilă. Surprinsă, Ruth Wheldon m-a privit lung și atât.

Am gândit: „Așa o fac și pe Emma să sufere".

– Vă rog să mă scuzați, am zis eu poticnit. N-am vrut să...

– Nu trebuie să explicați.

– Nu. Doar că... Emma e... trebuie să înțelegeți. Emma e singura care nu are nici o vină.

– Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

– Nu-i nimic. Vă rog să mă iertați.

– Dar, vă rog...

– Credeți că ar trebui s-o duc pe Emma la un psihiatru?

Ruth Wheldon m-a privit nefericită, cu lacrimi în ochi.

– Da. La cineva care să se priceapă mai bine decât mine. La cineva de meserie.

– Bine. Bine.

– Vă mulțumesc.

– Nu-mi mulțumiți.

I-am atins mâna. Nu știu de ce. Apoi am plecat.

Pe lângă peluza mică, dreptunghiulară, de data aceasta în sens invers. Biserica albă, casele albe. Căldura albă a dimineții. Toate un memento ciudat acum al luminii albe, seci, din frigiderul gol de acasă: nimic pentru micul dejun al Emmei și în această dimineață. Am văzut firma scrisă de mână a magazinului universal ținut de Krause și am oprit în fața lui.

Paul Krause stătea în spatele galantarului de lemn lustruit și vorbea cu bătrâna doamnă Briggs, mereu irascibilă și bârfitoare, mama directorului școlii, înregistrându-i cumpărăturile la casă. S-a oprit din vorbă când m-a văzut că intru, înclinând spre mine din capul aproape pleșuv și apoi retrăgându-și privirea. Doamna Briggs s-a uitat și ea spre mine, gâtul ei osificat silindu-i corpul să facă o întoarcere de 180 de grade ca să mă vadă mai bine. Nu era din fire la

fel de diplomată ca Paul Krause, și nici la fel de amabilă, motiv pentru care apariția mea neașteptată a făcut-o să scoată o exclamație scurtă de surprindere:

– Aaa!

– Bună dimineața, Ethan, a spus Paul cu o blândețe inconfundabilă.

Am dat din cap.

– Bună dimineața, Paul.

Am grăbit pasul spre capătul celălalt al magazinului, ca să evit orice contact cu doamna Briggs.

Erau cinci șiruri scurte de conserve, cutii de fulgi și sticle de plastic cu șampon. În spate, lângă frigider și congelator, saci de 9 și 22 kg de făină și zahăr în stive înalte de un metru. Coarnele unui căprior împodobeau peretele – un trofeu obținut în tinerețe, după cum îmi spusese Paul. Acum proprietarul avea o burtă respectabilă. Își mătura magazinul în fiecare zi, îi plăcea să-l țină curat. A continuat să discute cu doamna Briggs despre cele lumești. Niciodată nu-mi dăduseam seama cum încă mai reușește să facă bani, deși nu era treaba mea. Lanțurile de supermarketuri sosiseră de mult în Winsted și în alte orașe.

S-a deschis ușa. Doamna Briggs mi-a aruncat o privire fioroasă și a plecat. Am luat o duzină de ouă, o pâine de ovăz, o cutie de Bisquick și o sticlă de sirop de arțar Vermont și m-am dus cu ele la Paul, care le-a înregistrat la casa lui demodată, cu taste rotunde, zimțuite, și numerele albe care apăreau brusc, cu un pocnet, ca niște omuleți pe arcuri. S-a oprit înainte de a face totalul.

– Altceva, Ethan?

Ne-am privit în ochi. Dintr-un motiv neștiut, m-am gândit cum îi atinsesem mâinile lui Ruth Wheldon. M-am întors și am privit înapoi, spre micul magazin, plin de mobilier din lemn negru și mirosind a făină.

– Cam atât.

A înclinat din cap. Nu a spus că știe ce vreau să spun. A făcut totalul, am plătit, i-am mulțumit și am ieșit.

Am dat să deschid portiera când vederea periferică mi s-a umplut cu o formă și o culoare care mi-au tăiat respirația și m-au făcut să întorc capul spre stradă: era acolo, trecea chiar pe lângă mine. Patru uși, de un albastru-închis, un albastru metalizat. Un bărbat la volan.

Am scăpat punga din mână. A aterizat pe pavaj, la picioarele mele, cu un zgomot dezgustător, ouăle și siropul scurgându-se prin pungă. Am văzut literele mari, din crom, de pe spatele mașinii, FORD în stânga, TAURUS în dreapta, iar dedesubt albastrul intens al unui număr de Connecticut. Îndepărtându-se rapid. Zece metri, cincisprezece metri, treizeci de metri, făcând la stânga, spre vest, pe Route 44 spre Canaan. Dispărând. Nu i-am văzut farurile.

Nu am stat pe gânduri. Am scos cheile cât am putut de repede, le-am scăpat pe jos, am urcat în mașină, am bătut cu mâna deschisă în volan și am țipat la mine: „Neghiobule!" Apoi am pornit motorul, iar mașina a țâșnit cu spatele pe strada care din întâmplare era pustie. Am întors volanul brusc și mașina a luat-o la stânga, scrâșnind din roți, apoi la dreapta, făcând un salt înainte, de parcă ar fi fost împinsă din spate. Cu o clipă înainte de a mă îndrepta spre Canaan, am aruncat o privire în oglinda retrovizoare și l-am văzut pe Paul Krause stând lângă punga mea năclăită de ouăle sparte cu o mătură în mână.

Nu eram în cea mai bună formă. Mașina era cât pe ce să o ia razna. Grilajul care despărțea podețul de râu a părut că se repede la mine. Bara de protecție din dreapta-spate a intrat în plin, dar mașina a suportat bine șocul și s-a echilibrat, prinzând viteză pe drumul lung și drept. Berlina de un albastru-închis a apărut la capătul lui, departe, dar vizibilă. M-am concentrat asupra ei. Asupra lui, o pată întunecată prin geamurile mașinii. Care probabil că se considera un om obișnuit, un simplu cetățean. Habar nu avea de ce se întâmplă. Nu conta. Aveam să apar în oglinda lui retrovizoare ca o nălucă. Acul roșu de pe vitezometru trecea de 80 de kilometri. Copacii vâjâiau pe lângă mine. Simțeam cum pământul îmi fuge de sub picioare, de sub amestecul de cauciuc și metal, lăsând în urmă bucăți uriașe. Distanța dintre noi se micșora; nu mergea foarte repede. Mergea mai mult șerpuit spre Canaan. Poate că își petrecuse ziua umblând prin magazinele second-hand și acum își conducea mașina de parcă ar fi fost stăpânul șoselei. Vedeam albastrul numărului, cromul mărcii și al modelului. Simțeam cum mi se încleștează mâinile pe volan, albite de efort, și cum mi se adună broboanele de transpirație pe buza de sus. Și nici nu am tresărit când spatele rotund al mașinii lui albastre mi-a răsărit în față, literele și cifrele apărând ca

din ceață. Am păstrat aceeași viteză. La vreo trei sute de metri pe partea dreaptă am văzut un zid de piatră cenușie.

Eram la cinci metri în spatele lui, când în sfârșit m-a observat. A întors repede capul spre oglinda retrovizoare și instantaneu mașina lui a luat-o în zigzag spre dreapta, aproape să intre pe acostament, făcându-mi loc. Am apăsat pe accelerație și am țâșnit în punctul mort din stânga lui, la nici un metru de el. În față, acostamentul se termina după două sute de metri și se înălța zidul de piatră cenușie. Întorcea mereu capul, încercând să mă vadă. I-am văzut părul negru, scurt, și, preț de o clipă, pielea surprinzător de albă. Mergând în linie cu el. Am întors volanul ușor spre dreapta ca să micșorez distanța dintre noi. Vitezometrul arăta 90 de km, zgomotul scos de cele două motoare era copleșitor, pătrunzând prin geamurile închise, urcând prin scaune. Fiecare piatră din zid părea din ce în ce mai clară. Atunci m-am întors ca să-l privesc. Voiam să știe. I-am văzut profilul de porțelan, era ciudat, atât de palid, de neted și de înfricoșat. Prea ciudat. Drept care am șovăit. Apoi mi-am dat seama, brusc. Am simțit cum îmi stă inima în loc și stomacul mi se întoarce pe dos.

Era o femeie. O femeie cam de vârsta mea. O femeie care mă privea îngrozită, cu buzele mișcându-se fără zgomot în dosul straturilor de sticlă și zgomot și viteză care ne separau, care încercau să-i cruțe viața.

Am ridicat piciorul de pe accelerație. Mașina a încetinit de parcă ar fi fost împușcată. Femeia a trecut în fața mea și și-a continuat drumul și totul s-a sfârșit.

Grace

Ușa de la intrare se deschise – apoi liniște. Ethan trebuie să fi văzut mașina poliției, ar fi trebuit să știe că ea e aici, cu polițistul, dar nu a strigat-o.

Ofițerul Burke, în picioare, își drese glasul.

– Ethan! îl strigă ea. Vocea ei era parcă umedă, înnorată, ca un ochi cuprins de cataractă. Vino aici. Avem un musafir.

Câțiva pași – Ethan apăru sub arcada lată îmbujorat la față, ca și cum ar fi fost ger afară. Dar era mijlocul verii. *Băut*. O teamă anume se urca pe ea ca un vrej. Grace nu se ridică în picioare.

– Bună ziua, domnule Learner, zise Burke, înclinând din cap sobru.

Într-un fel răsufla ușurat că acum mai era un bărbat în cameră.

Ethan înclină și el din cap.

– Bună ziua, domnule ofițer.

Apoi ochii lui Ethan se opriră asupra ei și Grace se întunecă la față. Îl urmări cum îi privește atent capotul, părul, fața. Chiar dacă era în cealaltă parte a încăperii tot îi simțea furia, tunetul negru din el – fiindcă era nepieptănată, fiindcă nu reușea să păstreze aparențele când aparențele erau importante. („Sunt? Chiar sunt? Ce-mi pasă mie!") Era un om prea rezervat ca să urle la ea în prezența unui străin; o pedepsi doar din priviri. Apoi se uită în altă parte.

Grace se sili să vorbească:

– Ethan, domnul ofițer e doar în trecere.

– L-ați găsit? întrebă Ethan scrutându-l cu privirea pe polițist.

– Nu.

– Ați mai aflat ceva?

– Prea multe nu. Dar e încă prea devreme.

Ethan dădu să spună ceva, dar se răzgândi. Grace îi auzea răsuflarea întretăiată – ca a unui cal, a unui boxer care lovește în plin. Ethan se apropie și se așeză pe celălalt scaun, lăsând-o să stea singură pe canapea. Nici măcar nu o învrednici cu o privire. Ofițerul Burke se lăsă să cadă la loc, pe scaunul lui, atent la tocul pistolului, cântărindu-i din ochi cu mișcări grijulii, controlate: „Un detectiv, un profesionist".

– Avem rezultatul analizelor de laborator. Despre asta am vrut să vă vorbesc.

Ofițerul Burke își vârî un deget sub centură și o ridică puțin. Ceea ce păru că mai reduce din presiunea pe care o simțea. Își drese din nou glasul:

– Doamnă Learner, domnule Learner, mașina care v-a lovit fiul era de culoare albastru-închis, spre bleumarin. E un Ford, suntem nouăzeci la sută siguri că e vorba de un Taurus, despre care s-ar putea să știți că e un model lansat pe piață în 1986. Specialiștii noștri spun că e o mașină din primii ani, dar anul exact e greu de stabilit. Ford a folosit același amestec de vopseluri, aceeași sticlă și același plastic la mașinile Taurus până în '92. Deci mașina ar putea fi la fel de bine din '88 sau din '92. Ceea ce face ca marja de eroare să fie foarte mare.

– Încercați să vă găsiți scuze, spuse Ethan.

Vocea lui era liniștită și înfricoșătoare.

– Încerc să vă spun care e situația, domnule Learner.

– Vreți să știți care e situația? Cineva mi-a ucis fiul.

– Fiul nostru, zise Grace, regretând în aceeași clipă.

Era un clișeu care îi făcea greață. Se întoarse cu spatele la cei doi și privi pe fereastră.

– Încercăm să dăm de urma tuturor Fordurilor Taurus de culoare albastru-închis vândute în statul acesta înainte de 1993, spuse Burke.

– Și apoi?

– Încercăm să stabilim profilul suspectului. Introducem profilul în computerele noastre și încercăm să facem legătura cu mașinile vândute pe care le-am găsit. Există nume acolo, în unele cazuri și adrese. Încercăm să scoatem din calcul mașinile care au părăsit statul. Sunt multe piste, domnule Learner. Încercăm să le verificăm pe toate.

– Dar dacă mașina n-a fost cumpărată în statul acesta? Dacă a fost dată la fier vechi? Dacă nemernicul ăla nici măcar nu locuiește în statul acesta?

– Bune întrebări. Îndreptățite. Vom încerca să le găsim răspunsul pe rând.

Ethan se ridică și merse până la fereastră, unde rămase privind afară.

– Parcă văd că scapă basma curată, spuse el. Nu?

– E mult prea devreme ca să vorbim despre așa ceva, răspunse ofițerul Burke.

Ethan se întoarse. Avea o privire de gheață.

Ethan se afla în birou, ședea în fotoliul de piele pe care i-l dăruise de ziua lui și citea. Nu o surprinse că era acolo. Întotdeauna fusese dependent de cărți. La moartea tatălui său, își aminti ea, stătuse în această încăpere zile în șir – citind, citind și iar citind. Când era cuprins de depresie, ca acum, devenea tăcut și distant, capabil să se concentreze doar asupra personajelor din cărțile lui. Apoi îi trecea. Se întorcea de la citit ca dintr-o ascunzătoare numai de el știută, fără poze pe care să le arate, fără povești pe care să le spună. Apoi voia să discute despre alte lucruri. Despre ei, membrii familiei lui. Ce făcea fiecare? Cea mai bună prietenă a Emmei, broasca țestoasă a lui Josh, tablourile ei în acuarelă, de care se ocupa în timpul liber doar de dragul de a face ceva, fiindcă era în stare să o facă, fiindcă în tinerețe se dovedise a fi foarte talentată. Ethan avea și o curiozitate pur omenească, nu numai științifică; putea fi blând și iubitor. Grace încerca să nu uite asta. Fiindcă omul acesta din fotoliu care îl citea pe Henry James pentru a o suta oară, în timp ce ea stătea în ușă și aștepta să-i fie simțită prezența, poate că acum era altul.

Ce roman? *Ambasadorii.* Ah. „Soțul meu." Ethan ridică privirea, dar nu închise cartea. Grace era doar o întrerupere de moment, un hop în drumul spre casă.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el, de parcă Grace ar fi fost unul din studenții lui care îi bate la ușă când e la facultate.

– Ai băut.

– Iar tu arăți de parcă ai fi băut.

– Du-te la dracu'.

Grace și-ar fi dorit ca el să-i riposteze, ar fi vrut să se certe cu el. Dar soțul nu făcu decât să ofteze și să-și ridice privirea în tavan.

– Îmi cer scuze, zise el. Mi-a scăpat.

– Bineînțeles.

Ethan rămase tăcut.

– Ethan.

O privi. Își scoase ochelarii, se șterse la ochi și își puse ochelarii la loc. Închise cartea și o așeză pe podea.

Grace îl urmări fără să scoată o vorbă. Aceasta era încăperea lui rituală, nu putea interveni cu nimic. Asta fusese înțelegerea lor tacită dintotdeauna.

„Am și eu camera mea, gândi ea, și-am să mă duc acolo cât de curând."

– Am intrat într-un bar. După ce-am lăsat-o pe Emma la școală.

– Care bar?

– Nu știu. Nu le știu pe toate. O cârciumă.

– Asta ți-ai pus în gând să faci, Ethan? Să mergi la cârciumă în miezul zilei?

– Nu.

– Să lași totul în voia sorții, fie ce-o fi... asta vrei?

– Asta vreau.

– Cât curaj! Ce erou!

– Știam că ai să spui asta.

Grace îi întoarse spatele. Nu știa ce să facă. Groapa aceasta în care cădeau amândoi i se părea un păcat capital, un sacrilegiu la adresa lui Josh. Și totuși, se întâmpla și nu știa cum să o evite.

Când se întoarse din nou spre el, Ethan se reapucase de citit. Se simți copleșită de dorința de a-l răni și ea, drept care rămase nemișcată, temându-se de ce va face. Încercă din răsputeri să se detașeze. Să îl găsească pe omul pe care îl iubea. Să vadă acea încăpere ca pe un depozitar al părților lui bune, obiectele de acolo ca pe niște repere ale trecutului. Dar era foarte greu, acum. Și de vină era el.

Acolo, pe masa lui de lucru, de jur împrejurul computerului, erau teancuri de cărți de la biblioteca facultății. Și mormane de articole xeroxate, pentru o lucrare pe care Ethan trebuia să o scrie în vara aceasta despre Edith Wharton, și caietele pe care le folosea pentru notițe. Scria cu un stilou care îi aparținuse tatălui său. Folosea

cerneală sepia. Cuvintele, cel puțin aceasta era senzația lui Grace, ieșeau din el deja îmbătrânite, ca dintr-o altă epocă. Literele erau mici și întortocheate. Își aminti prima lui scrisoare de dragoste, când încă mai erau studenți, cât de greu îi fusesese să o descifreze. „Trebuie să fii arheolog ca să citești asta", îi spusese ea – o reacție care lui Ethan îi plăcuse nespus. „Întocmai! replicase el. Chiar așa!"

– Dă-i drumul, spuse el acum.

Îl privi. Ochii lui erau plini de ura față de sine.

– Hai, dă-i drumul. Sunt vinovat. Spune-o!

Grace se simți copleșită de un val uriaș de compasiune. Clătină din cap.

– Spune-o! strigă el.

Dar Grace refuză. Ar fi însemnat sfârșitul lor ca familie – era foarte convinsă de asta – și, la urma urmelor, nu-i stătea în fire să distrugă. De aceea îi întoarse spatele și îl lăsă acolo. Iar vocea lui, furioasă, stăruind, izbindu-se de pereții casei, o urmă pe hol.

– Lua-te-ar naiba, Grace! De ce nu vrei s-o spui? De ce nu vrei?

Dwight

Ne-am întâlnit ca să luăm prânzul la restaurantul lui Tommy; același loc, aceeași masă, izolată, în spate, lângă telefonul public, în caz că sună cineva. De fiecare dată când suna, Jack Cutter credea că e pentru el. Atât de important se credea. Avea 42 de ani, era rotofei, roșu la față, tipic pentru cei dispuși la un atac de cord. Un mare avocat dintr-un orășel de provincie. Cred că citise *Să ucizi o pasăre cântătoare*[1] de cel puțin zece ori și odată chiar îmi spusese că Atticus Finch (care părea să semene mult cu Gregory Peck) apărea regulat în visele lui și îl complimenta.

În anumite privințe, era o după-amiază de marți ca toate celelalte. Doctorul Zinser, dentistul meu, ședea la masa de lângă casă și citea un roman de Dean Koontz, în timp ce mușca dintr-o plăcintă cu lămâie. Anul trecut îmi cumpărasem cauciucurile de iarnă de la tipul care ședea la masa de lângă el. Iar la prima masă de lângă perete stătea un ins îmbrăcat într-un costum din bumbac care aducea cu tipul din Sheffield care ne vânduse cu ani în urmă, mie și lui Ruth, candelabrul acela din fier forjat. Erau și câțiva fermieri, plus mai mulți drumari adunați la două mese, cu căștile galbene înșirate ca luminile din jurul unei piscine. Și, în sfârșit, eleganți și ținând lumea la respect cu uniformele lor în nuanțe de albastru, doi polițiști la o masă chiar în mijlocul restaurantului, două locuri pentru ei și două pentru caschetele lor. Secția de poliție se afla după câteva terenuri de

[1] Romanul de mare succes al americancei Harper Lee, publicat în 1960 și ecranizat în 1962, cu Gregory Peck în rolul lui Atticus Finch, un avocat de o integritate ireproșabilă. (n.tr.)

fotbal, de cealaltă parte a căii ferate care, după ce trasa marginea orașului Bow Mills, trecea și pe aici, pătrunzând în partea de sud-vest a statului Massachusetts.

Comandaserăm ceva de mâncare și acum timpul părea că se târăște. Am încercat să nu privesc în direcția polițiștilor. Îl cunoșteam de mult pe Jack, eram prieteni vechi, și în mod normal nu aveam probleme să fac conversație cu el (de cele mai multe ori el o întreținea). Prima dată ne întâlniserăm la Facultatea de Drept, el era în ultimul an, eu în primul. Sunasem în urma unui anunț, cineva vindea cărți de drept la chioșcul de la liga studenților. Era Jack. La vremea aceea eram destul de strâmtorat, ca și el de altfel, motiv pentru care nu lăsase din preț nici în ruptul capului, și până la urmă mă convinsese să le cumpăr făcând apel la toată elocința unui bun predicator. Avea o încredere enormă în personalitatea lui. Mă fascina, era aproape ireală, ca atunci când auzi o limbă străină care îți place atât de mult încât vrei să o înveți, dar știi că nu vei putea niciodată; crea un fel de dependență. Doi ani mai târziu, Jack era cavaler de onoare la nunta mea.

În ziua aceea a băut prea mult, chiar și pentru un tip solid ca el, și a vărsat un pahar cu vin roșu. Vinul a pătat fața de masă albă lăsând un fel de semn din naștere. Netulburat, Jack a toastat pentru mine și Ruth. A fost un toast elegant, memorabil, poate un pic deplasat. Avocații sunt instruiți să repare unele lucruri, a spus el, dar lecția cea mai pilduitoare este ca niciodată să nu încerci să repari ceva ce nu poate fi stricat. A adăugat că dragostea dintre mine și Ruth era cât se poate de autentică, ca o vază de cristal, ca o ceașcă de porțelan, întreagă și perfectă, ce avea nevoie doar de o mână iubitoare, protectoare. Dar nu de reparații. Și a mai spus că noi, avocații, fraierii ca mine și ca el, trebuie să ne înfrânăm dorința patologică de a negocia și a schimba. Trebuie să învățăm să lăsăm în pace tot ce e bine făcut și să nu riscăm transformarea sublimului într-un simplu tertip. Noi avem – îi părea rău că spunea asta, dar simțea că e de datoria lui să o facă – tendința perversă și poate chiar criminală de a distruge puținele lucruri bune din viață.

Tonomatul a trecut pe Patsy Cline care a început să cânte *Crazy*.

– Ce zici, Cheryl e abordabilă? m-a întrebat Jack. Cu alte cuvinte, crezi că și-ar pune-o cu bătrânul Jack? Fiindcă, prietenul meu drag, simt așa, ca o furnicătură.

– Poftim?

Lipsa mea de atenție l-a făcut să se încrunte, strâmbând din gura aia mare a lui, un șiretlic subtil și îndelung exersat pe care îl folosise cu ceva succes în fața judecătorului care se ocupase de cazul meu.

– Ce-i cu tine azi? Parcă ești gata să explodezi. Bea o bere.

– N-am nimic, Jack. Problemele obișnuite. Nimic grav.

– Bea, totuși, o bere. De-al naibii.

– OK. De-al naibii.

A sosit comanda – cheeseburgeri cu cartofi prăjiți – adusă de Cheryl, chelnerița cu părul negru dat cu fixativ și unghiile vopsite cu ojă de culoare închisă.

– Cine a comandat în sânge?

– Sângele e-al meu, a zis Jack.

Cheryl a trântit farfuriile pe masă binedispusă.

– Cheryl, scumpa mea, o bere Bud pentru Dwight și una pentru mine.

– Nu sunt plătită îndeajuns ca să fiu scumpa ta, Jack, a spus Cheryl.

Jack a zâmbit cu gura până la urechi.

– Ne putem înțelege.

A privit-o cum se îndepărtează, cum șoldurile ei strică simetria uniformei roz, strâmte, ce foșnea. Restaurantul era lung și îngust, cu ferestrele numai pe o parte, soarele revărsându-se peste mese și făcând să lucească ochii clienților. Jack a urmărit-o pe Cheryl până a ajuns în celălalt capăt. Femeia a luat de pe o masă o ceașcă de cafea goală, o farfurie murdară de sos și un coș cu chifle și le-a lăsat după galantar. Jack i-a privit fundul cu toată atenția.

– Regatul meu pentru o chelneriță, a murmurat el.

Apoi a dus cheeseburgerul la gură și a înghițit un sfert din el. Apoi câțiva cartofi pai, o murătură și a tras o dușcă zdravănă de bere.

– Amin, a încheiat el.

M-am uitat spre polițiștii care mâncau. Cel care stătea cu fața la soare și-a pus ochelarii.

*

Am terminat de mâncat și acum ne beam cafeaua. Telefonul sunase o singură dată, dar era greșeală. Jack își curăța dinții și gingiile cu o scobitoare. Băuse trei beri, eu doar una.

– Ce mai face Sam?

– Bine.

– A terminat bine anul?

– S-a descurcat. Toată lumea discută despre dislexie. Oamenii par să știe cum să se descurce cu ea.

– E un băiat deosebit.

– Așa e.

– Vă înțelegeți bine? Totu-i în regulă?

De duminică și până în acel moment îl sunasem de cinci ori pe Sam, dar nu venise la telefon nici măcar o dată. Ruth îmi spusese: „Nu vrea să stea de vorbă cu tine, Dwight. Ce i-ai făcut? Nu vrea să spună ce i-ai făcut, dar trebuie să fi fost ceva. Lua-te-ar naiba, Dwight, e atât de abătut! Poate că ar trebui să-l duc la psihiatru".

– În regulă? am repetat eu și am clătinat din cap. N-aș spune.

– Zău? Îmi pare rău.

– În ultimul timp am avut unele neînțelegeri.

Jack a înclinat din cap.

– Vicisitudini, a zis el, părând că-i place cuvântul. Asta înseamnă să fii tată, Dwight. Ar trebui să petreci câteva zile cu noi. Copilul meu? Cred că Toby a început să fumeze puțină marijuana după ore. Știi cum sunt adolescenții, nimic grav. Dar Barb se poartă de parcă puștiul s-ar fi dat cu sataniștii. Mă tot bate la cap că nu sunt un adevărat model pentru el. Dumnezeule! În fiecare dimineață, la micul dejun, bla-bla-bla, îmi spune că sunt un tată de doi bani, chiar și mai rău. Până la urmă, acum câteva zile, i-am spus că bag divorț dacă nu tace dracului din gură. Sigur, i-am spus că am să fiu propriul meu avocat la proces. Asta a potolit-o. N-ar da *bani* unui avocat nici în ruptul capului.

Jack a izbucnit în râs.

Vânzătorul de obiecte vechi îmbrăcat în costum de bumbac s-a ridicat ca să achite nota de plată. A vârât mâna în buzunar, a scos mai multe monede, le-a sortat în palmă, le-a oprit pe cele mai mici, iar pe celelalte le-a lăsat să cadă pe masă. O monedă de 25 de cenți s-a învârtit pe cant până s-a oprit lângă celelalte. Tipul s-a dus la casă, trecând pe lângă polițiștii care își beau cafeaua. La masa unde doctorul Zinser își

mâncase plăcinta se afla acum angajatul unei companii producătoare de carburanți, un negru îmbrăcat într-o salopetă gri.

– Jack, simt că-mi pierd încrederea în mine.

– În ce privință?

– În privința lui Sam.

Jack a oftat.

– Dumnezeule, iar începi, a exclamat el aruncând scobitoarea pe podea. A fost un accident, Dwight. Așa a hotărât tribunalul și așa spun și eu. Pun pariu pe o mie de dolari că nici măcar nu se mai gândește la asta. Ca și cum nu s-ar fi întâmplat. E copil, sigur a uitat. Ceea ce ar trebui să faci și tu. Tu ești cel care cară povara asta pretutindeni ca pe o piatră de moară. Las-o naibii! Liniștește-te.

– Nu pot.

– Atunci, fă ceva ieșit din comun. Aruncă-te într-o prăpastie. Dă pe cineva în judecată și ia-mă pe mine ca avocat. Umple-mi portofelul cu lovele. Dar nu mai vorbi despre asta, a replicat Jack zâmbind și s-a întins ca să mă bată pe umăr. Hai. Nu te supăra. În America asta se cheamă glumă. Cheryl!

Cheryl trecea de la o masă la alta cu cafetiera. S-a apropiat de noi.

– Mai vreți cafea?

Jack a încercat să-și treacă mâna pe după talia ei, dar femeia s-a ferit cu eleganță, cât pe ce să verse cafetiera.

– Nu vrem decât încă două beri.

– Eu nu mai beau, am spus.

– Ba pentru el, a insistat Jack. Mai ales și mai important pentru el.

Era ușor amețit, dar nu-și dădea seama.

– Eu nu beau, am repetat.

– Relaxează-te. Lasă naibii grijile.

– Și reputația, a intervenit Cheryl. Voi n-aveți nimic de făcut?

– Noi nu muncim, scumpa mea. Noi suntem avocați.

Cheryl s-a dus să aducă berile. Am urmărit-o din nou cum se îndepărtează. Viața unui orășel de provincie. S-a dus după galantar, a lăsat cafetiera și s-a aplecat să deschidă frigiderul unde erau lădițele cu bere. A scos două sticle cu gâtul lung și în clipa următoare ușa s-a deschis în celălalt capăt al restaurantului și m-am întors ca să văd cine e.

Era un polițist. După câțiva pași s-a oprit. Chiar dacă purta ochelari de soare mi-am dat seama că se uită după cineva. A cercetat primele mese, apoi pe celelalte, oprindu-se la cei doi polițiști care tocmai terminau de mâncat. A înclinat din cap, cei doi i-au răspuns la fel, un salut scurt, milităros, și un moment am crezut că pe ei îi caută. Apoi s-a uitat dincolo de ei. A ridicat bărbia până a ajuns cu privirea la mine și la Jack Cutter. S-a îndreptat spre noi. M-am întors cu fața la Jack și am pus mâinile pe masă – la fel cum îmi puneam mâinile pe volan, sus, dacă mă oprea un polițist pentru depășirea vitezei legale. Un gest care sugera nevinovăția. Am auzit pași apropiindu-se de noi și am închis ochii.

– Două beri.

Am deschis ochii. Cheryl tocmai punea sticlele pe masă. Polițistul era chiar în spatele ei. Își scosese ochelarii, avea ochii cenușii. Avea și părul cenușiu, pe la tâmple. Era înalt și zvelt. Cheryl s-a întors și s-a îndepărtat, iar polițistul s-a apropiat de masa noastră.

Jack a luat un gât de bere.

– Salutare, Ken.

Polițistul a dat din cap.

– Salutare, Jack. Care-i treaba?

– Treaba-i bună. N-am de ce mă plânge.

– Mă bucur, a spus polițistul și s-a întors spre mine. Domnul Arno? Dwight Arno?

– Da.

– Sunt ofițerul Burke de la Poliția Statală Connecticut din Canaan.

– Cu ce vă pot fi de folos, domnule ofițer?

– Trebuie să veniți cu mine.

– Ca ce chestie? a întrebat Jack.

Burke l-a ignorat și a continuat să mă privească.

– Ce s-a întâmplat, domnule ofițer? am întrebat eu.

– Îl cunoașteți pe Stu Carmody?

– Sunt avocatul lui.

– Știți cum arată?

– Desigur.

– Atunci, vă rog să veniți cu mine numaidecât.

– Doar dacă ne spui despre ce naiba e vorba, Ken, a intervenit Jack.

Burke și-a mijit ochii.

– Eu mi-aș ține gura dacă aș fi în locul tău. OK?

– Unde e Stu? am întrebat eu.

– În tot hambarul.

Grace

Mesajele telefonice de la Sarah Gladstone deveniseră isterice. Marele lor „bairam" de vară era programat pentru sâmbătă, adică doar peste patru zile, de aceea Sarah voia să știe unde naiba e Grace. Mestecenii arătau cu totul altfel decât promisese ea, nu erau chiar atât de albi, iar peștii din noul heleșteu erau întunecați la culoare. Se iviseră și alte probleme, dar nu voia să intre în amănunte pe robot. Regreta ce i se întâmplase lui Grace – regreta nespus –, dar nu se mai putea face nimic; până la urmă asta era o afacere: se semnaseră niște documente, se dăduseră anumite garanții. Grace trebuia să vină imediat și să îndrepte lucrurile.

– Nu vreau să merg, spuse Emma.

Erau în bucătărie, Sallie bea apă din castronul ei. Farfuriile din care mâncase Emma la micul dejun stăteau murdare în chiuvetă, iar Grace se uita pe fereastră la arțarul înalt.

– Te rog, zise.

– M-a invitat Justine la ea.

– Până în prânz ne întoarcem. Pe urmă te duci la Justine. Sigur o să-ți placă.

– Dar Justine a spus că...

– Am mințit, izbucni Grace. N-o să-ți placă. Pur și simplu nu vreau să merg singură acolo.

Se întinse și atinse părul Emmei.

– Te rog, Em!

„Îmi pierd mințile, gândi ea – nu mai pot asculta, nu-mi mai pasă dacă fiica mea se joacă sau nu. O nevoie egoistă, absolută."

Și Emma? Dovada chiar acolo, pe fața ei, în timp ce încerca să se hotărască ce să facă: iritare, confuzie, o neliniște evidentă.

În sfârșit, Emma încuviință dând din cap.

– Bine.

Grace o îmbrățișă.

– Te iubesc.

Emma era lângă ea, pe locul din față – în mașina ei, care avea mai bine de două sute de mii de kilometri la bord. O prietenă veche, o relicvă, un simbol; genul de mașină care demonstra că trăise viața din plin, că nu stătuse pe loc, că făcuse o grămadă de lucruri, că se simțise bine, că fusese netemătoare, cândva. O minciună, de fapt. Astăzi îi prinsese chiar ea centura de siguranță Emmei și o privea mereu, ca să se asigure că nu s-a desfăcut. „Ai grijă de copil." Transpirând de fiecare dată când vitezometrul depășea 50 de kilometri.

– De ce mergem atât de încet? întrebă Emma.

– Nu mergem încet.

– Ba da.

– Asta e limita de viteză.

– Dar e plictisitor.

Grace se uită la ea.

– De la cine ai învățat să vorbești așa? De la mine nu.

– M-am plictisit.

Emma se întoarse, își puse picioarele pe scaun și încercă să-și scoată un pantof. Grace o urmări cu coada ochiului, ascultându-i respirația întretăiată: o pantomimă a concentrării și a neastâmpărului unui copil capricios. După ce își scoase pantoful, îl ținu câteva clipe în mâini, vag satisfăcută. Apoi îl încălță la loc. Ceea ce îi luă mult timp. În cele din urmă își întinse picioarele și își admiră pantofii. Dintr-un motiv obscur, lui Grace îi venea să plângă.

– Ce s-a-ntâmplat? o întrebă Emma.

– Nimic, îi răspunse Grace clipind des și lacrimile care îi apăruseră în ochi dispărură.

– Mami?

– Ce e?

– Ți-am spus de cățelușul pe care Justine l-a primit de ziua ei?

– Nu. Cum e?

– E mic și drăgălaș. E copoi.

– Ce drăguț.

Emma se încruntă.

– Ne luăm și noi unul?

– O avem pe Sallie.

– Dar Sallie e atât de mare!

– Nu văd ce e rău în a fi mare, replică Grace ușor vehement.

Un șoim zbură pe deasupra copacilor, pe deasupra șoselei, și se înălță, rotindu-se în curenții de aer invizibili, spre soarele începătoșat, ce părea să pâlpâie. Grace îl urmări cu privirea până când trecu pe deasupra mașinii. Era furioasă și nu știa de ce.

– Și tu ai să fii mare cândva și mai frumoasă ca oricând.

– Ca tine?

Grace nu îi răspunse. Privea șoseaua. Lăsă geamul jos și tot restul drumului simți aerul cald, ușor cum îi mângâie fața și umărul. Și gândi: „E ca în Carolina de Nord, primăvara". Brusc își imagină, pentru prima dată în viața ei de adult, cum ar fi să meargă din nou acasă, în Durham. Să locuiască din nou cu mama ei, în casa albă, cu podul inundat de soare. Să urce pe treptele roase, lustruite, în vechea ei cameră. Să se ghemuiască acolo pentru totdeauna.

„Emma e cu mine? Sau Ethan? Sau sunt singură?"

– Mami?

Imaginea bucolică, încântătoare dispăru: primăvara verde, înmiresmată, casa albă, patul copilăriei; acum era în fundul unei fântâni și privea în sus.

– Da, Em.

– Justine a auzit când mama ei vorbea despre Josh.

– Josh?

Vocea lui Grace se poticni – îi auzi numele ca pe mic fragment desprins dintr-o statuie.

– Și ce...

Tocmai intrau în Wheaton. Indicatorul mic și verde, tipic tuturor orașelor din Connecticut, cu schița topografică a statului și cu numele: Wheaton. Strângea volanul atât de tare încât o dureau mâinile. Se sili să-și continue drumul.

– Și ce-a spus mama Justinei despre Josh?

– Că dacă nu s-ar fi jucat pe șosea, ar trăi și acum.

O mașină trecu brusc prin stânga, în ciuda liniei galbene: motorul turat la maximum, mirosul insuportabil al fumului de eșapament. Speriată de moarte, fără să se gândească, luă piciorul de pe accelerator; mașina, parcă narcotizată, ajunse pe acostament și se opri. Motorul mergea în gol.

Emma o privea derutată.

– De ce-ai oprit? Doar n-am ajuns.

– Nu, spuse Grace abia auzindu-și vocea.

– Atunci de ce?

– Emma, știi ce-a vrut să spună mama Justinei când a vorbit despre Josh?

– Ce-a vrut să spună?

– Ce-a spus cu adevărat.

– Nu, eu...

– Îți spun eu.

Vocea ei, otrăvită: de parcă s-ar fi văzut de la o mare înălțime, într-un coșmar, incapabilă să se oprească.

– A vrut să spună că Josh ar mai trăi și acum dacă tatăl tău ar fi avut mai multă grijă. Asta a vrut să spună. Adică noi suntem de vină că a murit.

Emma scutură din cap neîncrezătoare.

– N-a spus asta, replică ea foarte sigură.

– Ba asta a vrut să spună.

– Nu.

– Ba da, Emma.

– Dar nu-i adevărat! strigă Emma pe neașteptate. Nu-i adevărat!

Emma se schimba la față, certitudinea specifică copilăriei dizolvându-se ca o tabletă într-un pahar cu apă. Grace simți cum i se întoarce stomacul pe dos de regret, dar tot nu se putu abține.

– Ba da, Emma. E adevărat.

Se întinse și își atinse fiica.

– Nu! strigă Emma, dându-i peste mână. Lasă-mă în pace!

Grace se retrase imediat.

– Iartă-mă...

– Te urăsc! Te urăsc!

– Nu... te rog...

Cuprinsă de panică, Grace răsuci cheia în contact. Dar motorul nu se oprise; un scrâșnet metalic străpunse aerul și Grace țipă de parcă ar fi înjunghiat-o cineva. Se sprijini de portieră și începu să plângă.

Dwight

Era seară și parcarea școlii se umpluse de mașini. Înăuntru concertul tocmai începuse. Sunete șovăielnice ajungeau până la ferestrele deschise ale sălii de sport, ca niște păsări care încercau să scape, uneori reușind să iasă, alteori nu, uneori izbindu-se de geamuri, alteori găsind ieșirea. Muzică pentru copii. Am rămas în mașină ascultând, privind peste terenul de joacă în amurg, sorbind din când în când dintr-o sticlă de Jim Beam.

Ruth îmi spusese că Sam va fi al zecelea în program, aproape de sfârșit. Ceea ce însemna că trebuia să ascult destulă muzică proastă până atunci și whiskyul să-mi dea destulă încredere ca să pot da ochii cu fiul meu, cu ceilalți părinți și copiii lor. Înainte să dau ochii cu Ethan și Grace Learner și fiica lor. Fuseseră niște nume din ziar, niște litere mici. Fuseseră niște idei care acum vor începe să respire. Să mă aspire. Curând le voi vedea fețele, poate și culoarea ochilor. Era seară. Ajunsesem la jumătatea sticlei și tot nu eram sigur că băusem destul. Câțiva puști și câteva perechi stăteau în jurul toboganului de pe terenul de joacă. Copiii se dădeau pe tobogan cu rândul. Auzeam strigăte și râsete. Suprafața toboganului strălucea în lumina slabă a amurgului.

Cineva pusese *Greensleeves*[1] la casetofon. Parcă ar fi fost două instrumente; suna ca un duet. Ruth nu era în toate mințile să conceapă un asemenea program. M-am întrebat cum se îmbrăcase. Ceva nepotrivit, probabil, ceva extravagant, care s-o facă să iasă în evidență în

[1] *Mâneci verzi,* cântec popular englezesc (n.tr.)

fața comunității, toți cetățenii aceia de vază, cu buzunarele doldora de bani. Penibil. Și totuși, sub hainele acelea, era același trup pe care îl cunoșteam. Încercasem să nu mă mai gândesc la el, dar pur și simplu nu reușeam. De prea multe ori noaptea trupul ei gol se proiecta pe peretele memoriei mele, singur sau cu mine, cineva ca mine, cu șoldurile lipite de mine, zvârcolindu-ne ca niște adolescenți în călduri.

Am dus sticla la gură și am înghițit, o dâră de foc luând-o pe gât în jos. De jur împrejur, lumina se împuțina văzând cu ochii. Pe terenul de joacă un băiat cobora în viteză pe tobogan. Nu știu de ce, dar era mai rapid decât ceilalți; a zburat când a ajuns jos de parcă ar fi primit un picior în fund și s-a făcut grămadă. L-am auzit plângând.

Greensleeves s-a încheiat melodramatic. O interpretare de cincisprezece batiste. S-a aplaudat vârtos, apoi Ruth a prezentat numărul următor. N-am deslușit cuvintele, dar i-am recunoscut vocea. Era vocea pe care o folosea în public, scoasă de la naftalină și aerisită bine pentru acest ritual de vară. Numai apariția lui Sam, la sfârșitul programului, cu trompeta lucioasă în mână, o făcea să-și uite morga, să redevină ea însăși. Altcineva nu avea cum să sesizeze diferența sau să-i pese.

Trebuia să intru. Acum sau niciodată. Am dus din nou sticla la gură și am simțit gustul a ceea ce se va întâmpla. Altceva nu puteam face, ceva fără urmări, ceea ce însemna că, fără să vreau, eram cât se poate de viu. Văzusem cum Stu Carmody înțelesese condiția umană, ca orice alt individ. Cu toate că și el încurcase complet ițele la sfârșit. Dorise să părăsească lumea aceasta curat și ordonat, totul pus la punct, dar dăduse greș. Încercase să se spânzure în hambar, dar frânghia era veche și se rupsese (poliția o găsise pe aproape). Motiv pentru care se văzuse silit să apeleze la pușcă. O ironie pe care o percepuse înainte de a-și zbura creierii. Într-un bilet adresat mie scria că, deși nu-și aducea aminte, știa sigur că venirea lui pe lume fusese o mare greșeală, ca toate venirile pe lume, și că fusese un mare prost să creadă că ar putea părăsi această lume altfel decât o găsise.

Grace

Toată lumea părea să sosească în același timp. Mașinile opreau în parcarea școlii una după alta. Portierele se deschideau în lumina palidă și copiii se repezeau țipând spre terenul de joacă unde toboganul de metal strălucea ca o cascadă de argint. Degeaba încercau părinții să-i cheme înapoi. În cele din urmă, îi lăsau în pace și le zâmbeau înțelegători.

Era ora cocteilului, voci înmuiate de băutură. Erau toți acolo: vecini vechi, prieteni și dușmani vechi. Nimic nu se uita. Coborî din mașină și rămase cu privirea ațintită asupra terenului de joacă. Văzu cum primul băiat își începe coborârea pe tobogan.

Puștiul zbură, râzând tot drumul. Părea că strălucește și el; ca un mic zeu, ca un mesager. Iar ea simți metalul lucitor drept în inimă, ca o schijă, apoi expansiunea lui rapidă, dureroasă, cum răceala lui putea însemna tot ceea ce era ea. Se întoarse cu spatele înainte ca băiatul să ajungă jos.

Îl găsi pe Ethan de partea cealaltă a mașinii, privind-o, capota dintre ei ca o masă.

– Ce e? întrebă el.

– Nimic.

– Credeam că ai spus ceva.

– Nu.

Grace se întoarse spre Emma.

– Ai luat partiturile?

Emma dispăru pe bancheta din spate și reapăru cu un dosar.

– Le-am săltat.

– Le-am *luat,* o corectă Ethan.

– Știu. Mami?

– Ce e?

Grace nu o putea privi. Fiindcă se temea de ea. Această fetiță în rochie albă și pantofi roșii, cu părul blond prins cu o panglică roșie. Diafană și perfectă. O fată care părea să nu-și aducă aminte că îi spusese propriei mame că o urăște.

– Uite, spuse Emma arătând cu degetul. Tommy Gilmore se dă pe tobogan.

Grace se uită: un băiat mic și îndesat, care ajunse jos cu toată viteza.

– Tommy Gilmore nu poartă rochiță albă, îi zise Ethan Emmei.

– Aș vrea ca nici eu să nu port.

– Îți stă foarte bine. Grace? Unde ți-e gândul?

– Îmi pare rău pentru Tommy Gilmore, spuse Grace.

– De ce, mami?

Dar Grace nu putea explica.

– Haideți să intrăm, zise Ethan.

Grace văzu din nou crucile de piatră cenușie în zidurile groase, din cărămidă, simbol al bisericii și al statului. Urcară treptele din față, pătrunseră în holul lat și înalt, unde văzu alte cruci, ferme, deasupra micii mulțimi, și se gândi că poate de asta avea nevoie, mai mult din acest adăpost de piatră aflat sub ochii Domnului. Un loc cu ziduri groase. Un loc în care să vină. Se aflau la o școală; nu era un loc pentru ea. Se aflau chiar în mijloc acum, alte familii intrau în hol și se învârteau de colo-colo, și atunci simți cum Emma se face mică, instinctiv, căutând protecție pe după picioarele ei. Grace își lăsă mâna să cadă pe lângă ea, un gest firesc, de ajutor. Fără să-i arunce vreo privire, Emma i-o apucă strâns.

– Va fi bine, zise Ethan încet, pe neașteptate.

Era o simplă încurajare; poate că și-o adresase doar lui. Grace însă îi era recunoscătoare.

Simți că sunt priviți, că se vorbește despre ei. Privi în jur. Și ceea ce văzu îi întoarse stomacul pe dos: într-un colț stăteau la taifas Judy Aronson, Pam și Dick Foster, Mary Ann Lucas și soțul ei, Tom. Vorbeau despre tragedia lor și dădeau mereu din cap, aruncând priviri sumbre spre familia Learner care stătea în mijlocul holului. Grace își

întoarse capul. Voia să plece. Era prietenă cu Judy Aronson. Mai puțin cu soții Foster, cu soții Lucas deloc, dar cu Judy Aronson da, fuseseră prietene, luaseră de multe ori prânzul împreună și vorbiseră mult, despre lucruri adevărate. Acum Grace simțea trădarea cu toată amărăciunea, ca semn a ceea ce avea să vină.

Mai era puțin și începea concertul. Sala de sport era la primul etaj. Invitații urcau treptele. Mamele își țineau aproape odraslele mai mici, având grijă ca acestea să nu se împiedice. Un cordon ombilical. Simți cum spiritul îi urcă odată cu ele, lăsându-i trupul în urmă, doar carne și oase. Nu avea curaj.

– Grace.

Se întoarse. Era Judy, cu o expresie vinovată pe fața ei lată și cu brațele întinse spre ea. Grace simți cum o podidesc lacrimile și o furie mistuitoare.

Judy se apropie și o îmbrățișă.

– Draga de ea. Ai primit mesajele mele? De trei ori am sunat.

– S-a stricat robotul, spuse Grace repede. Bună, Judy.

– Bună, draga mea.

Judy își retrase o mână și îl strânse ușor de braț pe Ethan. Apoi, cu aceeași mână, atinse părul Emmei.

– Bună, Emma.

Emma se feri. Grace se desprinse din îmbrățișarea lui Judy și își luă fiica de mână.

– Da, s-a stricat robotul.

– Nici nu știu cum să-ți spun cât de rău îmi pare.

– Lasă, zise Grace. Se repară.

– Nu, mă refeream la...

– Grace.

Ethan puse mâna pe spatele ei. Era un avertisment, nu ca să o liniștească.

– Scuză-mă, Judy, continuă Ethan. E foarte greu.

– Nu te scuza în locul meu! zise Grace, mai tare decât ar fi vrut.

Simți cum lumea întoarce capul spre ea și cum se îmbujorează la față. Ethan privi în altă parte. Judy privi în altă parte. Dar nu și Emma. Grace îi strânse mâna cu disperare.

Judy își revenise și acum își lua rămas-bun:

– Grace, vreau să luăm prânzul împreună. Când o să te simți în stare, vino pe la mine, îți fac ceva gustos și stăm de vorbă. Nu despre ceva în mod *deosebit*. Deschidem și o sticlă de vin. Vreau doar să ne vedem și să fiu sigură că ți-ai revenit.

– Nu mi-am revenit, Judy.

– Atunci putem sta de vorbă despre asta.

Judy nu mai încercă să o îmbrățișeze. Grace o urmări cum urcă treptele, cu părul ei castaniu încărunțit, tuns scurt și pătrat, ca și corpul ei, o femeie robustă, directă. Genul de prietenă de la care aștepti să-ți spună totul în față, nu să te bârfească, pe care compătimirea sau autocompătimirea nu o dă afară din casă, care nu umblă cu prostii, înzestrată cu bunul-simț al umorului negru. Acum totul dispăruse. Fiul ei, Aron, fusese în clasă cu Josh. Judy Aronson își creștea singură copilul. Mai mult de atât – era văduvă. Soțul ei murise subit în urma unui atac de cord, în timp ce curăța de zăpadă aleea din fața garajului. Fusese primul lucru pe care îl aflase despre ea.

Simți din nou mâna Emmei, o strângea aproape imperceptibil. Grace se lăsă pe vine și o privi în ochi.

– Cum te simți, scumpa mea?

Emma se uită în pământ.

– Bine.

– Ai emoții?

Emma clătină din cap.

– Am cântat și eu o dată într-un concert, când eram cam de vârsta ta. Ți-am mai spus asta?

Emma clătină din cap.

– Da, am cântat. Tăticul meu m-a convins. Erau prezente cam toate cunoștințele noastre din Durham. A trebuit să mă urc pe scenă, în fața tuturor, să mă așez la pian și să cânt. Mai îngrozită ca atunci n-am fost toată viața mea. Dar m-am descurcat. Și nu eram nici pe departe atât de bună ca tine.

Grace se lăsă în genunchi acolo, în mijlocul holului care forfotea de lume, ținându-și strâns fiica. Ceilalți erau alți oameni. O sărută pe buze.

Ethan scoase un oftat lung, disperat:

– Ar fi cazul să urcăm și noi.

*

Era doar o sală de sport cu o lumină fluorescentă, supărătoare, și șiruri de scaune metalice, pliante, despărțite de un culoar exact prin mijloc. Priveliștea o umplu de groază. La capătul culoarului era o scenă joasă, de lemn, iar pe scenă tronau un pian cu coadă, un scaun și un stativ. Ruth Wheldon stătea aplecată peste stativ, ajustându-i înălțimea. Pe lângă pantofii roșii și rochia roșie lungă până la pământ, purta un șal de mătase albastru-deschis care îi aluneca mereu de pe umeri, lăsând să se vadă pielea netedă, bronzată. Grace mai văzuse așa ceva doar la balul de absolvire a liceului, cu mult timp în urmă, sau poate în filmul de groază *Carrie*. Parcă îi părea rău pentru Ruth Wheldon. Dar, în același timp, nu putea să nu remarce linia atletică, zveltă, a umerilor și brațelor acestei femei, sinusoida bustului, și cum îi strălucea părul de culoarea nisipului chiar și în lumina stridentă. Probabil că bărbații se simțeau atrași de Ruth Wheldon, în ciuda hainelor pe care le purta. Grace și-o imagină într-o mașină decapotabilă, pe o șosea aproape pustie, întunecată, cu un bărbat care o îmbrățișează și îi șoptește cuvinte dulci la ureche. Era o imagine din alt timp și alt loc, cu o altă femeie și un alt bărbat; nu înțelegea de ce îi venise în minte tocmai acum și nici nu o voia. Întinse mâna și netezi părul Emmei, vârându-i cârlionții pe după urechi.

– Lasă-mă.

– Nu stăteau bine.

– Hai să ne așezăm aici, spuse Ethan.

Se așezară în rândul trei, cu Emma între ei. Scaunele erau reci și tari. Celelalte familii se așezau în jurul lor, părinții vorbind copiilor, vocile băieților ridicându-se deasupra celorlalte sunete. Grace nu se uită. Gândurile amenințau să o copleșească, să o întoarcă în timp. Refuza să cedeze în fața lor. Privea drept înainte – spre scenă, spre pian, spre stativ. Trebuia să reziste. Îi auzea cum șopteau, cum bârfeau cu dezinvoltura celor bine intenționați.

Ruth Wheldon o zărise și acum încerca să stabilească un contact vizual. Apoi se apropie, rochia roșie foșnind ca taftaua. Se opri pe culoar, rândul trei, cu mâinile împreunate în față, cum făceau cei foarte credincioși și cei foarte emoționați.

– Mă bucur atât de mult că ați venit toți! Bună ziua, Emma.

– Bună ziua.

– Bună ziua, doamnă Wheldon, spuse Ethan.

– Spuneți-mi Ruth.

– Ruth.

– Ești gata, Emma? Așteptăm cu cea mai mare nerăbdare să te auzim.

Emma nu spuse nimic. După un moment stingher, Ethan își puse mâna pe spatele ei.

– Emma, doamna Wheldon te-a întrebat ceva.

Emma înclină din cap.

Ruth Wheldon încercă să zâmbească. Își roti verigheta pe deget.

– Sunt multe de spus.

– Da, zise Grace.

– Ei, spuse Ruth Wheldon și făcu un pas înapoi, gata de plecare. Emma este a noua, chiar înaintea fiului meu. Am programat-o spre sfârșit ca să fie presiunea mai mică.

– Mulțumesc, zise Grace.

Pe neașteptate, Ruth Wheldon se întinse și o strânse de mână.

– Mă bucur că ați venit, zise ea și reveni în fața scenei, ștergându-și ochii de lacrimi.

Era un fel de tortură pentru toți cei implicați – Grace era sigură de asta. Metoda era dezarmant de inocentă. Gemenii Starkey, Megan și Billy, puseseră *Greensleeves* la casetofon. O pereche roșcată, dulce. Își treceau degetele pe claviatură de parcă ar fi scris la tablă. Marcia Starkey, mama lor, plângea în hohote în rândul opt. Cu o mână își ștergea rimelul folosind un șervețel, iar cu cealaltă umbla la volumul casetofonului pe care îl ținea în poală.

Cântecul se sfârși, la fel și banda. Lumea aplaudă, iar Ruth Wheldon se ridică de pe scaunul ei din rândul întâi și se îndreptă spre scenă, foșnindu-și rochia. Anunță numărul următor și fetița cuiva se apropie de ea cu o chitară în mână.

– Dumnezeule, șopti Ethan. E un coșmar.

Grace chiar zâmbi, privindu-l peste capul Emmei: era atât de caracteristic lui – cinicul caustic, mereu în căutarea unui pretext ca să sufere. Preț de o clipă, simți cât de mult îl iubește.

Dar Ethan continuă.

– Ți-am spus să nu venim, șopti el plin de amărăciune. A fost o mare greșeală.

Grace începeni.

– Adică vrei să spui greșeala mea.

Nu primi nici un răspuns. Apoi, ca la un semn, începu alt cântec. O voce de copil, înaltă ca o trestie pe malul unui râu. Grace nu mai înțelegea nimic. De parcă s-ar fi tăiat legătura ombilicală și timpul trecea fără ea. Deși se afla chiar în centrul lui. Simțea doar cum notele ating aerul la fel cum umbrele ating lumina, cum toate lucrurile se întorc la matca lor fără explicații, fără rușine. Exista doar un singur adevăr: acum trăia la periferia unei lumi care îi aparținuse cândva fără ca măcar să se gândească. Era înconjurată de lașitate și întuneric; și de curaj, deși nu-l putea găsi.

Aplauze. Fetița se așeză și locul ei fu luat de un băiat. Alții nu ar pleca. La fiecare număr, Ruth Wheldon apărea și dispărea de pe scenă cu o precizie de invidiat, chiar dacă ușor caraghioasă, ca un frumos ceas cu cuc.

Era băiatul familiei Dixon, de doisprezece ani. Cânta la clarinet și era conștient că e bun. Felul în care ținea instrumentul acela negru, ca pe o baghetă magică, un obiect pe care să-l arunci, cu care să dansezi sau cu care să faci tot felul de minuni.

– Și unu; și unu, doi, trei, spuse el ca un mic Benny Goodman, ca și cum ar fi avut un cvartet în spatele lui, și apoi începu *When the Saints Go Marching In*[1] – în stilul New Orleans, foarte ritmat, făcând auditoriul să bată din palme. Grace o apucă pe Emma de mână. Gândind că băiatul nu avea de unde să știe – de unde să știe? „Cântecul preferat al tatălui meu." Cu câtă bucurie și cu cât patriotism asculta acest cântec, pe care îl punea la fonograf în camera lor de zi din Durham, iar și iar, sâmbăta și duminica, după ce se întorceau de la biserică, după ce stăteau la masă, ridicând-o pe Grace de mâini și dansând cu ea prin toată camera, făcând-o să țipe de plăcere, în timp ce mama le striga să aibă grijă.

Din spatele sălii se auzi un zgomot. Un întârziat. Câteva persoane furioase se întoarseră să vadă cine e, Grace însă rămase nemișcată. Nu avea ce să mai împartă cu străinii.

Băiatul continuă să cânte, iar oamenii să bată din palme. Iar Grace strânse mâna Emmei așteptând să se întâmple ceva.

[1] „Când sfinții vin în pas de marș". (n.tr.)

Dwight

Am tras adânc aer în piept și am deschis ușa de metal a sălii de sport. Balamalele au gemut, intersectându-se cu muzica, iar în lumina puternică a încăperii și strălucirea podelei de lemn tare fețe cunoscute s-au întors și s-au încruntat spre mine.

Sus, pe o scenă improvizată, în fața a cel puțin cincizeci de persoane așezate pe scaune pliante, un băiat cânta la clarinet. Nu avea mai mult de doisprezece, treisprezece ani, și cânta *When the Saints Go Marching In,* bătând ritmul cu piciorul, în timp ce instrumentul, ce aducea cu o floare neagră, se mișca haotic în mâinile lui de parcă ar fi fost împins încolo și-ncoace de vântul din interior.

Cânta bine, motiv pentru care câțiva părinți băteau din palme în același ritm. Larry Baylis bătea și el din palme, ca și Chuck Zorn. Probabil că tocmai sosiseră cu trenul de New York. O mică oprire acasă pentru un martini dublu și ca să se schimbe, o trecere rapidă de la costumul la patru ace la ținuta de stradă și direct aici, ca să-și vadă copiii apărând în toată splendoarea lor în fața comunității. Cândva fuseserăm cu toții vecini. Dar eu fusesem exclus, atât în particular, cât și public, drept care nu mai eram dorit aici. Făceam parte din istoria de tristă amintire care acum înviase din morți. Pe fețele lor am văzut dezgust, furie și poate chiar teamă. Apoi s-au întors la loc, spre muzică, începând din nou să bată din palme.

M-am strecurat încet pe un scaun din ultimul rând. Câteva scaune mai încolo ședea singură o femeie drăguță, mai în vârstă. A înclinat din cap și mi-a zâmbit – i-am zâmbit și eu. Poate era divorțată sau văduvă, mătușa cu părul argintiu a vreunui băiat. Era noua

mea prietenă. Băiatul continua să cânte, iar sfinții să vină în pas de marș. Acum aici era New Orleans, Mardi Grad[1], băiatul se smucea de colo-colo, iar eu aveam o senzație de rău în gât și în stomac.

Un acord final tipic jazzului, o frază interpretată cu o virtuozitate precoce, și cântecul s-a sfârșit. Ropot de aplauze. Băiatul a revenit în auditoriu, lângă familia lui, purtându-și clarinetul cu dezinvoltură de parcă ar fi fost o bâtă de baseball cu care tocmai trimisese mingea în tribune. Ruth s-a ridicat de la locul ei și s-a întors cu fața spre public. Lecția de dicție. Se înroșise la față.

– Urmează... a spus ea, s-a poticnit și și-a dres glasul. Emma Learner. Emma va interpreta un preludiu de Bach.

Cât pe ce să sar de pe scaun la auzul numelui. Toată sala era în fața mea, toți oamenii din ea. Ruth m-a văzut imediat și, o clipă, am simțit că înțepenește, dar reacția ei a trecut nebăgată în seamă fiindcă din rândul trei s-a ridicat o fetiță blondă. Era îmbrăcată într-o rochiță albă și avea părul prins cu o panglică roșie, ea era Emma Learner; s-a întors și și-a pus mâinile în poala femeii frumoase, blonde, de lângă ea. Mama și fiica, fără nici o îndoială. Femeia era Grace Learner, a șoptit ceva la urechea fiicei și a sărutat-o pe obraz cu toată dragostea. Privindu-le, am simțit cum, nedeslușit, mă cuprinde regretul, rușinea, dorul mai vechi și poate chiar invidia. Era desăvârșită, prea mult în mijlocul unei vieți din care niciodată nu făcusem parte și nici nu voi face și, de pe scaunul meu ieftin, la marginea lucrurilor, de-abia am putut să o văd prin amintirile triste în care apărea acea gospodină bolnăvicioasă, cu nervii la pământ, care fusese mama mea.

Apoi aceste gânduri au dispărut. Bărbatul care ședea lângă mamă și fiică – înalt, chipeș, cu ochelari mici, rotunzi, și părul negru, cârlionțat – s-a aplecat, era Ethan Learner, și și-a sărutat fetița pe creștet.

Emma Learner s-a apropiat de scenă, unde Ruth i-a zâmbit ca să o încurajeze, și a ajustat înălțimea scaunului. Apoi Ruth a revenit la locul ei. Lângă ea l-am zărit pe Sam, i-am zărit și trompeta pe care o ținea dreaptă, pe genunchi. Am auzit șoapte în public înainte ca muzica să înceapă; un zgomot urât, de adulți, aproape bârfă. Ethan Learner și-a trecut brațul pe după umerii soției și a strâns-o ușor. Am observat că femeia nu a acceptat – nici alinarea pe care i-o oferea

[1] Sărbătoare religioasă, ultima zi înainte de Postul Paștilor (n.tr.)

soțul, nici șoaptele din jurul ei –, ci a rămas țeapănă și dreaptă pe scaun, privind înainte, spre fiica ei, doar spre ea. Soțul a renunțat repede și și-a retras brațul.

Ethan

S-a așezat, micuță, în fața pianului, alb și negru, picioarele încălțate în pantofi roșii plutind deasupra pedalelor. S-a aplecat spre clape și și-a privit lung mâinile, de parcă de ele ar fi depins totul. Apoi a început să cânte, iar șoaptele s-au stins.

Lucrurile s-au complicat încă de la început – un pasaj dificil. S-a încurcat și a greșit o notă, apoi încă una. Am tresărit odată cu Grace. Dar Emma nu a făcut decât să scoată un oftat plin de dezamăgire și a continuat. Nu aveam cum să-i ghicim gândurile, doar că în acele câteva minute a dat impresia că ne lăsase pe toți în urmă; ca și cum, cât a cântat, memoria ar fi încetat să existe. Doar degetele ei care călătoreau pe clape, forțate să-și depășească limitele, și cutia aceea lungă, neagră, care răsuna în toată sala.

Nu a mai făcut greșeli, apoi a încheiat.

Încă se mai aplauda când a revenit la locul ei. Am sărutat-o și i-am spus ce bine a cântat. Dar ea nici nu a vrut să audă. A rămas dreaptă pe scaun, cu ochii plini de lacrimi. Mama ei a luat-o în brațe și Emma s-a lipit de ea, căutând adăpost. Apoi i-am auzit vocea, pierită, mormăită.

– Poftim? am întrebat eu. N-am auzit ce-ai spus.

Grace s-a albit la față.

– A spus că niciodată nu va fi la fel de bună ca Josh.

– Emma... am început eu.

Dar nu mă puteam gândi la nimic. Aplauzele încetaseră și acum Ruth Wheldon se îndrepta spre scenă, foșnindu-și rochia lungă. Nimeni nu voia să mă privească în ochi.

– Ultimul interpret din seara aceasta va fi Sam Arno, la trompetă. Sam va cânta *America the Beautiful*[1], a anunțat ea.

Aplauze politicoase în timp ce un băiețel cu părul de culoarea nisipului s-a ridicat din rândul întâi și a urcat pe scenă. I s-a văzut doar spatele și trompeta pe care o ținea cu amândouă mâinile, ca pe un trofeu, de culoarea aurului alb, capetele ițindu-se și într-o parte, și în cealaltă a corpului său firav, ca o comoară pe care o strângea la piept sau de care era înlănțuit. Mama lui s-a aplecat spre el, i-a șoptit ceva la ureche și l-a sărutat. Apoi băiatul s-a întors.

Brusc, din primele rânduri s-a înălțat un murmur. Pielea din jurul ochiului drept al băiatului era un amestec de nuanțe de vânăt și galben. Ochiul îi era roșu.

– Dumnezeule! a șoptit o femeie, probabil Judy Aronson.

Ruth Wheldon s-a înroșit la față și s-a uitat neajutorată spre fiul ei, care își fixase privirea pe trompetă de parcă ar fi vrut să se ascundă în ea. Luminile puternice ale sălii de sport nu îi ofereau nici un adăpost.

– Ăăă... a făcut Ruth și toți ochii s-au întors spre ea.

Ruth a încercat să zâmbească; imposibil, roșeața s-a accentuat.

– Vă întrebați, probabil, ce e cu ochiul lui Sam, a continuat ea încet. Ei bine, săptămâna trecută a ieșit cu tatăl lui, Dwight, și au avut un mic accident. Nimic serios. De fapt, Sam se simte foarte bine acum.

Zâmbetul s-a ofilit pe chipul ei frumos. Și-a mângâiat fiul pe cap și s-a îndepărtat repede de scenă.

Băiatul a privit-o concentrat. Un băiat serios, trist, aș fi spus. Care avusese un accident. Care avea un ochi vânăt, congestionat; din vina tatălui, într-un fel sau altul. Băiatul a așteptat până când mama lui s-a așezat, apoi a dus trompeta la gură.

– *America the Beautiful,* a spus el cu o voce subțire și îndepărtată, un continent nedescoperit.

Pe neașteptate, balamalele au gemut în spatele sălii de sport: m-am întors tocmai în clipa în care spatele lat al unui bărbat dispărea prin ușa deschisă. Spectatorii au murmurat din nou. Apoi ușa s-a închis cu zgomot și băiatul a început să cânte.

*

[1] „Frumoasa Americă" (n.tr.)

Am ajuns acasă, sus; Grace a spus că va rămâne cu Emma până când fetița va adormi, motiv pentru care m-am dus singur în dormitor. Podeaua era presărată de haine murdare, patul era nefăcut. Îți dădeai seama ușor că se întâmplase ceva aici – un atac terorist, o înfrângere categorică fără a se da vreo bătălie. Genul de război pentru care nu există diplomație sau soluție, nici un gând care să conteze cât de cât. Mi-am scos hainele, lepădându-le pe podea ca pe niște rânduri de piele. Am intrat gol în baie, mi-am spălat petele de cafea de pe dinți, mi-am golit vezica și am stat mai puțin de un minut sub duș, atât de fierbinte încât nu m-am gândit decât la senzația de arsură și pielea înroșită. Am ieșit din baie înfiorat și m-am întins în pat, cu cearșaful alb tras până la gât, ca un cadavru care așteaptă să fie îmbălsămat. Veioza lui Grace era aprinsă, luminându-i locul gol. Mi-era frică de cuvintele care mi se alcătuiau în minte: „Josh" era unul dintre ele. Am închis ochii și am început să fredonez ceva. Notele îmi veneau pur și simplu, fără să le aleg, familiare: *America the Beautiful*. Am adormit.

Am visat că era întuneric în mașină. În mașina noastră. Mă întorceam de undeva, într-o noapte fără lună, chipeșul meu fiu cântând pe bancheta din spate, cu o voce subțire, catifelată și dulce în întuneric. Știam cu toții cântecul, cuvintele celebre, emoționante: *America the Beautiful*. În noaptea aceasta, nu știu de ce, dar mă călca pe nervi. Îl uram. Îi tot spuneam lui Josh să tacă, Grace însă spunea nu, lasă-l să cânte. Lasă-l să cânte. Era întuneric beznă în mașina noastră, iar eu repetam: „Încetează", dar Josh îi dădea înainte. Apoi m-am întors ca să țip la el. Nimic în spate, doar întuneric. „Unde e ?" am întrebat eu furios, voind să-l pedepsesc. „Unde e de obicei", a răspuns Grace calm, părând plictisită. Apoi am țipat și m-am întors.

Chiar în față, în tunelul difuz al farurilor, Josh stătea încremenit pe șosea, cu gura deschisă. Și am făcut alegerea greșită. Piciorul meu a apăsat pe pedala greșită și mașina a accelerat. Josh încă mai cânta când am trecut peste el.

M-am trezit în casa mea. Transpirat și înspăimântat în propria cameră. Bolnav de vină. Camera era întunecată. Am întins mâna după Grace, dar nu era acolo. Și preț de câteva clipe lungi, îngrozitoare, care m-au făcut să cred că mă rostogolesc prin neant, n-am

simțit nici o altă prezență umană în toată casa, nici o bătaie de inimă, nici o suflare, nici urmă de familie, nici urmă de dragoste. Am simțit, în schimb, că murise tot ceea ce crezusem și sperasem și făcuse parte din mine.

M-am întors pe o parte și am încercat să deslușesc ceva în întunericul din jur: Grace era acolo, la cealaltă margine a patului, ghemuită cât mai departe de mine. Dormea. Cearșaful făcea din ea o fantomă, o apă care se înălța și cobora la fiecare respirație, iar în scobitura dintre gât și șold, ca și în jurul șoldului ei curbat, sub cearșaful alb, erau tot felul de umbre. Acum, ca un animal care încearcă să-și caute un adăpost, m-am apropiat de ea și am dat de oaza căldurii trupului ei. Pielea îi emana căldură, de parcă ar fi înghițit soarele. Mirosea a săpun și pământ și a ceva ce aducea a flori sălbatice. I-am atins șoldul și a deschis ochii. M-am lipit de ea, tare acum, arcuindu-mă între lunile moi ale pielii ei, lăsându-mi degetele pe șoldul ei, ajungând în tringhiul umed al părului ei, pătrunzând în ea, parfumul îi era mai puternic, îmbătător, de mosc. A gemut ușor. Apoi s-a întors, deschizându-și trupul, picioarele ei palide desfăcându-se ca un fluture de-abia născut. Am intrat în ea șoptindu-i numele și am simțit cum spaimele coșmarului dispar.

Apoi s-a sfârșit. Am văzut cum i se schimbă expresia ochilor în timp ce eram adânc în ea. O îndepărtare. Gura i-a căzut sub greutatea cuvintelor pe care nu voia să le rostească. Apoi a fost precum nisipul care se strecoară printre degete.

M-am ridicat și m-am îndepărtat de ea.

– Îmi pare rău, a spus ea.

– Știu.

– Nu pot.

– Știu.

– Nu pot. Pur și simplu nu pot.

– Știu.

M-am dat jos din pat și m-am apropiat de fereastră. Am privit în gol întunericul. Pe cer era doar o lună nouă, subțire. Am auzit-o intrând în baie și închizând ușa. Mi-am lipit fruntea de tocul ferestrei vechi, plumbuite, reci. A dat drumul la apă. Mi-am imaginat-o stând goală pe marginea căzii, aburul înălțându-se în jurul ei ca niște vălătuci de fum. Peste puțin timp, am gândit eu, nu se va mai putea

vedea în oglindă și atunci se va lăsa în apa fierbinte și se va spăla de mine.

Am îngenuncheat și am scos capul pe fereastra deschisă. Am inspirat și expirat adânc, simțind roua din aer, fărâmată, luxuriantă. Mi s-a făcut dor de iarna care trecuse fără să-i dau o prea mare atenție, fumul și mirosul de ienupăr, urmele lăsate de fiul meu în zăpadă. Fiul meu nu va mai crește.

Grace a închis apa. Prin ușa dintre noi am auzit cum intră în cadă, precaută, mai întâi un picior, apoi celălalt, învolburând apa, apoi restul. Genunchii ei albi deasupra apei verzui, limpezi. Nu a plâns mult.

PARTEA a III-a

Dwight

Într-o seară târzie, pe la mijlocul lunii august, m-am urcat în mașină și am mers la Wyndham Falls. Am găsit Pine Creek Road și am trecut încet pe lângă cutia poștală cu numele lor. Era o casă veche, arătoasă, izolată de șosea, cu obloane sumbre, negre. Toate luminile erau stinse.

Nu aveam nici un plan în minte. Pur și simplu simțeam nevoia, în unele privințe deloc diferită de cea a unui animal – să spunem un urs – care iese din pădure noaptea ca să amușine la marginea lumii oamenilor, întrebându-se cât de aproape se află de ea și cât de străină îi este. Ceea ce, în teorie, pare a fi o linie clară între o viață și alta, până la urmă devine un pic confuză când îți lipești fața de ea. Petrecusem ore întregi în casa mea încercând să-mi imaginez acest loc și viețile celor care trăiesc în ea. Nu știu de ce, dar în mintea mea aici era tot timpul întuneric. O casă albă ca aceasta acum, pe un drum numit Pine Creek[1], cu o singură fereastră luminată. Și cu o femeie blondă privind afară, în întuneric, unde mă aflam eu.

Dar visele sunt ieftine și de cele mai multe ori greșite. Nu era nici o lumină aprinsă, nu era nici o femeie. M-am uitat pe geamul mașinii la casa întunecată, apoi am făcut cale întoarsă. Și mi-am promis: Nu se va mai repeta niciodată.

Luna august a trecut. Ca toată lumea, stingeam lumina noaptea, mă întindeam în pat și așteptam să vină somnul; dacă nu venea

[1] Pârâul Pinului (n.tr.)

somnul, venea ceva asemănător, ceva ce-mi amețea și îmi amorțea nervii. Dimineața, mă sculam și mă duceam la serviciu. La sfârșitul lunii aveam o săptămână liberă, dar am amânat-o fiindcă mă temeam de orice moment de repaus, când zilele erau la fel de pustii ca și nopțile. (Când a auzit că nu-mi iau săptămâna liberă, Jack Cutter a făcut ochii mari de uimire, și chiar de îngrijorare. „Te-ai tâmpit, Dwight? Ești îndrăgostit?" Eu doar am ridicat din umeri.) Eram un laș. Pe Donna o țineam în șah, n-am mai sunat-o deloc. Fordul stătea în garaj, cu farul drept spart, iar ușa era încuiată. Așa mi-am petrecut vara.

Singurul ceas cu adevărat relevant pentru mine devenise ochiul vânăt al lui Sam. Ajunsese de culoarea degetelor impregnate de nicotină, ca pungile de sub ochii bătrânilor din cluburile de popice. Apoi urmele au dispărut, ochiul revenind la culoarea copilăriei. Aceasta însă era o altfel de copilărie, mai puțin inocentă, mai puțin sigură, chiar dacă Sam nu-și dădea seama. La începutul lunii septembrie ajunsese deja la cea de-a treia viață (oare de câte va avea parte?) și avea doar zece ani.

Petreceam duminicile împreună. Părea să fi uitat că îl trântisem la pământ. Oricum, nu am mai discutat despre asta. Ceea ce era o mare ușurare, desigur, dar mă făcea și să sufăr. Fiindcă îmi era clar că fiul meu, cu sufletul lui curat și caracterul lui integru, îmi trecuse cel mai recent rău pe care i-l făcusem în cronica vieții mele, unde a devenit repede parte dintr-un tipar, încetând să fie mai grav decât tot ce-i făcusem până atunci. Această viziune grandioasă avea ceva eroic în ea, o dovadă de compasiune care îl deosebea radical de cei de teapa mea; în același timp însă avea nevoie de un fel de distanțare teribilă, adultă. Nu eram orb. De fiecare dată când îmi pierdeam controlul, observam cum Sam se mai îndepărtează un pas de mine, iar eu sufeream și mai mult.

Zilele treceau oricum. Treceau într-o tăcere plină de lumină, văzute prin sticlă, etanșeizate – niște cobai care își caută drumul prin labirint, ca hipnotizați. Același cer albastru pentru toți; faptul că eram un criminal nu-l împiedica pe băiatul care îmi aducea ziarul în fiecare dimineață să-l arunce în pragul casei. Iar eu unul respectam promisiunea pe care mi-o făcusem mie însumi. Îmi vedeam de ale mele, mă țineam deoparte. O femeie blondă; un bărbat brunet, înalt; o fetiță. Dacă aș fi avut talent cât de cât, i-aș fi putut picta din

memorie. Iar și iar, așa cum stăteau în sala de sport plină de părinți și copii.

S-au scris cărți despre supraviețuitori. Am răsfoit și eu câteva. Fotografii cu oameni după un război, după un pogrom, fără un picior, un braț sau un ochi, punctele invizibile care îi fac să meargă mai departe și punctele la fel de invizibile acolo unde au fost despărțiți pentru totdeauna de propriul spirit. Privește-i mai întâi în ochi, unde poveștile lor sunt scrise cu cerneala care nu se șterge niciodată. Ethan Learner lăsându-și brațul de pe umerii soției fiindcă aceasta nu a vrut să se uite la el. Împreună, apoi despărțiți. Adună și apoi scade.

Anul acesta vara fusese scurtă; luna septembrie era senină și friguroasă. După-amiaza târziu, frunzele colorate se învolburau pe deasupra drumului care trecea prin Canaan. Iar la sfârșit de săptămână se juca fotbal pe toate terenurile din oraș. Haine și bluze de trening care marcau porțile, echipe alcătuite pe loc, unele la bustul gol, în tradiționalul meci Îmbrăcați Dezbrăcați.

Dezbrăcații erau cei care se credeau mereu regii neîncoronați ai fotbalului, ocupându-și pozițiile imediat după lovitura de începere, urlând că îi vor face pe Îmbrăcați una cu pământul; oameni mici care se pregăteau să devină mari. Toată copilăria mea crezusem în Dezbrăcați, îmi dorisem să fiu și eu unul dintre ei, devenind și eu unul. Ca și cum, dacă arătam vânătăile pe care mi le făcea tatăl meu, aveam dreptul, nevinovat, de a-i învineți și eu pe alții. Nu era nimeni prin preajmă care să-mi spună că nu am dreptate.

Acum vara se încheiase, oficial. Și, ori de câte ori aveam ocazia, mergeam cu mașina acolo, cu geamurile ridicate ca să nu aud vocile copiilor.

Ethan

Am început un nou an universitar la Smithfield fiindcă n-am avut încotro. Cineva îmi spuse asta cândva, dar uitasem cine anume. Sau citisem undeva – Marcus Aurelius, poate, altă notă de subsol pierdută. Nu că ar fi contat. Trebuia să merg înainte. În toamna aceea trebuia să predau două cursuri opționale pe subiecte alese de mine: „Pilula amară: ironie și temporalitate la James (ultima perioadă), Ford și Woolf" și „Ficțiune eroică/Eroism fictiv: scriitori după război". Nu prea erau multe de spus despre aceste cursuri, doar că le gândisem mai demult, când eram altfel, într-o altfel de viață, de aceea ironiile lor sinistre mi se păreau acum complet neintenționate, dacă nu de neimaginat.

Primele câteva săptămâni ale semestrului au trecut fără vreun eveniment notabil. Studenți noi și vechi care încercau să se acomodeze sau să se reacomodeze cu mine, registre completate și adnotate. Într-o dimineață, mi-am ridicat privirea din locul în care mă aflam, între catedră și tablă, și am văzut acele fețe tinere așa cum le vedeam de mai bine de zece ani: serioase, curioase, nerăbdătoare, plictisite, sceptice. Prea la începutul anului pentru adorație sau resentiment. Deși nu prea devreme, am remarcat eu, pentru compasiune. Aproape toată lumea de la facultate aflase ce se întâmplase cu fiul meu. Citise în ziare sau auzise în sala de mese. Ca și în cazul celor care pretindeau că ar fi văzut o fantomă, studenții susțineau că l-ar fi zărit pe Josh în campus, cândva, cu cutia neagră în care se afla vioara atârnată de umărul lui osos, sau că nu l-ar fi zărit niciodată. Credeau că mă cunosc bine, că știu ce fel de om sunt, ce fel de tată, sau credeau,

pe drept cuvânt, că nu mă cunosc bine și că nu mă vor cunoaște bine niciodată.

De două ori pe zi treceam pe lângă sediul poliției din Canaan. Și, fiindu-mi imposibil să mă abțin, de fiecare dată mă întorceam ca să privesc clădirea – joasă, mohorâtă, impenetrabilă, aducea mai mult cu un buncăr dintr-un război ieftin și inutil – și încercam să mi-l imaginez pe ofițerul Burke așezat conștiincios la birou, poate privind fotografiile înrămate ale membrilor familiei, poate în căutarea bărbatului pe care îl zărisem în mașina care îmi omorâse fiul. Era un exercițiu de furie și speranță, de construcție a unui balon și de umplere cu un amestec de gaze care să-l ridice în aer, dar fără să-l facă să explodeze. Furie fiindcă după două luni investigația bătea pasul pe loc. Poliția nu descoperise nimic; și, din câte știam eu, nu bănuia pe nimeni. Fiindcă, în neputința lor de a-l găsi pe cel care comisese crima, Burke și remarcabilii lui colegi ajunseseră să-mi fie ca niște dușmani, sau cel puțin singurul dușman pe care îl puteam cunoaște în afară de mine însumi.

Și speranță? Fiindcă, în ciuda tuturor eșecurilor, cazul nu fusese clasat. Fiindcă vina încă mai putea fi atribuită cuiva. Fiindcă mai exista cel puțin un om în afara peșterii unde trăiam, care își petrecea zilele cu numele lui Josh pe buze; care, privind pe geamul mașinii la șosea, într-o zi, spre amurg, poate că vedea fața fiului meu.

Era o seară la începutul lunii octombrie.

Am rămas la facultate până la șase și jumătate, ascuns în birou, cu ușa închisă; ascuns printre cărțile care nu mai miroseau cum trebuie, nu-mi mai dădeau aceeași senzație când le pipăiam, nu-mi mai ofereau refugiu – ca într-o casă înnegrită de foc, când singurul lucru pe care îl mai poți face este să aduni tot ce e de salvat și să pleci de acolo, dar nu poți face asta, drept care rămâi pe loc, tu și sărmana ta familie, noapte de noapte, rătăcind dintr-o cameră într-alta cu degetele pline de funingine și nasul plin de scrum umed, spunându-vă: „Pur și simplu nu mai e la fel".

Până la șase și jumătate clădirea se golise; chiar și Jean Olsen plecase, schimbând aerul cu cel stătut, cu miros de prăjeală în ulei de rapiță, din sala de mese. Mi-am luat cărțile și am ieșit, am luat mașina

și am traversat campusul. Albastrul cerului își schimba nuanța, zilele deja deveneau mai scurte. Frunzele se îngălbeneau în copacii de la marginea drumului care o lua la vale și apoi urca pe lângă corpul sălilor de muzică cu ferestre frumoase, peste coama celui de-al doilea deal, spre poartă.

Prin Great Barrington, prin Sheffield, peste granița statului și calea ferată. Cerul care se întuneca și tot ce era sub el, distinct: două ciori care zburau peste liniile de telefon; un ins care încărca saci cu îngrășăminte într-o camionetă; primii dovleci. Vara se sfârșise, era toamnă, iar Josh...

Șade pe o peluză plină de frunze, zâmbind, cu un dovleac scobit pe genunchi, cu gura până la urechi, iar în mână ține strâns un briceag cu plăsele portocalii, lama tocită, zimțuită, umedă de la semințele proaspete, lucioase, îngrămădite pe o foaie de ziar de lângă el. Are șapte ani. Tocmai a făcut primul felinar dintr-un dovleac și nu-și mai încape în piele de bucurie. Eu greblez frunzele și îl privesc cu coada ochiului. Lasă jos briceagul cu aerul unui artist sceptic, dar și mulțumit de opera lui. Apoi glumește. Chicotind, îmi face semn să mă apropii, tachinându-mă: „Seamănă cu tine, tăticule! Seamănă cu tine!" Îl iau în brațe și mă învârt cu el pe peluză, iar și iar, amândoi ca un titirez, el cu capul în jos și cu gura deschisă – până când, râzând, mă imploră să mă opresc...

Am încetinit. În față acum, în amurg, mi-a apărut sediul poliției – îngrămădit, urât, cu un reflector amplasat deasupra intrării care lumina parcarea unde erau numai trei mașini. Am oprit fără să stau pe gânduri.

Nu mai fusesem aici decât o dată, în dimineața de după accident. Poate din cauza impresiei defavorabile, negative chiar, pe care o făcusem la prima mea vizită, ofițerul Burke încă de la început păruse nerăbdător să discutăm în altă parte. Mai întâi acasă la noi, apoi, după o vreme, la telefon, săptămânal, mereu cu aceeași veste, dată pe un ton neutru. „Nimic deocamdată, dar cercetările continuă." Până de Ziua Muncii discuțiile deveniseră mai puțin protocolare, vocea lui începând să trădeze un soi de frustrare. Îi telefonam de trei-patru ori pe săptămână, dar uneori era plecat, mă evita, fiind scuzat de polițista aceea cu părul castaniu și ochii mici.

Locul părea abandonat. Dacă nu ar fi fost reflectorul de deasupra intrării și lumina fluorescentă care se strecura ici și colo pe la marginea storurilor metalice, această clădire ar fi părut părăsită de-a binelea. Sala de așteptare era pustie; dispeceratul era și el pustiu. Polițiștii, ca toți cetățenii obișnuiți, plecau acasă in corpore exact la ora cinci sau șase, lăsând necazurile lumii pe birouri până a doua zi dimineața? Aveau și ei dificultăți în a-și achita ratele la ipotecă? Legea scoasă din funcțiune. Din câte îmi dădeam eu seama, afișierul din sala de așteptare era împânzit cu aceleași mesaje xeroxate ca la prima mea vizită: undeva se pierduse un câine pe nume Moby, poate chiar murise; undeva se ascundeau tații care nu plăteau pensia alimentară; undeva hălăduiau violatorii și ucigașii fugari.

Nu era nici o sonerie, motiv pentru care am bătut în geamul de plexiglas, producând doar un zgomot înfundat, ca într-o celulă izolată fonic. Apoi m-am apropiat de ușa de oțel pe care scria „Numai personalul autorizat" și am început să bat cu pumnii în ea.

Ușa s-a deschis și m-am trezit față în față cu dispecerul, polițista cu părul castaniu și ochii mici. Era îmbrăcată civil și părea nemulțumită.

– Ce bateți așa, unde vă treziți? Aici e sediul poliției.

– Vă rog să mă scuzați. Trebuie să vorbesc cu Burke.

– Cu domnul ofițer Burke.

– Da. Cu domnul ofițer Burke.

– Vă așteaptă?

– Nu.

– Atunci va trebui să veniți altă dată – în seara asta are o ședință importantă. Dar, dacă vreți, puteți vorbi cu ofițerul de serviciu. Numele lui e Nichols. Tocmai a sosit.

– Nu vreau să vorbesc cu Nichols...

– Cu domnul ofițer Nichols.

– Vreau să vorbesc cu Burke.

Și-a mijit ochii cât a putut și și-a tras fermoarul de la puloverul de lână purpurie până sub bărbie, agățătoarea de metal pierzându-se în pielea moale, lăsată.

– Poate n-am fost suficient de clară. Dacă vreți să vorbiți cu domnul ofițer Burke, îi telefonați mâine-dimineață. Înțeles?

– I-am tot telefonat. De asta și sunt aici.

– Îmi pare rău.

A dat să se întoarcă, trăgând ușa după ea. Am blocat ușa.

– Văd că nu vreți să m-ascultați.

Femeia s-a învârtit pe călcâie și mi-a spus la foc automat:

– Dacă nu vreți s-o-ncurcați, dați drumul ușii.

I-am dat drumul. Mâna mea a rămas suspendată în spațiul dintre noi, nerăbdătoare să facă ceva. Am văzut-o pe polițistă cum se uită la ea.

– Îndepărtați-vă ușor de ușă.

M-am îndepărtat.

Femeia a tras aer în piept.

– Avem reguli care trebuie respectate.

– Nu-mi pasă.

M-am îndepărtat și mai mult, până am dat de marginea unui scaun din plastic și atunci m-am așezat, ca sleit de puteri.

– Mie da. Trebuie, e treaba mea.

– Ce?

O vedeam ca prin ceață. Mi-am scos ochelarii, m-am șters la ochi, i-am pus la loc. Pe îndelete.

– Ce trebuie?

– Să-mi pese, a răspuns ea privindu-mă ciudat. De reguli.

– Fiul meu e mort. Ce spun regulile dumneavoastră despre asta?

Epuizarea era prea mare. Am închis ochii. Nu mai dormisem cum trebuie de la moartea fiului meu. Iar aici, în această încăpere fără ferestre, mă simțeam de parcă nu aș fi dormit de când mă născusem și de-abia acum înțelegeam că nu voi mai dormi niciodată. Am rămas în propriul întuneric, așteptând să aud cum se închide ușa de oțel.

– Mi-am amintit de dumneavoastră.

Am deschis ochii.

– Sunteți Learner. Băiatul dumneavoastră a fost lovit de o mașină.

Am încuviințat dând din cap – ca un băiat nerod în fața biroului directorului de școală sau poate doar ca un băiat zvântat în bătaie. Tatăl nimănui. Văzând că nu spun nimic, polițista a început să se joace cu fermoarul.

– Fie, a spus ea, de parcă și-ar fi recunoscut înfrângerea în această bătălie a voințelor. Așteptați aici.

*

Burke a apărut în sala de așteptare punându-și pardesiul. Dedesubt purta sacou, cămașă cu cravată și pantaloni kaki. Părul scurt, încărunțit, era proaspăt pieptănat; ofițerul arăta gata să ia cina cu rudele.

– Domnule Learner, tocmai voiam să vă sun.

M-am ridicat în picioare. În vocea lui am deslușit ceva grav, aproape umil, ceea ce m-a descumpănit. Ochii lui cenușii, de obicei foarte siguri, priveau în toate părțile, precauți.

– Când?

– Mâine.

Spunând această minciună, Burke s-a uitat la avizierele pline de mesaje.

– De ce? Aveți vreo veste?

– Am informații.

– Ce fel de informații? E ceva sigur?

– Ce-ar fi să luăm loc?

Burke mi-a făcut semn cu mâna, ca o plasatoare într-o sală de spectacol, iar eu am simțit cum pe frunte îmi apare brusc o plasă de fire invizibile de sudoare.

– Spune-mi odată, Burke!

Burke a dat din cap de parcă ar fi vrut să spună că știa că așa va fi și că nu avea încotro, trebuia să o facă. Și-a dres glasul:

– Cum doriți. Domnule Learner, începând de ieri cazul fiului dumneavoastră e considerat inactiv.

– Poftim?

– Așa e procedura. După o anumită perioadă, toate cazurile nerezolvate sunt trecute la categoria prioritate redusă.

– „Prioritate redusă"? Ce-i asta, o glumă proastă?

– Evident că îl vom căuta în continuare pe făptaș. Căutarea va continua, dar în mod indirect, ca și culegerea de probe. Dar trebuie să vă informez că, oficial, cazul este considerat acum cu prioritate redusă. Iar eu am primit alt caz.

– Nu se poate.

– Domnule Learner...

– Nu. Îmi pare rău, dar nu se poate.

– E greu, știu, a spus Burke și m-a atins pe umăr.

– Ia-ți mâna de pe mine.

Burke a strâns din buze și și-a retras mâna. Vocea lui a devenit insinuantă:

– Avem puțini oameni, domnule Learner, de-abia reușim să ne achităm de responsabilități de la o săptămână la alta. Dacă n-am separa cazurile vechi de cele noi ne-am împotmoli de-a binelea.

– „V-ați împotmoli"?

M-am întors spre perete și am lovit cu palma avizierul de acolo, împrăștiind piunezele și mesajele pe podea. Burke nu a făcut nici o mișcare.

– Calmați-vă. Nu trebuie să...

– Să-ți fie rușine.

– Eu sunt polițist, domnule Learner, și-mi fac datoria cât pot de...

– Ești un nemernic și un laș. N-ai nici un pic de curaj, nici un pic de inimă...

– Atenție cum vorbiți!

– Sper să ți se-ntâmple și ție, Burke!

Ochii lui m-au fixat ca niște pietricele cenușii.

– Ce-ați spus?

– Ai auzit bine. Propriul fiu. Cum te-ai simți? Propriul fiu secerat de o mașină pe marginea drumului, iar tu să stai aici rugându-te să capeți o informație cât de mică, puțină înțelegere, și să nu te alegi cu nimic, lumea să se uite în altă parte, așa-zisa procedură standard. Să-ți fie rușine! În viața mea n-am crezut că voi spune așa ceva, dar ar trebui să vi se întâmple tuturor ca să vă dați seama cum este. Ca să vă dați seama ce simt eu. Fiindcă, dacă nu vă dați seama, nu vă pasă nici cât negru sub unghie. Vă faceți amărâta voastră de datorie și-atât. Rușine! Fiul meu valora cât zece ca voi.

Burke se albise la față. Își încleștase mâinile, iar ochii îi spuneau că ar fi mai bine să pună capăt acestei discuții înainte de a fi prea târziu. În clipa aceea am înțeles că relația dintre mine și poliție se încheiase. Se săturaseră de mine. Furia mea, căreia nici măcar nu-i dădusem frâu liber, înlăturase orice urmă de bunăvoință și, în același timp, orice șansă de a-l găsi pe cel care îmi omorâse fiul.

– Domnule ofițer, îmi... am zis eu poticnit.

Burke mi-a întors spatele. Cu fața la geamul de plexiglas, în mijlocul căruia plutea imaginea lui ștearsă, apoasă, a început să-și încheie pardesiul.

– Am încheiat discuția, domnule Learner, a spus el pe un ton glacial spre dispeceratul pustiu. Peste câteva zile veți primi un plic cu un nume în cutia poștală. De-acum înainte orice problemă aveți, orice întrebare, orice reclamație, o veți discuta cu polițistul respectiv. Dar nu cu mine. Noapte bună, domnule.

S-a întors și a ieșit din clădire, dispărând în noapte.

Dwight

Iar promisiunile încep să fie încălcate, una câte una.

Într-o noapte, la ora trei, era începutul lunii octombrie, am mers cu mașina până pe Pine Creek Road.

La parter era aprinsă o singură lumină, răzbătând printr-o fereastră care dădea spre dreptunghiul de verdeață. După toate aparențele, nu era nimeni în camera luminată.

De data aceasta n-am plecat. Am parcat mașina mai încolo, ca să nu o poată vedea nimeni, și m-am întors pe jos. Regretând că băusem doar două pahare înainte de a pleca de acasă: doar cu două pahare de tărie mi-era greu să străbat întunericul din jur. Luna nici nu se vedea măcar. Pașii mei grei pe drum, crenguțele care trosneau în pădurea din dreapta, o bufniță care își lua zborul de-acolo.

Mi-am adus aminte că mersesem la vânătoare cândva, cu un amic de la școală și cu tatăl lui. Era prima mea ieșire în care îmi petreceam noaptea în aer liber și, la capătul unei zile care parcă nu se mai termina, făcuserăm un foc de tabără pe care-l împrejmuiserăm de pietre și stătuserăm acolo fără să spunem aproape nimic, mâncând și ascultând focul, bând irish coffee dintr-un termos. Aveam paisprezece ani și mama murise cu șase ani în urmă. Când a sosit momentul să ne culcăm, tatăl amicului meu mi-a pus mâna pe cap și mi-a ciufulit părul. „Te-ai descurcat bine azi, Dwight, a spus el. Ai să ajungi un vânător pe cinste." Ne-am vârât în sacii de dormit. Curând amicul meu și tatăl lui au adormit, răsuflând regulat precum animalele ce își țin de cald în întuneric. Eu însă nu puteam dormi. Prea multe se întâmplaseră. Mă descurcasem, aveam să ajung un vânător

pe cinste. Am rămas treaz gândindu-mă la căprioara pe care o omorâsem în ziua aceea, un glonț norocos, tras cu mâna tremurândă, și sângele care se scurgea din ea în timp ce alerga înspăimântată prin pădure, până a căzut, s-a ridicat în picioare, a alergat și a căzut din nou, și cât de mult mi-am dorit să moară din motive știute numai de mine.

Pădurea dădea spre casa familiei Learner. M-am oprit ca să mă orientez în nuanțele schimbătoare de întuneric. Un garaj ca un hambar în apropiere, cu ușile închise. Înconjurat de arbuști și ceea ce părea a fi o livadă în spate, spre casă. Locul era amenajat de o mână pricepută, fiecare lucru la locul lui; chiar și prin întuneric se simțea mâna de femeie care se îngrijise de toate. Grace Learner, am gândit eu. Cea care amenajează grădini.

Am rămas acolo, la margine, până când respirația mea s-a despărțit de mine și a devenit aproape regulată. Am încercat să mă gândesc la locul acela ca la o casă oarecare. Dar era greu, eu fiind îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, la ora trei noaptea, cu o singură lumină la parter, străbătând peluza ca un strigăt; cineva era treaz. Deși din unghiul și de la distanța aceasta nu vedeam ce e în cameră. Mi-am imaginat că este ea.

Un gard din bușteni se întindea în față, între peluză și drum. Ținându-mă departe de el, de revărsarea de lumină, am trecut prin fața casei și am sărit gardul pe unde era acoperit de crengile unui stejar uriaș. Genunchiul rănit la fotbal îmi înțepenise de la frig. Frunzele de pe jos miroseau a umezeală. Casa era la mai puțin de douăzeci de metri de mine.

Multă vreme nu s-a mișcat nimic. Camera luminată era ca o scenă care își aștepta actorii: spătarul înalt al unui scaun, o măsuță cu un pahar și o sticlă cu tărie, o bibliotecă încovoiată de cărți, un birou cu un computer și o veioză, alte cărți. Palatul singuratic al unui gânditor. De peretele din stânga era lipită o canapea, cu o pătură și perne mototolite.

Și atunci mi-a venit în minte: Ethan Learner. Profesor de literatură engleză la Smithfield College.

Camera era pustie. Sau nu era pustie. Ethan a întins mâna după pahar și atunci mi-am dat seama că fusese acolo tot timpul, citind, ascuns de spătarul înalt al scaunului. Un braț s-a întins după pahar și

a dispărut cu el – asta e tot ce am văzut. Apoi totul a devenit un motiv de așteptare pentru restul corpului său.

La scurt timp s-a ridicat în picioare. Cu spatele la mine. Și-a târșâit picioarele până la birou – nu a mers normal, ci și-a târșâit picioarele ca un bătrân. Avea părul vâlvoi. Purta un halat gros peste haine și ducea paharul într-o mână și o carte în cealaltă. Le-a pus pe birou, lângă computer, și s-a îndreptat spre ușă, unde s-a oprit și a ridicat mâna spre comutatorul din perete. Am crezut că vrea să plece, să urce în dormitor, la soția lui.

Dar, înainte să stingă lumina, s-a întors ca să privească la canapeaua acoperită de pătură și perne. A privit lung, de parcă s-ar fi văzut acolo, ghemuit și treaz. De parcă ar fi avut tone de compasiune pentru omul pe care îl vedea acolo, el însuși. Apoi, încet, ca și cum ar fi făcut un mare efort, s-a întors spre fereastră. Pentru prima dată i-am văzut fața clar. Scofâlcită. Pustie, precum camera care era pustie chiar dacă el se afla acolo. Preț de o clipă, am crezut că mă observă. Dar probabil că își vedea reflexia, în geam, fiindcă imediat a întors capul și a stins lumina.

Acum noaptea era un flux, simplu și negru. Puteai fi invizibil în ea, acoperit de ea, fără urmări, nici măcar acolo. Am tras adânc aer în piept, am ieșit de după copac și am înaintat până în mijlocul peluzei.

Și am privit în sus.

Undeva, dincolo de ferestrele întunecate, Grace Learner dormea.

Ethan

Acum chiar eram singuri; rămăseserăm în voia valurilor. Îți dai seama ce înseamnă ultima speranță de-abia atunci când dispare, ca o ancoră tăiată, iar tu rămâi golit pe dinăuntru, eviscerat, fără nici o greutate care să te țină pe pământ. Începi să plutești ca o scorbură. Mintea, fără a face apel la alte persoane, fără balast, se închide în ea însăși, dezrădăcinând cele mai întunecate unghere ale omului care credeai că ești. Nimic nu mai pare la fel. Existența ca o halucinație prelungă; existența ca o enigmă zilnică – pentru care, ca în visul unui masochist, fiecare obiect, fiecare priveliște, fiecare sunet pare, la început, să fie răspunsul, piesa care lipsește, dar, în cele din urmă, se dovedește a fi fără noimă.

Poliția dispăruse, ieșise din viața noastră. Trăsese obloanele, ferecase ușile, scosese firma. Lăsându-ne pe dinafară.

Lașii.

Unele lucruri, desigur, aveau să continue. Insomnia. Nopțile petrecute singur pe canapea. Visele cu ochii deschiși care se terminau, ca în cărțile cu detectivi, printr-un cataclism produs de justiția neiertătoare. Când venea vorba de fantezie, eram nedreptățitul clasic care trebuia să îndeplinească o misiune sfântă pentru el. Dar fantezia era o lume a culorilor vii, a clarității, exact opusul vieții reale. Ce mai conta! Aceasta avea să fie povestea mea de-acum încolo. De aceea nopțile mi le petreceam în birou, unde închideam ochii și îi făceam felul unui om pe care nu l-aș fi recunoscut nici dacă treceam pe lângă el. Un om fără chip, fără nume.

Întreaga situație era absurdă, cum să-ți duci viața mai departe? Și mi se părea ridicol ca, uneori, când mă gândeam disperat la un viitor imposibil, trecutul să se întoarcă la mine în persoana tatălui meu. Acel om strălucit, acel intelectual, care se ferea de neputință și de furie ca să le prezinte în culorile victoriei. Îl găseam în cameră, la fereastră, în fotoliul cu rezemători laterale, pentru cap – mai bătrân, mai trist, tot mormăind lozincile pacifiste, mai blânde, din ultima parte a vieții. În pantalonii uzați, de moleschin, în haina de tweed, îmbâcsită de fumul de pipă. Dacă ar fi fost adevărat, l-aș fi înșfăcat de guler și l-aș fi scuturat bine, i-aș fi spus că e un mare mincinos. L-aș fi izgonit din casă.

Vreau ca lucrurile să fie clare în privința asta. Fără speranță, nevoia de a pedepsi este singura religie adevărată. Trebuie să dai vina pe altcineva, nu pe tine însuți. Dreptatea trebuie făcută. Altfel, rămâi doar cu deșertul durerii și urmele pașilor tăi întipărite în el – neliniștit, de neoprit, singur precum cea mai îndepărtată planetă din univers.

Dwight

Nu a fost nimic premeditat. A fost un accident.

Sam fusese surprins când înfigea un creion în mâna unui coleg de clasă, în urma căruia acesta a trebuit să meargă la cabinetul medical. A doua zi, pe la prânz, am primit un telefon prin care eram chemat de urgență la școală ca să vorbesc cu Ruth și cu Larry Briggs, directorul.

Am întârziat. Pentru că, înainte de a pleca, a trebuit să le cer scuze lui Jack și Drew Peckham, proprietarii unei firme de construcții din partea locului, care țineau neapărat să-și dezmoștenească cele trei odrasle fiindcă votaseră cu Clinton la ultimele alegeri. Peckham era un client de prima mână, Jack fiind vizibil iritat că a trebuit să plec în toiul discuției.

Când am ajuns, Ruth era deja în biroul lui Briggs. Directorul stătea aplecat spre ea și îi vorbea cu însuflețire, dar în clipa în care am intrat a tăcut.

Adevărul e că niciodată nu m-am înțeles cu Larry Briggs. Mă credea necioplit, arogant și poate periculos, cel puțin așa se exprimase în zilele de după accident, când la ore Sam era nevoit să-și scrie răspunsurile cu cretă, pe o tablă, fiindcă avea maxilarul imobilizat. O perioadă pe care nu o uitasem. Pe de altă parte, pentru mine Briggs era un anglofil rătăcit printre noi, îmbrăcat într-un sacou-sport, cadrilat, care considera că orașul Wyndham Falls e sub demnitatea lui, dar nici nu avusese destulă imaginație ca să-l părăsească. Se vedea ca un Robinson Crusoe superior din punct de vedere cultural, pe o insulă pustie, trist, când de fapt era doar un bătrân narcisist căruia îi suna ca un cor fiindcă nu fusese în stare să

asculte altceva. Pentru amărăciunea lui se răzbuna, atât fizic, cât și mental, pe elevii școlii, a căror imaginație era infinit mai bogată decât a lui.

Larry Briggs nu s-a deranjat să se ridice la vederea mea. Am traversat încăperea și m-am așezat pe un scaun de lângă Ruth. În semn de salut, Ruth mi-a pronunțat numele – plat, așa cum rostești cuvântul „copac" atunci când te plimbi printr-o pădure – în timp ce Briggs a înclinat scurt din cap spre mine și nu mi-a spus nimic. În tăcerea care se așternuse, i-am auzit pe copiii care se jucau pe teren. Apoi Briggs a continuat să-i spună lui Ruth ceea ce începuse înainte de sosirea mea, ca și cum eu nici nu aș fi fost de față.

Avea un bronz ajutat de tot felul de creme. Și vorbea despre sărmanul meu fiu, de parcă el și Ruth ar fi fost singurii oameni de pe planeta asta care știau ceva despre el. Întreba, detașat, despre problemele de acasă, despre relația lui Sam cu Norris. Spunea că învățătoarea lui Sam, doamna Throm, observase în ultima vreme o atitudine din ce în ce mai agresivă din partea lui Sam, un băiat recunoscut pentru blândețea și timiditatea lui.

Ruth se purta admirabil, fără doar și poate. Era o actriță desăvârșită, știa să-și subjuge auditoriul. Nega totul, acasă totul era în ordine. Foarte bine, Norris și Sam se înțelegeau foarte bine. Ținea capul jos, cu părul lăsat în voie, cu nasul ei frumos și ochii căprui gata parcă să cedeze de grija față de fiul ei, care trecuse prin atâtea. Spunea că nu poate ști care e situația dintre mine și Sam, așa ceva o depășea. Desigur, relația lui Sam cu tatăl lui era complicată, probabil că toată lumea știa asta.

Apoi Briggs a înclinat din cap înțelegător și a spus: „O, da, știu asta, desigur". Și a adăugat, ca un psihanalist: „Continuă, Ruth".

În acest moment, Ruth și-a netezit fusta pe coapse – era o fustă scurtă din tweed, cu o nuanță bolnăvicioasă de verde – și i-a povestit lui Briggs despre duminica petrecută de Sam la mine și s-a întors complet schimbat. Nu aflase ce se întâmplase, dar era sigură că se petrecuse ceva fiindcă își dăduse seama de schimbare, ca și Norris, de altfel: afectat, înfricoșat la început, apoi din ce în ce mai ursuz, iar acum poate agresiv. Ceva sigur se întâmplase. Altfel cum se explica faptul că un băiat atât de blând și de timid ajunsese să înfigă creionul

în mâna unui coleg? Era total contrariată, spunea fosta mea soție. Nu mai înțelegea nimic.

Acesta era sfârșitul Actului I: diva își terminase aria. Ruth a făcut o pauză și m-a privit. O privire dură, cercetătoare, lipsită de dragoste, dar într-un fel și de ură. O privire care mi-a adus aminte că o lovisem într-o noapte, o lovisem cu pumnul, farfuria făcându-se țăndări pe podea, Ruth căzând odată cu ea. Amintirea era ca o mașină care se îndrepta spre mine în întuneric, orbindu-mă cu farurile, și în clipa aceea am tresărit și am întors capul în altă parte. Acum mă uitam pe fereastră. Și vedeam cum cerul era de un albastru care te băga în sperieți: o duritate poleită cu aur, fără urmă de compasiune. Fiecare rău pe care îl făcusem după ce o lovisem pe Ruth apărea clar pe suprafața lui.

M-am hotărât să ies din biroul acela cât mai aveam timp. M-am ridicat în picioare.

Ruth a spus scurt, fără menajamente:

– Stai jos, Dwight! Încă n-am terminat.

Am rămas în picioare, privind în jos. Poate că, așa cum îmi priveam genunchii, fosta mea soție uita, pentru o clipă de grație, ce fel de om sunt. Poate că pur și simplu credea că e acasă și vorbește cu Norris. La urma urmelor, nu Norris era cel care își purta furia ascunsă în el ca o bombă cu ceas. Și nu pe Norris îl vedea ea acum, când și-a ridicat capul și m-a privit în față. Am observat cum vechea teamă i se oglindește brusc în ochi. Am simțit cum înțepenește și își subțiază buzele.

M-am îndepărtat de ea cu un pas; fiindcă avea dreptate în privința mea. Dreptate absolută. Simțeam adrenalina în brațe, în mușchii încordați, cum mă mâncau palmele mari. Ușor, ca o simplă respirație, mi-am imaginat fiecare din relele de care mă acuza mintea ei.

Am pornit spre ușă.

În clipa aceea, Larry Briggs a sărit de pe scaun. Larry Briggs: cu obrajii roșii de mânie, urlând la mine că-mi știe „povestea" și nu-i surprins absolut deloc – era exact genul de comportament pe care îl aștepta de la mine. M-a mustrat dând din deget în timp ce dispăream pe ușă. Dar nu a ghicit ce noroc avea că e în viață.

Grace

Ședea pe iarbă, la marginea terenului de joacă, și privea cum se fugăreau copiii de clasa a II-a. Numără paisprezece, toți țipau și alergau prin țevile uriașe, de plastic, se dădeau pe tobogan sau în scrânciob; cel puțin doi căzuseră și acum plângeau de mama focului.

Se uită la ceas. La ultimul etaj al școlii, Emma ședea într-o încăpere cu psihologul, „încercând să treacă peste trauma cauzată de moartea fratelui". În fața unei înțelepciuni incontestabile – asemenea metodă, asemenea tehnică – ce altceva putea face decât să-și scoată pălăria și să se încline? Și să se retragă. „Afară, pe iarbă, unde mi-e locul." Aici, pe iarbă, ca să se uite după copiii altora și să vadă cum e viața de familie. Cândva știuse, o practicase și ea.

Pe teren, profesoara, doamna Poor, bandaja genunchiul unei fetițe coreene, cu codițe, care nu mai contenea din plâns. Pe pielea palidă a fetiței se deslușea o pată de sânge minusculă, dar strălucitoare. Doamna Poor repeta liniștitor cuvinte fără sens precum: „Hai, hai" și „Așa, așa".

Spre est, dincolo de terenurile de tenis și de cel de joacă, începea pădurea: acolo frunzele alcătuiau o tapiserie pestriță de ocru, sângeriu, ruginiu și portocaliu. Peste o săptămână-două dealurile și văile mici se vor iriza, ca într-un incendiu. Acest gând o umplu de un val de speranță, o senzație pe care încercă să o oprească, să o lege de ea, dar care îi scăpă printre degete. Câteva săptămâni – ce schimbaseră două luni și jumătate? Timpul nu era balsamul promis, drogul-minune, leacul bun la toate: Josh nu va mai trăi din nou. „Sunt din

piatră, Doamne, nu din carne, cum ai făgăduit odată, și toate zilele ce va să vină mă vor toci până când pierderea lui mă va goli de tot..."

Își încrucișă brațele și se strânse. Ca în instrucțiunile de folosire – așa trebuie să faci când te doare ceva. Și, fără să fie suprinsă, o văzu din nou: o fetiță blondă care traversa peluza cu o cană de ceai cu gheață. Mirosind iarba umedă și auzind cum se prăbușește cineva, cum cana se face țăndări, cum apare moartea; apoi întorcându-se și văzându-i pe tatăl prăbușit lângă piscină, pe necunoscutul care îl apăsa pe piept și pe mama ei țipând, implorând ajutorul divin, mila, de parcă Dumnezeu chiar auzea ce se întâmplă, de parcă Dumnezeu chiar locuia în casa de la capătul aleii...

Atunci îi veni să țipe: „Cum să treci peste așa ceva, cum să supraviețuiești?" Apoi, aproape calm, ca un ecou abia auzit, un răspuns: „Nu poți trece". Și încă unul: „Nu poți suporta".

De ce nu înțelegeau asta?

Crescuse crezând ce spuneau cei din jurul ei – duminica, de sărbători, cu paharul de whisky în mână și speranța disperată în inimă; ce li se spunea fetițelor blonde care văzuseră cum dragostea se prăbușește și moare lângă piscină: că există virtute slăbită de durere, o, da, că întreaga tragedie umană face parte din urzeala Domnului, pentru ca sufletul să ajungă prin întuneric la lumina izbăvirii. Atunci, de ce mămica țipa așa? Atunci, de ce tăticul zăcea la pământ? Un om cumsecade, medic, veteran de război pe care nimeni nu îl înțelesese, nici chiar el; un supraviețuitor al atâtor drame. Oamenii distanți după moartea lui, un experiment monstruos. „Asta știu copiii, fiindcă ei sunt profeții a ceea ce se pierde." Și acum se întâmplase de două ori. Acum și Emma s-ar putea să crească la fel ca ea, cu teamă, mutilată de credința că dragostea, și nu altceva, era aberantă; că sămânța din care creștea viața nu era nașterea lui Josh, nu curiozitatea și pasiunea cu care se apropia de fiecare lucru, ci moartea lui, uciderea lui. Și cine o putea învinui sau contrazice cu sinceritate? Nimeni. Nimeni care să nu mintă.

Grace se întinse pe iarbă punându-și un braț pe ochi ca să nu mai vadă cerul care, imens și albastru, o înfricoșa acum. Printre buze îi scapă un sunet – nu chiar un geamăt, ceva nou, nedefinit.

Și apoi, brusc, simți că e privită – o senzație ca atunci când ești atins de umbra lăsată de capătul unui băț. Se ridică în capul oaselor și privi în jur.

Un bărbat solid, puternic, cu pieptul și umerii lați, stătea la marginea parcării, la vreo cinci metri în spatele ei. Era îmbrăcat într-un costum albastru și o cămașă albă descheiată la gât. Cravata îi atârna desfăcută. Grace se ridică în picioare. Inima îi bătea cu putere, spre rușinea ei; nu voia să fie nici furioasă, nici speriată, dar, dintr-un motiv de neînțeles, era și una, și alta.

– Ce doriți? întrebă ea cu o voce care i se păru brutală.

Omul se uită lung la ea înainte să vorbească. Părea că o studiază. Grace făcu un pas înapoi, apoi regretă gestul.

– Sunteți cumva Grace Learner? întrebă el în cele din urmă, dar întrebarea suna fals, de parcă insul ar fi știut deja răspunsul.

– Ce doriți?

Bărbatul nu spuse nimic.

– Mă urmăreați cu privirea. De ce? Nu vă cunosc.

– Nu vă fie teamă.

Vocea lui era bolovănoasă, liniștită și tristă.

– Nu mi-e teamă. Sunt furioasă. Vreau să fiu lăsată în pace.

– Nu fiți furioasă.

– Cine sunteți dumneavoastră?

Dwight

M-a întrebat cine sunt.

A continuat să mă privească. O femeie în jeanși pătați de iarbă și ghete de munte, zgâriate, o cămașă în pătrățele roșii și negre, o vestă cu fermoarul desfăcut. Părul blond de-abia ținut la un loc de o clamă. O frunză galbenă, uscată, care îi atârna de o mânecă. Era palidă la față, avea ochii mari, albaștri și descumpăniți. O femeie care își negase frumusețea, scuipase pe ea, dar care acum se ținea de ea ca un câine mult prea credincios. Fața ei spunea: „Șterge-o, nu te vreau, nu-mi pasă de tine". Nu arăta deloc a mamă. Mai degrabă a pacient care tocmai își revenise dintr-un șoc, cuprins de derută acum. O persoană a cărei dorință adevărată în viață era să se târască înapoi în rezerva din spital – un ținut îndepărtat, liniștit, singurul loc de pe pământ unde se simțise în siguranță. Voia să se întoarcă acolo, dar harta care o ducea acolo fusese arsă. Lăsând-o în afara școlii, silită să asculte strigătele și râsetele copiilor.

Am dat să vorbesc.

Dar n-am reușit decât să-mi rostesc numele. Care nu însemna nimic pentru ea, la fel de bine putea fi începutul unui cântec; la fel de bine puteam fi altcineva. A rămas acolo, uitându-se la mine, adulmecând de parcă mi-ar fi simțit gustul coclit din gură. Și am mai văzut ceva pe fața ei: credea că e singura care trăiește dincolo de zidurile orașului. Nu știa că eu îmi petrecusem toată viața acolo.

Mi-am întors privirea și am plecat.

Grace

Sfârșit de octombrie. Cerul era de un albastru paradiziac; frunzele mureau în copaci și apoi cădeau la pământ.

Stătea la masa de lucru, având în față o agendă și un registru contabil, cu mâinile lipite de suprafața înclinată la treizeci de grade, ca să reducă presiunea asupra brațelor și spatelui în orele lungi de desen; lipise pe deasupra o foaie de hârtie de un verde lăptos, plină acum de tot felul de semne făcute cu creionul sau stiloul în ultimii zece ani, ca hieroglifele unei civilizații pierdute pentru totdeauna. Nu mai proiectase nimic de luni de zile. Îi venea greu să-și amintească până și cum să tragă o linie, cum să deseneze ceva, satisfacția pe care i-o dădea această activitate. Astfel, într-un timp atât de scurt, după un fel de cădere liberă din cer, arta și mintea ei fuseseră umbrite ca toate celelalte; o penumbră de sentiment și dorință, un memento îndepărtat al unei lumini impresionante cândva.

Agenda și registrul contabil de pe masă spuneau totul: cariera ei, chiar dacă nu era deja terminată, era serios afectată. Toate cele patru angajamente pe care le avusese pentru lunile august și septembrie fuseseră anulate; momente penibile, neplăcute – returnarea sumelor de bani solicitate și achitate, comenzi anulate. Reputația ei printre clienți și furnizori era compromisă. Nici măcar compasiunea comună nu putea ascunde faptul că acum era văzută ca o persoană care nu mai inspira încredere, care era foarte posibil să nu-și mai revină.

Voia să-și facă griji din pricina asta, dar nu putea. Știa că trebuie să-și facă griji în privința Emmei, dar nu putea. Știa că ar fi trebuit să însemne ceva pentru ea atunci când Ethan venise acasă, săptămâna

trecută, și anunțase cu o voce pierită, ca de robot, că se hotărâse să nu-și mai ia liber anul viitor, cu jumătate de salariu, fiindcă nu-și puteau permite așa ceva.

Închise registrul și agenda cu un oftat adânc. Se simțea murdară, năclăită, voia să se spele pe mâini și pe față. Sub masa de lucru se afla un coș de hârtii – un cadou vechi de la Ethan. Era împletit din trestie de la malul râului Liffey, Ethan fusese foarte mândru în ziua în care i-l dăruise, plin de povești despre proveniența lui. Păi, însuși Joyce avea... Nu-și mai amintea. La capătul poveștii era Molly Bloom[1], care spunea: „Da". Da. „Nu-mi aduc aminte cum e asta", gândi Grace. De ce să spună da? Luă registrul și agenda și le aruncă în coșul de hârtii. Apoi trecu de la o fereastră la alta, deschizându-le pe toate în speranța că aerul proaspăt o va curăți într-un fel; dar nu se întâmplă nimic, deși briza îi aduse parfumul de mere provenind de la cei doi pomi din spate atât de viu, de parcă ar fi ținut în brațe un coș plin cu fructe. Ceea ce era totuși ceva. Trase adânc aer în piept.

Auzi telefonul și se duse să răspundă; mama ei spusese că s-ar putea să sune. Mama ei care era foarte îngrijorată zilele acestea în privința Emmei și a psihiatrului. Cu inima strânsă pentru Emma. Făcând comparații deloc subtile între Emma și Grace, primul copil îndurerat, fetița blondă care își pierduse tatăl. „Dar te-ai descurcat până la urmă, nu? spusese ea plină de speranță săptămâna trecută. Te-ai descurcat de minune, nu? Chiar dacă ai trecut prin atâtea."

Grace însă nu era de aceeași părere. Se simțea de parcă cineva i-ar fi scos inima din piept încetul cu încetul.

Telefonul era pe o măsuță dintr-un colț al atelierului. Ajunse la el când suna a treia oară.

– Alo?

Dar nu răspunse nimeni, tăcere de mormânt. Și apoi un clic. Puse receptorul în furcă gândind: „Ah, mamă".

Știa ce gândea mama ei, ce voia: ca Emma să vină la Durham și să stea la ea o vreme până se „limpezeau" lucrurile acasă. Dar asta era o prostie, voia să o contrazică Grace, bazată pe ipoteza greșită că lucrurile se vor „limpezi" acasă. Cine să le limpezească? Poliția?

---

[1] Unul dintre personajele principale ale romanului *Ulise* (1922) de James Joyce (n.tr.)

Niciodată nu avusese încredere în ea. Nu ajunsese nicăieri și se lăsase păgubașă. Nici măcar nu știa să mintă.

Telefonul sună din nou, făcând-o să tresară. Încă mai ținea mâna pe receptor; îi simți vibrațiile ca pe un SOS în miniatură. Îl ridică.

– Bună, mamă.

Dar nu era mama – își dădu seama numaidecât. Tăcerea de la celălalt capăt era grea, de bărbat și, într-un fel, în mod evident nu din partea locului. Simți cum o trec fiorii.

– Alo? Cine e la telefon? Alo!

Auzi din nou un clic.

Dwight

În biroul meu, târziu, într-o după-amiază fără programări și fără sens; plătit cu ora și neavând cu ce să umplu orele. Unde un orășel neînsemnat are de-a face cu oameni neînsemnați.

Timp berechet ca să pot gândi.

Țineam ușa închisă. Ședeam la birou, de parcă aș fi avut în față un client căruia trebuia să-i acord toată atenția. Dar nu era nimeni. Creioanele galbene și ascuțitoarea. Cele două fotografii ale lui Sam. Telefonul. Liniștea.

Jumătate de oră a trecut așa. O oră? Poate, posibil. O sunasem de două ori, îi auzisem vocea, închisesem. Acum, în mintea mea, încă mai eram la telefon, încă mai încercam să rostesc cuvintele. Să spun adevărul. Dar nu puteam. Am văzut cum mi se mișcă buzele, alcătuind cuvintele, dar cuvintele nu voiau să iasă. Am auzit un clic.

„Oricum nu ar fi înțeles", mi-am spus eu. Și mi-am promis, o dată pentru totdeauna, să o las în pace.

Apoi situația s-a înrăutățit: ușa s-a deschis și a intrat Donna.

M-am îndreptat de spate, dar Donna nu s-a lăsat păcălită – îmi știa programul, momentele de respiro, adânci ca niște bulboane. Și nu se lăsa impresionată de excesul meu de zel, printre altele. A rămas în ușă, cu mâinile în șoldurile ei bine făcute și o privire în care se amestecau ura și ușurarea, ca un investitor bogat care până la urmă se hotărăște să achite băncii taxa de siguranță. Nu mă mai culcam cu ea de la mijlocul lunii iulie. După moartea lui Josh Learner nu o mai sunasem. Și, de câte ori mă suna, găseam scuze care deveneau din ce

în ce mai puțin credibile. Dar nu pot să spun că-mi făcuse vreo scenă. În cele din urmă, nu a mai sunat, iar gheața care s-a format între noi la serviciu ajunsese atât de groasă, încât nici nu ne mai vedeam prin ea.

Mi-am aranjat cravata.

– Ce s-a întâmplat, Donna?

– Vreau să vorbesc ceva cu tine. Asta s-a întâmplat.

A închis ușa înainte să pot răspunde. M-am ridicat și i-am făcut semn cu mâna spre scaunele cu spătarul înalt din fața mea.

– Ia loc.

– Nu mă lua pe tonul ăsta, Dwight! Nu sunt unul din clienții tăi.

Am încuviințat dând din cap: avea dreptate. M-am ridicat de la birou, m-am apropiat de ea și am încercat să o sărut, dar ea mi-a pus palmele pe piept și m-a respins.

– Ești un nemernic.

– Știu.

– Și arăți ca dracu'.

– Știu și asta.

– Du-te naibii, Dwight.

– De acord.

Ne-am așezat pe cele două scaune. Nu reușisem să o sărut și acum aveam senzația că mă potcoveam cu o altă problemă, pe care o evitasem mult timp. Nu stăteam aproape niciodată pe scaunele acestea. Păreau mult mai incomode decât la prima vedere. Preț de o clipă, m-am gândit la sărmanul Stu Carmody, cum stătea acolo și îmi vorbea despre limitele durerii și vieții lui, căutând o fărâmă de compasiune.

– Cred că știu de ce ești supărată și-mi pare rău.

– *Crezi* că știi de ce sunt supărată? a repetat Donna ridicând vocea.

Stăteam la nici o jumătate de metru unul de altul. A întins mâna, mi-a prins bărbia cu degetele ei puternice și m-a silit să o privesc în ochi.

N-am rezistat mult și m-am uitat în altă parte.

A clătinat din cap încet, dezgustată, de parcă ar fi simțit nevoia să scuipe.

– Nu știi. De fapt nu știi nimic, Dwight, am dreptate? Crezi că știi, dar asta nu contează.

– Ai dreptate, am zis eu continuând să privesc în altă parte.

– Și atunci, ce vrei să faci? Să arunci prosopul fără ca măcar să încerci? „Vai, îmi cer scuze tuturor, dar, știți și voi, viața mea e un

mare rahat. Drept care o las așa, mi-e mult mai ușor." Din păcate, cu mine nu-ți merge, Dwight. Nici măcar nu e ceva nou. Ai încercat de prea multe ori. Sigur, țin la tine. N-am ascuns lucrul ăsta niciodată. Dar asta nu înseamnă că vreau să-mi petrec tot restul vieții așteptând să te maturizezi.

Donna s-a ridicat, ținându-și podul palmei peste pleoape ca să nu plângă. Eu am rămas așezat, fără viață. M-a privit cu un fel de milă.

– Să nu te-aștepți să-ți fiu alături când ai să dai de dracu'.

A dat să plece. Tocmai întindea mâna spre clanța ușii când aceasta s-a deschis și a intrat Jack Cutter.

Atunci m-am ridicat și eu.

– La naiba. Ăsta-i biroul meu. Nu mai bate nimeni la ușă?

– Eu nu, a replicat Jack calm. Bună, scumpo.

Donna a ieșit repede pe lângă el, fără să spună vreun cuvânt.

Jack m-a privit prefăcându-se îngrijorat.

– Lasă-mă să ghicesc: necazuri în paradis?

– Tacă-ți gura, Jack!

Am auzit cum se trântește ușa de la toaletă.

– Măi să fie, a exclamat Jack.

În primele nouăzeci de secunde, a părut a fi o vizită de curtoazie. Apoi totul s-a schimbat, ca un drum ocolit, plăcut, care se oprește într-o mlaștină, și Jack a trecut la subiect. În timp ce-mi vorbea, s-a așezat pe scaunul meu obligându-mă să-l privesc din celălalt unghi al biroului meu. Purta o cămașă în dungi care sta să plesnească pe burta proeminentă, ca o minge medicinală, și bretele de un roșu-aprins.

Mesajul lui era aproape clar. Nu era deloc fericit de rezultatele mele din ultimul timp. Îmi reproșa unele lucruri. În primul rând cazul Carmody.

– O vreme n-am vrut să-ți spun, Dwight. Acum însă, că a intervenit și chestia asta, cred că...

– Ce chestie?

– Ajung și la ea imediat.

– Spune-mi acum.

– Imediat. Ascultă-mă cu atenție. M-am uitat din întâmplare peste poezioara aia lăsată de Carmody când s-a sinucis și pe cinstea mea dacă nu ești și tu implicat.

– Cum așa?

– Ai știut de la bun început că boșorogul vrea să-și facă felul și nu mi-ai spus nimic.

– Și dacă-ți spuneam ce? Ce mai contează? Omul era bolnav. Avea dreptul să-și hotărască singur soarta.

– Nu și în ceea ce mă privește. Nu și față de mine. Puțin îmi pasă de dreptul lui. Eu sunt șeful aici și, drept urmare, trebuie să știu tot ce se întâmplă. Așa se lucrează aici.

Carmody însă era doar vârful aisbergului. Mai erau câteva lucruri care nu-i conveneau. Atitudinea mea din ultima vreme, care lăsa o impresie nefavorabilă, chiar și după părerea mea. Drew Peckham, care era atât de pornit că îl lăsasem baltă, încât îi spusese lui Jack că nu mai vrea să mă vadă în vecii vecilor.

– Drew Peckham e clientul nostru cel mai important, Dwight.

– Iar Sam e fiul meu. Știi de ce a trebuit să merg la școală în ziua aia.

– Probleme de genul ăsta nu fac deloc bine la afaceri, Dwight.

– Crezi că asta-i o problemă? Că Drew Peckham s-a simțit rănit în amorul propriu? Asta nu-i deloc o problemă, ascultă ce-ți spun eu!

Jack nu a spus nimic. A clătinat din cap și și-a vârât degetele mari sub bretele: un politician influent care se juca de-a agricultura.

Brusc m-a cuprins un val de panică.

– Ce se-ntâmplă, Jack?

– Asta și vreau să aflu.

– Vrei să mă concediezi, Jack? Asta vrei să faci?

– Vreau doar să clarificăm lucrurile.

M-am ridicat. M-am sprijinit cu mâinile pe birou și m-am aplecat spre el, răsturnând fără să vreau fotografiile lui Sam, care au căzut pe registru, cu fața în jos.

– Vrei să mă *concediezi*, Jack?

La auzul acestei întrebări Jack s-a ridicat. Cu mâinile în fața burții, pregătit pentru orice. Un bărbat solid, brusc nesigur pe el. Era roșu la față și deja sufla din greu.

– Ai uitat? a întrebat el rar. Te-am angajat când nimeni nu voia să se atingă de tine.

– Corect.

– Îmi fac griji din cauza ta, Dwight. Asta-i tot ce am de spus.

Am lăsat să treacă secundele. Mi-am luat mâinile de pe birou și m-am îndreptat de spate. Față în față cu el, privindu-ne în ochi. Îi simțeam răsuflarea acră.

Am întins o mână și am așezat la loc fotografiile lui Sam.

În după-amiaza aceea, singur în birou, am rămas uitându-mă dincolo de jungle gym spre câmp. Margaretele de vară dispăruseră toate, iarba se împuținase, deși încă mai era verde. Câmpul părea pustiu – chiar și acum, cu vreo câțiva băieți care chiuleau de la școală ca să bată mingea.

Câteva clipe m-am străduit să-mi amintesc aceeași scenă de acum un an: cum stăteam în aceeași încăpere pătrată, privind spre jungle gym și câmp, margaretele dispărute odată cu vara și iarba împuținată, câțiva băieți care își pierdeau vremea pe acolo, jucând mingea. Aproape o scenă bucolică. Cu doar un an în urmă, Dwight Arno fusese o ființă umană. Făcuse greșeli, desigur, dar nu omorâse pe nimeni. În nici un caz un copil.

M-am străduit să-mi amintesc bine, dar un an înseamnă mult timp. Imaginile se deformează.

Acum băieții părăseau terenul de joacă, mergând acasă ca să mănânce prăjituri și lapte, sau la localul lui Fanelli ca să se joace la păcănele și să bea o bere pe ascuns. Nu aveam de unde știi. Exista doar prezentul, care se derula în fața mea, și adevărul sumbru a ceea ce tocmai se întâmplase, încă neconsemnat de istorie.

Câmpul era pustiu.

Ethan

– Te rog, a spus Emma.

Am oftat.

– Bine. Poți s-o iei pe Sallie.

Emma s-a așezat pe bancheta din spate ținând-o pe Sallie în brațe, de parcă ar fi fost doi îndrăgostiți, iar eu – șoferul lor. Nu se mai plângea de Sallie – că e prea mare, că are prea mult păr, că s-a plictisit de ea. Acum nici nu mai suporta să stea fără ea. Era cu mult înaintea părinților ei, am gândit eu, lumea ei redusă la atât: un braț pentru Sallie și celălalt pentru Twigs, girafa, strângându-le corpurile moi, liniștitoare, în timp ce de jur împrejur apele creșteau, iar oamenii se înecau. Era mai mult decât simț practic. Un braț, o jumătate din inima ei, pentru un muritor, celălalt pentru un obiect care nu va muri niciodată.

Am lăsat Wyndham Falls în urmă, iar Emma a început să fredoneze ceva pentru ea și Sallie: am privit în oglinda retrovizoare și am văzut că mai mult ședea pe ea, cu bărbia sprijinită pe capul ei mițos, ca o cupolă alungită. Fredona o melodie inventată de ea. Sallie își întindea botul lung, indiferentă.

Apoi Emma mi-a surprins privirea și s-a oprit din fredonat.

– Continuă, am spus eu. Îmi place.

Dar a rămas tăcută, strângând-o la piept pe Sallie. Iar eu m-am gândit, cu o senzație de leșin, că habar nu aveam cum se simte sau ce-i trece prin cap.

– Emma?

– Ne-am rătăcit? a întrebat ea pe neașteptate.

– Poftim? De ce să ne rătăcim? Doar mergem la doamna Wheldon.

Emma a ridicat din umeri.

– Credeam că...

S-a întors spre Sallie. După o clipă, am auzit cum îi șoptea:

– Am vrut să fiu *sigură*. Am vrut să fiu *sigură*.

– Nu mai avem mult, am spus eu mai mult pentru mine.

Emma nu a răspuns. A început să fredoneze din nou, ușor, ca o adiere de vânt. Nu înțelegeam. Aveam senzația că între locurile din față și bancheta din spate apăruse brusc un geam care ne estompa vocile și ne făcea să părem din altă lume. Singurătatea ne învăluise ca un nor.

Ne-am continuat drumul. Apoi, la fel de brusc pe cât începuse, Emma s-a oprit. Am auzit cum își scoate centura de siguranță. S-a aplecat înainte și s-a prins de scaunul meu, iar eu i-am simțit degetele în păr.

– Ieri... ăăă... mami m-a dus la Justine și a rătăcit drumul.

– A rătăcit drumul?

– Da. Și doar a fost acolo de o sută de ori.

– Mda, am spus eu, inutil, ca de la catedră, se mai întâmplă. Uneori, până și lucrurile cel mai cunoscute încep să pară ciudate.

Emma a ridicat din umeri.

– Ca și cuvintele, am continuat eu, simțind o nevoie prea mare ca să mă explic. Dacă te uiți la un cuvânt mai mult timp, ai senzația că e scris greșit.

– Chiar și atunci când nu e?

– Exact.

– Atunci, când știi că e scris greșit și când nu e?

M-am gândit câteva clipe, încercând să găsesc un răspuns.

– Cred că îți dai seama. Și ai încredere în ce știi. Uneori, asta-i partea cea mai grea.

Intram în Bow Mills. Mai degrabă sat decât oraș. Un loc prosper, unde din ce în ce mai mulți orășeni își construiau case de vacanță în care să-și petreacă weekendul. Un loc în care oamenii de succes se îmbrăcau „lejer" și se „relaxau" cosind iarba, reparând câte ceva sau udând peluzele. Ca acum, într-o sâmbătă dimineață, când treceam pe lângă un bărbat corpolent care curăța iarba de frunze. Sau un

altul, îmbrăcat într-un trening vărgat și un hanorac cu glugă, care își uda aleea din fața garajului pentru trei mașini.

Am încetinit, privind prin parbriz semnele de circulație verzi.

– Uită-te după Larch Road. Acolo locuiește doamna Wheldon.

– Tati! a strigat Emma.

Chiar în fața noastră, doi băieți pe biciclete au apărut de nicăieri. Am călcat frâna cât am putut. Cauciucurile au scrâșnit, iar eu mi-am întors brațul drept și am lipit-o pe Emma de scaunul meu. Mașina s-a oprit brusc și am auzit un bufnet – Sallie căzuse de pe banchetă.

– Emma!

– Sallie! a strigat Emma dându-mi brațul la o parte ca să vadă ce s-a întâmplat cu cățeaua.

Băieții au cotit calm, cu mișcări de expert, și și-au continuat drumul.

– *Sallie,* a exclamat Emma răsuflând ușurată, când cățeaua a revenit pe banchetă.

Inima îmi bătea cu putere. Cei doi băieți s-au îndepărtat fără ca măcar să ne arunce o privire. Se luau la întrecere și râdeau, pedalând în picioare, de parcă ar fi plutit prin aer.

Apoi am auzit cum Emma o mângâie pe Sallie și îi șoptește:

– Sărmana Sallie. Sărmana Sallie, ce frică a mai tras.

Am pornit mașina. Am găsit Larch Road și am cotit. Un semn galben anunța că era o fundătură. Ruth Wheldon îmi spusese să merg până la capătul străzii – casa era pe dreapta.

– Aproape c-am ajuns.

Emma se uita la mine prin oglinda retrovizoare.

– Mami e bolnavă?

Am privit în altă parte. Încercând să-mi amintesc ce îi spusesem cu cincisprezece minute în urmă. Despre câtă încredere trebuie să ai în ce știi.

– Ce vrei să spui, scumpa mea?

– Mami e bolnavă? a repetat ea răbdătoare.

În față am văzut unde se termina strada. Eram aproape.

– Nu, nu e bolnavă, Em.

– Dar nici nu se simte prea bine.

Cutia poștală a familiei Wheldon era verde, cu o rățușcă desenată pe ea. Am intrat pe alee și am parcat mașina.

– Așa este, Em. Nu se simte prea bine. E tristă și nefericită. Îi este dor de Josh.

S-a lăsat tăcerea. Mi-era teamă să o privesc.

– Și mie mi-e dor de Josh.

– Știu asta, Em.

Am rămas în mașină privind înainte, prin parbriz, de parcă nu ne-am fi oprit, de parcă am fi continuat să mergem.

– OK, am spus eu. Te aștept aici până termini.

– OK.

– Ai luat tot ce-ți trebuie?

– Cred că da.

– Atunci e-n regulă. Ne vedem peste o oră.

– OK.

Am rămas amândoi nemișcați, auzindu-ne doar răsuflarea. Apoi, cu vocea ei subțire, Emma a spus:

– Sallie, rămâi pe loc.

A deschis portiera și a coborât, cu partiturile în brațe. Am urmărit-o cu privirea. A pornit spre veranda casei. Apoi s-a oprit ca și cum ar fi uitat ceva, s-a întors și a ocolit mașina până la mine.

Am coborât geamul.

– Ce s-a întâmplat? Ai uitat ceva?

– Ai uitat să-ți iei o carte, a zis ea serios. Ca să citești cât mă aștepți pe mine.

Am rămas o vreme în mașină, eu și Sallie. Sallie nu s-a plâns. La urma urmelor, câinii simt mai bine decât oamenii vibrațiile pe frecvențe înalte ale nefericirii personale; nu te lasă singuri și nici nu te sâcâie cu întrebările. Dându-ți de înțeles că sunt alături de tine, îți dau târcoale, așteptând să ridici privirea.

Când, în sfârșit, am ridicat privirea, l-am văzut pe Norris Wheldon apărând pe verandă. Un ins pe care îl cunoșteam vag. Un ins care, ca și soția lui, părea să prefere hainele viu colorate în toate împrejurările și pe orice fel de vreme. La nunți fără doar și poate, poate chiar și la înmormântări. Azi era în carouri, verzi și roșii; bineînțeles că purta pantofi de golf. A venit până la marginea verandei și s-a uitat spre alee, apărându-și ochii cu palma de soarele toamnei, ușor aplecat de

spate. Văzându-mă în mașină, mi-a făcut semn cu mâna de parcă ne-am fi cunoscut de când lumea, spunând ceva ce nu am înțeles.

Am deschis portiera și am coborât. Norris Wheldon încetase să mai spună ce zicea și în aer, ca un parfum fin, am auzit sunetele moi ale unui pian – game cântate de degetele unei fetițe.

– Salut, a strigat domnul Wheldon făcând din mână.

Am deschis portiera din spate și Sallie a sărit afară, alergând direct spre tufele din fața verandei unde s-a ușurat îndelung.

– Mda, a făcut domnul Wheldon, privind-o pe Sallie.

Nu-mi mai făcea cu mâna; de fapt, acum părea absorbit de inevitabila manifestare fiziologică la care era martor. Stătea cu mâinile în șolduri și se uita la tufe.

– Chiar avea nevoie, a spus el înțelegător când Sallie și-a terminat treaba.

– Bună dimineața, domnule Wheldon.

– Norris.

Zâmbea acum, era din nou voios.

– Spune-mi Norris. Ethan te cheamă, nu?

I-am răspuns că Ethan mă cheamă.

– Știi, Ethan, lui Ruth i-a părut tare rău că a trebuit să contramandeze ora cu fiica ta de săptămâna asta și că te-a făcut să vii până aici pentru repetiție etc. Eu am convins-o să vă cheme acasă. A avut gripă. Epidemia e de-abia la început.

– Nu e nici un deranj.

– Dacă ar fi după Ruth, ar ține lecțiile oricum, și cu febră, și fără febră. Atât de mult își iubește elevii, a zis Norris clătinând din cap admirativ.

– Emma ține mult la ea.

– Mda, simpatia sigur e reciprocă. Ai o fetiță tare scumpă, Ethan.

– Mulțumesc.

Am crezut că asta era tot. Dar domnul Wheldon a rămas pe verandă dând aprobator din cap de parcă ar fi vrut să adauge ceva.

– Sallie! am strigat eu înainte să apuce să vorbească. Vino încoace!

Sallie s-a apropiat cu pași mărunți. Am luat lesa din mașină, i-am prins-o de zgardă și am lăsat-o în voie.

– Trebuie să fii tare bucuros că o ai, a continuat domnul Wheldon. N-am fost niciodată unul dintre cei care cred că un singur copil e de

ajuns. Nu are sens, dacă mă-ntrebi pe mine. Viața și așa îți oferă tot felul de surprize neplăcute. Adică nici nu știi ce se poate întâmpla de la o zi la alta. Trebuie să ai ceva de rezervă, așa simt eu. În fiecare zi, trebuie să ai ceva de rezervă. Dar poate că la mine e doar o deformație profesională... lucrez în asigurări.

I-am spus că știu.

– Mda. Mă ocup de asigurări. Iar tu ești profesor, după câte mi-a spus Ruth. De engleză parcă.

– Întocmai.

– Eu unul nu mă prea omor cu literatura. Dată fiind natura meseriei mele, trebuie să mă rezum la fapte, sper că mă înțelegi. Sigur, în zilele mele bune, îmi place să cred că e nevoie de un spirit creativ ca să găsească polița potrivită fiecărei persoane. „Norris, îmi spun eu, tu ai de-a face cu viața oamenilor. Cu speranțele și visele lor. Tot ce e mai important. Nu intri în casa lor și te aștepți ca doi și cu doi să facă patru. Nu merge așa.“ Înțelegi ce vreau să spun?

Și-a mijit ochii spre mine așteptând să îi răspund.

Dar nu aveam nimic de spus. Mă simțeam ca un imigrant care nu-i vorbește limba, ale cărui suflet și minte rămăseseră în țara de origine, chiar dacă trupul acesta insensibil se afla aici. După câteva clipe lungi, stinghere, am clătinat din cap.

– Scuză-mă, am mormăit eu. Te rog să mă scuzi.

Am deschis portiera.

– Hei, Ethan, o secundă!

L-am privit.

– N-am spus-o cu vreo intenție.

– Știu.

– Atunci vino să stai pe verandă. Promit să nu te bat la cap. I-am spus lui Ruth că mă ocup puțin de peluză înainte de golf.

A părut că-mi ia tăcerea drept consimțământ; a coborât treptele și a dat ocol casei, ieșind din raza mea vizuală. Am rămas pe loc, incapabil să iau până și cea mai neînsemnată hotărâre. Domnul Wheldon a revenit după un minut cu o greblă lungă. Mi-a făcut semn cu degetul mare.

– Ruth nu suportă mașinăriile, a spus el, ca și cum ar fi fost nevoie de o explicație. Gazele de eșapament îi dau dureri de cap. Ce-ar fi

să-ți iei câinele și să vă relaxați puțin pe verandă? Când coboară, sunt sigur că fiul meu vitreg o să-ți facă o cană de cacao.

Acestea fiind spuse, domnul Wheldon a început să-și grebleze peluza.

Pe verandă era un balansoar cu spătarul din trestie de zahăr; m-am așezat și am început să mă legăn. Niciodată nu mă gândisem că am să ajung aici. Acest loc putea fi la fel de bine azilul meu de bătrâni: zgomotul supărător al greblei care zgâria iarba și aduna frunzele moarte; sunetele pianului, suspendate în aer precum firicelele de praf în lumina soarelui; vocea de infirmieră a lui Ruth Wheldon cu care îmi încuraja fiica. O cioară care croncănea în curtea altuia. Sallie care se așeza la picioarele mele, oftând ca un zeu mulțumit, pregătindu-se de somn.

Probabil că am adormit. Legănându-mă. Tot timpul obosit.

Probabil că visasem asta: Josh ședea pe un scaun în sala de muzică de la Smithfield și cânta o compoziție târzie a lui Beethoven. Nu pentru mine, ci departe de mine, spre orga ce seamănă cu fațada unui templu. Nu-i văd decât spatele, buclele negre, arcușul care taie aerul deasupra umărului stâng, gâtul fragil al instrumentului. Ce slab e fiul meu! Cum începe corpul lui să se închidă, să se gârbovească, să se ghemuiască precum insecta care se face ghem ca să se apere de atacatori, atunci când muzica trece de la melancolie pură la nefericire și, în cele din urmă, la furie blasfemiatoare. De parcă l-aș vedea la microscop cum se schimbă în bărbat și apoi în moșneag. Se ofilește. În timp ce privesc, arcușul dispare. Apoi vioara. Muzica s-a oprit pentru totdeauna. Și în tăcerea din jur îi strig numele, dar nu pare că aude; a surzit. Nu se mai poate întoarce, chiar dacă ar vrea. Iar eu încep să plâng. Josh e mic, un prunc ghemuit legănându-se, legănându-se pe scaun...

Și, tot legănându-mă, m-am trezit.

Pe verandă era un băiat, la vreun metru de mine, și mă fixa cu privirea.

Mi-am pipăit fața: lacrimi.

– Plângeați, a spus băiatul, simplu.

Avea vocea subțire, dar gravă. Era scund, cu părul de culoarea nisipului, și purta o salopetă de dril pe deasupra unei bluze de trening. L-am recunoscut, deși părea mai mic acum fără vânătaia de la ochi. Nu-mi aduceam aminte cum îl cheamă.

M-am șters la ochi cu degetele.

– Cred că am avut un coșmar.

A înclinat din cap, semn că a înțeles.

Sunetele reveneau: pianul, grebla, câinele care lătra în depărtare. Am privit în jos, la picioare, și am văzut-o pe Sallie care se uita la mine.

– E câinele dumneavoastră?

Am dat aprobator din cap.

– Cum îl cheamă?

I-am spus.

– E cuminte?

– Da.

– Am avut și eu o cățelușă când eram mic, am ținut mult la ea. Era o maidaneză. I-am spus Boggs, după Wade Boggs, jucătorul meu preferat.

– A murit?

– Da. A călcat-o o mașină. Când aveam vreo patru ani. Tăticul m-a ajutat s-o îngrop. Dacă vreți, pot să vă arăt locul.

Nu am mai auzit grebla; m-am întors odată cu băiatul spre peluză, unde Norris Wheldon se odihnea acum, sprijinindu-se în greblă ca într-un baston. Fața îi strălucea de transpirație. Ne-a făcut semn când a văzut că ne uităm la el.

– Ai tras un pui de somn, Ethan. Salutare, domnule Boggs. Ce-ar fi să-i pregătești musafirului nostru o cană de cacao, specialitatea casei?

– Nu, mulțumesc, am spus eu îndeajuns de tare ca să fiu sigur că mă aude.

– Cum dorești, a strigat Norris vesel și și-a reluat lucrul.

– *Nu* e tăticul meu adevărat, mi-a zis băiatul pe un ton confidențial.

– Părinții tăi au divorțat?

A clătinat din cap.

Am observat cum se uită la Sallie.

– Sallie nu se supără dacă o mângâi.

S-a apropiat de ea încet și s-a lăsat în genunchi. Lui Sallie nu-i era frică de el, drept care băiatul a mângâiat-o pe cap, apoi pe botul lung, până la nas.

– Tăticul a călcat un câine cu mașina, a spus el privindu-și mâna în timp ce o mângâia pe Sallie. A fost un accident. În timpul verii. Dormeam când l-a lovit, tăticul a spus că era negru și că l-a omorât. I-a părut tare rău. Și mie. M-am ales cu un ochi vânăt când l-a lovit mașina. Mămica a spus că de asta nu mai putem avea câini, fiindcă mereu sunt călcați de mașini.

Nu a ridicat privirea spre mine. A continuat să o mângâie pe Sallie. Iar eu am închis ochii. Vedeam cum o mașină lovește un câine negru, cum îl zdrobește, cum trece peste el. Câinele lăsat pe marginea drumului ca o grămadă de gunoi.

Am deschis ochii. Am văzut doar părul lui auriu spălat de lumina zilei. Oasele lui vii. Mâna care mângâia capul câinelui cu blândețe și afecțiune. Dragostea lui neștiută. Fața lui atât de curată și de tânără, fără ochiul vânăt, însemnat. Era pe scena aceea, cu trompeta.

Acum a ridicat privirea, drept în ochii mei.

– E adevărat că sunteți tăticul lui Josh?

– Da. Am fost.

– Mai sunteți trist?

– Întotdeauna voi fi trist.

– Până muriți?

– Toată viața mea.

Și-a plecat din nou privirea, trecându-și degetele prin blana moale a lui Sallie. Ea era antidotul pentru ceea ce vedea în fața lui, în mine: o durere nesfârșită. Nu și-o putea imagina.

Grace

Neavând prea multe de făcut, îi venea greu să deosebească o zi de alta. Era noiembrie, atâta lucru știa și ea. Fiecare zi, i se părea ei, mai rece decât precedenta. Frunze care se adunau pe pământ. Grădina ei pe moarte, ca o țară care a intrat în război.

Era după-amiază: mergea de colo-colo prin casă, prin garaj, evaluând dezastrul. Nu voia să-i scape nimic. Merele putrezeau pe jos, sub coroanele copacilor. Trecu pe lângă micul șopron unde își ținea cleștii, toate uneltele, până la răzoarele de trandafiri din spate. Trebuiau scurtați, dar nu avea nici un chef de așa ceva.

„S-a încălcat un pact, gândi ea. Dragostea Domnului cu susul în jos."

Gândeai, visai și plantai, îngrijeai, în genunchi, pe pământ. Priveai și așteptai, încercai, prin experiență, noroc și empatie, să descoperi de ce avea nevoie fiecare vietate ca să crească și să prospere, și apoi găseai o cale, orice cale, ca să o faci să se întâmple. Fiindcă era acolo doar pentru tine. Fiindcă tu erai cea care alegeai.

Își continuă drumul. Dincolo de trandafiri erau margaretele: văzu că și ele erau terminate. Frunzele verzi, pline și tulpinile vinete ale verii se prăbușiseră sub greutatea propriei descompuneri; mirosea a putred. Întoarse capul.

Sallie umbla repede în fața ei, pe potecă, spre partea de vest a casei. Sub un covor de frunze căzute, lespezile de piatră erau invizibile. Frunzele foșneau și se fărâmițau sub labele cățelei și sub picioarele ei. Totul era mort și decolorat de-o parte și de alta a potecii. Și, chiar dacă se așteptase la așa ceva, pentru ea era un adevărat șoc. Rubiniile moarte. Albăstrelele moarte. Argintiile moarte. Frunze în

nuanțe de ruginiu și ocru peste tot, ca la o înmormântare. „N-am mai trecut pe aici de-atâta vreme, gândi ea; nici măcar n-am aruncat o privire." Era o lume pe care o crease și apoi o abandonase. Aici, în capătul potecii, unde pământul se nivela, unde îl adusese pe Josh și, credea ea cândva, îi plantase spiritul... ei bine, până și plantele perene erau uscate.

Se opri; văzuse destul.

Nu știa de cât timp era afară, dar frigul îi intrase în oase; era după-amiază, poate ora patru, lumina începea deja să slăbească. Avea senzația că fusese departe de locul acesta, târșindu-și picioarele pe un fost câmp de luptă – Ypres sau Verdun –, granițele invizibile acum, acoperite de buruieni, trecutul – o glumă oribilă, îngropată.

Intră în casă.

Urcă treptele, trecu de camera Emmei, găsi ușa deschisă și aruncă o privire: pustiu. Emma încă nu se întorsese de la școală. Deci avea timp să se întindă puțin în camera ei, să se ghemuiască, să închidă ochii; avea timp, gândi ea fără prea multe speranțe, să se lepede de pielea memoriei care îi amorțise toate simțurile în ultimele luni. Înțelegea: „Nu pot continua așa". O porni pe hol. Dar în clipa următoare văzu ușa de la camera lui Josh, întredeschisă, și se opri. Mai devreme era închisă, își aminti ea. Fusese închisă mult timp, din câte știa ea. Ceea ce vedea acum – o bucățică din covorul albastru, în tonurile de oțel ale luminii de afară – o făcu să se înfioare, irațional, de parcă ar fi semnalat prezența unui străin în casa ei. „Încetează", își spuse ea, încercând să-și stăpânească teama. Cu un oarecare efect; împinse ușa până o deschise de tot. Apoi se auzi cum inspiră adânc și împietri în pragul ușii.

– O, draga mea, șopti ea.

Era Emma. Ghemuită pe podea, plângând, printre bucățile rămase din vioara spartă a lui Josh.

Emma începu să plângă și mai tare, în hohote, strângând în mâini frânturi din instrumentul pe care îl sfărâmase. Acum Grace nu mai șovăi. Fragmente din lemnul vechi, dat cu șerlac, îi trosniră sub picioare. O luă în brațe și o așeză pe patul lui Josh.

Dwight

Altă duminică. M-am hotărât să-l duc pe Sam la Târgul Chatham.

Dinspre vest se vălătuceau mai mulți nori, dar nu părea ceva serios. Altfel era o zi frumoasă de noiembrie, neașteptat de blândă. Sam purta o salopetă și o bluză de trening Red Sox pe care eu i le cumpărasem, plus tenișii Converse care nu se deosebeau prea mult de cei pe care îi purtasem și eu, în copilărie. Stătea pe locul din față, încercând să prindă la radio meciul celor de la Patriots, chiar dacă îi spusesem că era prea devreme. În fine. Conduceam cu o singură mână și țineam brațul celălalt pe spătarul scaunului lui Sam, chiar deasupra lui. Aveam senzația că brațul meu îi plutește pe deasupra ca o armă protectoare, gata să intervină la cel mai mic pericol.

Am intrat în statul Massachusetts și, la nord de Stockbridge, am luat-o pe șoseaua de vest pentru ca, nu peste mult timp, să ajungem în Columbia County. Traversaserăm două granițe de stat în decurs de o oră, lucru obișnuit pentru orice locuitor al zonei de nord-vest, dar care îl uimea pe fiul meu care m-a întrebat de două ori, încercând să acopere paraziții de la radio:

– Ești *sigur* că ăsta-i New Yorkul, tăticule?

Ce îi puteam spune? Eram sigur. Fusesem în Europa cu Ruth, în luna de miere, pentru prima și ultima dată. Trei săptămâni într-un Fiat cât o cutie de chibrituri, traversând țări întregi de parcă ar fi fost simple orașe. Am făcut dragoste lângă ruinele unui castel din mijlocul Franței, cu flori galbene ițindu-ni-se printre picioare, Ruth repetând cuvintele „cavalerii templieri" și râzând ca o femeie frumoasă,

fericită și beată. Cavalerii templieri erau cei care, se zice, înălțaseră acel castel și apoi dispăruseră, lăsându-ni-l nouă.

Un târg de țară.

Legume și plăcinte enorme, milioane de mere, un dovleac cât New Jersey de mare (deși mai mic decât câștigătorul trofeului pentru cel mai frumos taur), o oaie cu lâna coafată, un politician într-o tarabă. Întotdeauna există un politician într-o tarabă, vorbindu-le unor gură-cască. Un carusel. Concursul „Cea mai rezistentă rablă"[1].

După scrânciob și mașinuțe, un concurs de tir cu bile și am mâncat câte un hotdog lung de aproape o jumătate de metru și vată de zahăr, urmată de o gogoașă cât roata carului. Eu am băut câteva beri și am încercat din răsputeri să-l fac pe Sam să zâmbească.

Am făcut tot ce trebuia. Dar lipsea ceva, se rupsese ceva. Lui Sam i-au plăcut dintotdeauna târgurile, azi însă părea să stea mai tot timpul cu ochii în pământ și să nu-i pese dacă pierde sau câștigă jocurile la care participa. Nici măcar nu a observat când, spre seară, politicianul a fost surprins de un fotograf sărutând cu foc o tânără drăguță în spatele țarcului de vite. Și nu s-a arătat a fi deranjat că toată după-amiaza norii au tot venit dinspre apus, strângându-se deasupra noastră.

La patru și jumătate ploua deja. Se înserase bine. Cu un zâmbet prostesc, disperat, m-am întors spre Sam și l-am întrebat încă o dată în ce mai vrea să se dea, la ce stand de tir mai vrea să meargă, ce vrea să mai mănânce.

A răspuns că vrea să meargă acasă.

Există unele scene care nu se sfârșesc niciodată, se joacă mereu. Mersul până în parcare, plecarea, lungul drum spre casă.

La înapoiere, Sam a încercat din nou să găsească meciul la radio, dar, între timp, acesta se încheiase. A găsit doar paraziți – pentru un trompetist suporta foarte bine poluarea sonoră –, iar eu m-am enervat și i-am împins mâna, după care am găsit postul pe care îl căuta. Sam

[1] Concurenții își ciocnesc mașinile până când rămâne doar una singură în funcțiune. (n.tr.)

nu a spus nimic, doar s-a retras în umbrele scaunului de lângă mine. În următoarea jumătate de oră, ca un elev care a învățat prea mult pentru o lucrare, am cântat sârguincios, împreună cu Merle Haggard și Conway Twitty, în timp ce traversam din nou granițele statului, care de data aceasta nu-l mai uimeau pe fiul meu.

Apoi am ajuns în Connecticut. Duminica era pe sfârșite. Și dincolo de muzica de la radio, în minte mi-a răsunat semnalul unui nou eșec.

La târg, îi cumpărasem un măr caramelizat. Nu mi-am dat seama de ce i l-am cumpărat – nu-și dorise așa ceva. Cred că am vrut să-l ducă acasă, un lucru curat, normal, proaspăt, ca să i-l arate mamei lui. Nici măcar nu se atinsese de el, îl ținea între degetele de la mâna dreaptă ca pe ceva lipsit de interes, pe care era nevoit să-l dea altcuiva.

Acum roțile se izbeau de șinele de cale ferată la nord de Canaan și, în liniștea care a urmat, am auzit o mică bufnitură jos, la picioarele lui Sam. Locul erau plin de umbre, dar am știut imediat ce se întâmplase. Lăsase să-i scape mărul din mână. Mi-am imaginat scena, caramelul lipicios lipit de podea, imposibil de scos. Așa trecuse și ziua aceea.

Am tras adânc aer în piept și i-am spus să nu-și facă griji, nu-i nimic.

A rămas tăcut.

Și în tot acest timp am condus. Cu mâinile, nu cu mintea. Urmând drumul spre fosta mea casă, fiind atent, văzând cu degetele. Memoria musculară. Cât m-am uitat la caramelul de pe jos, trecusem de sediul poliției, de cabinetul dentistului, de restaurantul lui Tommy. Iar la priveliștea familiară a străzii înguste, străjuite de copaci, care o lua la stânga, mâinile mele trebuie să fi știut cum să acționeze. Instinctiv, din proprie inițiativă. Corpul îți dictează să o iei pe scurtătură. Mintea la fel, chiar dacă nu e conștientă de asta.

Am luat-o la stânga.

Se înnoptase. Asfaltul înnegrit și alunecos din cauza ploii. Puținele frunze ude din copaci fără culoare, ca și cum s-ar fi ascuns în ele însele, ca și cum ar fi intrat în grevă. O linie galbenă, difuză, jalnică. Totul uzat, perimat.

Am aprins farurile. Am încetinit puțin, atent la apa de pe drum. Încă nu-l recunoscusem. Un drum ca oricare altul, o scurtătură, iar eu încă mai deplângeam ziua, lingându-mi rănile. Mai aveam puțin și îmi lăsam fiul acasă, departe de mine, în siguranță.

În față, drumul cotea brusc la stânga. De parcă aș fi văzut un chip pe care mi-l aminteam din copilărie. Pe care nu-l uiți niciodată. Prima era o curbă la stânga și, la viteza aceasta, trecea lin în alta, mai ascuțită, spre dreapta, o curbă plină de frumusețe și oroare. În locul în care drumul se îndrepta se afla benzinăria lui Tod Lovell. Era deschisă. Firma de neon, roșie, încă nu fusese aprinsă sau era stricată, înăuntru însă lumina era aprinsă. Și un bărbat care nu făcea nimic.

Am luat piciorul de pe accelerație. Ca la un strigăt, ca oceanul la ivirea lunii. Mașina a încetinit de parcă și-ar fi dat sufletul chiar în clipa aceea, drept care am întors-o spre cele două pompe rotunde și am oprit motorul.

Am văzut cum cel dinăuntru se ridică de pe scaun.

Sam s-a foit pe locul de lângă mine. Stătuse tăcut atâta vreme, încât o simplă mișcare era ca un strigăt.

– Unde suntem?

Nu i-am răspuns.

Tipul ajunsese în dreptul meu. Avea barbișon și coșuri. Am coborât geamul și i-am spus să facă plinul.

– Unde suntem? a repetat Sam.

Nu am răspuns.

Tipul s-a întors, cu o privire de parcă l-aș fi tras în piept cu ceva.

– 6 dolari și 25 de cenți.

I-am dat 7 dolari și am ridicat geamul la loc. Am pornit motorul și m-am îndepărtat, accelerând când am trecut pe lângă locul în care Ethan Learner probabil că își găsise fiul printre tufe și buruieni. Când să ieșim din luminiș, Sam s-a mișcat brusc de parcă tocmai s-ar fi trezit din somn.

– Aici am omorât câinele, a zis el.

Eu nu am zis nimic. Mi-am încleștat mâinile pe volan și mi-am continuat drumul, văzând cum greșeala mea se transformă într-un val uriaș, perfect.

– Nu-i așa, tăticule? Câinele negru. Aici l-am omorât.

– Eu l-am omorât. Nu tu. Să nu uiți asta.

– Dar aici s-a întâmplat, nu?

– Da, aici.

Am mers înainte. Acolo unde copacii se terminau, ceața atârna greu peste hectare întregi de pășune și ziduri de piatră. Undeva, dincolo de ceață, trebuia să fie o fermă și un siloz, precum turnul de pază al unei închisori.

– Tăticule?!

– Ce e?

– Ce drum e ăsta?

– E o scurtătură, Sam.

– Dar cum se numește?

Am privit drept înainte. Ceața se îngroșa, învârtindu-se în cercuri albe, domoale, peste drum, orbindu-mă. Am încetinit.

– Se numește Reservation Road.

Ethan

În noaptea aceea, am dormit în camera noastră. Din septembrie, nu mai împărțiserăm patul ca soț și soție. Prima noapte pe canapea este, cred, ca orice lucru făcut pentru prima dată: fără experiența sau amintirea lui nu poate fi decât un moment unic, fără termen de comparație. Fără să facă parte dintr-un tipar, dintr-un obicei. Apoi trece o săptămână, o lună și, până să-ți dai seama ce și cum, canapeaua intră în ordinea lucrurilor. Mă spălam pe dinți în baia de la parter când Grace a intrat și a întrebat, cu o voce neutră, unde vreau să dorm la noapte. Ne-am privit în oglinda de deasupra chiuvetei. Avea părul lăsat, spălat proaspăt și strălucitor, și purta o cămașă de noapte din bumbac alb; aveam senzația că se pregătise pentru mine. Poate că doar îmi doream asta: cum stăteam acolo, lângă chiuvetă, la nici doi metri de soția mea, cu spatele la ea, i-am simțit prezența ca pe o mângâiere neașteptată. M-a cuprins fierbințeala. M-am întors cu fața spre ea.

– Cu tine. Dacă vrei și tu.

– Da, a spus ea și a ieșit.

În dormitor, când am ajuns acolo, era întuneric. M-am oprit în prag ca să mi se obișnuiască ochii. Patul, cu cearșafurile lui albe, părea un fel de corabie-fantomă, lucind ușor. M-am îndreptat spre el, mânat de un amestec de teamă și instinct. Parcă eram din nou un adolescent, doar că mult mai sobru. Îi simțeam șamponul din flori, mirosul de bumbac al cămășii de noapte. Părul ei blond emana o lumină nefirească, ce se răsfrângea și asupra feței. M-am strecurat în

pat, lângă ea. Picioarele noastre s-au atins și s-au retras. Am rămas așa, în tăcere, ascultându-ne respirația ca pe niște șoapte în întuneric.

– Mă gândesc la el. Tot timpul. Mi-aduc aminte. Toate lucrurile astea, Ethan. Toate lucrurile astea și n-am cui să i le spun.

– Spune-mi ce-ți amintești.

A rămas tăcută. Ne uitam amândoi la tavanul negru, gândurile noastre, ca și corpurile noastre, paralele și separate. Voiam s-o întreb dacă mă va putea ierta vreodată, dar mi-era teamă. Apoi vocea ei ne-a învăluit pe amândoi:

– Era vara în care am închiriat cabana de lângă lac. Îi promiseseși Emmei că ai s-o plimbi cu barca, eu am ieșit cu Josh la o plimbare. I-am spus să o ia înainte dacă vrea. Vreo douăzeci de metri a fugit cât a putut de repede. Apoi s-a oprit și a rămas cu ochii țintă în pământ. Dăduse de o broască țestoasă, chiar în mijlocul drumului. Nu știu ce căuta acolo. Era aproape de miezul zilei, era cald tare și mult praf. S-a aplecat, a luat broasca și a așezat-o în tufele de lângă drum ca să n-o calce vreo mașină.

Grace s-a oprit; s-a întins și mi-a găsit mâna sub pătură.

– A fost fiul nostru. Și nu știa – nu știa – cum de eram acolo și-l priveam. Acolo, pe drum, cu mâna pe inimă, iubindu-l atât de mult doar fiindcă se îngrijise de o biată broască țestoasă. A pus-o acolo unde credea că va fi în siguranță. Apoi a rămas nemișcat până am ajuns în dreptul lui. M-a luat de mână, Ethan. Și nu știa. Pentru el era o zi la fel ca toate celelalte. Dar asta-mi amintesc eu.

Timpul trece greu în întuneric. Grace a continuat să mă țină de mână, minute în șir. Mi-am pus capul pe sânul ei și, pentru prima oară după atâtea zile, am reușit să adorm.

Când, mai târziu, m-am trezit, nu ne mai atingeam: Grace stătea pe partea ei de pat, eu pe partea mea. Nu-mi aminteam să fi visat ceva. Gândurile mele erau aceleași ca atunci când eram treaz.

M-am dat jos din pat. Și, încet, în timp ce Grace dormea, m-am îmbrăcat pe întuneric și am coborât.

Grace

Deschise ochii în întuneric: clipi, clipi, încercând să înțeleagă – nu un vis, ci mișcarea ca într-un vis din jurul ei. Ceva îi spunea să rămână așa. Văzu spatele lui Ethan, în umbră, părăsind dormitorul. Simți nevoia să strige – „Unde te duci?" –, dar și-o reprimă. Oricum bănuia ceva. Credea că știe.

Fuseseră fericiți în vara aceea, toți patru, în cabana micuță de lângă lac.

Fericiți. Îl văzu pe Ethan râzând, tânăr. Se văzu pe sine. Își aminti ziua în care se întâlniseră, cu cincisprezece ani în urmă, când ridicase privirea de la masa din camera ei și îl văzuse pe studentul chipeș în pragul ușii – înalt, slab, cu maxilarul proeminent, brunet, plin de forță. Nu o căuta pe ea, o căuta pe colega ei de cameră, care era plecată; dăduse peste Grace din greșeală, dar imediat începuse să vorbească și acum nu-l mai putea opri. Gesticula mult, o energie debordantă, degetele lui lungi cântând o melodie pe care numai el o putea auzi. Era ca o idee frumoasă care se năștea chiar în fața ei și își aminti senzația pe care o avusese de la primele lui cuvinte: îi cerea să participe la procesul de creație, o invita în interiorul lui, spunându-i cu mâinile lui expresive, ca niște baghete magice, că ceea ce gândea ea, ceea ce era și lucrurile în care credea contau enorm.

Acum, în liniștea din jur, îl auzi cum pornește mașina. Auzi scrâșnetul pneurilor pe alee, cum pleacă.

Dwight

În noaptea aceea nu știu de ce, dar nu am putut dormi. Am văzut ultimul film pe care-l dădeau joi la televizor – despre un tip care își terorizează fosta soție și fiica până când fosta soție îl omoară cu un satâr. Am citit câteva pagini dintr-o carte despre meciurile dintre echipele Yankees și Dodgers în 1949. Am vârât câteva rufe în mașina de spălat și am pornit-o. M-am gândit să o sun pe Donna cu speranța deșartă că s-ar putea răzgândi în privința mea pentru încă o noapte.

În cele din urmă, am renunțat să mă mai amăgesc că fac ceva folositor. Am luat sticla de Jim Beam din dulap și mi-am umplut un pahar. Apoi încă unul. Mi-era frică. Simțeam că-mi arde pielea, că mi se uscaseră plămânii. Îmi repetam că aceasta era o noapte ca oricare alta din lungul șir de nopți care se întindea în necunoscut: viața își urma cursul, îmi repetam eu, poate mult timp de acum încolo. Dar asta nu mă încuraja cu nimic. Niciodată nu mai petrecusem o noapte atât de lungă, fără sens și fără sfârșit.

Ethan

Drumurile la ora aceea erau pustii, nici țipenie de om. Am trecut prin Canaan, am luat-o spre vest, spre Salisbury, cale de cincisprezece minute și, ajutat de faruri, am urcat șoseaua șerpuită care ducea spre Piscul Riga.

Era o colonie de vară, cabane neîncălzite, cu un minim de confort, care împestrițau o fâșie de pământ dintre două lacuri. Cabana administratorului era cea mai apropiată de drum. Mi-l aminteam din vara de acum patru ani – un tip înalt, cu fruntea lată și un ochi de sticlă. Mi-aminteam și cabana lui, ca de altfel toată colonia: un loc de o simplitate profundă, lemnul mâncat de vreme contrastând cu verdele intens al ierbii și al copacilor din jur și, pe fundal, albastrul-închis, dar pătat de razele soarelui. La lumina farurilor, arăta ca o mașină abandonată: cu obloanele trase părea că nu are ferestre, nu are față. Poarta de lemn era căzută, blocând drumul. Am oprit mașina, am scos o lanternă din torpedou și am coborât. Noaptea era rece, aerul încărcat de zăpada nenăscută, luna ascunsă de nori – nici o adiere de vânt, nici un zgomot în afară de ticăitul scurt al motorului care se răcea. Mi-am tras fermoarul la geacă și mi-am pus mănușile. Am aprins lanterna și am pornit pe o cărare, ocolind poarta de lemn și trecând pe lângă cabana pustie a administratorului.

Cabana 4 era la malul apei. M-am îndreptat spre ea, am luminat-o cu lanterna, mai întâi de la distanță, era întunecată, de-abia se deslușea. Pe măsură ce mă apropiam devenea mai clară, ca o amintire care răsare din fragmentele obscure ale unui vis. Am încercat ușa din față, dar era încuiată. Obloanele erau trase. Am luminat ușa și

am văzut numele pe care mi-l aminteam: „Zambila", cioplit în lemn – la fel de inexplicabil ca și „Mugurele de trandafir". Acest loc nu ne aparținuse; petrecuserăm o singură vară aici și nu ne mai întoarserăm aici. Fuseserăm simpli musafiri. Am încercat ușa din nou, dar nu voia să se deschidă, apoi am trecut pe partea dinspre lac și am urcat cele două trepte ale verandei neacoperite. Ușa din spate era și ea încuiată, iar fereastra – cu oblonul tras. Dar cineva lăsase un șezlong rezemat de grilaj. Era acoperit de rugină. L-am desfăcut și m-am așezat cu fața la apa neagră, nemișcată.

Timpul trecea. Iar eu stăteam treaz și-mi aminteam.

Pluta seamănă cu o bucată de plăcintă albă, pătrată. Josh are șase ani; orice încearcă să facă e un mare eveniment pentru noi. Stă zile întregi pe plută – plonjează în apă, se urcă la loc, iar plonjează – iar eu stau cu ochii pe el. Umerii lui goi și dârzenia plină de speranță. Convingerea lui că tot restul vieții depinde de cât de bine plonjează. Țâșnește din apă cu spatele arcuit, cu fața în sus, spre soare...

Dar, într-una din zile, renunță să mai plonjeze în apă. Când mă trezesc, îl văd pe verandă. E de-abia trecut de șapte, ies din cameră și îi dau bună dimineața, iar el, ca un profet-copil, arată spre lac și spune: „Lebede". Atât. Mă așez lângă el, pe verandă. Într-adevăr, aproape de celălalt mal plutesc două lebede maiestuoase. Josh mă trage de braț. „Tăticule, mergem mai aproape?"

Urcăm în barcă, Josh la proră. Insist să-și pună o vestă de salvare. La început, încearcă să dea el la vâslă, dar vâsla e prea lungă și prea grea pentru el și, până la urmă, se lasă păgubaș; numai vâsla mea învolburează apa albastră, lucioasă. Soarele este în fața noastră, jos, dar deja fierbinte, transformând capătul lacului într-o oglindă a cerului. Lebedele sunt acolo. Mă uit cum fiul meu stă în genunchi, descoperind ceva subtil în felul în care se ține strâns de marginea bărcii, înclinația umerilor, capul aplecat spre apă. Trecem prin fața altei cabane, pe veranda căreia un bărbat face genuflexiuni. Apoi, ca și cum am fi prinși în tăcerea fluidă a unui vis, ne trezim lângă lebedele care, în acest moment, se hrănesc, cu gâtul întins și capul ascuns în apă.

– Fuge de noi, șoptește Josh.

Simțindu-ne aproape, una din lebede și-a ridicat capul și acum înoată repede spre malul celălalt. Cealaltă rămâne în urmă, continuând să se hrănească, mulțumită de sine.

– Nu ne vede, șoptește Josh.

Am ajuns la mai puțin de trei metri de lebăda care se hrănește. Dacă eu sunt pur și simplu uimit, îmi închipui ce simte fiul meu: pasărea e de un alb pur, dumnezeiesc. Curbura gâtului, acolo unde dispare în apă, te înfioară. Vâr vâsla în apă ca să încetinesc apropierea. Lebăda nu se mișcă, nici măcar nu scoate capul din apă.

– Tăticule, spune Josh.

Ceva în vocea lui îmi dă de gândit: pare să fi intrat în panică.

– Ce e, Josh?

Nu are timp să răspundă. Plutind, barca izbește pasărea mare și albă din spate, răsturnând-o: și gâtul însângerat, fără cap, se ridică din apă...

O broască a sărit și a stropit malul și atunci am pornit. Era frig și întuneric. Suprafața de onix a lacului sfărâmând luminile ce se reflectau în lac. Din cauza frigului îmi aburea respirația. Mi-am dus mâna la nas și am mirosit mănușile vechi, care au fost ale tatălui meu.

PARTEA a IV-a

Dwight

În sfârșit, a început să se lumineze de ziuă. Așa se întâmplă întotdeauna. Stăteam la fereastră și mă uitam.

Noiembrie, o dimineață de vineri, iar eu mă gândeam la fiul meu. Îmi aminteam când era mic și învăța să vorbească, cum se prindea de gâtul meu când îl purtam prin casă, strângându-mă ori de câte ori i se făcea frică sau era fericit. Nu cu mult timp în urmă, dacă era vorba de ani, dar atât de îndepărtat de parcă s-ar fi întâmplat într-o altă eră, dincolo de atingerea mea.

Afară stătea să ningă, iarna dădea târcoale; părea extrem de frig. Iar eu încercam să-mi fac un plan, încercam să gândesc logic. Dar eram prea obosit pentru așa ceva. Lunga noapte fără somn mă istovise.

Nu are nici un rost să subliniez ce este mai mult decât evident, dar tot am să o fac, din motive cunoscute numai de mine: a nu fi prins nu e același lucru cu a fi liber.

În toți anii aceia cât am fost departe de Sam, cât mi s-a interzis să-l văd, fiind nevoit să comunic numai în scris cu el, m-am gândit doar cum să-l recapăt. Prin orice mijloace. Te întorci în genunchi dacă e nevoie, accepți orice fel de casă, orice loc de muncă. Întâmplările din care e alcătuită viața ta sunt ca piesele unui puzzle – nici mai mult, nici mai puțin –, iar tu începi să le potrivești din nou, mereu având în minte imaginea de pe cutia de puzzle în timp ce trăiai în altă parte: imaginea vieții tale ca o aventură cu puțini sorți de izbândă, dar onorabilă. Fără de care, trebuie spus, ești terminat.

Am găsit telecomanda, am deschis garajul, am ieșit din casă în noua dimineață; cerul cenușiu atins de iarnă, un frig care îți intra în

oase. Deloc o zi bună pentru a-ți face curaj sau planuri. Am traversat peluza spre garaj. Mașina era acolo, albastrul-închis ascuns de un strat de praf, farul spart, istoria. Iar în colțul celălalt, lângă bancul de lucru, un fișet. M-am apropiat, am deschis sertarul de jos și am scos un dosar. În dosar se afla o copie a testamentului meu – un document pe care îl redactasem chiar când mă însurasem cu Ruth, îl modificasem la nașterea lui Sam, apoi după divorț și din nou anul trecut. E datoria avocatului să fie mereu prevăzător, să nu fie prins pe picior greșit. Acum, în garaj, l-am citit din nou.

În eventualitatea morții mele, tot ce dețineam, mai puțin datoriile plătibile, revenea fiului meu. Indiferent dacă era bun sau rău, calm sau furios, fericit sau înfricoșat, întreg sau schilod; dacă își iubea tatăl și îl jelea sau dacă spunea: „Mulțumesc, Doamne, că s-a dus".

Ethan

Noaptea se sfârșise.

Am vârât capul în camera Emmei și am ascultat până i-am auzit respirația. Apoi am ieșit în hol, m-am dezbrăcat în fața dormitorului nostru și m-am furișat înăuntru. Nu era nici o mișcare, întunericul din zori, Grace, o umbră lungă, în relief, pe pat, perna albă strălucind în jurul feței ca un nimb. M-am strecurat în pat lângă ea. S-a trezit și s-a întors spre mine.

– Ethan?

– Șșșt. Dormi.

– Ești rece ca gheața.

– N-am nimic.

A urmat o pauză. Am rămas cu privirea în aerul lipsit de adâncime și am văzut proiectat pe el, ca pe o mare în miez de noapte, pluta albă.

– Te-ai dus la lac?

– Da.

– Încă puțin, a spus Emma.

Ședea la masa din bucătărie cu lingura în mână. Eu eram lângă ea și îi turnam lapte în bolul cu fulgi.

– Încă puțin, *te rog*, am zis eu.

– Încă puțin, *te rog*.

Am auzit pași și mi-am ridicat privirea. Grace a intrat în bucătărie îmbrăcată în halatul de baie din flanel și încălțată în papuci.

– Vezi că se varsă! a spus Emma.

Turnasem în continuare; am privit în jos: o mică baltă de lapte pe masă. Încă o noapte de nesomn îmi dăduse reflexele peste cap.

– Scuză-mă, am mormăit eu. Curăț imediat.

– Lasă-mă pe mine, a spus Grace.

Mi-a atins ușor umărul cu degetele când s-a dus la chiuvetă ca să ia un burete. Am privit, împreună cu Emma, cum șterge laptele de pe masă.

– Mulțumesc.

Grace nu a zâmbit, dar am văzut că încearcă. Se pieptănase. Nu o mai văzusem de mult atât de proaspătă. Nu-mi mai aduceam aminte, m-am gândit eu brusc, de când luaserăm ultima oară micul dejun împreună.

Am întrebat-o dacă vrea cafea.

– Îmi iau eu, a răspuns ea.

S-a dus și și-a umplut o cană, a revenit la masă și s-a așezat lângă Emma. M-am așezat și eu. Era liniște, se auzea doar ticăitul ceasului de perete. Emma își lăsase jos lingura și se uita la mama ei, cu o expresie – un fel de întrebare fără cuvinte, intimă, curajoasă – care o făcea să pară mult mai mare. Apoi Grace s-a întins și i-a dat câteva șuvițe de păr după ureche.

– Mănâncă tot, scumpa mea. Mai e puțin și trebuie să pleci la școală.

De afară, prin ușile și ferestrele acoperite de obloane împotriva frigului amarnic, sosit atât de devreme, am auzit lătratul lui Sallie, ce părea să vină de departe, dar plin de vigoare, ca o voce pe care ți-o aduci aminte din copilărie.

Cerul era plumburiu. Iar Sallie alerga bezmetic prin iarbă și frunzele nestrânse.

– A venit iarna, am spus eu.

După micul dejun, am înfofolit-o bine pe Emma și am dus-o afară ca să aștepte autobuzul școlii. Sallie ni s-a alăturat la marginea drumului, dând din coadă. Emma a mângâiat-o și i-a spus:

– Sallie, ai grijă când vine autobuzul.

În cele din urmă autobuzul a apărut, o dungă galbenă pe un fond gri-cafeniu. Am privit cerul, imaginându-mi că va ninge cât de curând, că zăpada va acoperi drumul, copacii, casa și șopronul.

– Cât a costat vioara lui Josh? a întrebat Emma.

M-am uitat la ea.

– Nu contează, am răspuns eu cât de blând am putut.

– Hai, spune, cât a costat?

– Eu și mama nu vrem să te gândești la asta. Da?

A rămas tăcută. Autobuzul școlii, condus de domnul Peoples, a trecut încet pe lângă noi ca să întoarcă puțin mai încolo; Emma era ultima elevă pe care trebuia să o ia. Am ridicat privirea și am văzut fețele copiilor încă somnoroși, în dosul geamurilor, apoi autobuzul a întors, fulgerând cu luminile roșii din spate și declanșând semnalul de avertizare în timp ce roțile își schimbau direcția. S-a oprit în fața noastră și ușile s-au deschis cu un șuier.

– Pa, i-am spus, m-am aplecat și am sărutat-o. Te iubesc.

– Pa, a spus ea, deja privind la autobuz.

A urcat. Înclinând aproape imperceptibil din cap, domnul Peoples a închis ușile. A așteptat ca Emma să-și găsească un loc în mijlocul autobuzului, pe partea mea, lângă un băiat cu părul de culoarea nisipului. L-am recunoscut. Apoi autobuzul a pornit și s-a îndepărtat încet.

Nu a privit înapoi. Spre deosebire de Sam Arno. Băiatul s-a întors cu totul și mi-a făcut semn cu mâna – fără să zâmbească, dureros de serios, un băiat sfios care părea că vrea să-mi spună ceva.

M-am uitat după autobuz până s-a pierdut în zare. Și, cu toate că băiatul dispăruse și el, încă îl mai vedeam, ca o imagine întipărită în minte: de vârsta fiului meu, dar nu și fiul meu. Blond, față de Josh care era brunet, dar la fel de mic, la fel de serios, punând întrebări despre lume cu aceeași voce subțire. Auzindu-l acum, văzându-l cum stă pe o scenă în sala de sport a școlii, cum își ține trompeta de parcă ar vrea să se strecoare în ea, cu ochiul vânăt, injectat, expus privirilor de luminile puternice. Alături de mama lui, stânjenită, neajutorată: „Vă întrebați, probabil, ce-i cu ochiul lui Sam, spunea ea. Ei bine, săptămâna trecută a ieșit cu tatăl lui, Dwight, și au avut un mic accident..."

O rafală de vânt rece a învârtejit frunzele moarte de la marginea drumului în jurul meu. Frigul m-a făcut să-mi trag capul între umeri. Sallie s-a îndepărtat cu pași mărunți, a revenit și m-a împins cu botul în coapsă; voia să intre în casă. M-am uitat la ceas și, vag consternat, am descoperit că era mai târziu decât credeam. Vinerea aveam un program încărcat – un curs la zece și un altul la douăsprezece, urmate

de lucrul la birou, după prânz, și o ședință de catedră la cinci. Am intrat ca să-mi iau cărțile.

Grace era sus, în baie; am auzit un zăngănit dinspre boilerul din debara. Mi-am pus cărțile în geantă și m-am aplecat peste o foaie de hârtie goală. Am scris „Grace" – apoi m-am oprit, pixul rămânând deasupra hârtiei în timp ce încercam să mă hotărăsc ce să adaug. M-am văzut din nou, alături de Grace și Emma, la micul dejun... dar în clipa aceasta totul mi se părea prea important, prea covârșitor ca să găsesc cuvintele potrivite. Băiatul acela, Sam Arno, mi-a revenit în minte, insinuându-se în gândurile mele, ca și cum prin acea privire lungă pe geamul autobuzului s-ar fi legat de mine într-un fel imposibil de explicat. Până la urmă, frustrat, am mâzgălit și celelalte cuvinte – „Mă întorc la cină. Cu drag, E." – mi-am înșfăcat geanta și m-am grăbit să ajung la mașină. M-am uitat spre ferestrele de la dormitorul nostru ca să văd dacă e acolo, dar n-am văzut pe nimeni. Apoi m-am urcat în mașină și am plecat.

Am trecut prin Wyndham Falls și am luat-o pe șoseaua spre Canaan. Dar în ochii mei acum nu era nici ziua care mă aștepta, nici cerul de plumb, ci fața lui Sam Arno, întoarsă spre mine, la geam. Un băiat într-un accident. Într-o mașină. Un băiat care s-a lovit din cauza impactului, ca o popică – „Săptămâna trecută a ieșit cu tatăl lui, Dwight..." – victima tatălui său.

Intram în Canaan, un oraș pe care îl cunoașteam. La stopul cu lumina galbenă, intermitentă, am făcut la dreapta, spre nord, pe Route 7, iar peste câteva minute am văzut micul semn rutier, verde, pe dreapta. Era Reservation Road, care ducea spre est. Am încetinit. Încă îl mai vedeam: Sam Arno pe verandă, scăldat de lumină, mângâind un câine, spunându-mi ce i se întâmplase. Dar acum era transfigurat, o figură care îți apare în vis, cu ochiul vindecat ca prin minune. Un băiat prea serios, prea tăcut, prea bătrân și prea tânăr pentru vârsta lui. Un băiat de o seamă cu fiul meu. Voiam să-l iau în brațe, să-l strâng la piept ca pe propriul copil.

Îmi vorbea.

„Tăticul a călcat un câine pe șosea. A fost un accident. În timpul verii."

Drumul o lua spre est, o scurtătură spre nicăieri, o breșă într-o pădure întunecată. Am luat-o într-acolo. Pe asfaltul negru, printre

copacii goliți de frunze, pe lângă o mlaștină îngropată în tufe de mure: uită ziua asta. În față doar o amintire, ca o dragoste pierdută și vocea tânără, subțire: „Dormeam când l-am lovit, dar tăticul a spus că era negru și l-am omorât... M-am ales cu un ochi vânăt..."

Curba mi-a apărut în față. Prima din cele două. Făcea la stânga și am luat-o mai repede decât credeam; în clipa în care mașina a intrat pe a doua, mai abruptă, am auzit cum pneurile mușcă din șosea, am simțit accelerația centripetă și cum mașina se echilibrează, am văzut benzinăria și atelierul de reparații auto a lui Tod ieșindu-mi în față ca o viziune de coșmar. Am frânat brusc. Mașina a derapat și a scârțâit din toate încheieturile pe lângă cele două pompe de benzină până unde răsăreau buruienile și tufele, și s-a oprit.

Am lăsat motorul în funcțiune. Aici se întâmplase. Am coborât. Cu răsuflarea întretăiată, broboane de transpirație prelingându-mi-se pe ochelari, aerul rece și aspru. Aici se întâmplase. Am întors spatele locului în care Josh zăcuse cu pieptul zdrobit și gura plină de sânge și am privit pe lângă cele două pompe, spre drumul îngust, pe două benzi. Mașina venise de acolo. Și încă mai era vară.

Dwight

Trecuse de ora două și tot acasă eram. În camera mea, ca un catatonic. Auzind telefonul cum sună în trei rânduri și cum răspunde robotul, Donna rostindu-mi numele, mai întâi ca o întrebare și, în cele din urmă, ca o insultă. N-am ridicat receptorul. Pur și simplu, nu puteam răspunde.

Ziua era ca o oglindă, a ei sau poate a mea: trecea, dar parcă nu se mai termina. Fără sfârșit. Nu eram nimeni, nu eram nimic, doar o ambarcațiune cât un vârf de ac pe linia orizontului cenușiu, un miraj fără chip. Nu mă apropiam, nu mă limpezeam. Ceva se schimbase, dispăruse tocmai când credeam că reușisem să-l definesc, să-l fixez. Mă simțeam mic și slab. Și nu știu de ce mi-aduceam aminte de o zi, trebuie să fi avut 18 ani, când am plecat de la colegiu și am mers până în North Haven ca să-l văd pe tata. Nu l-am anunțat că vin. Nu mai vorbiserăm de luni întregi, dar de la o mătușă din Meriden auzisem că avusese probleme cu inima și că ar vrea să mă vadă.

Ziua era însorită și caldă, primăvară în toată regula, iar eu străbăteam străzile familiare, treceam pe lângă casele înghesuite, placate cu aluminiu, curțile năpădite de buruieni, gardurile de fier și trotuarele crăpate. La capătul străzii mele, copii pe care îi știam băteau mingea. Doamna Grimaldi stătea pe peluză într-un capot ieftin, cu o umbrelă de soare pătată de rugină. Mi-a făcut cu mâna, iar eu i-am răspuns în același fel. Simțeam un junghi în coaste și fața îmi era plină de transpirație. Am continuat să merg încet. În față, parcată pe stradă, am văzut mașina tatălui meu, un Le Mans cafeniu, și apoi casa lui, casa în care crescusem, cu becul de la intrare atârnând de o sârmă, cu una

din ferestrele de la etaj acoperită cu carton, totul lăsat în paragină de la moartea mamei. În curte iarba era înaltă de aproape jumătate de metru, amestecată cu păpădii. Tata stătea chiar în mijloc, într-un șezlong îndoit, ca un rege bolnav pe un tron spart, un bătrân zbârcit, mic și gârbovit, care încă nu împlinise 50 de ani. Ne-am privit scrutător în timp ce treceam pe lângă casă. A fost ultima oară când l-am văzut.

M-am ridicat de pe canapea și m-am dus în bucătărie. Mi-am turnat whisky într-un pahar mare și l-am dat pe gât. Mi-am mai turnat unul și l-am lăsat pe masă ca să-l pot privi. Apoi am ridicat receptorul și am format numărul de la birou. A răspuns Donna, așa cum anticipasem.

– Cutter și Trope.

– Donna.

A urmat o pauză, semn că m-a recunoscut, apoi Donna a tras ușor aer în piept.

– Jack vrea să știe unde ești, a spus ea pe un ton imperativ.

– Acasă.

– Am sunat de nu știu câte ori. Unde naiba ai fost?

– Acasă.

– Mincinosule! Ascultă-mă, Dwight. De data asta chiar ai reușit să-l scoți din sărite.

– Sunt bolnav. Spune-i lui Jack să se ducă-n mă-sa.

– Nu ești bolnav.

– Ce știi tu...

– Dwight, ascultă-mă, a zis ea și brusc a început să șoptească: Nu știu ce scuză să-ți mai găsesc.

– Atunci n-o mai face. Nu mi-aduc aminte să te fi rugat așa ceva.

– Aici ai dreptate, a replicat ea sec.

– De fapt, eu unul aș propune să spunem numai adevărul. Adevărul și numai adevărul.

– Ce tot vorbești acolo?

Am dus paharul la gură și l-am dat pe gât.

– Nimic.

– Dwight?

– Absolut nimic.

– Sigur ești bolnav?

Brusc am detectat o undă de îngrijorare în vocea ei, un semn că îi pasă de mine. Și atunci mi-a părut rău că nu sunt cu ea.

– Sigur. Sunt foarte bolnav.

A lăsat să-i scape un oftat plin de frustrare.

– Dwight, ascultă-mă bine! Adună-te și vino aici. Jack mai mult ca sigur te dă afară de data asta. N-așteaptă decât un motiv.

– Ei, dacă-l găsește, spune-i să se ducă-n mă-sa.

A urmat o lungă tăcere. Am pus paharul pe masă; a sunat a gol.

– Donna?

– Pur și simplu nu mai pot, a spus ea trist. Eu sunt cea căreia îi pare rău.

Și a închis.

Am rămas cu receptorul la ureche ca și cum Donna era în continuare la celălalt capăt al firului, vorbind. Apoi l-am pus în furcă. Ceva se pusese în mișcare, dar imaginea era difuză. Numai curajul limpezește lucrurile, iar eu unul nu păream să-l găsesc. M-am dus în dormitor. Am smuls mai multe cămăși de pe umerașe, am înșfăcat mai multe schimburi și șosete, câțiva pantaloni din coșul cu rufe, am umplut două genți de voiaj cu haine și le-am pus deoparte. Din sertarul mesei am scos pachetul gros cu scrisorile lui Sam. Apoi, de parcă ar fi fost o insulă înconjurată de rechini, m-am târât până în mijlocul patului mare, rotund și m-am ghemuit, strângând scrisorile la piept.

Ethan

Am auzit sunând clopoțelul, închis între pereți, departe: două și jumătate. Am coborât din mașină. Așteptam acolo de la prânz și îmi înțepeniseră picioarele. Între timp parcarea se umpluse. Grupuri de părinți își așteptau copiii. Am înclinat din cap spre cei pe care îi cunoșteam, am zâmbit și am întors privirea. Între noi autobuzul galben, cu fața la drum, domnul Peoples cu un ziar desfăcut pe volan. O scenă obișnuită, în acel moment însă mi se părea ciudată, prevestitoare de rele: lumea ținându-și răsuflarea pentru un băiețel. Liniștea și așteptarea și lumina cenușie de dinaintea iernii. Iar acum dinspre clădire, după ce a tăcut clopoțelul, primele strigăte îndepărtate și tropăit de pași.

Nu era o certitudine, ci intuiția mea care avea nevoie de confirmare. Pe care voiam să o obțin cu orice preț. În dimineața aceea, de la benzinăria de pe Reservation Road mă dusesem la Smithfield; reușisem să mă descurc la cursul de la ora zece, vorbind unor suflete tinere și nevinovate despre falsul eroism al umanității reprezentat în capodoperele noastre literare. Nici nu mai țin minte ce le-am spus. După curs, am lăsat un bilet pe ușa biroului meu în care scriam că mă simt rău, apoi m-am dus la școală și m-am pus pe așteptat.

Aveam o bănuială, dar încă bâjbâiam prin întuneric. În orele petrecute în mașină nu încercasem să mă conving că am dreptate. Fusesem într-un fel de transă, ca și cum aș fi așteptat o judecată prestabilită de sus, cuvinte care pur și simplu să confirme ceea ce știusem dintotdeauna că e adevărat. Ce avea să se întâmple era atât de departe de capacitatea mea de a raționa, pe cât de departe era luna.

Domnul Peoples, ca un iepure care simte apropierea vulpii, a ridicat capul și a pufnit. Și-a împăturit ziarul și s-a așezat bine în scaun: veneau. Un puhoi de copii care se revărsau pe porțile școlii, unii mergând agale, alții alergând, o mare de culori și zgomote asurzitoare, îndreptându-se spre parcare. O sută sau doar cincizeci. Am făcut câțiva pași și l-am zărit printre primii, îmbrăcat tot în dril, ducând în mână o cutie de plastic, ca un comis-voiajor istovit de-a-tâtea drumuri. Inima a început să-mi bată cu putere. L-am strigat:

– Sam!

Auzindu-se strigat, s-a oprit brusc, obligându-i pe copiii din jur să se dea la o parte. S-a întors, iar eu i-am făcut semn cu mâna și, cu toate că nu a zâmbit, s-a înseninat la față, semn că m-a recunoscut. Rigid, stângaci, i-am făcut semn să se apropie. A venit repede, cu fața lui deschisă, întrebătoare, cu cutia – în care ținea trompeta – strânsă la piept, între curelele de nailon, albastre, ale ghiozdanului.

Transpiram. Aveam un nod în gât; iar vocea, când mi-a venit, parcă era stoarsă printr-un tub.

– Bună ziua, a spus el.

– Ce mai faci?

A ridicat din umeri.

– Ce să fac, mă duc acasă.

Am înclinat din cap, mi-am încrucișat mâinile pe piept și mi-am dres glasul; m-am rezemat de portbagajul mașinii, sperând să dau impresia unui om care face asta în mod firesc, fără gânduri ascunse.

– Vrei să te duc acasă cu mașina?

S-a gândit câteva clipe, s-a uitat la mine, apoi la mașină, studiindu-ne ca și cum ar fi căutat un semn care să confirme ceea ce sigur îi spusese mama lui despre străini și invitația de a fi dus cu mașina. Hainele îi erau largi și prea subțiri pentru vremea de afară; plutea în ele, un copil mic, palid. În cele din urmă, aproape trist, a clătinat din cap.

– N-am voie.

– Înțeleg.

Unul câte unul, am văzut cum copiii se urcau în autobuzul școlii din spatele lui. „Pleacă și el", am gândit eu. Adânc în piept, precum primul pas pe nisipurile mișcătoare, strigătul disperării.

Apoi însă, pe neașteptate, Sam și-a pus jos cutia cu trompeta.

– Așadar... ăăă, a mormăit el. Sunteți aici pentru...?

Rămânând fără cuvinte, a lăsat ochii jos.

– Pentru Emma? Fiica mea.

A înclinat din cap.

– Trebuie să apară dintr-o clipă într-alta.

– O duceți acasă?

– Poate.

– E tristă și ea?

– Poftim?

– Din cauza lui Josh.

– Da. E tristă și ea.

– Cred că-i o fată bună.

– Mulțumesc, Sam.

Am privit din nou peste capul lui. Autobuzul era deja pe jumătate plin de copii. Îi vedeam prin geamurile dreptunghiulare, cu rame de metal, ciocnându-și ghiozdanele în timp ce înaintau pe culoar ca să-și găsească un loc, așezându-se, până când li se vedea doar capul, ca într-un spectacol de marionete.

Mi-am întors privirea spre el. Se uita aiurea. Mi-am dres vocea și i-am rostit numele.

A ridicat ochii spre mine. Imediat m-am concentrat asupra unui punct de pe fruntea lui, oriunde în afară de ochii lui.

– Azi-dimineață am scos-o la plimbare pe Sallie.

Tăcere.

– Ți-aduci aminte de Sallie?

– Cățelușa dumneavoastră?

– Da.

Am încercat să zâmbesc, dar zâmbetul mi-a înghețat pe buze. Disperare, frustrare, undeva, dincolo de ea, rușine. Simțeam cum transpirația îmi aluneca pe tâmple. M-am forțat să spun mai departe:

– Și, în timp ce mă plimbam cu ea, am început să mă gândesc la discuția pe care am avut-o împreună weekendul trecut. Ți-aduci aminte, Sam? Fiindcă am vorbit mult despre câini.

– Mi-aduc aminte.

– Și despre cum ai adormit în mașină cu tatăl tău și, când te-ai trezit, ți-a zis că a lovit un câine pe drum și l-a omorât. Ți-aduci aminte?

Sam a încuviințat din cap.

– Un câine negru.

– Întocmai. Iar eu mă întrebam dacă-ți amintești când s-a întâmplat asta.

Băiatul nu a spus nimic, s-a întors și a privit spre autobuz, văzând că încă nu se umpluse de tot. Strigătele și jocurile altora. Și-a mutat greutatea de pe un picior pe altul, un tic fără leac. În cele din urmă, s-a întors spre mine.

– În timpul verii.

– Știu. Dar în ce zi?

– În iulie. După reluarea campionatului de baseball.

– Îmi poți spune ce zi era?

– Duminică.

N-am sesizat nici o inflexiune deosebită în vocea lui. O zi ca oricare alta. Habar nu avea ce însemna ea pentru mine. Am simțit un fior în brațe și degete, un mic șoc electric.

– Ești sigur?

A înclinat din cap.

– Ne întorceam de la meci. Tăticul făcuse rost de bilete la lojă. Yanks luase bătaie de la Sox. Mo Vaughn a marcat punctele decisive. El e jucătorul meu preferat după ce Boggs s-a transferat la Yanks.

– Îmi poți spune cam cât era ceasul?

A clătinat din cap. Mi-am trecut mâneca hainei peste frunte; s-a umezit de transpirație.

– Era întuneric?

– Când m-am trezit eu era.

– Chiar după accident?

A încuviințat din cap.

– M-am lovit de portieră. M-am ales cu ditamai binoclul.

– Dormeai cu capul pe portieră?

– Da.

Am făcut un pas înapoi. Revedeam scena. Mașina venind din stânga, pe întuneric. Singura umbră de la volan, vârful portocaliu al țigării. Nimic altceva. Dar de data aceasta un băiat, acolo, dormind, invizibil.

– Sam? am spus eu.

Se uita din nou la autobuz. Care era aproape plin. Auzindu-mi vocea, a aruncat o privire spre cutia cu trompeta de la picioarele lui.

Și-a schimbat din nou greutatea de pe un picior pe altul, de parcă i-ar fi venit să facă pipi.

– Ăăă. Trebuie să plec, domnule Learner. Domnul Peoples se înfurie tare dacă îl facem să aștepte.

– Sam, am repetat eu.

Știam ce fac: îi pronunțam numele, iar el rămânea nemișcat. Numele lui îl auzisem de două ori pe o șosea întunecată în timp ce tatăl își continua drumul. Doar numele lui acum, cu vocea unui bărbat sever, vocea unui tată, cea care vrea un răspuns. A ridicat ochii spre mine ca un fiu vinovat.

– Vreau să-mi spui cum se numește drumul pe care tatăl tău a lovit câinele.

Mi s-a părut că trec minute întregi, în timp ce priveam aproape fără să respir.

Apoi, într-un târziu, a înclinat din cap.

– Este scurtătura, a zis el de parcă ar fi recitat un lucru de care era mândru că și-l amintește. Se numește Reservation Road. Așa mi-a spus tăticul.

Motorul autobuzului s-a trezit brusc la viață. Domnul Peoples a apăsat pe claxon. Sam s-a aplecat, a apucat cutia de mâner, a ridicat-o și a strâns-o din nou la piept.

– Trebuie să plec, domnule Learner, a spus el pornind deja spre autobuz. La revedere.

– La revedere, Sam.

L-am privit cum urcă în autobuz, cum merge pe culoar, cum găsește ultimul loc liber. Curând a devenit un chip ca toate celelalte, văzut de la distanță prin geam; putea fi al oricui. Autobuzul a pornit.

Atunci am văzut-o pe Emma. Pe unul din locurile din spate, părul ei blond precum soarele văzut printr-un nor de furtună, cu fața lipită de geam, derutată și mâhnită la vederea mea. Nu o văzusem, nu mă văzuse și acum era prea târziu. Am strigat-o, dar autobuzul nu a oprit. A ieșit din parcare, a luat-o spre vest și a dispărut.

Dwight

Pe la șase, în aceeași seară de vineri, m-am dus la Ruth. Începea să se întunece. Lumina de pe verandă era aprinsă și pe alee erau parcate două mașini pe care nu le mai văzusem până atunci, lângă break-ul verde al lui Ruth și berlina Mercury, de un albastru-pal a lui Norris. Părea că am nimerit în toiul unei petreceri. Am rămas în mașină vreo două minute, cu fruntea pe volan, bâjbâind prin torpedou după sticluță. Am găsit-o, am ridicat bărbia și am băut. Și m-am trezit privind direct spre fereastra luminată a camerei lui Sam de la etaj, dar nu l-am văzut.

Traversând peluza am auzit mai multe voci, răgușite și probabil revigorate de câteva pahare de martini, și i-am văzut prin ferestrele camerei de zi. Ședeau în jurul șemineului. Un tip râdea cu gura până la urechi. Atmosfera părea foarte destinsă.

„Doar intri și ieși, mi-am spus eu, intri și ieși. Știi de ce ești aici. Intri, îți iei fiul și ieși." Eram pe verandă, în fața becului pe care îl instalasem cu atâta vreme în urmă. Ciocăneam la ușă, gândindu-mă cum originea lucrurilor pare să se piardă în hazardul întâmplărilor și trecerea timpului, așa e viața.

Norris a fost cel care mi-a deschis ușa. Ghinionul meu. Purta un sacou verde și o cămașă galbenă, iar fața îi strălucea de parcă ar fi fost înmuiată în ulei.

– Dwight! m-a întâmpinat el.

Nu era entuziasm. Mai degrabă șoc, reacția pe care ai avea-o dacă ai găsi un bărbat gol-pușcă în șifonierul din dormitor.

Vrând să limpezesc lucrurile imediat, m-am aplecat spre el și i-am șoptit:

– Norris, ascultă-mă. Te rog să-mi faci un serviciu.

– E vineri seară, Dwight, a spus Norris, recuperându-și stilul vesel. Ce cauți aici?

– Trebuie să discut ceva cu Ruth.

– Dar de ce vorbești în șoaptă?

– Hai, du-te și spune-i lui Ruth să vină până aici. Te rog frumos. Trebuie să discut ceva cu ea.

Norris m-a privit lung. Părea să cântărească, în calitatea lui de angajat al unei companii de asigurări, validitatea și costurile rugăminții mele. În cele din urmă a clătinat din cap.

– Îmi pare rău, Dwight, dar nu cred că Ruth ar vrea să facă asta tocmai acum.

– Norris, este foarte important. Altfel n-aș fi aici. Hai, spune-i să vină!

– De fapt, Dwight, noi dăm o mică petrecere. Sărbătorim ceva, dacă vrei să știi neapărat...

Norris s-a oprit și a privit în jos. Îl apucasem de reverul hainei.

– Ascultă-mă cu atenție, Norris. Vreau să vorbesc cu Ruth acum. OK?

– OK, Dwight. Am înțeles, a replicat Norris înroșindu-se. Dar vreau să știi că nu sunt de acord cu asta. Și că dezaprob gestul tău. Aici, în propria casă. Nu se cuvine să te atingi de mine în propria casă.

– De acord cu tine, în principiu.

– Norris, a strigat Ruth din camera de zi. Cu cine vorbești?

– Cu nimeni, draga mea! a răspuns Norris peste umăr, puțin prea vesel.

Peste câteva secunde, am auzit zgomotul făcut de tocurile ei pe podeaua de lemn.

– Acum să te ții, mi-a șoptit Norris.

– Norris... a spus Ruth în timp ce se apropia de ușă.

Apoi m-a văzut și i-a căzut fața.

– Ar fi trebuit să-mi dau seama, a adăugat ea.

– Ruth, trebuie să discutăm ceva.

– Las-o baltă.

– Ruth, ascultă...

– Nu, ascultă tu. Asta nu-i casa ta. Nu poți să apari aici ori de câte ori ai chef să discuți cu mine. Am și eu viața mea. Avem musafiri. Așa că noapte bună. Dacă vrei să discuți cu mine, discuți duminică. Hai, Norris!

Norris a făcut imediat un pas înapoi și Ruth a dat să-mi închidă ușa în nas.

Am apucat de clanță și m-am proptit în ușă.

– Ascultă, Ruth...

Ruth a continuat să împingă, dar ușa nu s-a clintit.

– Ești beat? a întrebat ea.

Am clătinat din cap.

– La naiba, Dwight, lasă ușa.

– Ruth, trebuie să vorbesc cu Sam. Trebuie neapărat să vorbesc cu el.

– Vrei să chem poliția, Ruth? a întrebat Norris plin de speranță.

Ruth i-a făcut semn să tacă. Împingând ușa, a șuierat printre dinții încleștați:

– Poți să vorbești cu el duminică.

– Nu.

– La naiba, Dwight!

– Ruth, nu pot să aștept până duminică.

Poate că a convins-o ceva din vocea mea: a renunțat să mai împingă ușa, am renunțat și eu, și m-a privit prin deschizătură furioasă, dar și gânditoare. Apoi ușa s-a mai deschis câțiva centimetri și i-am văzut rochia lungă, roșie, aceeași rochie pe care o purtase la concertul din august.

– Norris, întoarce-te la musafirii noștri. Dumnezeu știe ce-și închipuie că se petrece aici.

– Dar, Ruth...

– Nu-ți face griji. Nu se întâmplă nimic, a zis Ruth aplecându-se și sărutându-l pe obraz.

– Dacă spui tu, a replicat Norris fără tragere de inimă și s-a întors în camera de zi.

– Ai un singur minut la dispoziție, mi s-a adresat Ruth.

A ieșit pe verandă și a închis ușa în urma ei. Noaptea era rece, drept care și-a frecat brațele ca să se încălzească.

– Vrei să-ți dau paltonul meu?

– Singurul lucru pe care-l vreau de la tine este o explicație. Și sper să fie convingătoare.

– Plec, Ruth.

A încetat să-și mai frece brațele și m-a privit lung.

– Plec din statul ăsta.

Mă așteptam ca vestea să o șocheze, poate chiar să o întristeze, dar nici vorbă de așa ceva. Nu a făcut decât să încline din cap, privindu-mă direct în ochi, descumpănindu-mă, ca și cum și-ar fi dat seama.

M-am uitat în altă parte.

– E timpul să fac o schimbare, am zis eu cu glas pierit. M-am cam săturat de ce-i pe aici... Lucrurile nu merg prea bine.

– Adică viața ta.

– Mda.

Își freca din nou brațele. Erau suple, ușor de cuprins, din câte îmi aminteam eu; mi-am scos paltonul și i l-am strecurat pe umeri.

– Mulțumesc.

Am încercat un zâmbet.

– Cu plăcere.

– Dwight, după ce o să mai treacă un timp și vei începe o nouă viață, departe de aici, vreau să-ți aduci aminte că în seara asta nu te-am întrebat care ți-e necazul. Vreau să-ți aduci aminte, bine? a spus ea, gravitatea tonului ștergându-mi zâmbetul de pe față.

– Bine, Ruth.

– Necazul tău e treaba ta. E între tine și conștiința ta. Sam însă e treaba mea. E fiul nostru. Asta e situația. Să nu uiți.

Am răspuns că nu voi uita niciodată, ceea ce era adevărat. Ruth s-a rezemat de grilajul verandei, cu părul strălucind în lumină, și a scos un fel de oftat, ca o mână care dă drumul unui lucru pe care l-a strâns multă vreme. În cazul de față eu eram acel lucru.

– Ai venit aici pentru Sam.

Am dat aprobator din cap.

– Vrei să urci la el?

– Vreau să stea cu mine noaptea asta. E singurul lucru pe care-l vreau. Măcar o dată să mă trezesc în casa mea și să-mi găsesc fiul lângă mine. Îmi va fi de ajuns.

Ruth a clătinat din cap.

– Nu.

Cu o voce hotărâtă, și atunci am simțit cum se duce și ultima fărâmă de speranță.

– Te rog, Ruth!

– De ce l-aș lăsa? Tu l-ai lăsa dacă ai fi în locul meu? Mă îndoiesc. E vineri seara și ai tras câteva pahare. Te cunosc bine, Dwight. Știu totul despre tine.

– E ultima mea șansă.

– E vina ta, știi prea bine.

A rămas cu privirea ațintită asupra mea. Am văzut o urmă de milă înverșunată în ochii ei, care m-a durut la fel de mult ca tot ceea ce-mi spusese până atunci. Apoi mi-a întors spatele și a privit în noaptea rece, respirația ei pictând întunericul dincolo de ultima rază de lumină.

– Mi-aduc aminte cum mă trezeam în fiecare dimineață crezând că te vei schimba.

Mâhnirea din vocea ei m-a luat prin surprindere, a lovit o rană ascunsă undeva, în memorie: mi-am adus și eu aminte. Simțeam nevoia, mai mult decât orice pe lume, să o îmbrățișez. Dar nu am făcut nimic.

– Îmi pare rău, Ruth. Știi cât de mult îmi pare.

– Mda, bine, a zis ea brusc, întorcându-se spre mine. Ce-a fost a fost.

De parcă tocmai s-ar fi trezit dintr-un coșmar. Și-a luat paltonul de pe umeri și mi l-a dat.

– Mulțumesc, Dwight, mi-a fost de-ajuns.

Mi-am pus paltonul pe mine. S-a întors și s-a îndreptat spre ușă, s-a oprit și a privit în urmă.

– Am să-i pregătesc câteva lucruri, a spus ea. Îl las să stea în noaptea asta la tine. Dar pentru ultima oară.

A intrat în casă.

Ethan

În după-amiaza aceea, am plecat acasă cu numele făptașului pe buze. Scuipând vocalele și consoanele, iar și iar, ca un săritor, singur în lumina verde, apoasă, murmurând ceva la capătul trambulinei înalte.

Aerul din mașină devenea sufocant. Mă dureau mușchii de atâta încordare. Am tras geamul și am lăsat să intre aerul rece, cenușiu, fumul de la focurile cu lemne, mirosul metalic. Părea că va ninge dintr-o clipă într-alta.

Ce faci cu un asemenea adevăr? Unde îl pui? Ideile nu sunt de ajutor. Ideile nu înseamnă nimic. Faptele sunt cele care contează. Faptele erau ceea ce apărea în ziare despre fiul meu, faptele erau singurul limbaj al poliției – care îmi spunea istoria lui bazându-se pe datele statistice din documente. Care îmi spunea ce nu știe și ce nu va ști.

I-am văzut pe polițiști la birourile lor, cu pistoalele la cingătoare, ca niște surogate ale sufletului, cu pleoapele grele de indiferență. Și nu făceau nimic.

Era, în sfârșit, un mesaj pe care orice idiot l-ar fi înțeles.

Îți aduni singur faptele. Iei o amintire, o umbră într-o mașină, noaptea, trupul sfârtecat al fiului tău la marginea șoselei. Iei numele unui om. Pui faptele cap la cap. Și, după ce pui faptele cap la cap, pui numele omului pe limbă și îl ții acolo împotriva indiferenței și a uitării, împotriva crimei și a negării. Nu te lași bătut. Îți asumi responsabilitatea pentru ceea ce se va întâmpla. O faci singur fiindcă altcineva nu vrea.

*

Grace își parcase mașina în șopron, pe vreme rea îl foloseam pe post de garaj; probabil își dăduse seama și ea că va ninge. Eu mi-am lăsat mașina pe alee.

Stăteau la masa din bucătărie, mama și fiica. Am apărut în pragul ușii ca un străin, un vizitator care dădea din întâmplare peste o scenă de familie. Grace făcuse ciocolată fierbinte și pusese câteva prăjituri pe un platou. Era evident că-și dăduse toată silința. În bucătărie era cald, lumina era puternică. Emma însă arăta de parcă ar fi plâns, iar pe fața soției mele erau niște cute pe care nu le mai văzusem până atunci.

– Ethan. Ce cauți acasă?

– Păi...

– Ai fost la școală, a intervenit Emma pe un ton acuzator.

– Ai fost la școală? a întrebat Grace.

Am înclinat din cap fără să spun vreun cuvânt. Era cald în bucătărie și multă lumină.

– Nu te simți bine?

– Mă doare capul îngrozitor, am mormăit eu. Cred că am să mă întind în pat puțin.

M-am retras în biroul meu, am închis ușa și m-am așezat în fotoliu. Voiam să fiu singur, să mă gândesc, dar eram prea epuizat. Nu mai dormisem de atât timp încât acum, când aveam nevoie mai mult ca oricând de o minte agilă, concentrată, aveam senzația că sunt prins sub o greutate copleșitoare, de parcă aș fi fost îngropat până la gât în nisip. Timpul părea că se ferește de mine, era imposibil să-l prind din urmă.

Am auzit un ciocănit în ușă. Poate că am spus ceva, căci Grace a intrat cu un tylenol și un pahar de apă. I-am mulțumit. A dat să plece. Apoi s-a oprit la ușă.

– S-a întâmplat ceva azi?

– E doar o durere de cap.

M-a fixat cu privirea. A vrut să mă mai întrebe ceva, dar până la urmă nu a mai spus nimic și a ieșit.

Afară începea să se întunece, după-amiaza lăsa loc serii. Vântul aspru se întețise, făcând să zăngăne ferestrele, în timp ce eu încercam să mă conving de niște lucruri deja hotărâte sau nehotărâte încă.

Apoi am auzit un alt ciocănit în ușă, de data aceasta era Emma cu o tavă cu mâncare. Tava era grea pentru ea, de aceea o ținea strâns, ca și cum ar fi fost un animal care încerca să scape. Cuțitul și furculița au alunecat cu zgomot; paharul cu apă s-a clătinat, dar nu s-a răsturnat. I-am luat tava din mână.

– Mulțumesc, Em.

– Cu plăcere, a zis ea sobru.

– Cât e ceasul? am întrebat eu și tot eu am răspuns: Opt și jumătate. E aproape ora de culcare.

– Știu.

– Îmi pare rău de ce s-a întâmplat în după-amiaza asta. Eram cu mintea în altă parte.

– Nu-i nimic.

– Vin sus să te pup înainte de culcare.

– Promiți?

A dispărut înainte de a apuca să-i răspund.

Puțin mai târziu am urcat la etaj. Era în pijama, în pat, sub pătură. Lângă ea era Twigs, o vârâse sub braț. Sallie stătea întinsă pe podea, într-un colț. M-am așezat pe marginea patului. Avea ochii mai albaștri ca oricând și mă priveau fix, cu înțeles.

– Ți-e somn?

A clătinat din cap.

– Hai, încearcă să dormi. Închide ochii.

A rămas cu ochii deschiși, privindu-mă.

– Îmi spui o poveste?

– În seara asta nu.

– Te rog.

– Bine.

Am așteptat, neștiind dacă îmi va veni vreo idee. Apoi am început rar:

– A fost odată ca niciodată un om cam prostuț. Un om prostuț de-a binelea. Dar avea o fiică frumoasă și...

– Și un fiu?

M-am oprit. De parcă aș fi căzut într-o prăpastie plină de tristețe.

– Poftim?

– Și un fiu.

– Da.

Mâinile ei – palmele ei palide cu unghiile roase și cu pielițele netăiate – erau frumoase, așa cum se odihneau deasupra păturii; le-am acoperit cu mâinile mele, simțind zvâcnetul abia perceptibil al pulsului.

– Și un fiu, am adăugat eu.

– Și ce s-a întâmplat?

– Omul era blestemat. Într-una din zile a întâlnit o capră pe pod și capra l-a blestemat. Să nu poată adormi înainte de fiica lui. Trebuia să stea treaz până când era absolut sigur că fiica lui doarme. Ăsta era blestemul.

– De asta era prostuț?

– Da. Prostuț și blestemat.

– Și pe urmă?

– Pe urmă nimic. Așa se sfârșește.

– Ce poveste urâtă!

– Așa e.

Din nou o pauză sau mai curând o ezitare; am rămas privindu-ne până când, fiindu-mi frică de mine însumi, am întors ochii în altă parte.

– Mda. Hai, ora de culcare.

– Tăticule, îți tremură mâinile.

Am privit în jos.

– Zău? Cred că de oboseală.

– Ora de culcare.

Am încercat să zâmbesc.

– Ai dreptate.

– Noapte bună, a spus ea încet.

– Noapte bună, Em. Te iubesc.

– Și eu te iubesc.

A închis ochii. Am sărutat-o, pe fiecare pleoapă, și m-am ridicat. Am ajuns la ușă, am stins lumina și am rămas cu privirea în noul întuneric până când mi s-a părut că îi văd părul blond. Apoi am ieșit.

La capătul holului, aproape de ușa dormitorului nostru, aștepta Grace, deja în cămașa de noapte.

– Te culci? a întrebat ea liniștit.

Am închis ușa de la camera Emmei.

– Mai stau puțin. Vreau să citesc ceva. Nu mă aștepta.

Credeam că va intra în dormitor, dar a rămas pe loc, privindu-mă.

– Ești sigur?

Mă străpungea cu privirea; se uita la mine de parcă ar fi știut totul. Brusc m-am simțit cuprins de o slăbiciune fizică, de nevoia disperată de a mă bucura de atingerea și alinarea ei, iar în minte am văzut o succesiune fantastică de imagini în care întindea brațele spre mine și mă ruga să nu plec.

– Noapte bună, a spus ea.

M-am apropiat și am sărutat-o.

– Noapte bună, Grace.

Apoi am încetat să mă mai gândesc la asta. Căldura familiei, perspectiva imposibilă a retragerii și uitării. Am coborât singur la parter.

Am așteptat două ore în birou. Erau cele mai grele momente. Noaptea a venit treptat, din ce în ce mai întunecată, casa tăcută, cu excepția zgomotelor provocate de vremea rece, scârțâieli, trosnete și ciocănituri. Am rămas acolo și am simțit cum mă apucă furia. Am stat țeapăn în fotoliu, ca un sloi de gheață, până când casa însăși a fost uitată, ca o cochilie aruncată cât colo. Am văzut că nu mai am de ales. Frustrarea era ca o rană fizică, se vindeca repede, dar lăsa în urmă cicatricea roșie a disperării. Trecuse deja prea mult timp de când mă durea. Iar acum că știam cine e făptașul, devenise insuportabilă.

M-am ridicat și m-am foit de colo-colo. Din reflex, mi-am trecut mâna peste cotorul cărților. M-am așezat din nou și mi-am lăsat capul pe brațe. Mă simțeam istovit și mi-era frică de tot, dar eram hotărât și știam că nu sunt singur; fiul meu, ca și cel care îl omorâse, era în toate gândurile mele.

Apoi s-a făcut târziu. Am ieșit din casă. Cerul era negru, căptușit cu cenușiu – norii plini de zăpadă; luna dispăruse. Am pășit cu grijă pe pământul tare, înghețat de ger. În apropiere, șopronul era o umbră de munte, amenințător și nefamiliar, drept care mi-am găsit drumul pipăind ușa îngustă. Balamalele au gemut. Înăuntru am simțit mirosul de baligă și fân, fantome din altă eră, și peste el mirosul de benzină, un automobil lăsat în frig. Am aprins lumina. Un singur bec gol ce atârna sus de tot, printre grinzi, răsuflarea mea ridicându-se deja spre el, împrăștiindu-se.

În partea opusă, dincolo de mașina lui Grace și de locul gol rezervat mașinii mele, de-a lungul unui perete plin de vechituri, se afla cufărul cazon care îi aparținuse tatălui lui Grace. Altarul ei închinat memoriei lui. Privindu-l acum, stratul de praf și nepăsare, găsindu-l încuiat, mi-am adus aminte de ziua în care fusese adus cu camionul din Carolina de Nord. Prima noastră vară aici. Josh era doar un prunc. I-am spus hamalului să-l ducă în șopron. „Ce-i în el?" am întrebat-o eu. „Câteva din lucrurile lui", atât mi-a spus. Părea să fi rămas fără cuvinte, singură cu ea însăși și durerea la fel de mare pricinuită de moartea prematură a tatălui ei. Am lăsat-o să se uite prin el singură, iar mai târziu m-am uitat și eu, pe ascuns: o pătură de la West Point[1], mâncată de molii, de un negru-cenușiu decolorat; o gamelă și tacâmuri; o bucată de piele pe care erau prinse mai multe medalii militare care își pierduseră luciul, butoane de manșetă, nasturi de alamă, un ceas de aur; o cutie de pantofi plină cu scrisori și timbre vechi, pe care se uscase lipiciul, timbrele ca niște muște moarte într-un pod. Și într-o cutie de metal crestată, un revolver de armată, proprietatea căpitanului Avery Spring. Și cartușe.

[1] Academia Militară a SUA (n.tr.)

Dwight

I-am pregătit camera liberă, cea în care nu dormise nimeni până acum. Cea care îl aștepta să vină acasă. Și, în timp ce Sam stătea acolo și privea în jur la pereții goi, urâți, lipsiți de postere și obiectele care aminteau de Red Sox – ce sacrilegiu! –, am scos veioza nouă-nouță pe care o păstrasem luni de zile pentru acest moment și am vârât-o în priză. „Așa mai merge, m-am gândit eu. Bingo", un motel transformat într-o casă.

Exersează cât încă mai poți: „Bine-ai venit acasă, fiule. Asta-i camera ta, fiule". Și apoi ține minte că repetițiile nu se pun.

S-a îmbrăcat cu pijamaua și a intrat în baie ca să se spele pe dinți. Inima îmi bătea cu putere doar știind că Sam nu pleacă nicăieri și că rămâne aici peste noapte, chiar aici. Apoi a ieșit din baie și mi-a spus că e prea scund ca să ajungă deasupra chiuvetei. M-am oferit să-l ridic în brațe, dar nu a vrut un astfel de ajutor. Avea zece ani și voia ceva să pună sub picioare.

În seara aceea, i-aș fi făcut rost de orice ar fi dorit. Am căutat prin casă câteva minute, dar nu am găsit nimic. Ceea ce nu era o mare surpriză. Fiindcă era o casă pustie, inutilă, cu excepția lui. Fiindcă singurul taburet pentru picioare pe care îl aveam era afară, în garaj, acoperit de praf.

I-am spus să aștepte puțin, mă întorc imediat. M-am dus în bucătărie ca să iau telecomanda din cutia de trabucuri.

Afară aerul era rece, cerul plin de nori; părea că va începe să ningă dintr-o clipă într-alta. Am traversat peluza. O lumină galbenă picta aleea din fața garajului. Am intrat. Mașina era acolo ca mai

înainte, dar de data aceasta m-am ferit de ea. Am căutat în stânga ei, unde țineam toate cele – vechiturile, uneltele, echipamentul sportiv, amintirile suportabile. Am găsit taburetul sub capacul unui tomberon din plastic. Era din placaj, mai mult pătat decât colorat în vișiniu, și nu arăta îndeajuns de rezistent ca să mă țină pe mine. Arăta a lucru de mântuială. Nu-mi aminteam cum ajunsese acolo sau dacă îl folosisem vreodată. Dar m-am gândit că i-ar fi de ajutor lui Sam, motiv pentru care l-am luat și am ieșit din garaj cu el, silindu-mă să nu mă uit nici măcar o dată la mașină. De parcă, în prima și singura noapte petrecută de băiatul meu în casa mea, aș putea separa aceste istorii, a lui și a mea.

Din nou în casă, l-am găsit în pijama, pe canapeaua de piele gri din camera mea, privind știrile TV de la ora unsprezece.

– Aștept sportul, a spus el.

Ce puteam zice? Nu dădeam doi bani pe igiena lui dentară sau pe ora la care trebuia să se culce. Era fiul meu. M-am așezat lângă el și mi-am trecut brațul pe după umerii lui.

Grace

Se trezi visând la sinucidere.

Pământul acoperit de zăpadă; un soare extraordinar; lumina ca un șir de explozii care o amețeau. În cămașa de noapte, în pragul casei, stă și se uită lung la Ethan, care stă în mijlocul curții, cu mâinile crestate la încheieturi ca niște pești curățați, întinse spre ea ca pentru o îmbrățișare, cu sângele șiroind pe zăpadă în două pârâiașe roșii, aburinde. Ethan nu spune nimic.

Acum, dincolo de Ethan, se mișcă ceva: îl vede pe Josh traversând curtea albă spre șosea. Vrea să-l strige, dar nu poate să scoată nici cel mai mic sunet, nu face decât să ridice mâna într-un gest ambiguu, care trece neobservat. Josh ajunge la gard și sare dincolo. Ajunge la șosea, și ea albă, și aleargă pe mijlocul ei chiar în clipa în care apare un autobuz școlar, galben. Autobuzul o orbește precum soarele și o face să întoarcă privirea. Când se uită din nou spre șosea, Josh nu mai e acolo. Autobuzul a trecut, nu a oprit, și nici urmă de Josh. Cade în genunchi, mută, în pragul casei. Îl vede pe Ethan, și el în genunchi, cu brațele întinse, cu fața din care s-a scurs toată culoarea. Sângele lui a topit zăpada din jur; acolo pământul e gol și umed, cu marginea roșie, ca o rană. Dar în fața ei zăpada e albă și groasă, de aceea întinde mâna și o vâră în ea. Mâna dispare. Răceala o arde. Apoi un zgomot...

Se trezi tremurând din toate încheieturile. Dezvelită. Camera întunecată, dar o lumină de vis, ciudată, în mintea ei, ca o notă care se cântă singură după ce s-a sfârșit cântecul, sunetul.

Se zgribuli, spunându-și: „Ce se întâmplă?“ Ca o ușă care se închide. O ușă...

Apoi, de afară, prin geamuri, un răspuns.

Sări în picioare. Poticnindu-se până la fereastră – una din stânga, cu fața spre nord-est, cu vedere la alee. Zăpadă pretutindeni, în aer, deasă, lăsându-se agale, nemișcată și pufoasă pe pământ. O lume transfigurată. Visul ei, dar noaptea. Apoi farurile se aprinseră, ajungând din alee până pe șosea, prinzând în raza lor căderea continuă, fragmentată, a cerului. De parcă în timpul nopții cerul s-ar fi spart. O străbătu un val de teamă, nevoia de a-l opri, mâinile ei, panicate precum cel care tocmai a orbit, zgâriind geamurile până la încuietoare, apucând cu degetele reci, amorțite, strângând. Împinse cu toată forța. Și deschise fereastra.

Îi văzu luminile din spate micșorându-se pe șosea ca doi ochi injectați, încețoșați de zăpada care cădea întruna. Prea târziu. Vru să-i strige ceva, dar nu o făcu. „Controlează-te“, zise în sinea ei, fără să se adreseze cuiva anume, și se lăsă să cadă în genunchi. Inima ei era un mic animal, care se luptă să supraviețuiască. Zăpada pătrunse prin fereastra deschisă și se lăsă pe umerii ei goi.

În cele din urmă, se ridică în picioare și merse în camera Emmei.

Rămase surprinsă de câtă lumină era acolo; zăpada de afară făcea ca totul să devină vizibil. Rămase în pragul ușii și privi de jur împrejur: Sallie într-un colț; aerul rece care venea dinspre geamurile înghețate; mirosul de cearșafuri spălate; fetița care dormea la marginea patului, pătura mototolită. „Emma.“ Pe tavan se perinda o umbră sub formă de lacrimă. Înaintă câțiva pași și se opri lângă pat. Auzea respirația copilului, vedea viața acolo, adevărată, la îndemână. „Nu un vis.“ Și se simți mai bine, mai puțin temătoare, înrădăcinată oarecum în timp și spațiu. Mintea ei brusc luminată de cuvintele pe care le știa și în care credea: „Acum că vreau să dorm...“[1]

– Mami, șopti Emma.

[1] Primul vers dintr-o scurtă rugăciune pentru copii datând din secolul al XVIII-lea. (n.tr.)

Capul blond se mișcă, se întoarse spre ea: treaz.

– Sunt aici.

Și se întinse lângă Emma ca să aștepte.

Dwight

Am deschis ochii. Stăteam întins pe canapeaua de piele din camera mea, îmbrăcat, cu mâinile vârâte între picioare ca să mi le încălzesc. Un prunc ghemuit. Nu-mi aminteam să fi adormit, de ce să fi adormit sau să fi visat. Preț de câteva clipe, nu mi-am amintit nimic. Lumina cenușie era mai aproape de întuneric decât de lumină, cu un fel de strălucire în ea. M-am ridicat în capul oaselor și pe fereastră am văzut cum cade zăpada, în liniște și cadență, lumea acoperită de alb, și atunci mi-am amintit că Sam doarme, în casa mea, că este aici, în camera lui, aproape. Și cred că am zâmbit, gândind că poate, după micul dejun, am să-l plimb cu sania.

Apoi s-a pornit frigiderul, a început să zumzăie și am privit spre bucătărie.

Ethan Learner era pe jumătate în umbră, dar se vedea bine. Nu am scos nici un sunet. Avea un pistol în mâna dreaptă și, în timp ce îl priveam, l-a armat.

– Ești Dwight Arno?

Cred că am înclinat din cap. Eram aproape paralizat de frică, mă gândeam doar la Sam. Sam, aici, dormind, aici fiindcă așa dorisem eu, fiindcă o implorasem pe Ruth, în genunchi. Indiferent de ce se întâmpla, trebuia să-l scot pe omul ăsta din casă înainte ca Sam să se trezească.

– Domnule Learner...

– Liniște.

Atât a spus. Cu o voce moale, de un calm vecin cu nebunia, undeva la limită, de parcă nu știa cât îi era de teamă sau cât de furios

era. S-a apropiat, trecând în fața ferestrei. Ochelarii lui rotunzi semănau cu niște monede de argint, apoi au redevenit cenușii. S-a oprit la mai puțin de doi metri, cu pistolul îndreptat spre pieptul meu.

– Mișcă-te încet.

M-am dat jos din pat și am auzit cum îmi trosnește genunchiul vătămat. Corpul meu era ca un automobil în pană aflat la marginea drumului, un sac de oase. Și atunci s-a întâmplat, am simțit imediat: o mică ezitare în timp ce mă ridicam în picioare, în alcătuirea lui, în interiorul lui, de parcă uitase melodia pe care trebuia să o cânte. Îndoiala făcându-și loc în încăpere: cred că eram mai solid decât el cu vreo 15 kilograme.

Acum vedeam pistolul mai bine. Mare, impresionant, probabil vechi. Aducea cu pistolul de armată pe care tatăl meu îl ținea în noptieră, o amintire a zilelor în care avea un țel și o echipă, zilele care trecuseră pentru totdeauna; o armă păstrată, în lunga lui alunecare spre nicăieri după moartea mamei mele, la vedere, ca și cum de-abia mă aștepta să o găsesc. Luasem pistolul o singură dată, pe furiș, într-o noapte în care era beat mort, l-am vârât în buzunar, unde simțeam că mă arde, și am trecut pe străzi lăturalnice, prin fabrici abandonate, dincolo de marginea orașului, unde, mai mult cu frică decât cu vitejie, am trimis o cutie de Schlitz pe lumea cealaltă. Știam sunetul, efectul, gaura pe care un astfel de pistol o făcea în tablă sau hârtie. Restul doar îl ghiceam. Glonțul pătrunde în corp, îl traversează într-o fracțiune de secundă, îmi face o gaură în spate cam cât o nucă, cum din întâmplare arată și inima mea acum.

– Unde ți-e paltonul?

– Acolo, lângă ușă.

– Ia-ți-l.

Am simțit cum pistolul îmi împunge spatele când am trecut pe lângă el. Voiam să-i spun câteva lucruri, doar despre fiul meu care dormea puțin mai încolo, dar le-aș fi zis degeaba. Așa că, îndreptându-mă spre ușă, n-am rostit nici un cuvânt. „Să-mi iau paltonul, gândeam, și să ies din casă." Peste o oră-două se trezește singur, vede zăpada pe fereastră și poate se gândește la săniuș, iese pe hol și vine în camera tatălui său, descoperă patul rotund făcut și sertarele de la birou golite, gențile de voiaj burdușite cu haine, și îl cuprinde deruta. Apoi merge prin toată casa și își dă seama că tăticul a întins-o. Din

nou. Asta ar fi partea cea mai rea, mă durea inima gândindu-mă la ce va simți. Dar va reuși să treacă peste asta. Cândva. Supraviețuise deja unor lovituri și mai crâncene din partea mea. Și va fi în siguranță, nu în pericol din cauza mea. Știa cum să folosească telefonul, știa numărul de acasă; până la urmă îi va telefona mamei lui...

– Îmbracă-l.

Paltonul era într-un cuier de la intrare. L-am pus pe mine.

– OK. Să mergem.

Am atins clanța. La băiatul meu mă gândeam, nu la al lui. Aseară. La băiatul meu, care adormise pe canapea, cu televizorul deschis, cu brațul meu pe după umerii lui: îl iau și îl duc în camera lui, cu capul atârnat, cu picioarele goale, și îl vâr sub pătură. Prima dată în casa mea, ultima dată în casa mea; nu se trezește. Iar acum îl părăsesc din nou. Vântul rece, de iarnă, care suflă pe sub ușa de la intrare. Ce casă de rahat, cât de rău îmi pare că am locuit în ea! Am apăsat pe clanță și în aceeași clipă l-am auzit pe Sam, slab, dar clar, chemându-mă din celălalt capăt al casei.

– Tăticule!

Learner a înțepenit.

– Cine-i?

Vocea lui, când a reușit să îngaime ceva, era o șoaptă înspăimântată.

Nu am putut răspunde.

Mi-a vârât pistolul în spate.

– Răspunde.

– Fiul meu, am șoptit eu.

– Poftim?

– Fiul meu.

– Unde e?

– În camera lui.

– Dumnezeule!

Pe frunte i-au apărut brusc mărgele de sudoare.

– E doar un copil. Nu știe nimic.

– Gura!

– Tăticule!

– Lasă-mă să vorbesc cu el.

– Nu. Taci din gură.

– Tăticule!

– Dacă nu mă duc la el, vine el încoace.

– Fie, a spus Learner cu un glas pierit. Du-te.

M-a împins cu pistolul – simt gura țevii tare și agitată pe șira spinării, dureroasă – în fața lui, pe hol. Ne-am oprit lângă ușa lui Sam, care era întredeschisă. De pe hol, am văzut doar marginea unei ferestre, dimineața alb-cenușie, ciudată, desprinzându-se din umbră, sub ea becul minuscul ce luminase noaptea. Am pășit în cameră. Sam stătea în pat, dezvelit, în chiloți și un tricou cu mâneca lungă. Era încă somnoros, cu părul ciufulit, cu pleoapele grele. Am zâmbit și i-am spus:

– Salut, amice.

– Unde-ai fost? M-am trezit.

– Văd și eu, am zis, nerăspunzându-i la întrebare.

– Cât e ceasul?

– E prea devreme.

– Ești în palton.

„Uitasem de asta."

– Mda, afară *ninge bine,* iar aici e destul de rece.

M-am așezat pe marginea patului înainte să adauge ceva.

– Pentru că veni vorba, de ce stai dezvelit? Ai să răcești și mama ta o să dea vina pe mine. Și n-o să te mai lase să vii aici.

Am luat pătura și am ținut-o în așa fel încât să se poată strecura sub ea. I-am simțit mirosul în aerul cald, dinăuntru.

– Ascultă, Sam. Vreau să mă asigur de ceva. Știi numărul de telefon de la casa mamei tale?

Nu a răspuns imediat. Apoi a înclinat din cap.

– Ești sigur?

– Da.

– Spune-l.

L-a spus.

– Dacă ar fi nevoie, ai putea s-o suni și să-i spui să vină să te ia de aici?

M-a privit direct în ochi, de parcă ar fi simțit ceva. Într-un târziu a înclinat iar din cap.

– Bravo.

Atunci l-am auzit pe Learner, un zgomot atât de slab, atât de greu de deslușit, încât însemna ceva doar dacă știai despre ce e vorba: își

trecuse greutatea de pe un picior pe celălalt. Acest gest m-a făcut să-l urăsc de moarte. M-am aplecat și mi-am îmbrățișat fiul, ridicându-l din pat pe jumătate. Era ca un fulg. L-am sărutat pe creștet și i-am spus că trebuie să merg la birou, era o urgență – o chestiune juridică în care era implicată o persoană foarte importantă – și că, dacă nu mă întorceam până încep desenele animate la TV, să o sune pe mama lui ca să vină să-l ia.

I-am dat drumul. Capul i-a căzut înapoi pe pernă. Nu a spus nimic, nu a pus nici una din întrebările evidente. Doar m-a privit. Până când m-am ridicat în picioare, aranjând pătura ca să-i vină până sub bărbie.

– Ne-am înțeles?

A încuviințat din cap.

– Foarte bine. Acum dormi, fiule.

A închis ochii doar așa, pentru mine. M-am întors spre ușă.

– Tăticule?

M-am oprit, dar nu am privit înapoi. Mă uitam pe ușă la jumătatea bocancului stâng al lui Ethan Learner pe covorul aspru, albastru-deschis. Restul nu se vedea.

– Ce s-a întâmplat, Sam?

– Mergem la săniuș mai încolo?

– Bineînțeles. Dar acum trebuie să dormi.

Am ieșit din cameră, închizând ușa după mine. Learner era acolo, ca și pistolul lui. Transpira, palid ca o fantomă, și incapabil să mă privească în ochi.

Ethan

Spune-i parodie, o glumă proastă de tot. Spune-i o greșeală grosolană.

Cine poate găsi cuvântul potrivit? Vocea ciudată a unui băiat. A unui tată. O conversație despre nimic – frig, numere de telefon, săniuș – care m-a lăsat acolo, în hol, paralizat de rușine, vină și dor. M-a sleit de puteri.

Acesta era obiceiul fatal al lui Polonius; să stea ascuns și să asculte, privind viața cu jumătate de ochi, lăsându-i pe alții să-și asume riscul de a trăi și disprețuindu-i fiindcă o fac. Pistolului îi place genul acesta de laș, la fel cum cârjei îi place schilodul.

Apoi conversația s-a sfârșit și Dwight a ieșit din cameră.

Afară. Din nou zăpadă, moale ca o pană, un alb din era glaciară. Aerul rece, rece. Mergea înaintea mea. Un bărbat puternic, cu un spate masiv, care impunea respect. Adevărul era că pur și simplu mă speria. O dată să se fi întors cât am mers spre mașina mea și s-ar fi terminat totul. Poate că, numărând în tăcere pașii, ne gândeam amândoi la băiatul din pat, cu pătura trasă până la bărbie. Dormind sau treaz.

„Unde-ai fost? M-am trezit."

Vocea ca un ecou care nu vrea să se piardă.

Dar nu s-a întors. A mers impasibil până când nu am mai auzit vocea. Nu s-a uitat nici măcar o dată înapoi, și iar am început să-l urăsc. A mers înaintea mea așa cum îi ordonasem, luând ca atare, mi se părea mie, autoritatea armei din mâna mea, dacă nu pe bărbatul

istovit care trebuia să o folosească; am privit urmele adânci, deosebite, lăsate de bocancii lui în zăpada proaspătă, ca un șir de mesaje. Altfel nu s-a manifestat în nici un fel, a fost stoic ca un sfânt, fără să se plângă, și conștiincios ca un soldat. Cu spatele lat și drept, cu capul sus, deja albit de zăpadă, dur, chinuit, inflexibil, ridicol, tragic. Era o figură. Dar vinovat de uciderea unui băiat? Nu spunea. Nu spunea nimic. Făcea doar ce i s-a zis. Lăsând discuțiile, explicațiile și suferințele, viața celor care susțineau că sunt victime, care fuseseră lăsați să gâfâie în urma lui.

Dwight

Era o Honda Accord veche, nu foarte bine întreținută, parcată la vreo jumătate de kilometru de șosea. Zăpada ne-a prelungit drumul. Când am ajuns acolo, a deschis ambele portiere de pe partea șoferului și a făcut un pas înapoi, cu pistolul ațintit asupra pieptului meu. Pistolul tremura; nu mai părea în stare să-l țină drept. M-a întrebat dacă am mănuși, am înclinat din cap și mi-a spus să mi le pun.

– Acum urcă.

Vântul a suflat zăpadă în mașină și pe scaune. M-am strecurat la volan, am căutat imediat cheile, dar nu erau acolo. Mi-a închis portiera. Apoi l-am auzit cum urcă în spatele meu și cum se închide cealaltă portieră, cheile aterizând pe genunchii mei.

– Dă-i drumul.

Am trecut pe lângă căsuța poștală cu steagul sângeriu lăsat jos, pe lângă casa ruinată, am ieșit din Box Corner, departe de fiul meu. Și, în timp ce Learner îmi spunea pe unde s-o apuc, fiecare cotitură, m-am rugat la Dumnezeul de care nu-mi păsase nici cât negru sub unghie să aibă grijă de Sam, te rog, să-l facă să adoarmă imediat, să-l scape de toate necazurile ce aveau să vină. Prea târziu acum. Ne îndreptam spre vest, pe Route 44, spre Canaan, farurile alungau de pe șosea întunericul ce se destrăma, iar respirația lui Learner îmi încălzea urechea precum gâfâitul abia auzit al unui animal. Drumul era umed, plin de pietriș, zăpada cădea pe parbriz în particule care se și topeau, iar radiatorul emana căldură în timp ce ștergătoarele scârțâiau de zor. Altfel era liniște. Orice m-aș fi gândit să spun ca să-mi fie de ajutor era o glumă proastă față de faptele în sine, motiv

pentru care m-am hotărât să tac. În ciuda respirației sacadate, era mai calm în mașină, unde lumea era mai mică, limitată la noi doi și la pistol, pe care îl ținea nervos lipit de ceafa mea. În oglinda retrovizoare am văzut cum treptat i se aburesc lentilele ochelarilor, deși el nu părea să observe.

La intrarea în Canaan, am dat de un plug de zăpadă care curăța drumul și Learner și-a apăsat și mai tare arma de capul meu, dar, după ce am trecut de plug, a slăbit presiunea de parcă i-ar fi pierit curajul. Când m-am uitat din nou în oglinda retrovizoare, m-am gândit că pentru prima dată văd un om care, luat pe nepregătite, arăta aproape la fel de speriat ca și mine.

Ethan

L-am dus în vârful muntelui. Cabanele din lemn, lacul; timpul amintirii, al verii, viața fiului meu. Un băiat frumos, care plonjează de pe o plută albă. Singurul loc la care mă gândisem – lacul la răsărit de soare ca o oglindă de argint, la apus de soare ca o lume care a luat foc. Iar fiul meu plonjează, iese din apă și sare din nou.

Îl voi face pe acest om să vadă tot ce nu și-a putut imagina. Îl voi vârî cu capul în frumusețea și regretul despre existența cărora nu a știut niciodată – soarele pe lac și adierea vântului din tufișuri, barca, tatăl și fiul, grozăvia lebedei fără cap, însângerate – până când acest om nu va mai putea să respire, până când se va sufoca în propria deșertăciune. Și atunci va muri, iar eu îl voi lăsa acolo.

Zăpada cădea dintr-un cer albit. Cădea pe vârfurile pinilor de-a lungul șoselei ce urca spre Piscul Riga și o mare parte din ea nici nu mai ajungea pe pământ; pe creasta netulburată a muntelui însă, zăpada acoperise totul. Troiene mici se agățau de acoperișul cu frontoane al cabanei neluminate a administratorului, în fața căreia stătea poarta de lemn închisă.

I-am spus să oprească mașina și să coboare. Cărarea care ducea la celelalte cabane dispăruse, acoperită de zăpadă, și preț de câteva clipe am rămas pe loc, dezorientat, cu trecutul îngropat. Pe urmă însă, am găsit ceea ce credeam că trebuie să fie cărarea și, din nou cu arma în spatele lui, l-am dus în marș forțat – acesta e termenul potrivit – spre lac. Credeam că va protesta sau mă va implora, dar n-a făcut-o. Doar mișcarea dovedea că are viață sau că simte ceva. Și nu arăta că i-ar fi frică. Până și grija față de sine părea să nu-l mai

intereseze: înfrunta zăpada cu capul plecat și înainta prin nămeți ca un cal de povară. Fulgi nenumărați îi cădeau pe gulerul descheiat și îi aterizau pe ceafa dezgolită, dar nu făcea nici un gest ca să se protejeze. Nu părea să-i mai pese de ce se întâmplă cu el și astfel nu mai avea nici o nevoie – nici o fărădelege pe care se simțea obligat să o recunoască, nici o remușcare care să-i salveze sufletul. Va muri curând, nu mai era mult; și, din clipa în care va muri, va fi soarta și chinul zilnic al victimelor lui să stabilească exact cât rău făcuse în anii care cu generozitate puteau fi numiți viața lui. Asta nu va fi problema lui. Fiindcă el era ultimul miracol al evoluției: redus la zero, nu avea ce pierde. Fusese, în ultimă analiză, doar ceva efemer, trecând prin viață fără nici un respect față de ea.

Am ajuns la cabana 4, care nu mai arăta ca în trecut, ci ca o colibă, o căsuță pentru păpuși, împodobită în alb. În spatele ei – lacul, apa la această oră, în iarna de-abia venită, înnegrită, încrețită de fulgii de zăpadă. Lebedele dispăruseră. Prăjitura albă căzuse sau fusese mâncată. Locul nu mai arăta așa cum îl lăsasem. Nu era amintirea pe care o vânasem atât de flămând. Nici fiul meu, nici moartea lui, nici un alt motiv, ci doar un mister al durerii necântate, amintiri uitate, semne pierdute în vreme.

Dwight

Era o cabană care nu se deosebea de celelalte. M-a ținut mult în fața ei, privind prin mine de parcă nu aș fi fost acolo, în timp ce zăpada cădea asupra noastră ca niște confetti. Un singur cuvânt cioplit în lemn deasupra ușii – „Zambila" –, iar în spatele cabanei doar lacul.

Apoi brusc și-a îndreptat pistolul spre fața mea și a spus:

– Dă ocol cabanei.

Avea vocea liniștită și arma pregătită. Simțeam că se apropie momentul. Am încercat să mă gândesc la un lucru pe care să i-l spun, dar nu am găsit nimic. Nimic care să-l impresioneze. Nu-mi mai era frică, eram doar obosit. Am lăsat capul jos și am început să merg.

Visezi ceea ce ai putea face în astfel de împrejurări; îți visezi limitele. Pe ale mele le-am descoperit când mi-am lăsat fiul în camera lui, în pat. Speram că doarme. Țineam pătura în mână și simțeam cum aerul cald dinăuntru i se ridică din corp.

La jumătatea drumului, Learner s-a împiedicat de ceva – o rădăcină, o tufă, o piatră, nu mi-am dat seama – și a căzut spre mine. A mormăit ceva. Și-a pierdut controlul picioarelor, a scăpat pistolul din mână și s-a izbit cu umărul de spatele meu, iar ceea ce s-a întâmplat mai apoi nu a fost decât instinct pur: am întors cotul și l-am lovit în plină figură.

A căzut în genunchi, gemând ușor, și și-a acoperit nasul care sângera și probabil că era spart; a privit în jur dezorientat și suferind –

i-am văzut ochelarii jos, în fața lui. Pistolul la un metru de el, în zăpadă. Ar fi putut ajunge la el, dar nu a încercat.

Nu am stat pe gânduri. Am luat pistolul, l-am vârât în buzunarul paltonului și am trecut pe lângă el, înapoi, pe cărare. Din instinct. Dar de data aceasta nu m-am mai grăbit. M-am silit să nu privesc înapoi.

Viitorul era în fața mea, probabil că mi-am spus atunci. Pe neașteptate și din nou. Duminica baseball cu Sam, carne la grătar. Un film optimist, cu toate personajele vechi și fiul meu în rolul principal.

Doar că nu-l puteam vedea. Nici viitorul, nici pe fiul meu.

În fața mea, prin perdeaua de fulgi vedeam doar atât: alte două cabane la marginea lacului, cu acoperișul plin de zăpadă. Mi se părea că nu se deosebesc de cea la care Learner se străduise atât de mult să ajungă, ca un fragment din trecutul pe care voia să-l strângă în mână, în timp ce mă dobora la pământ. Din motivele lui. Undeva, dincolo de cabană, era mașina lui și drumul care ducea înapoi, la Salisbury. Asta era tot.

Am mers puțin și, crezând că îl aud în spatele meu, m-am oprit și m-am întors.

Era tot acolo. L-am văzut printre fulgii de zăpadă, lângă cabana aceea amărâtă de lângă lac. Plângea. În genunchi într-o lume albă, rece, în patru labe, ca un animal, cu fața în mâini și mâinile în zăpadă. În jurul lui, stropi de sânge. Un om gârbovit, ca după o rugăciune atât de disperată, încât la sfârșit e prea istovit ca să mai poată face ceva.

Am rămas cu privirea lipită de el, incapabil să mă întorc. Cerul care cădea, alb. Poate că era un fel de reper, poziția mea stabilită în acest moment în funcție de singurul obiect nemișcat și adevărat, un om în genunchi. Îi luasem tot ce se putea lua, deși nu dorisem nimic de la el, sperasem și încercasem să evit asta, regretasem amarnic. Cu toate acestea, îi luasem fiul. Drept care m-am întors la el.

Ethan

Există un gen de eșec care sfidează logica. Nu se poate cartografia. Cel mai bun lucru pe care îl poți face este să strigi în întunericul din urmă, sperând că un ecou îndepărtat se va întoarce ca să lumineze, chiar și parțial, drumul ales, schimbările de direcție greșite, hybrisul, dragostea nechibzuită și împrejurările care te-au adus aici, unde nu e lumină deloc, nu e nici un drum în față și nici alte direcții spre care să pornești, nimic care să nu fie deja îngropat și aparținând de trecut. Undeva, pe parcurs, îmi rătăcisem fiul, îi pierdusem amintirea, care era singurul adevăr rămas după moartea lui, și în loc de asta, o luasem pe o cale complet greșită, care nu-i făcea deloc cinste.

L-am auzit cum se îndepărtează, înaintând cu pași grei prin zăpadă. Dispărea. Din groapa în care mă aflam nu am văzut nimic, țineam ochii închiși, îmi acopeream fața amorțită, plină de sânge. Mi se părea că nu mă pot opri din plâns, nici măcar nu-mi imaginam că pot face așa ceva. Singurul meu vis era să nu mă mai scol în picioare niciodată.

Era deja aproape când i-am auzit pașii din nou. Eram prea obosit ca să mă mai surprindă întoarcerea lui și nici nu-mi mai era teamă; a trebuit să-mi adun toate puterile ca să ridic brațele și să rămân în genunchi. Eu, cu spatele drept, el, în fața mea. Eram amețit, ochii, neputincioși fără ochelari, se chinuiau în van să vadă ceva, el însă a rămas nemișcat, masiv, în ceață, ca un totem obscur care mă străjuia amenințător. Brațul lui, neclar și gros ca un țăruș de gard, s-a întins spre mine, mănușa cafenie la mai puțin de un metru de fața mea.

– Ia-i, a spus el.

Mâna lui a venit mai aproape. Zăpada cădea pe ea și brusc obiectul pe care îl ținea între degetele a reflectat de mai multe ori lumina, ca o monedă pe care o ții și o întorci sub o veioză. Erau ochelarii mei. Păreau mici și neînsemnați pe mănușa lui de piele; îi ținea de parcă s-ar fi temut să nu-i strivească, cu degetele larg desfăcute. Am întins mâna și am luat ochelarii – erau reci, ca și cum i-ar fi prins gerul. I-am pus pe nas, trecându-mi ramele de sârmă pe după urechi. Când mi-au atins fața, am avut senzația că nasul umflat îmi fusese secționat în două, motiv pentru care am respirat repede pe gură, simțind din nou cum mă ia amețeala. Apoi durerea a amorțit și i-am văzut fața.

– Voiam să te las aici, a zis el.

A vârât mâna în buzunarul paltonului și a scos pistolul. N-am simțit că mă blochez, n-am simțit nici un fel de teamă; trecusem de faza asta. În mâna lui pistolul arăta fumuriu și mai întunecat, straniu și mai mult ca o mașinărie. N-am făcut decât să-l privesc lung.

– Dar am fugit o dată și n-am ajuns nicăieri, a continuat el. Unde să mă duc?

A lăsat să-i cadă pistolul din mână. A căzut pe zăpada dintre noi și amândoi ne-am uitat la locul unde se afla acum. Țeava era îndreptată spre el.

– Am un fiu, a spus el. De zece ani, cât avea și fiul tău. Știu că nu ți se pare drept și nici nu este.

A făcut o pauză, respirația devenindu-i albă de frig, în timp ce zăpada îi cădea tăcută pe umeri și creștet. S-a uitat dincolo de mine, spre lac.

– Și nu e drept că n-am fost un tată bun pentru Sam, l-am dezamăgit de un milion de ori, l-am dezamăgit tot timpul, pe când tu ai fost un tată bun pentru fiul tău. Nu te cunosc, dar știu că ai fost un tată bun pentru el. Și știu că nu e drept. Nu e corect.

Ochii i s-au întors spre locul dintre noi, pistolul de acolo. A rămas nemișcat. Preț de o clipă a părut aproape mulțumit. Dar sub barba nerasă am văzut că avea dinții încleștați.

– I-ai luat viața ca și cum n-ar fi însemnat nimic, apoi ți-ai continuat-o pe-a ta ca și cum ai avut tot dreptul s-o faci.

– Mi-a fost frică.

– Nu-i de ajuns.

Am luat pistolul. M-am ridicat încet în picioare. Mănușile mi-erau țepene de sânge și prin ele simțeam răceala metalului. Aveam genunchii prea uzi și prea amorțiți de-atâta stat în zăpadă, simțeam că nici nu-mi mai aparțin. Am armat pistolul cu degetul mare. Apoi l-am îndreptat spre pieptul lui, cu degetul pe trăgaci.

A rămas nemișcat, respirația lui brăzdând aerul din jur.

Apoi a înclinat din cap.

– Da, a spus el.

Acum părea că așteaptă să apăs pe trăgaci și să se termine odată. Nu liniștit, ci resemnat, răbdător. Cu siguranță nu se prefăcea. Am încercat să-i evit privirea, dar nu s-a mai putut; deși nici unul din noi nu s-a mișcat deloc, tăcerea și clipele care treceau una după alta păreau că ne împing unul spre celălalt. Ochii lui, depărtați pe o față lată, bronzată, erau căprui și surprinzător de blânzi, și am văzut cearcănele mari de sub ei.

Am lăsat jos mâna în care țineam pistolul și i-am întors spatele.

O vreme nu s-a mai întâmplat nimic.

Am văzut cabana și lacul, era un loc, iarna.

I-am văzut fiul dormind în pat.

– Vreau... am spus eu și am văzut numai zăpada.

Stătea acolo, privindu-mă.

– Poliția... am adăugat eu, dar cuvântul parcă venea de nicăieri.

Am vârât pistolul în buzunar și l-am lăsat acolo.

– Ai să le spui ce-ai făcut?

– Da, a răspuns el după un timp.

Apoi a tăcut. Zăpada cădea pe el și rămânea acolo. Și-a mutat greutatea de pe un picior pe altul și a ridicat mâinile în aer ca și cum mi s-ar fi predat.

– Nu, am spus eu.

L-am văzut la poliție, ceea ce nu însemna nimic, nu schimba nimic.

– Nu, am repetat eu, clătinând din cap, văzându-i în minte fiul treaz, în picioare, în casa rece și pustie.

Am plecat.

A strigat după mine.

– Unde te duci?

M-am oprit și m-am întors.

– Întoarce-te la fiul tău.

Dwight Arno nu a spus nimic. Mâinile i-au căzut pe lângă corp și, pentru prima oară, am știut că se teme. M-am îndreptat spre cărare. Nu m-am oprit. L-am lăsat acolo, pe munte, în zăpadă, singur.

Mulțumiri

Pentru găzduirea, sprijinul, umorul, înțelepciunea, prietenia, înțelegerea și, întotdeauna, opiniile literare pertinente primite de la William și Paula Merwin, Alan și Louise Schwartz, Jane Kramer și Vincent Crapanzano, Margaret McElderry, Matthew Schwartz și Karen Levesque, Ileene Smith, David și Jean Halberstam, Ann Arensberg și Dick Grossman, Timothy Dugan, Amanda Urban, Robin Desser, Heather Schroder, Pico și, mai presus de toți, Aleksandra, dragostea, recunoștința și mulțumirile mele.

O SINGURĂ CLIPĂ

A nu fi prins nu e același lucru cu a fi liber

JOHN BURNHAM SCHWARTZ

AUTORUL BESTSELLERULUI ÎMPĂRĂTEASA

DOLIU, VINĂ, REGRETE ȘI UN VID IMENS CAUZAT DE MOARTEA UNUI COPIL

Un accident tragic declanșează un ciclu al violenței și răzbunării în romanul lui John Burnham Schwartz – *O singură clipă*. Doi bărbați urmăriți de trecut și familiile lor sunt cuprinși de emoțiile declanșate de o moarte cumplită și neașteptată. Ethan, un respectat profesor de literatură de la Colegiul Smithfield, este măcinat de obsesia răzbunării care amenință să-i distrugă familia. Dwight, care a fugit de la locul unui accident, dar care speră în același timp să fie descoperit, se luptă cu vina sa copleșitoare și răspunderea pe care o poartă fiului său. Pe măsură ce viețile acestor două personaje își urmează cursul, *O singură clipă* se îndreaptă spre un deznodământ surprinzător.

Această uluitoare poveste despre iubire și pierdere, furie și salvare este pe cât de palpitantă, pe atât de mișcătoare.

editura rao

ISBN 978-606-609-150-3

www.rao.ro
www.raobooks.com

ıici un rost să subliniez ce este mai mult
dent, dar tot am să o fac, din motive
: numai de mine: a nu fi prins nu e
ıcru cu a fi liber.

nii aceia cât am fost departe de Sam, cât
nterzis să-l văd, fiind nevoit să comunic
ı scris cu el, m-am gândit doar cum să-l
Prin orice mijloace.

ci în genunchi dacă e nevoie, accepți orice
:ă, orice loc de muncă.

ările din care e alcătuită viața ta sunt ca
ınui puzzle – nici mai mult, nici mai
, iar tu începi să le potrivești din nou,
vând în minte imaginea de pe cutia de
'n timp ce trăiai în altă parte: imaginea
ıle ca o aventură cu puțini sorți de
, dar onorabilă. Fără de care, trebuie
i terminat.

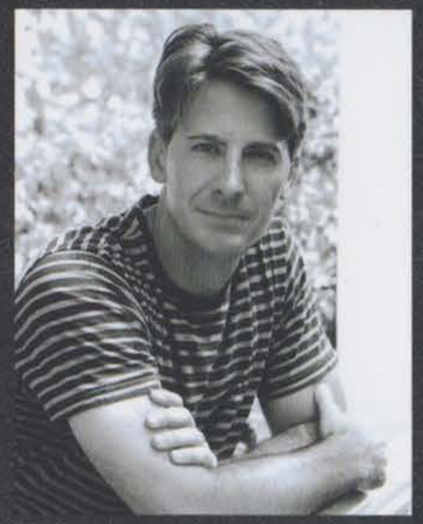

John Burnham Schwartz este autorul romanelor *Împărăteasa, Claire Marvel, Bicycle Days.*

Cărțile sale au fost traduse în cinci-sprezece limbi, iar scrierile sale au apărut în multe publicații, precum *New York Times* și *The New Yorker.* Locuiește cu soția și cu fiul său în Brooklyn, New York.

Nu are nici un rost să subliniez ce este mai mult decât evident, dar tot am să o fac, din motive cunoscute numai de mine: a nu fi prins nu e același lucru cu a fi liber.

În toți anii aceia cât am fost departe de Sam, cât mi s-a interzis să-l văd, fiind nevoit să comunic numai în scris cu el, m-am gândit doar cum să-l recapăt. Prin orice mijloace.

Te întorci în genunchi dacă e nevoie, accepți orice fel de casă, orice loc de muncă.

Întâmplările din care e alcătuită viața ta sunt ca piesele unui puzzle – nici mai mult, nici mai puțin –, iar tu începi să le potrivești din nou, mereu având în minte imaginea de pe cutia de puzzle în timp ce trăiai în altă parte: imaginea vieții tale ca o aventură cu puțini sorți de izbândă, dar onorabilă. Fără de care, trebuie spus, ești terminat.